

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר הַזֹּהַר

שִׁחְבֵר הַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זי"ע"א

וּבּוֹ: "סֵפֶר הַזֹּהַר", "זֹהַר תְּדָשׁ", "תְּקוּנֵי הַזֹּהַר"

מְנַקֵּד

- כֵּרֶךְ מֵט -

וְאֶתְחַנֵּן - כִּי תֵצֵא

דָּף רס"ה ע"א - דָּף רע"ח ע"ב

מִבְּאֵר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עִם פִּרוּשׁ מִלְּוֹד וְנַחֲמָד לְמַעַן יִרוּץ הַלּוֹמֵד בּוֹ

מַחֲלָק לְשָׁנָה אַחַת וּלְשָׁלֹשׁ שָׁנִים

מוֹפֵץ לְלֹא מִשְׁרֹת רוּחַ כֹּלל וְעִיקָר
לְקִירוּב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים

בְּדַקוֹת סְפּוּרוֹת בְּלִבָּד תִּזְכָּה לְהִיּוֹת בֶּן עוֹלָם הַבָּא

נִסְדָּר, נְעֻרָף וְהוֹנָה מִחֶן שׁ, בְּנִקּוּד וּפְסוּק מְלֵא, עִם מְרָאָה מְקוּזָמוֹת,
בְּחִלּוּק קְטָעִים לְפִי הָעִנְיָנִים, בְּאוֹתֵיזוֹת גְּדוּלוֹת וּמְאִירוֹת עֵינַיִם

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי"
בְּעִידָה"ק בֵּית שְׁמַשׁ תּוֹבֵב"א
כִּסְלוֹ תשע"א ל"פ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת **"נהר שלום"** (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

בר נש בתרעין דבהון כלא ואיהו אתתקנת
דרגין.

ביון דמטי ליוצר אור דאיהו שירותא
דצלותא דמיושב, כדין כל אינון דרגין
פתחין תרעין וכדין (שיר השירים א) כתימרות עשן
כתיב. מה תימרות עשן דקטורת, סלקא
ומתחבראן דרגין אלין באלין אוף הכא איהי
צלותא דאיהי כתימרות עשן דמתחבראן
ומתקשראן אלין באלין. דהא איהו מקשר
לון ואומר, כלם אהובים כלם קדושים וכו'.
לבתר אהבה רבה, לסלקא ולאתקשרא
בימינא ויחודא דשמע. ע' רברבא,

ד' רברבא. וסימנא ע"ד. היינו דכתיב (שמואל א
י"ב) ע"ד יי בכם. אשתארו אתון ש"מ במ'
פתוחה. לפי שם פתוחה מלך תתאה, מ"ם
סתומה מלך עלאה. אשתארו אתון ש"מ
א"ח, מהאי סטרא ש"מ, ומהאי סטרא א"ח.
אמר רב המנונא סבא כל מאן דמיחד דא
בכל יומא, חדוה זמין ליה מלעילא
מאתון אלין. ש"מ מהאי סטרא, א"ח מהאי
סטרא. ומצרף אתון אלין למפרע שרי
ובמישר סיים. וסימן אשמח דכתיב (תהלים ק"ד)
אנכי אשמח ביי. ביי ממש, והכי איתא
בספרא דחנוך.

הו, אית ביה עי"ן רברבא, רמז לאלין שבעין
שמעון רזא דאבהן קדישין. ישראל ה'
אלהינו ה', אלין ארבע בתי דתפילין דאחיד
לון (א"ח). ד' רברבא דא קשר של תפילין
דאיהי אחידת בהו, והוא רזא לחפימין ולא
אתמסר לגלאה. ותרין רצועין נפקין מסטרא
דא ומסטרא דא, רזא דתרין ירכין דהאי א"ח

בו, כדי שכל הרהורים
ומחשבות של הלילה יתכפרו.
אחר כך ישבח בתשבחות של
דוד, ומשום זה יכנס אדם
בשערים שבהם הכל, והוא
מתקן המדרגות.

ביון שהגיע ליוצר אור, שהוא
תחלת התפלה דמישב, אז כל
אותן המדרגות פותחות שערים,
ואז (שיר השירים א) כתימרות עשן
כתוב. מה תימרות עשן של
קטרת עולה ומתחברים מדרגות
אלו באלו, אף כאן היא תפלה,
שהיא כתימרות עשן
שמתחברים ומתקשרים אלו
באלו. שהרי הוא קושר להם
ואומר, כלם אהובים כלם
קדושים וכו'.

אחר כך אהבה רבה, לעלות
ולתקשר בזמין ויחוד של
שמע. ע' גדולה, ד' גדולה,
והסימן - ע"ד. זה שכתוב
(שמואל א-ב) ע"ד ה' בכם. נשארו
אותיות ש"מ במ' פתוחה. לפי
שם פתוחה מלך תחתון, מ"ם
סתומה מלך עליון. נשארו
אותיות ש"מ א"ח, מהצד הזה
ש"מ, ומהצד הזה א"ח.

אמר רב המנונא סבא, כל מי
שמייחד זה בכל יום, שמחה
מזמנת לו מלמעלה מאותיות
אלו. ש"מ מצד זה, א"ח מצד
זה. ומצרף אותיות אלו - בסוף
מתחיל ובישר סיים. וסימנך -
אשמח, שכתוב (תהלים קד) אנכי
אשמח בה'. בה' ממש. וכך
נמצא בספרו של חנוך.

עוד, יש בו אות ע' גדולה, רמז
לאלו שבעים שמות, סוד של
האבות הקדושים. ישראל ה'
אלהינו ה' - אלו ארבעה בתים
של התפלין שמאחד להם (א"ח).
ד' גדולה זה קשר של תפלין
שהיא אחוזה בהם, והוא סוד לחכמים, ולא נמסר לגלות. ושתי רצועות יוצאות מצד זה ומצד

זָה - סוּד שֶׁל שְׁתֵּי יָרְכִים שֶׁל זֶה א"ח שְׁנֵיבֵי אֲמַת אַחֲזִיזִים בּוֹ. וְעוֹד א"ח, רָמַז לְפִסְוֹק שְׁאֵמֵר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) פְּתַחֲי לִי אַחֲתִי, וְאַחַר כֵּן אֲמַת וְיִצִיב. וּמִדּוּעַ וְיִצִיב זֶה תְּרַגְמוּ? אֵלֶּא זֶה יַעֲקֹב וְזֶה יוֹסֵף, וְצָרִיף לְהַתְּדַבֵּק בְּשִׁנְיָהֶם.

וְאַחַר כֵּן תְּפִלָּה שֶׁל עֲמִידָה. שְׁלֹשָׁה רֵאוּנוֹת שֶׁהֵן מְגוּן, וּמְחִיָּה, וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ. מְגוּן יֵשׁ בָּהּ אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם תְּבוּת, סוּד שֶׁל שֵׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת. וְיֵשׁ לְכָלֵל לוֹ בְּלֹב וּלְהַתְּקַשֵּׁר כְּשֶׁלְּהִבֵּת בְּגִחְלַת בְּאַהֲבָה. וְזוֹ הִיא בְּרָכָה שֶׁל הַיָּמִין.

מְחִיָּה - יֵשׁ בָּהּ מ"ט תְּבוּת, בְּסוּד שֶׁל חֲמֵשִׁים שְׁעָרִים חֶסֶר אֶחָד. וְיֵשׁ שֵׁם בְּגִבּוּרָה ה', וְהוּא א'ת"ה גִּבּוּר לְעוֹלָם אֲדִנְיָ, וְסוּד שֶׁלּוֹ אֵגֶל"א, וְכִסּוּד אַחַר יֵגֶל"א. וְהִפְלֵ סוּד אֶחָד מִגְּבּוּרוֹת שֶׁל הַבְּרָכוֹת שֶׁל יְהוּדָה (בְּרֵאשִׁית מ"ט): א'ת"ה יוֹדוּף אַחִיף, גִּיּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה, ל"א יְסוּר שְׁבֻט מִיְהוּדָה, א'סְרִי לְגַפְּן עִירָה. בְּזֶה מִתְעוֹרֵר יְהוּדָה בְּגִבּוּרָה קְדוּשָׁה, וְזוֹ הִיא בְּרַכַּת הַשְּׂמָאל.

בְּקִדְשָׁה יֵשׁ אַרְבַּע עֲשָׂרֵה תְבוּת, עֲשָׂרֵה אֲמִירוֹת וְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת. וְזֶה כּוֹלֵל לְכָל הַצְּדָדִים וּמֵאֶחָד מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם. שְׁלֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת אֵינָן בְּחֻשְׁבוֹן זֶה שֶׁל הַתְּבוּת, וְהֵן רְצָה וּמוֹדִים, שְׁנֵי עֲמוּדִים תּוֹמְכֵי הַתּוֹרָה. שִׁים שְׁלוֹם - עֵץ הַחַיִּים שֶׁהוּא שְׁלוֹם הַבַּיִת, שְׁלוֹם שֶׁל הַפֶּל. וּבְיַנְיָהֶם בְּאֲמֻצְעֵיתֶם אֵלוֹ הַבְּרָכוֹת שֶׁתִּקְנֶנּוּ הַקְּדָמוֹנִים, וְכֵן בְּאֲרוּיָהּ.

לְאַחַר שְׁפִיִם תְּפִלְתוֹ וְהוּדָה עַל חֻטְאֵינוּ - נְפִילַת אֶפְיִים. שְׁכַף תְּפִלוֹת וְתַחֲנוּנִים וּבִקְשׁוֹת וּנְפִילַת

דְּנִבְיָאֵי קְשׁוּט אַחֲזִיךְ בִּיהַ. וְעוֹד א"ח רָמַז לְפִסְוֹק דְּאֵמֵר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) פְּתַחֲי לִי אַחֲתִי, וּלְבַתֵּר אֲמַת וְיִצִיב. וְאַמְאֵי וְיִצִיב, דָּא תְּרַגְמוּ. אֵלֶּא דָּא יַעֲקֹב וְדָא יוֹסֵף וְאַצְטְרִיף לְאַתְּדַבְּקָא בְּתַרוּוֹיָהּ.

וּלְבַתֵּר צְלוֹתָא מְעוּמָד. תְּלַת קְדָמָאִין דְּאֵינּוּן מְגוּן, וּמְחִיָּה, וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ. מְגוּן, אֵית בִּיהַ מ"ב תִּיבִין, רְזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא דְמ"ב אַתּוּוֹן. וְאֵית לְאַכְלָלָא לִיהַ בְּלָפָא וּלְאַתְקַשְׁרָא כְּשֶׁלְּהוּבָא בְּגִחְלַתָא בְּרַחֲמֵינוּ. וְדָא אִיהוּ בְּרַכְתָּא דִּימִינָא.

מְחִיָּה, אֵית בִּיהַ מ"ט תִּיבִין בְּרָזָא דְחֲמֻשִׁין תְּרַעִין חֶסֶר חַד. וְאֵית שְׁמָא בְּגִבּוּרָה ה', וְאִיהוּ א'ת"ה גִּבּוּר לְעוֹלָם אֲדִנְיָ. וְרָזָא דִּילִיָּה אֵגֶל"א וּבְרָזָא אַחֲרָא יֵגֶל"א. וְכוּלָּא רְזָא חָדָא מְגִבּוּרָתָא דְבְּרַכָּאֵן דִּיהוּדָה, (בְּרֵאשִׁית מ"ט) א'ת"ה יוֹדוּף אַחִיף, גִּיּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה, ל"א יְסוּר שְׁבֻט מִיְהוּדָה, א'סְרִי לְגַפְּן עִירָה. בְּדָא אַתְעָר יְהוּדָה בְּגִבּוּרָתָא קְדִישָׁא וְדָא אִיהַ בְּרַכְתָּא דְשְׂמָאֵלָא.

קְדוּשָׁה אֵית בָּהּ אַרְבִּיסָר תִּיבִין, עֲשָׂרֵה אֲמִירוֹן וְאַרְבַּע אַתּוּוֹן. וְדָא כְּלִיל לְכָל סְטָרִין וְאַחִיד מְסִיפֵי עֲלֵמָא עַד סִיפֵי עֲלֵמָא. תְּלַת בְּתַרְאֵי לָאו אֵינּוּן בְּחוּשְׁבָּן דָּא בְּתִיבִין, וְאֵינּוּן רְצָה וּמוֹדִים תְּרִין עֲמוּדִים תְּמַכֵּי דְאֲוִרִיָּתָא. שִׁים שְׁלוֹם אֵילָנָא דְחַיִּי דְאִיהוּ שְׁלֵמָא דְבֵיתָא, שְׁלֵמָא דְכֻלָּא. וּבִינְיָהּ בְּאֲמֻצְעֵיתָא אֵינּוּן בְּרַכָּאֵן דְּתַקִּינוּ קְדָמָאֵי וְהָכֵי אוּקְמוּהַ.

רְבַתֵּר דְּסִיִּים צְלוֹתִיָּה וְאוּדֵי עַל חוּבִיָּה, נְפִילַת אַנְפִּין. דְּהָכֵי אוּקְמוּהַ דִּיעֲבִיד כָּל מָה דְּעַבַד מִשָּׁה רַבִּינוּ עֲלֵינוּ הַשְּׁלוֹם בְּאֲרוּיָהּ, שִׁיעֲשֵׂה כָּל מָה שְׁעֲשֵׂה מִשָּׁה רַבִּנוּ, עֲלֵינוּ הַשְּׁלוֹם,

צְלוֹתֶיךָ וְתַחֲנוּנֶיךָ וּבְעוֹתֶיךָ וּנְפִילַת אַנְפִּיךָ,
 דְּכַתִּיב (דברים ט) וְאַתְּנַפֵּל לְפָנֶי ה'. וְכִיּוֹן דְּעָאֵל
 בְּכָל אֵינוֹן דְּרִגִין עֲלָאִין וְאַתְקַשֵּׁר כְּלָא
 בְּכֻלְהוּ, אֵית לְנַחְתָּא לְתַתָּא. הוֹאִיל וְנַחֲתָא
 לְתַתָּא, אֵיצְטְרִיךְ נְפִילַת אַנְפִּיךָ בְּאַלְפָּא בֵּיתָא.
 מָאִי טַעְמָא, כִּיּוֹן דְּצִלִי צְלוֹתֶיךָ וְאוּדֵי עַל
 חוּבֵיךָ מְפָאן וְלַהֲלָאָה אַחְזִי גְרַמִּיָּה
 דְּמָסַר נְפִשְׁיָה לְמַאֲרִיָּה בְּרַחֲמֵיךָ דְּכַתִּיב (תהלים
 כ"ה) אֲלִיךָ ה' נְפִשִׁי אָשָׂא. וְנִיחָא לִיָּה לְהֵהוּא
 סְטְרָא דְשְׂרִיָּא בֵּיה מוֹתָא עֲבִיד לִיָּה נִיחָא.
 וְעַל דָּא בְּאַלְפָּא בֵּיתָא דָּא, לִית בָּהּ, לֹא וְאִ"ו
 וְלֹא קו"ף וְלֹא בִי"ת, וְאֵית בֵּיה פ' בְּאַתְרֵיָּה
 (ס"א בְּסוּפֵיהּ). מָאִי דְמָסַר טַעְמָא, בְּגִין דְּנְפִילָה דָּא
 דְּמָסַר בְּר נֶשׁ נְפִשְׁיָה לְמוֹתָא אֵיצְטְרִיךְ לְכוּוֹנָא
 רַעוּתֵיךָ וְלִמְעַבְד נַחַת רוּחַ לְהֵהוּא סְטְרָא
 דְשְׂרִיָּא בֵּיה מוֹתָא, כְּמָה דְּעֲבִיד הַקּוּף בְּחַרְבָּה
 בְּהָרִים. אַחְזִי גְרַמִּיָּה כְּמִית קָמִיָּה חִיּוֹת, בְּגִין
 דְּדַחִיל מְנַהוּן. וְכַד קָרִיבִין לְגַבִּיָּה וְחֻשְׁבִּי
 לְמִיכָל וְלִקְטֹלָא יְתִיָּה, חֲמָאן יְתִיָּה דְנְפִיל
 וּמִית וְחֻשְׁבִּי דְאִיָּהוּ מִית וְכַדִּין תְּבִין לְאַחֲזָרָא.
 וְעַל דָּא אֶסְתַּלְקוּ תְּלַת אַתְוּוֹן אֲלִיךָ, דְּלֹא יִדְעִי
 בְּהוּ אֶלָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי.
 וְעַם כָּל דָּא בְּרַעוּתָא דְלְבָא שְׂוִי גְרַמִּיָּה וּמָסַר
 לִיָּה נְפִשְׁיָה בְּרַחֲמֵיךָ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 חֻשְׁבִּי עֲלוּי כְּאִילוּ נְטִיל נְשַׁמְתִּיָּה מְנִיָּה. בְּגִין
 דְּאֵית חוּבִין דְּעֲבִיד בְּר נֶשׁ דְּלָא מְתַפְּרָאן
 אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְנִפְקַת נְשַׁמְתִּיָּה מְנִיָּה מְהֵאִי
 עֲלָמָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב (ישעיה כ"ב) אִם יִכְפֹּר
 הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תִּמְתּוּן.
 וְהַשְׁתָּא דְאַתְחַשְׁיךְ לִיָּה דְנְטִיל קְדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא נְשַׁמְתִּיָּה וְאִיָּהוּ יְהִיב לִיָּה
 בְּרַעוּתָא, וְהֵיכָא שַׁעְתָּא קְיִימָא לְכַפְּרָה עַל כָּל
 חוּבֵיךָ וְאֶשְׁלִים לְכָל סְטְרִיךָ, וְלִהְיֵהוּא סְטְרָא

אַפִּים, שְׁכַתוּב (דברים ט) וְאַתְנַפֵּל
 לְפָנֶי ה'. וְכִיּוֹן שְׁנַכְנַס בְּכָל אֵלוּ
 הַמְדַרְגּוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת וְנִקְשֵׁר הַכָּל
 בְּכָלָם, יֵשׁ לְרַדְתָּ לְמַטָּה. הוֹאִיל
 וְיִרַד לְמַטָּה, צְרִיךְ נְפִילַת אַפִּים
 בְּאַלְף בֵּיתָא.

מָה הַטַּעַם? כִּיּוֹן שְׁהַתְּפַלֵּל
 תְּפַלְתּוּ וְהוֹדָה עַל חֲטָאִי, מְפָאן
 וְלַהֲלָאָה מְרָאָה עֲצָמוּ שְׁמוּסַר
 נְפִשׁוֹ לְקוּוֹנוֹ בְּאַהֲבָה, שְׁכַתוּב
 (תהלים כה) אֲלִיךָ ה' נְפִשִׁי אָשָׂא.
 וְנִחַח לּוֹ לְאוֹתוֹ צַד שְׁמַצוּיָה בּוֹ
 מִיָּתָה, עוֹשָׂה לּוֹ נַחַת. וְעַל זֶה
 בְּאַלְפָּא בֵּיתָא זֶה אֵין בָּהּ לֹא וְאִ"ו
 וְלֹא קו"ף וְלֹא בִי"ת, וְיֵשׁ בָּהּ
 אוֹת פ' בְּמִקּוּמָה (בְּסוּפָהּ). מִי
 שְׁמָסַר טַעְמוֹ מִשּׁוּם שְׁנְפִילָה זֶה
 שְׁמוּסַר בֶּן אָדָם נְפִשׁוֹ לְמִיָּתָה,
 צְרִיךְ לְכוּן רְצוּנוֹ וְלַעֲשׂוֹת נַחַת
 רוּחַ לְצַד הֵהוּא שְׁמַצוּיָה בּוֹ
 מִיָּתָה, כְּמוֹ שְׁעוֹשָׂה הַקּוּף
 בְּחַרְבָּה בְּהָרִים; מְרָאָה עֲצָמוּ
 כְּמוֹ מֵת בְּפָנֶי חִיּוֹת, מִשּׁוּם
 שְׁמַפְּחַד מֵהֶם, וְכַאֲשֶׁר מְתַקְרְבִים
 אֲלֵיוּ וְחוּשְׁבִים לְאַכֵּל וְלַהֲרַג
 אוֹתוֹ, רוֹאִים אוֹתוֹ שְׁנוּפֵל וּמֵת,
 וְחוּשְׁבִים שֶׁהוּא מֵת, וְאֵז חוּזְרִים
 לְאַחֲזִרְיָהֶם. וְעַל זֶה הַסְּתַלְקוּ
 שְׁלֹשׁ אוֹתִיוֹת אֵלוּ שְׁלֹשׁ יִדְעוּ
 בְּהֶם אֶלָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּעֲצָמוּ.

וְעַם כָּל זֶה, בְּרְצוֹן הַלֵּב מִשִּׁים
 עֲצָמוּ וּמוּסַר לּוֹ נְפִשׁוֹ בְּאַהֲבָה,
 וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חוּשֵׁב עֲלָיו
 כְּאִלוּ נּוֹטֵל נְשַׁמְתּוֹ מִמֶּנּוּ. מִשּׁוּם
 שִׁישׁ חֲטָאִים שְׁעוֹשָׂה אָדָם שְׁלֹא
 מְתַפְּרִים אֶלָּא בְּשַׁעָה שְׁיוּצָאָת
 נְשַׁמְתּוֹ מִמֶּנּוּ מִזֶּה הָעוֹלָם. זֶהוּ
 שְׁכַתוּב (ישעיה כב) אִם יִכְפֹּר הָעוֹן
 הַזֶּה לָכֶם עַד תִּמְתּוּן.

וְעַתָּה שְׁנַחֲשֵׁךְ בְּעַדוֹ, שְׁנַטֵּל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת נְשַׁמְתּוֹ
 וְהוּא נִתֵּן לּוֹ בְּרְצוּנוֹ, וְאוֹתָהּ
 שַׁעָה עוֹמְדַת לְכַפְּרָה עַל כָּל

חטאיו והשלים לכל הצדדים ולאותו צד שנתבאר. ועם כל זה עולה ונכנסת בין שתי זרועות בחבוק של אהבה כמו שצריך, והיא מקטרת מר וילבונה מפל אבקת רוכל.

אמר רבי שמעון, אסור לו לאדם לטעם כלום עד שיאכל המלך העליון, ומה הוא? תפלה. ותפלה של אדם כגון זה. בראשונה מזמין לצורות שחקוקות בפסא על אלו הבריות שמתפשטות הרוחות שלהם (סוד) ביחוד בזה העולם מהם, וזה שכתוב (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה וגו'.

שאיברים שראויים לקרפן, רוח שלהם מתפשטת עליהם ארבע צורות ומזמנת על בריות אלו. וזה שאנו אומרים והאופנים וחיות הקדש, וכל אותם חילות אחרים שהם מתפשטים מהם. ורכסוף כהן גדול אומר שם אחד קדוש, וזה אהבת עולם אהבתנו וגו'. ויחוד גדול מיחדים, וזה (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ואחר כך הלויים הם מעוררים לנגון, וזהו (דברים יא) והיה אם שמע תשמעו וגו'. זה נגון הלויים כפי לעורר צד אחד. ואחר ישראל, זה אמת ויציב, ישראל סבא שעומד על הקרפן. זו היא מדרגות עליונות פנימיות, והפל עומד על השלחן.

אבר אין רשות לאחד מהם להשיט ידו ולאכל מן הקרפן עד שהמלך העליון יאכל, והם שלש ראשונות ושלש אחרונות. כיון שהוא אוכל, נותן רשות לארבע צורות ולכל אלו הצדדים שמתפשטים ממנו, לאכל.

דאמר. ועל כל דא עולה ואסתלקא בין תרין דרועין בחבוקא דרחימו כדקא יאות, ואיהי מקטרת מר וילבונה מפל אבקת רוכל.

אמר רבי שמעון, אסיר ליה לבר נש לטעום כלום, עד דיכול מלפא עלאה, ומאי איהו צלותא. וצלותא דבר נש כגוונא דא, בקדמיתא מזמין לדיוקנין דחיקין בכורסייא על אינון בריין דמתפשטי רוחין דילהון (ס"א יסודא) יחודא בהאי עלמא מנייהו והיינו דכתיב (תהלים ק"ד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה וגו'.

דאיברין דאתחזון לקרפנא רוחא דילהון מתפשטי עלייהו ארבע דיוקנין ומזמנן על בריין אלין. והיינו דקאמרינן והאופנים וחיות הקודש וכל אינון חילין אחרנין דקא מתפשטי מנייהו.

ולבתר פהנא רבא קאמר חד שמא קדישא, היינו אהבת עולם אהבתנו וגו'.

ויחודא רבא מיחדי, דהיינו (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולבתר ליואי קא מתערי לנגוונא דהיינו (דברים יא) והיה אם שמע תשמעו וגו'. דא נגוניא דליואי בגין לאתערא סטרא חד. ולבתר ישראל, דא אמת ויציב, ישראל סבא דקיימא על קרפנא. דא היא דרגין עלאין פנימאין וכלא קיימא על פתורא.

אבר לית רשו לחד מנייהו לאושטא ידא ולמיכל מן קרפנא עד דמלפא עלאה אכיל, והם שלש ראשונות ושלש אחרונות. כיון דאיהו אכיל, יהיב רשו לארבע דיוקנין ולכל אינון סטריין דמתפרשן מנייהו למיכל. כיון אדם דאיהו דיוקנא דכליל כל שאר מאיך ונפיל על אנפוי ומסר רוחיה

או אדם שהוא צורה שכולל כל השאר, יורד ונופל על פניו ומסר רוחו ועצמו לגבי אדם

וְגַרְמִיָּה לְגַבֵּי אָדָם דְּחֻקֵּי עַל אֵינֹן דִּיּוֹקְנִין
 וְלֹאֲתַעְרָא לִיָּה עֲלֵיהּ כְּדָקָא חֲזִי, וְהֵינְנוּ אֵלֶיךָ
 ה' נִפְשֵׁי אֲשָׁא. תֵּלֶת דִּיּוֹקְנִין אַחֲרָנִין וְכָל
 אֵינֹן דְּמִתְפַּשְׁטֵי מְנִיָּהּ, תְּהֵלָה לְדוּד וְהֵינְנוּ
 יִבְעִינּוּ יִרְנְנוּ יִאֲמְרוּ יִדְבְּרוּ, כְּלָהּ אֲכִלֵי
 וְאֲתַהֲנֹן כָּל חַד וְחַד כְּדַחֲזֵי לִיָּה.

מִכָּאֵן וְלִהְלֹאָה לִימָא בַר נָשׁ עָאקוּ דְלִבִּיָּה
 (תהלים ב) יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה עָאקוּ
 דְּעוֹפְרָתָא דִּיתְבָּא בְּעָאקוּ וּמִתְהַפְּכֵי כְּלָהּ
 סְנִיגוּרִין עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ. וְשִׁלְשׁ פְּסִיעוֹת
 שְׁעוֹשָׂה הַכּוֹנֵה בָּהֶם לְמִכָּא"ל וְגַבְרִיא"ל
 רְפָא"ל שְׁיַצָּא מִשְׁלֵשׁ מַחֲנוֹת שְׁכִינָה וְעַל דָּא
 כְּתִיב (תהלים קמ"ד) אֲשָׁרֵי הָעַם שְׁפָכָה לוֹ אֲשָׁרֵי
 הָעַם שְׁה' אֱלֹהֵיוּ. (עד כאן מוחשמתות).

בְּרִין הֵהוּא רוּחָא קְדִישָׁא סְלָקָא לְעֵילָא,
 וְאַסְהִיד עֲלֵיהּ קָמֵי מְלָפָא קְדִישָׁא, כְּדִין
 פְּקִיד מְלָפָא עֲלָאָה, לְמַכְתָּב קָמִיָּה כָּל אֵינֹן
 בְּנֵי הֵיכְלֵיהּ, כָּל אֵינֹן דְּאֲשַׁתְּמוּדְעֵן קָמִיָּה,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (מלאכי א) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִכְרוֹן
 לְפָנָיו לִירָאֵי יְיָ וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. מָאֵי
 וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (שמות לה) (ס"א חֲשָׁב
 הַאֲפוּד) וְחוֹשְׁבֵי מַחְשָׁבוֹת, אֵינֹן דְּעַבְדִּין
 לְשָׁמִיָּה, אוּמְנוֹתָא בְּכָלָא, אוּמְנוֹתָא דְתַפְּלִין,
 בְּכַתְּיָהוֹן בְּרַצוּעֵיהוֹן וּכְתִיבְתַהוֹן. אוּמְנוֹתָא
 דְצִיצִית, בְּחוּטֵיהוֹן, בְּחוּטָא דְתַכְלָתָא.
 אוּמְנוֹתָא דְמְזוּזָה. וְאֵלִין אֵינֹן חוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.
 וּכְתִיב (שם) וְחוֹשְׁבֵי מַחְשָׁבוֹת.

וְרָא עוֹד אֵלָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח
 בֵּיהּ, וּמְכַרִּיז עֲלֵיהּ בְּכָלָהּ עֲלָמִין, חָמוּ
 מַה בְּרִיָּה עַבְדִּית בְּעוֹלָמֵי. וּמָאֵן דִּייעוֹל קָמִיָּה
 לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, כִּד נִפְק מִתְרַעֵיהּ, וְלֹא תַפְּלִין
 בְּרִישֵׁיהּ וְצִיצִית בְּלְבוּשֵׁיהּ, וְאוּמַר (תהלים ה)
 אֲשַׁתְּחוּהָ אֵל הֵיכַל קְדֻשָּׁךְ בִּירְאָתְךָ. קְדֻשָּׁא

שְׁחֻקוֹ עַל אֱלוֹ הַצְּרוּרוֹת וְלַעוֹרָר
 לוֹ עֲלֵיו כְּמוֹ שְׂרָאוּי, וְזֶה אֵלֶיךָ
 ה' נִפְשֵׁי אֲשָׁא. שְׁלֹשׁ צוּרוֹת
 אַחֲרוֹת, וְכָל אֱלוֹ שְׁמֵת־פְּשֻׁטִים
 מֵהֶם - תְּהֵלָה לְדוּד, וְזֶה יִבְעִינּוּ
 יִרְנְנוּ יִאֲמְרוּ יִדְבְּרוּ - כָּלֵם
 אוּכְלִים וְנִהְגִים כָּל אַחַד וְאַחַד
 כְּרָאוּי לוֹ.

מִכָּאֵן וְאֵלֶיךָ יִאֲמַר אָדָם צָרַת
 לְבוֹ, (תהלים ב) יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה.
 צָרָה עַל הַמַּעֲבָרֹת שְׁיִושְׁבֵּת עַל
 הַמִּשְׁבָּר, וּמִתְהַפְּכִים כָּלֵם לְהִיּוֹת
 סְנִיגוּרִים עַל הָאָדָם. וְשִׁלְשׁ
 פְּסִיעוֹת שְׁעוֹשָׂה, הַכּוֹנֵה בְּהֵן
 לְמִיכָא"ל וְגַבְרִיא"ל רְפָא"ל
 שְׁיַצָּא מִשְׁלֵשׁ מַחֲנוֹת שְׁכִינָה,
 וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים קמד) אֲשָׁרֵי
 הָעַם שְׁפָכָה לוֹ אֲשָׁרֵי הָעַם שְׁה'
 אֱלֹהֵיוּ. (ע"כ מוחשמתות)

אִזּוֹ אוֹתָהּ רוּחַ קְדוּשָׁה עוֹלָה
 לְמַעְלָה, וּמַעֲרִידָה עֲלֵיו לְפָנֵי
 הַמַּלְאָךְ הַקְּדוֹשׁ, וְאִזּוֹ מְצַוָּה הַמַּלְאָךְ
 הָעֲלִיּוֹן לְכַתֵּב לְפָנָיו אֵת כָּל
 אוֹתָם בְּנֵי הֵיכְלוֹ, כָּל אֱלוֹ
 הַנּוֹדְעִים לְפָנָיו. זֶהוּ שְׁכַתוּב
 (מלאכי א) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִכְרוֹן לְפָנָיו
 לִירָאֵי ה' וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. מַה זֶה
 וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ? כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר (שמות
 לה) (חֲשָׁב הַאֲפוּד) וְחוֹשְׁבֵי מַחְשָׁבוֹת,
 אוֹתָם שְׁעוֹשִׂים לְשְׁמוֹ אֲמָנוֹת
 בְּכָל. אֲמָנוֹת הַתַּפְּלִין - בְּכַתְּיָהוֹן,
 בְּרַצוּעוֹתֵיהֶן וּכְתִיבְתֵן. אֲמָנוֹת
 הַצִּיצִית - בְּחוּטֵיהֶן בְּחוּט
 הַתַּכְלָת. אֲמָנוֹת הַמְּזוּזָה. וְאֵלָה
 הֵם חוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, וְכַתוּב (שם)
 וְחוֹשְׁבֵי מַחְשָׁבוֹת.

וְרָא עוֹד, אֵלָא שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מִשְׁתַּבַּח בּוֹ וּמְכַרִּיז עֲלֵיו
 בְּכָל הָעוֹלָמוֹת: רָאוּ אִיזוֹ בְּרִיָּה
 בְּרָאִיתִי בְּעוֹלָמֵי! וּמֵי שְׁיִפְגֹּס
 לְפָנָיו לְבֵית הַכְּנֶסֶת, כְּשִׁיּוּצָא
 מִהַשַּׁעַר שְׁלוֹ וְאִין תַּפְּלִין בְּרָאִישׁוֹ
 וְצִיצִית בְּלְבוּשׁוֹ, וְאוּמַר (תהלים ה)
 אֲשַׁתְּחוּהָ אֵת הֵיכַל קְדֻשָּׁךְ

בְּיָרְאֲתָךְ - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אוֹמֵר: אִיזוֹ הוּא מוֹרְאִי? הֲרִי
מַעֲיֵד עֲדוֹת שְׁקֵר!

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל
מֹשֶׁה, שֶׁכָּאֵן אָמַר אֱלֹהֵינוּ (אֱלֹהֵיךְ).
שָׁאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֹשֶׁה נֶאֱחָז
בְּדַרְגָּה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה עַל שְׁאֵר
הַנְּבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים. וְאָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, אֲלַמְּלָא הֵיוּ יוֹדְעִים בְּנֵי
אָדָם דְּכַרִּי תוֹרָה, שִׁידְעוּ שְׁהָרִי
אֵין שׁוּם דְּכָר אוֹ אוֹת בְּתוֹרָה
שְׁאֵין בָּהּ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים
וְנִכְבְּדִים.

בֹּא וּרְאֵה, כְּתוּב (שְׁמוֹת יט) מֹשֶׁה
יְדַבֵּר וְהֶאֱלֹהִים יַעֲנֵנּוּ בְּקוֹל.
וְשִׁנִּינוּ, מַה זֶה בְּקוֹל? בְּקוֹלוֹ שֶׁל
מֹשֶׁה. וְיָפָה הוּא. דּוֹקָא בְּקוֹלוֹ
שֶׁל מֹשֶׁה, בְּאוֹתוֹ קוֹל שֶׁהוּא
אֲחוּז בּוֹ עַל כָּל שְׁאֵר הַנְּבִיאִים.
(מִשָּׁם מֹשֶׁה נֹזֵן עַל כָּלם) וּמִשׁוּם שֶׁהוּא
נֶאֱחָז עַל כָּלם בְּאוֹתוֹ קוֹל, דְּרָגָה
עֲלִיוֹנָה, הִיָּה אוֹמֵר לְיִשְׂרָאֵל: ה'
אֱלֹהֵיךְ. הִיא דְרָגָה שְׁנִקְרָאת
שְׁכִינָה, שְׁשׁוּרָה בְּתוֹכָם. אֲשֶׁרִי
חָלְקוּ.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁנִינוּ, קְלָלוֹת
שְׁבַתוֹרַת כְּהֻנִּים - מֹשֶׁה מְפִי
הַגְּבוּרָה אֲמָרְן, וְשִׁבְמִשְׁנֵה תוֹרָה
- מֹשֶׁה מְפִי עֲצָמוֹ אֲמָרְן. מַה זֶה
מְפִי עֲצָמוֹ? וְכִי תַעֲלֶה בְּדַעְתָּךְ
שְׁאֵפְלוּ אוֹתוֹ קִטְנָה בְּתוֹרָה אָמַר
אוֹתָהּ מֹשֶׁה מַעֲצָמוֹ! ?

אֲלֵיָּא יָפָה הוּא, וְהֲרִי הַתְּעוֹרְרָנוּ.
לֹא שְׁנִינוּ מַעֲצָמוֹ, אֲלֵא מְפִי
עֲצָמוֹ, וּמַהוּ? אוֹתוֹ קוֹל שֶׁהוּא
אֲחוּז בּוֹ. וְעַל זֶה, הִלְלוּ מְפִי
הַגְּבוּרָה, וְהִלְלוּ מְפִי עֲצָמוֹ, מְפִי
אוֹתָהּ דְרָגָה שְׁנִקְשֵׁר בָּהּ עַל שְׁאֵר
נְבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים. וְעַל זֶה בְּכָל
מְקוֹם אֱלֹהֵיךְ, וְכָאֵן אֱלֹהֵינוּ.

בֹּא וּרְאֵה כְּמָה יֵשׁ לָהֶם לְבָנֵי
אָדָם לְשֹׁמֵר דְּרֻכֵיהֶם כְּדִי
שִׁישְׁתַּדְּלוּ בַעֲבוּרַת רַבּוֹנָם וַיִּזְכּוּ
לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים. תַּחַת כְּפַסַּת הַמְּלֶךְ

בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אֵן הוּא מוֹרְאִי, הָא סְהִיד
סְהִדוּתָא דְשִׁקְרָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְכָאָה חוֹלְקִיָּה דְמֹשֶׁה, דְהִכָּא
אָמַר אֱלֹהֵינוּ. (נ"א אֱלֹהֵיךְ) דְאָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, מֹשֶׁה בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר אֲתָאָחַד,
עַל שְׁאֵר נְבִיאֵי מְהִימְנֵי. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
אֲלַמְּלָא הוּוּ יוֹדְעֵי בְנֵי נְשָׂא מְלִין דְאֹרִייתָא,
לִינְדַעוֹן דְהָא לִית שׁוּם מְלָה בְּאֹרִייתָא, אוֹ
אֲת בְּאֹרִייתָא, דְלָא אִית בָּהּ רְזִין עֲלָאִין
וַיִּקְרִיין.

הָא חֲזִי כְתִיב, (שְׁמוֹת יט) מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהֶאֱלֹהִים
יַעֲנֵנּוּ בְּקוֹל. וְתַנִּינָן, מְאִי בְּקוֹל. בְּקוֹלוֹ
שֶׁל מֹשֶׁה. וְשִׁפִּיר הוּא, בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה
דְיִיקָא, בְּהֵהוּא קוֹל דְאִיהוּ אֲחִיד בֵּיה, עַל כָּל
שְׁאֵר נְבִיאִין. (מִתְמַן מֹשֶׁה אֲתַנּוּן עַל כָּלָהוּ) וּבְגִין דְאִיהוּ
אֲתָאָחִיד עַל כָּלָהוּ, בְּהֵהוּא קוֹל, דְרָגָא עֲלָאָה,
הָוָה אָמַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, יְי' אֱלֹהֵיךְ, אִיהוּ
דְרָגָא דְאֲקָרִי שְׁכִינְתָא, דְשְׁרִיא בְּגוּוִיָּהוּ.
זְכָאָה חוֹלְקִיָּה.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תַּנִּינָן, קְלָלוֹת שְׁבַתוֹרַת
כְּהֻנִּים, מֹשֶׁה מְפִי הַגְּבוּרָה אֲמָרְן.
וְשִׁבְמִשְׁנֵה תוֹרָה, מֹשֶׁה מְפִי עֲצָמוֹ אֲמָרְן.
מְאִי מְפִי עֲצָמוֹ. וְכִי סְלָקָא דַעְתָּךְ דְאֵפִילוּ אֲת
זַעֲרָא בְּאֹרִייתָא, מֹשֶׁה אָמַר לִיה מְגֻרְמִיה.

אֲלֵיָּא שִׁפִּיר הוּא, וְהָא אֲתַעֲרָנָא, מַעֲצָמוֹ לֹא
תַנִּינָן, אֲלֵא מְפִי עֲצָמוֹ. וּמְאִי אִיהוּ.
הֵהוּא קוֹל דְאִיהוּ אֲחִיד בֵּיה. וְעַל דָּא, הִלְלוּ
מְפִי הַגְּבוּרָה. וְהִלְלוּ מְפִי עֲצָמוֹ. מְפִי הֵהוּא
דְרָגָא דְאֲתִקְשֵׁר בֵּיה עַל שְׁאֵר נְבִיאֵי מְהִימְנֵי.
וְעַל דָּא, בְּכָל אֲתֵר אֱלֹהֵיךְ, וְהִכָּא אֱלֹהֵינוּ.

הָא חֲזִי, כְּמָה אִית לְהוּ לְבָנֵי נְשָׂא לְאִסְתַּמְרָא
אוֹרְחֵיהוּ, בְּגִין דִישְׁתַּדְּלוֹן בְּפִלְחָנָא
דְמֵאֲרִיהוֹן, וַיִּזְכּוּן לְחַיֵּי עֲלָמִין. תַּחַת

הקדוש יש מדורים עליונים, ובאותו מקום של הפסא נקשרת מזוזה להנצל מפמה בעלי דינים שעתידים להתעורר בהם בבני האדם באותו העולם. כמו זה עשה הקדוש ברוך הוא לישראל, ונתן להם מצוות התורה כדי שישתדלו בה, וינצלו בעולם הזה מפמה בעלי דינים ומפמה מקטרגים שמודמנים לבני אדם בכל יום.

רבי חייא אמר, זה מי שרוצה שישמר דרכיו, לא יעבר על מים ששפכו לפני הפתח, כי שם שורה שד אחד, והוא בין שני משקופי הפתח, ופניו כנגד הפתח, ומסתפל על כל מה שעושים בבית, ולא צריך לאדם לשפך מים בין בני שערים. רבי יצחק אמר, אין לנו עסק במים צלולים, והוא שלא ישפך אותם בדרך קלון. מה הטעם? משום שיש לו רשות להזיק. ולא עוד, אלא שיחזיר ראשו כנגד הבית, ובכל מה שמסתפל - מתקלל.

יש לו שלש מאות וששים וחמשה שמשים כמנין ימות השנה, שהוא שולט עליהם, וכלם יוצאים עם האדם כשיוצא משער ביתו. אמר רבי אלעזר, כל זה רוצה הקדוש ברוך הוא לשמר את ישראל, והתקין שמו הקדוש למעלה, שהיא התורה, והתורה פלה היא שם קדוש אחד, ומי שמשתדל בתורה משתדל בשמו.

בא וראה, צריך אדם לרשם בפתח ביתו שם הקדוש, שהוא אמונת הכל. שהרי בכל מקום שהשם הקדוש נמצא, לא נמצאים שם מינים רעים, ולא יכולים לקטרג לאדם, שפתיב (תהלים לא) לא תאנה אליך רעה וגו'.

פורסייא דמלפא קדישא, אית מדורין עלאין. ובההוא אתר דכורסייא, מזוזה אתקשר, לאשתזבא מפמה מארי דינין, (דף רס"ה ע"ב) דזמינין לאתערא בהו בבני נשא, בההוא עלמא. כגוונא דא עביד קדשא בריך הוא לישראל, ויהב להו פקודי אורייתא, בגין דישתדלון בה וישתזבון בהאי עלמא, מפמה מארי דינין, מפמה מקטרגי, דאזדמנון בהו בבני נשא בכל יומא.

רבי חייא אמר, האי מאן דבעי דיסתמר אורחוי, לא יעבר על מיא דאושדין קמי פתחא. בגין דתמן שרי חד שידא, והוא בין תרין דשין דפתחא, ואנפוי לקבליה דפתחא, ואסתכי כל מה דעבדין בביתא, ולא לבעי ליה לאיניש דישידי מיא בין תרי תרעי. רבי יצחק אמר, מיין צלילן לית לן בה. והוא דלא יושיט לון ארח קלנא. מאי טעמא. בגין דאית ליה רשו לנזקא. ולא עוד אלא דיהדר רישיה לקבלי ביתא, ובכל מה דאסתכל אתלטויא.

תלת מאה ושתין וחמש, פחושבן ימי שתא, אית ליה שמשין, דהוא שליט עליהו, וכלהו נפקין עם בר נש, פד נפיק מתרעא דביתהו. אמר רבי אלעזר, כל דא בעי קדשא בריך הוא לנטרא לון לישראל, ואתקין שמייה קדישא לעילא, דאיהו אורייתא, ואורייתא כלא חד שמא קדישא איהו, ומאן דאשתדל באורייתא, אשתדל בשמייה.

תא חזי, בעי בר נש בפתחא דביתא לרשמא שמא קדישא, דאיהו מהימנותא דכלא. דהא בכל אתר דשמא קדישא אשתכח, זינין בישין לא משתכחי תמן, ולא יכולין לקטרגא ליה לבר נש, כמה דכתיב, (תהלים צא) לא תאונה אליך רעה וגו'.

(מזונה נקראת) מקום שפתח הבית שורה, כדגמא שלמעלה, מקום שפתח הבית העליון שורה נקרא מזונה, שהוא תקון הבית ופתח הבית. מאותה מזונה בורחים בעלי שמירת החקים. בעלי הדינים לא נמצאים לפניה. וכנגד זה למטה, כשאדם מתקין מזונה לבית והשם הקדוש הזה רשום באותיותיו, האדם הזה מתעטר בעטרות רבנו, ולא קרבים לפתח ביתו מינים רעים ולא נמצאים שם.

רבי אבא היה בא מלראות את רבי שמעון, פגע בו רבי יצחק, אמר לו, מאין באת בעל האור? איש שנדבק באש אוכלת פל יום, הרי האור שורה עמו. אמר לו, שנינו שחייב על האדם לקבל פני שכניה בכל ראש חדש ושבתות, ומיהו? רבו. כל שפן מנורה העליונה הקדושה שכל בני העולם רוצים לקבל פניו. אמר רבי יצחק, אחר עמד ואקבל פני השכניה, ואטעם מאותם דברים עליונים שטעמת לפניו.

פתח רבי אבא ואמר, (שם קב) שיר המעלות אליך נשאתי את עיני הישבי בשמים. שיר זה לא כתוב מי אמרו. אלא בכל מקום שהוא סתום, רוח הקדש אמרה על כנסת ישראל בגלות. הישבי בשמים?! היושב צריך לו לכתב! מה זה הישבי?

א"א בארנו, מי שרוצה להתפלל תפלתו לפני המלך הקדוש, צריך לבקש מעמק הכל להוריק ברכות למטה, כמו שכתוב (שם קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'. ויו"ד זו היא יתרה, עמק הכל היא, ובזה צריך לבקש בקשתו, להוריק ברכות לאותו מקום שנקרא

(מזונה אקרי). אתר דפתחא דביתא שריא, כגוונא דלעילא, אתר דפתחא דביתא עלאה שריא, מזונא אקרי. דהוא תקונא דביתא, ופתחא דביתא. מההיא מזונה ערקין מארי נימוסין, מארי דדינין קמיה לא משתכחיין. וקבל דא לתתא, פד בר נש אתקין מזונה לפתחא דביתא, והאי שמא קדישא רשים באתווי, האי בר נש אתעטר בעטרוי דמאריה, ולא קרביין לפתחא דביתיה זינין בישיין, ולא משתכחי תמן.

רבי אבא היה אתי מלמחמי לרבי שמעון, פגע ביה רבי יצחק, אמר ליה מאן אתי, מאריה דנהורא, גבר דאתדבק בנורא דאכלא כל יומא, הא נהורא עמיה שרי. אמר ליה, תנינן דחייבא עליה דבר נש, לקבלא אפי שכינתא, בכל ריש ירחי ושפתי. ומאן איהו. רביה. כל שפן בוצינא עלאה קדישא, דכל בני עלמא בעאן לקבלא אנפוי. אמר רבי יצחק, אהדרנא עמד, ואקבל אנפי שכינתא, ואטעם מאינון מלין עלאין, דאטעמת קמיה. פתח רבי אבא ואמר, (תהלים קכג) שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים. שיר דא, לא פתיב מאן אמרו. אלא בכל אתר דאיהו סתים, רוח הקדש אמרו עלייהו דישראל בגלותא. היושבי בשמים, היושב מיבעי ליה, מאי היושבי.

א"א אוקימנא, מאן דבעי לצלוא צלותיה קמי מלכא קדישא, בעי למבעי מעמיקתא דכלא, לארקא ברכאן לתתא, כמה דכתיב, (תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי'. והאי יו"ד יתיר, עמיקתא דכלא היא, ובהאי בעי למבעי בעותיה, לארקא ברכאן לההוא אתר דאקרי שמים, לאתזנא

שמים, להזין ממנו את הכל. ועל זה הישבי בשמים, בשמים ממש. שפשאותן ברכות שופעות ונמשכות מאותו מקום עמק הכל, ומתישבים במקום שנקרא שמים, אז ברכות נמצאות בעליונים ובתחתונים.

בעיני עבדים אל יד אדוניהם, מה זה כעיני עבדים? אלו אותם שאר גדולי העמים שלא נזונים אלא משרי (גוף) נוף האילן שישאל נדבקים בו. וכשישראל לוקחים ברכות מאותו מקום, כלם מתברכים מישראל.

בעיני שפחה אל יד גברתה - זוהי השפחה שבארנו, שהקדוש ברוך הוא הרג את הפח שלה במצרים, שהרי אין פח שלה אלא רק כששופע מתמצית של ארץ ישראל. וארץ ישראל נקראת גברתה, ועל זה כתוב (משלי ל) תחת שלוש רגזה ארץ. איזו ארץ? זו ארץ ישראל, כמו שנתבאר. תחת עבד פי ימלוך - אלה אותם עבדים שאמרנו, כשנתן השלטון לאחד מהם. וזהו שפתיב אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. שפחה פי תירש גברתה (מי היא) - זוהי שפחה כמו שאמרנו.

בא וראה, מצד השפחה הזו יוצאים כמה שומרי חק בעלי דינים, מקטרגים פנגד ישראל כדי לקטרג עליהם, והקדוש ברוך הוא עושה לישראל שמירה כאב שרוצה לשמר את בנו מהכל. אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, כמה מקטרגים מזמנים פנגדכם, השתדלו בעבודתי, ואני אשמר אתכם מבחוז, ואתם תהיו זמינים בבתיכם בפנים וישנים במטותיכם, ואני אשמר אתכם מבחוז וסביב מטותיכם.

מניה פלא, ועל דא היושבי בשמים, בשמים ממש, דכד אינון ברכאן נגידו ואתמשכו מההוא אתר עומקא דכלא, ואתישבן באתר דאקרי שמים, פדין ברכאן משתפחי בעלאי ותתאי.

בעיני עבדים אל יד אדוניהם, מאי כעיני עבדים. אלין אינון שאר רבבי עמין, דלא אתזנו אלא משיורא (כ"א נופא) נופא דאילנא, דישאל מתדבקי ביה. וכד ישראל נטלין ברכאן מההוא אתר, פלהו מתברכן מישראל.

בעיני שפחה אל יד גברתה, דא היא שפחה דאוקימנא, דקטיל קדשא בריך הוא חילא דילה במצרים, דהא לית חילא דידה, אלא כד אתנגיד מתמצית דהאי ארץ ישראל. וארץ ישראל (דף רס"ו ע"א) גברתה אקרי. ועל האי כתיב, (משלי ל) תחת שלש רגזה ארץ. מאן ארץ. דא ארץ ישראל, כמה דאתמר. תחת עבד פי ימלוך, אלין אינון עבדים דקאמרן. פד אתיהיב שלטנותא לחד מניהו. ודא הוא דכתיב, אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. שפחה כי תירש גברתה (כ"א מאי היא) דא היא שפחה דקאמרן.

הא חזי, מסטרא דהאי שפחה, נפקי כמה גרדיני טהירין, מקטרגין לקבלייהו דישאל, ולקטרגא לון. וקודשא בריך הוא עביד להו לישראל נטירו, פאפא דבעי לנטרא לבריה מן פלא. אמר קדשא בריך הוא לישראל, כמה מקטרגין זמינין לקבלייכו, אשתדלו בפולחני, ואנא אהא נטיר לכו לבר. ואתון תהווין זמינין בבתיכון מלגו, וניימי בערסיכון, ואנא אהא נטיר לכו לבר, וסוחרני ערסייכו.

ובא וראה, בפשעה שאותם מינים רעים קרבים לפתחו של האדם, זוקפים ראש ומסתכלים בשם הקדוש שנראה בחוץ, שהוא שדי, שמתעטר בעטרותיו. שם זה שולט על כלם, ממנו הם פוחדים ובורחים, ולא קרבים לפתח האדם.

אמר לו רבי יצחק, אם כך, שיירשם האדם שם זה בפתח הבית ולא יותר. למה כל הפרשה? אמר לו, יפה הוא, שהרי שם זה לא מתעטר אלא באותן אותיות כלן, רשומות ברשם המלך, וכשנכתבת כל הפרשה, אז שם זה מתעטר בעטרותיו, ויוצא המלך עם כל חילותיו, כלם רשומים ברשם המלך, ואז פוחדים ממנו ובורחים מפניו.

בא וראה, והינה שם קדוש מלמטה למעלה, ועל זה שדי נרשם מבחוץ כנגד שם זה. והינה מבפנים, שדי"י מבחוץ. שיהיה האדם שמור מפל הצדדים, מבפנים ומבחוץ. אמר רבי אבא, כמה חילות קדושים זמינים באותה שעה שמניח אדם מזוזה בשער שלו, כלם מכריזים ואומרים: (תהלים קיח) זה השער ליה וגו'.

אשרי חלקם של ישראל, אז נודעים ישראל שהם בני המלך הקדוש, שהרי כלם נרשמו ממנו. נרשמו בגופם ברשם קדוש, נרשמו בלבושם בעטופם של מצוה, נרשמו כראשיהם בכתי התפלין בשם רבונם, נרשמו בידיהם ברכועות הקדשה, נרשמו בנעליהם בנעלי מצוה, נרשמו בחוץ בזריעה בקצירה, נרשמו בכתייהם במזונות הפתח. רשומים בכל שהם בני המלך העליון. אשרי חלקם.

ותא חזי, בפשעתא דאינון זינגין בישין קריבין לפתחא דבר נש זקפן רישא, ומסתפלן בשמא קדישא דאתחזי לבר, דאיהו שדי, דמתעטר בעטרוי, שמא דא שליט על פלהו, מגיה דחלין וערקין, ולא קריבין לפתחא דבר נש.

אמר ליה רבי יצחק, אי הכי, ירשום בר נש שמא דא בפתחא דביתא, ולא יתיר, אמאי כל פרשתא. אמר ליה שפיר הוא, דהא שמא דא לא אתעטר, אלא באינון אתוון פלהו, רשימין ברשימא דמלכא, וכד אכתב כל פרשתא, כדין שמא דא מתעטר בעטרוי ונפיק מלכא בכל חילוי, פלהו רשימין ברשימא דמלכא, כדין דחלין מגיה, וערקין מקמיה.

תא חזי, והינה שמא קדישא, מתתא לעילא. ועל דא, שדי אתרשים מלבר, לקבלי שמא דא. והינה מלגו, שדי"י מלבר. למהוי נטיר בר נש מפל סטרין מלגאו ומלבר. אמר רבי אבא, כמה חילין קדישין זמינין בההיא שעתא דאנח בר נש מזוזה לתרעיה, פלהו מכריזי ואמרי (תהלים קיח) זה השער ליי וגו'.

זכאה חולקיהון דישראל, כדין אשתמודען ישראל דאינון בני מלכא קדישא, דהא כלהו אתרשימו מגיה. אתרשימו בגופייהו, ברשימא קדישא. אתרשימו בלבושייהו, בעטופייהו דמצוה. אתרשימו ברישייהו, בכתי דתפילי, בשמא דמאריהון. אתרשימו בידייהו, ברכועי דקדושא. אתרשימו במסאנייהו, במסאנא דמצוה. אתרשימו לבר, בזריעה בחצדא. אתרשימו בכתייהון, במזוזה דפתחא. בכלא רשימין דאינון בני מלכא עלאה, זכאה חולקיהון.

עד דהוּוּ אַזְלִי, אָמַר רַבִּי אַבָּא, מָאִי דְכַתִּיב,
 (ירמיה ב) אֹתִי עֲזָבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים לַחֲצוּב
 לָהֶם בְּאֲרוֹת וְגו'. אֹתִי עֲזָבוּ, דָּא הוּא מָאִן
 דְּמִשְׁקַר בָּאת רְשִׁימָא קַדִּישָׁא. וּבְמָה מִשְׁקַר
 בִּיה. דְּעֵיִל לִיה בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר (מלאכי ב) וּבְעַל בַּת אֵל נָכַר, דְּאֶקְרִי (ירמיה ב)
 בְּאֲרוֹת נִשְׁפָּרִים. דְּהָא עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
 כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת אֶקְרוּ בּוֹרוֹת נִשְׁפָּרִים.
 וְדִישְׁרֵאֵל, אֶקְרִי בְּאֵר מְקוֹר מַיִם חַיִּים, דָּא
 רִשׁוּתָא קַדִּישָׁא, מְהִימְנוּתָא
 קַדִּישָׁא. וְאֶקְרִי בְּאֵר מְבוּעֵי דְמִיין צְלִילִין,
 נְפָקִין וְנוֹזְלִין מְנַה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר השירים ד)
 וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. (משלי ה) וְנוֹזְלִים
 מִתּוֹךְ בְּאֶרְךָ. וְכַתּוּב (שיר ד) מְעִין
 גְּנִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים. הַצַּד הָאֲחֵר
 נִקְרָא בְּאֵר נִשְׁפָּרִים אֲשֶׁר לֹא
 יִכְלוּ הַמַּיִם. (מהוּ אֵלָא הוּוּא וְכו').

בֵּא וְרָאָה, נְהַר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא
 מִשְׁקָה לְכָל הַגֵּן (ומְרִיָּה לְכָל הַגֵּן)
 וּמְרִיָּה לְכָל מְקוֹם וּמְקוֹם, כְּמוֹ
 שְׁבַאֲרָנוּ, עַד שְׁמַמְלָא (שְׁמַגִּיעַ)
 אוֹתוֹ מְקוֹם בְּגֵן, שְׁנִקְרָא בְּאֵר
 מַיִם חַיִּים. וּמִשָּׁם נִזְוָנִים עֲלִיּוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים (עוֹלְמוֹת תַּחְתּוֹנִים), כְּמוֹ
 שְׁנַאֲמַר (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד.
 וְכֵן אוֹתָם צְדָדִים שֶׁל צַד שְׁמַמְלָא
 לֹא מִשְׁקִים מֵאוֹתָהּ נְבִיעַת הַמַּיִם
 הַנוֹבְעִים, מִשּׁוּם שֶׁהֵם מְצַד שְׁאֵר
 הָעַמִּים, וְנִקְרָאוּ בְּאֵר נִשְׁפָּרִים.
 וּמִי שְׁמִשְׁקַר בְּשֵׁם (בְּרִשָּׁם) הַקְּדוֹשׁ
 בְּאוֹתוֹ צַד, נִדְבֵק בְּבֵאֵר
 נִשְׁפָּרִים אֲשֶׁר לֹא יִכְלוּ הַמַּיִם,
 וְלֹא נִכְנָסִים לְשֵׁם. וְאוֹתוֹ שְׁזוּכָה
 לְשִׁמְרָא אוֹתוֹ, זוּכָה לְהִיּוֹת מִשְׁקָה
 מֵאוֹתוֹ מְבוּעַ שֶׁל הַנַּחַל (בְּעוֹלָם הַהָדָר)
 בְּעוֹלָם הַבָּא, וְזוּכָה שְׁתַּתְּמֵלָא
 אוֹתָהּ בְּאֵר עֲלִיּוֹנָה לְהַשְׁפִּיעַ
 בְּרִכוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. אֲשֶׁרִּי
 בְּעוֹלָם הַהָדָר וּבְעוֹלָם הַבָּא. עַל זֶה
 כְּתוּב, (ישעיה נח) וְהִיִּתְּ כְּגֵן רוּחַ

עַד דְּהוּוּ אַזְלִי, אָמַר רַבִּי אַבָּא, מָאִי דְכַתִּיב,
 (ירמיה ב) אֹתִי עֲזָבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים לַחֲצוּב
 לָהֶם בְּאֲרוֹת וְגו'. אֹתִי עֲזָבוּ, דָּא הוּא מָאִן
 דְּמִשְׁקַר בָּאת רְשִׁימָא קַדִּישָׁא. וּבְמָה מִשְׁקַר
 בִּיה. דְּעֵיִל לִיה בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר (מלאכי ב) וּבְעַל בַּת אֵל נָכַר, דְּאֶקְרִי (ירמיה ב)
 בְּאֲרוֹת נִשְׁפָּרִים. דְּהָא עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
 כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת אֶקְרוּ בּוֹרוֹת נִשְׁפָּרִים.

וְדִישְׁרֵאֵל, אֶקְרִי בְּאֵר מְקוֹר מַיִם חַיִּים, דָּא
 רִשׁוּתָא קַדִּישָׁא, מְהִימְנוּתָא
 קַדִּישָׁא. וְאֶקְרִי בְּאֵר מְבוּעֵי דְמִיין צְלִילִין,
 נְפָקִין וְנוֹזְלִין מְנַה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר השירים ד)
 וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. (משלי ה) וְנוֹזְלִים
 מִתּוֹךְ בְּאֶרְךָ. וְכַתּוּב (שיר ד) מְעִין
 גְּנִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים. הַצַּד הָאֲחֵר
 נִקְרָא בְּאֵר נִשְׁפָּרִים אֲשֶׁר לֹא
 יִכְלוּ הַמַּיִם. (ס"א מְהוּ, אֵלָא הוּוּא וְכו').

תָּא חֲזִי, נְהַר דְּנַגִּיד וְנַפִּיק, אֲשֶׁקִּי לְכָל
 גִּינְתָא, (ס"א וְרוּי לְכָל גִּינְתָא) וְרוּי לְכָל אֲתָר
 וְאֲתָר, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, עַד דְּמְלִי (נ"א דְּמִי)
 לְהִיּוֹא אֲתָר בְּגִנְתָא, דְּאֶקְרִי בְּאֵר מַיִם חַיִּים.
 וּמִתְּמִן אֲתַזְנוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין, (נ"א עֲלָמִין תַּתְּאִין)
 כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד.

וְכֵן אֵינוֹן סְטָרִין דְּסְטָר שְׁמַמְלָא, לֹא
 מִשְׁתַּקְּיִין מֵהִיּוֹא נְבִיעוֹ דְּמִיין נְבִיעִין,
 בְּגֵן דְּאֵינוֹן מְסִטְרָא דְשְׁאֵר עַמִּין, וְאֶקְרוּ
 בּוֹרוֹת נִשְׁפָּרִים. וּמֵאִן דְּמִשְׁקַר בְּשֵׁמָא (נ"א
 בְּרִשְׁמָא) קַדִּישָׁא בְּהִיּוֹא סְטָרָא, אֲתַדְּבֵק בְּבֵאֵר
 נִשְׁפָּרִים אֲשֶׁר לֹא יִכְלוּ הַמַּיִם, וְלֹא עֵיִלִּי
 לְתַמֵּן. וְהִיּוֹא דְזָכִי לְנִטְרָא לִיה, זָכִי
 לְאַתְשְׁקִיָּא מֵהִיּוֹא נְבִיעוֹ דְּנַחְלָא (בְּעֲלָמָא דִּין)
 בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, וְזָכִי דְאַתְמְלִי הִיּוֹא בְּאֵר
 עֲלָאָה, לְנַגִּדָא בְּרַכָּאן לְעִילָא וְתַתָּא. זְכָאָה
 אִיהוּ בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי, עַל דָּא

וּכְמוֹצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ מִימֵיו.

אוי למי שמשקר ברשם הקדוש, שהרי משקר בשם העליון, ולא עוד, אלא שגורם לבאר הזאת שלא תתברך, וקוראים עליו (דברים כב) כי הוציא שם רע על בתולת ישראל. ובארו רבי שמעון בן דוקא, ובארו רבי שמעון במקומו, מי ששם עלילות דברים על אשתו הראשונה ומוציא עליה שם רע - כמו שהוציא למעלה, שכתוב כי הוציא שם רע על בתולת ישראל סתם.

והתך זה, כמו זה שאמר רבי חייא אמר רבי יוסי, בתולה ירשה שבע ברכות, שמתברכת בשבע, משום שבתולת ישראל ירשה שבע ברכות, ועל זה נקראת בת שבע.

ואשה אחרת, מי הברכות שלה? ברפת בעז ורות, כמו שנאמר (רות ד) ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את וגו'. ויודאי בתולה מתברכת בשבע, ולא אשה אחרת בסוד זה. פיון שהגיעו לשדה אחד, ראו אילנות וישבו תחתיהם. אמר רבי אבא, הרי צחות של דברי תורה. נשב.

פתח ואמר, (ישעיה כו) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ויבאו האבדים בארץ אשור והנדהים בארץ מצרים וגו'. והיה ביום ההוא, מה זה ביום ההוא? אלא אותו יום הידוע לקדוש-ברוך-הוא, כמו שנאמר (זכריה יד) והיה יום אחד הוא יודע לה'. עוד ביום ההוא, כמו שנאמר (יחזקאל לח) ביום בא גוג על אדמת ישראל.

יתקע בשופר גדול. מה לנו בו אם הוא גדול או קטן? אלא

כתיב, (ישעיה נח) והיית פגן רזה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו.

ווי למאן דמשקר ברשימא קדישא, דהא משקר (דף רס"ו ע"ב) בשמא עלאה. ולא עוד, אלא דגרים להאי באר דלא אתברכא, וקריןן עליה (דברים כב) כי הוציא שם רע על בתולת ישראל. בתולת ישראל דייקא. ואוקמיה רבי שמעון באתריה, מאן דשוי תסקופי מלין על אנתתיה קדמיתא, ואפיק עלה שום ביש, כמה דאפיק לעילא, דכתיב כי הוציא שם רע על בתולת ישראל סתם.

ואזלא הא, פי הא דאמר רבי חייא אמר רבי יוסי, בתולה ירתא שבע ברכות, דאתברכא בשבע, בגין דבתולת ישראל ירתא שבע ברכן, ועל דא אתקרי בת שבע.

ואנתתא אחרא, מאן ברכאן דילה. ברכתא דבעז ורות, כמה דאת אמר, (רות ד) ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן יי' את וגו', דודאי בתולה בשבעה אתברכא, ולא אתתא אחרא ברזא דא. פיון דמטו בחקל חד, חמו אילנין, יתבו תחותיהו. אמר רבי אבא, הא צחותא דמלי דאורייתא. נתיב.

פתח ואמר, (ישעיה כז) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ויבאו האובדים בארץ אשור והנדהים בארץ מצרים וגו'. והיה ביום ההוא, מאן ביום ההוא. אלא ההוא יומא דאתידע לקודשא בריה הוא כמה דאת אמר (זכריה יד) והיה יום אחד הוא יודע לי'. תו, ביום ההוא, כמה דאת אמר (יחזקאל לח) ביום בא גוג על אדמת ישראל.

יתקע בשופר גדול. מה לן ביה, אי הוא רב או זעיר. אלא ההוא שופר עלאה,

אותו השופר העליון שבו יוצאים העבדים לחרות תמיד, וזהו היובל, שהיובל עליון וגדול הוא. וכשזה מתעורר, כל החרות של העולמות מתעוררים בו, וההוא נקרא שופר גדול.

ובאו האבדים בארץ אשור. האבדים צריך היה לו לכתב!, או הנאבדים. מה זה האבדים? האבדים ממש, משום שהם בארץ אחרת, ומי ששרוי בארץ אחרת יונק מרשות אחרת, וכאלו לא שרוי באמונה, משום כך נקראים אבדים. הם אבדים בכל הצדדים, שפאשר ישראל שרויים בארץ הקדושה, הם צדיקים, צדיקים תמיד בכל, צדיקים למעלה ולמטה.

השרמה מההשטמות מחלק א' סימן ב"ב

ושחטו הפסח. אמר הקדוש ברנף הוא, מפעשור לחדש קחו וראתם של מצרים ותפסו אותו, ויהיה אסור ותפוס שלשה ימים, וביום הרביעי הוציאו אותו לדין ותתפנסו עליו להרגו, ויראו אותו המצרים איך אתם עושים בו דין, וזה קשה להם מפל המכות שעשה להם הקדוש ברנף הוא, אלו הדינים שעשו באלהיהם. ואחר כך דנים אותו באש, משום שפתיב (דברים יז) פסילי אלהיהם תשרפון באש. אמר הקדוש ברנף הוא, (שמות יב) אל תאכלו ממנו נא, שלא יאמרו בתאבון של פחד אכלו אותו, אלא תתקנו אותו צלי ולא מבשל. שאם היה מבשל, והא מסתר ולא יראו אותו. אלא תקנו אותו צלוי באש, שריחו נודף. ועוד, ראשו עליו, שלא יאמרו שחיה או דבר אחר היא.

ועוד, עצם לא תשרפו בו, אלא שיראו עצמותיו משלכים בשוק ולא יהיו יכולים להציל אותו, ועל זה פתיב (במדבר לג) ובאלהיהם עשה ה' שפטים.

דביה נפקין עבדין לחירו תדיר, והאי איהו יובלא, דיובלא עלאה ורכבא הוא. וכד האי אתער, כל חירו דעלמין מתערין ביה, וההוא אקרי שופר גדול.

ובאו האבדים בארץ אשור. האבדים מיבעי ליה, או הנאבדים, מאי האבדים.

האבדים ממש, בגין דאינון בארעא אחרא, ומאן דשאר בארעא אחרא, יניק מרשותא אחרא וכאלו לא שריא במהימנותא, בגין כך אבדים אקרון. אבדים אינון בכל סטריין, וכד ישראל שריין בארעא קדישא, זפאין, זפאין תדיר בכלא, זפאן לעילא ותתא.

השלמה מההשטמות (מחלק א' סימן ב"ב)

ושחטו הפסח. אמר הקדוש ברנף הוא מפעשור לחדש סבו דחלא דמצרים

ותפסון ליה ויהא אסור ותפיס תלתא יומין וביומא רביעאה אפיקו ליה לדינא ואתפנשו עליה לקטליה, ויחמון ליה מצראי היך אתון עבדין ביה דינא. ודא קשיא להו מפל מכתשין דעבד לון קדשא ברנף הוא, אינון דינין דעבדו בדחליהון. לבתר דיינין ליה בנורא בגין דכתיב (דברים יז) פסילי אלהיהם

תשרפון באש. אמר קדשא ברנף הוא (שמות י"ב)

אל תאכלו ממנו נא, דלא יימרון בתיאובתא דחלא אכלין ליה, אלא אתקינו ליה צלי ולא מבשל דאלו מבשל יהא טמיר ולא יחמון ליה, אלא תקינו ליה מוקדא בנורא דריחיה נודף. ותו רישיה עליה, דלא יימרון דחיה או דמלה אחרא היא. ותו עצם לא תשרפו בו, אלא דיחמון גרמוי רמאן בשוקא

ולא יכלין לשזבא ליה ועל דא כתיב (במדבר ל"ג)

ובאלהיהם עשה יי שפטים.

ועוד, עצם לא תשרפו בו, אלא שיראו עצמותיו משלכים בשוק ולא יהיו יכולים להציל אותו, ועל זה פתיב (במדבר לג) ובאלהיהם עשה ה' שפטים.

אֹתוֹ רָאשׁוֹן שְׁנַמְצָא בְּבֵית
הַכְּנֶסֶת וּמֵאֲרִיף בְּבֵית הַכְּנֶסֶת,
אֲשֶׁרִי חִלְקוּ, שֶׁהוּא עוֹמֵד
בְּמִדְרַגָּה שֶׁל צְדִיק עִם הַשְּׂכִינָה,
וְזֶהוּ סוּד (מִשְׁלֵי ח) וּמִשְׁחָרִי
יִמְצְאֵנִי. זֶה עוֹלָה בְּמִדְרַגָּה
רֵאשׁוֹנָה. וְאִם תֵּאמַר, הֲרִי שְׂנִינִי,
בְּשִׁעָה שְׁבֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְלֹא מוֹצֵא שֵׁם
עֲשָׂרָה - מִיֵּד פּוֹעֵס. מִשְׁלַל לְמֶלֶךְ
שֶׁשֶׁלַח לְכָל מַלְכֵי (אֲנָשׁ) הַמְּדִינָה
שִׁימְצְאוּ עִמּוֹ בַּיּוֹם פְּלוֹנִי בְּמִקּוֹם
פְּלוֹנִי. עַד שֶׁהָיוּ מְכִינִים עֲצָמָם
אֵלּוּ בְּנֵי הָעִיר, הַקְּדִים אֶחָד וּבָא
לְאוֹתוֹ מְקוֹם. בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף בָּא
הַמֶּלֶךְ וּמְצָא לְאוֹתוֹ אֶדָם
שֶׁהַקְּדִים שֵׁם. אָמַר לוֹ, בְּנֵי עִיר
פְּלוֹנִית הֵיכֵן הֵם? אָמַר לוֹ,
אֲדוֹנִי, אֲנִי הַקְּדִמְתִּי מֵהֵם וְהֵנָּה
הֵם בָּאִים אַחֲרַי לְצוּוֵי הַמֶּלֶךְ. אִז
טוֹב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיּוֹשֵׁב שֵׁם עִמּוֹ
וּמִדְּבַר עִמּוֹ וַנַּעֲשֶׂה אֱהוּב שֶׁל
הַמֶּלֶךְ. בֵּין כֶּף כָּאוּ כָּל הָעָם
וְהַתְּפִיס עִמָּהֶם.

אָבֵר אִם בְּנֵי הָעִיר לֹא בָּאִים
וְאֶחָד לֹא מְקִדִים וּמִדְּבַר לְפָנַי
הַמֶּלֶךְ לְהִרְאוֹת בְּשִׁבְלִים, מִיֵּד
פּוֹעֵס הַמֶּלֶךְ. מַה כְּתוּב? (שְׁעִיָּה ג)
מִדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ. וּמִי
שֶׁמִּדְּבַר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת - אוֹי לוֹ
שֶׁמֶרְאָה פְּרוּד! אוֹי לוֹ שְׁגוֹרַע
מִהֶאֱמוּנָה! אוֹי לוֹ שְׂאִין לוֹ חֵלֶק
בְּאַלְהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁמֶרְאָה שְׂאִין לוֹ
אֱלוֹהִים וְלֹא נִמְצָא שֵׁם, וּמְנַהֵג
קְלוֹן בְּגִבּוֹרָה הַעֲלִיּוֹנָה. כָּל
הַצְּבָעִים טוֹבִים בְּחֵלוֹם חוּץ
מִתְכַּלֵּת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא כִּסֵּא לְדוֹן
דִּינִים שֶׁל הַנְּשֻׁמוֹת, וְהָרִי מִדְּרַגָּה
אֲחַת הִיא. אֵלֶּא בְּשִׁעָה
שֶׁעוֹמְדִים בְּדִינֵי נַפְשוֹת, אִז הוּא
צָבַע תְּכַלֵּת, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

וּבְשִׁעָה שְׂרוּאָה אֶדָם לְזֶה הַצְּבָע,
נִזְכָּר אֶדָם לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת אֲדוֹנוֹ,
כְּגוֹן הַנְּחַשׁ שֶׁהָיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ

הַהוּא קְדָמָא דְאַשְׁתַּפַּח בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא וְאַרִיף
בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא זַפְאָה חוֹלְקִיה דְּאִיהוּ
קְנִימָא בְּדַרְגָּא דְצְדִיק בְּהַדִּי שְׂכִינְתָּא, וְדָא
אִיהוּ רְזָא (מִשְׁלֵי ח) וּמִשְׁחָרִי יִמְצְאֵנִי, דָּא סְלִיק
בְּסְלִיקוּ עֲלָאָה. וְאִי תִימָא הָא תְּנִינָן בְּשִׁעָתָא
דְּאִתִּי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא וְלֹא
אַשְׁפַּח תַּמָּן עֲשָׂרָה מִיֵּד פּוֹעֵס. לְמַלְפָּא דְשֶׁלַח
לְכָל מַלְכֵי (ס"א אֲנָשׁ) מְדִינְתָּא דִישְׁתַּפְּחוֹן עִמִּיהָ
בַּיּוֹם פְּלַן בְּדוּף פְּלַן. עַד דְּהָווּ מְזַמְנֵי גְרַמִּייהוּ
אֵינּוֹן בְּנֵי מִתָּא אַקְדִים חַד וְאַתָּא לְהַהוּא אַתָּר
בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף אַתָּא מַלְפָּא אֲשַׁפַּח לְהַהוּא בְּר
נָש דְאַקְדִים תַּמָּן. אָמַר לִיה בְּנֵי מִתָּא פְּלוֹנִית
אָן אֵינּוֹן. אָמַר לִיה, מְאָרִי, אָנָּא אַקְדִימְנָא
מְנִייהוּ וְהָא אֵינּוֹן אַתִּינָן אַבְתְּרָאִי לְפַקוּדָא
דְּמַלְפָּא. כְּדִין טַב בְּעֵינֵי מַלְפָּא וַיִּתִּיב תַּמָּן
בְּהַדִּיה וּמִשְׁתַּעֵי עִמִּיהָ וְאַתְעַבִּיד רַחֲמֵי
דְּמַלְפָּא. בֵּין כֶּף אַתּוּ כָּל עַמָּא וְאַתְפִּיִּיס
עִמִּייהוּ.

אָבֵר אִי בְּנֵי מִתָּא לֹא אַתִּינָן וְחַד לֹא אַקְדִים
וְאַשְׁתַּעֵי קָמִי מַלְפָּא לְאַחְזָאָה כְּגִינְהוּן.
מִיֵּד פּוֹעֵס מַלְפָּא. מַה כְּתִיב (שְׁעִיָּה ג) מִדּוּעַ בָּאתִי
וְאֵין אִישׁ. וּמִמָּן דְּאַשְׁתַּעֵי בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא וְוִי
לִיה דְּאַחְזִי פְּרוּדָא. וְוִי לִיה דְּגִרַע מְהִימְנוּתָא,
וְוִי לִיה דְּלִית לִיה חוֹלְקָא בְּאַלְהָא דִישְׂרָאֵל
דְּאַחְזִי דְּלִית לִיה אֱלֹהָא. וְלֹא אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן,
וְאַנְהִיג קְלָנָא בְּתַקִּיפָא עֲלָאָה. כָּל גּוֹוִנִין טְבִין
בְּחֵלְמָא בְּרַ מִתְכַּלָּא בְּגִין דְּאִיהוּ כּוֹרְסִיָּא
לְמִידָן דִּינִין דְּנִשְׁמַתִּין וְהָא דְרַגָּא חָדָא אִיהוּ.
אַלָּא בְּשִׁעָתָא דְקִימִי בְּדִינֵי נַפְשָׁא כְּדִין אִיהוּ
גּוֹוִן תְּכַלָּא וְהָא אוֹקִימְנָא.

וּבְשִׁעָתָא דְחָמִי בְּרַ נָש לְהָאִי גּוֹוִן אֲדַפְּרַ בְּר
נָש לְמַעַבְד פְּקוּדָא דְמְאָרִיהָ כְּגוֹוִנָא
דְנַחֲשׁ דְּהָווּ חֲמָאן לִיה וְהָווּ דְחַלִּי מְקָמִיהָ

וְהָיוּ יְרֵאִים מִפְּנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא וְשׁוֹמְרִים עֲצָמָם, וּבִאוּתָהּ
יִרְאֶה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוא עֲלֵה
עֲלֵיהֶם מִיָּם וּמִתַּכְסִּיִּם. מִי גֵרָם
לָהֶם? אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ, אוֹתָהּ רְצוּעָה
שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בָּהּ. אֵף כֵּן הַתְּכֵלֶת
- וְרֵאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל
מִצְוֹת ה'. מֵאוֹתָהּ יִרְאֶה שְׁלוֹ:

דָּבָר אַחַר וּבָאוּ הָאוֹבְדִים, מֵאֵן
הֵם? אֵלּוּ הַצְּדִיק וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּקְרָאִים אוֹבְדִים. מִנֵּיִן לָנוּ?
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתוֹב (ירמיה ט) עַל
מָה אֲבֹדָה הָאָרֶץ. לֹא כְּתוּב
אֲבוּדָה אוֹ נֶאֱבֹדָת, אֲלֵא אֲבֹדָה
הָאָרֶץ, זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הַצְּדִיק,
שְׁכַתוֹב (ישעיה נז) הַצְּדִיק אֲבָד. לֹא
כְּתוּב אֲבוּד אוֹ נֶאֱבֹד, אֲלֵא אֲבָד,
וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ.

וְאֵם תֹּאמַר, וּבָאוּ, מֵאִיזָה מְקוֹם
בָּאִים הָאוֹבְדִים הַלָּלוּ? אֲלֵא
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מִן הַגְּלוּת.
וְהַצְּדִיק, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוָה, שְׁכַתוֹב
(תהלים קכז) בְּשׁוּב ה' אֶת שִׁיבַת
צִיּוֹן, כְּדִי שִׁיּוּב לְמִקְוֹמוֹ וַיָּבֹא
לְהִתְחַבֵּר עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל
כֵּן, וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר,
וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַה' בְּהַר הַקְּדוֹשׁ
בִּירוּשָׁלַם. מַה זֶה אוֹמֵר? אֲלֵא
הַדָּבָר הַזֶּה שֶׁהַנְּדָחִים בְּאָרֶץ
מִצְרַיִם, כְּבִיכּוֹל לֹא יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל
מִן הַגְּלוּת אֲלֵא עִם הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְוָה, וְאוֹתָם נְדָחִים
הִשְׁתַּחֲוּוּ לַה'.

עוֹד אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב (שם
קכא) ה' יִשְׁמַר צֹאתְךָ וּבֹאֲךָ
מִמֵּתָה וְעַד עוֹלָם. יִשְׁמַר צֹאתְךָ
בְּרוּר, אֲלֵא וּבֹאֲךָ מַה זֶה אוֹמֵר?
שְׁהָרִי מִי שֶׁנִּכְנַס לְבֵיתוֹ אֵינוֹ
פּוֹחַד. אֲלֵא הָאֲדָם הַזֶּה שֶׁשָּׂם
רֶשֶׁם קְדוֹשׁ לְבֵיתוֹ בְּדָבָרִים שֶׁל
הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן, זֶה נִשְׁמַר מֵהַכֵּל.
וּכְשִׁיּוֹצֵא הֵהוּא שְׁמִדּוֹרוֹ לְשַׁעַר
בֵּיתוֹ, זֹקֵף וְרוֹאֵה אֶת הַשֵּׁם
וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ. כְּשֶׁנִּכְנַס לְבֵיתוֹ הוּא

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמְנַטְרִין גְּרַמְיֵיהוּ,
וּבְהֵהוּא דְחִילוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלֵקָא
עֲלֵייהוּ מָיָא וְאֵתְכַסְיִין. מֵאֵן גֵּרָם לוֹן, הֵהוּא
נְחֹשׁ, הֵהוּא רְצוּעָה דְּמִסְתַּכְּלָאן בֵּיהּ אוּף הַכִּי
תְּכֵלֶת וְרֵאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יי
מֵהֵהוּא דְחִילוֹ דִּילֵיהּ: (עַד כֵּאן מֵהַשְּׂמֵמוֹת).

דָּבָר אַחַר וּבָאוּ הָאוֹבְדִים, מֵאֵן
צְדִיק וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּאֶקְרוּן אוֹבְדִים.
מְנַלְן. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב, (ירמיה ט) עַל מָה
אֲבֹדָה הָאָרֶץ, אֲבוּדָה אוֹ נֶאֱבֹדָת לֹא כְּתִיב,
אֲלֵא אֲבֹדָה הָאָרֶץ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. צְדִיק,
דְּכַתִּיב, (ישעיה נז) הַצְּדִיק אֲבָד, אֲבוּד אוֹ נֶאֱבֹד
לֹא כְּתִיב, אֲלֵא אֲבָד, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְאִי תִימָא, וּבָאוּ, מֵאֵן אֲתֵר אֲתִינן אֲלִין
אוֹבְדִים. אֲלֵא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא.
צְדִיק, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, דְּכַתִּיב (תהלים קכז) בְּשׁוּב
יי אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן, בְּגִין דִּיִּתּוּב לְאֲתֵרֵיהּ,
וְיִיתִי לְאֲתַחְבְּרָא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא,
וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר. וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לִיִּי
בְּהַר הַקְּדוֹשׁ בִּירוּשָׁלַם, מָאִי קָא מִיִּירִי. אֲלֵא
מְלָה דָּא דְּהַנְּדָחִים בְּאָרֶץ מִצְרַיִם, כְּבִיכּוֹל,
יִשְׂרָאֵל לֹא יִפְקוּן מִן גְּלוּתָא, אֲלֵא בְּשְׂכִינְתָא,
כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, וְאֵינּוֹן נְדָחִים הִשְׁתַּחֲוּוּ לִיִּי.

הֵן אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב, (תהלים קכא) יי יִשְׁמַר
צֹאתְךָ וּבֹאֲךָ מִמֵּתָה וְעַד עוֹלָם. יִשְׁמַר
צֹאתְךָ תִּינַח. אֲלֵא וּבֹאֲךָ, מָאִי קָא מִיִּירִי,
דֵּהָא מֵאֵן דְּעָאֵל לְבֵיתֵיהּ לֹא מִסְתַּפְּנִי. אֲלֵא
הָאִי בַר נֶשׁ דְּשׁוּי רְשִׁימָא קְדִישָׁא לְבֵיתֵיהּ,
כְּמִלִין דְּשִׁמָּא עֲלָאָה, הָאִי אֲתַנְטִיר מְכֻלָּא. כַּד
נְפִיק הֵהוּא דְּמְדוּרֵיהּ לְתַרְעָא דְּבֵיתֵיהּ, זְקִיף
וְחָמִי רְשִׁימָא קְדִישָׁא, וְעֵינִין (ס"א ג'ע"ז) בְּפִתְחֵיהּ.
כַּד נְפִיק בַר נֶשׁ, הוּא אוֹזִיף לֵיהּ, וְנִטְרִי לֵיהּ.

הַקְּדוֹשׁ וּמְעִינן (ג'ע"ז) בְּפִתְחוֹ. כְּשִׁיּוֹצֵא הָאֲדָם, הוּא מְלָוָה אוֹתוֹ

מכריו לפניו: הִזְהָרוּ בְּדִיּוּקָן שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ! וְכָל זֶה מְשׁוּם
אוֹתוֹ הַרְשָׁם שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ
שֶׁנֶרְשָׁם בְּשַׁעַר שְׁלוֹ.

וְרָא דִּי לֹא לְאָדָם שָׁנְשָׁמַר בְּבֵיתוֹ,
אֲלֵא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר
אוֹתוֹ כְּשֶׁנֶּכְנַס וּכְשִׁיּוֹצֵא, שְׁפֹתוֹב
ה' יִשְׁמַר צִאתָךְ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בֹּא וּרְאֵה, הַרוּחַ הַרְעֵה הַזֶּה
שֶׁשְׂרוּיָה בֵּין הַשְּׁעָרִים, אוֹי לוֹ
לְאָדָם שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ לְהִזְהָר מִמֶּנּוּ
וְלֹא רוֹשֵׁם עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ אֶת
הַשֵּׁם הַעֲלִיּוֹן הַקְדוֹשׁ שֶׁיִּמְצֵא
עִמּוֹ, שֶׁהָרִי יֵשׁ לוֹ שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת
שָׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה שְׁמֻשִׁים רַעִים
שֶׁמְקַטְרְגִים, כָּל אֶחָד מִשְׁמֻשׁ
בְּיוֹמוֹ, וְכֻלָּם נִמְצְאִים עִמּוֹ כֹּל
יְמֵי הַשָּׁנָה וּמְקַטְרְגִים עָלָיו
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְכֻלָּם נִמְצְאִים
עִמּוֹ בְּיוֹם וּבְלֵילָה. בְּיוֹם לְקַטְרֵג
לוֹ, בְּלֵילָה לְצַעַר אוֹתוֹ בְּחִלּוּמוֹ.
בְּשִׁיּוֹצֵא לְקַטְרֵג עָלָיו, כְּשֶׁנֶּכְנַס,
שָׁמַיִם יִדְיָהֶם עַל כַּתְּפוֹ וְאוֹמְרִים
לוֹ: אוֹי לוֹ לְפָלוֹנִי שֶׁיִּצְא מִרְשׁוֹת
אֲדוֹנוֹ! אוֹי לוֹ לְפָלוֹנִי בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא! מְשׁוּם כִּף
צָרִיכִים בְּנֵי הָאָמוּנָה לְהִיּוֹת
רְשׁוּמִים בְּכָל, לְהִיּוֹת רְשׁוּמִים
בְּרִשָׁם שֶׁל רְבוּנָם, שֶׁיִּדְעוּעֲזוּ
מֵהֶם כָּל הַצְּדָדִים הַמִּינִים
הַרְעִים, שֶׁיְהִיוּ שְׁמוּרִים בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. אֲשֶׁרֵי חֲלַקְם
שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (ישעיה ס)
וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ
אֶרֶץ וְגו'.

וְאַחֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ. רַבִּי יוֹסִי
פֶּתַח, (שם נב) וְעַתָּה מַה לִּי פֶה
נָאִם ה' פִּי לִקַּח עִמִּי חֲנָם וְגו'.

בֹּא וּרְאֵה אַחֲבַת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אֵף עַל גַּב

כַּד עָיִל לְבֵיתִיהָ, הוּא אֲכַרְיוּ קַמִּיהָ, אֲזַדְהָרוּ
בִּיקְרָא דְדִיּוּקָנָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְכָל דָּא,
בְּגִין הֵהוּא רְשִׁימָא דְשָׁמְא קַדִּישָׁא, דְאֶתְרָשִׁים
בְּתַרְעִיָּה.

וְרָא דִּי לִיהָ לְבַר נָשׁ דְאֶתְנַטְר בְּבֵיתִיהָ, אֲלֵא
קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נָטִיר לִיהָ כַּד עָיִל, וְכַד
נָפִיק. דְכַתִּיב, יִי' יִשְׁמַר צִאתָךְ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם. זַכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עַלְמָא,
וּבְעַלְמָא דְאַתִּי.

תָּא חֲזִי, הַאי רוּחָא בִישָׁא דְשָׂאֲרִי (דף רס"ו ע"א)
בֵּין תַּרְעֵי. וְוִי לִיהָ לְבַר נָשׁ, דְלֹא יָדַע
לְאֲזַדְהָרָא מִנִּיהָ, וְלֹא רָשִׁים לְפֶתַח דְבֵיתִיהָ
שָׁמְא עַלְאָה קַדִּישָׁא, דִּישְׁתַּכַּח עִמִּיהָ. דְהָא
אֵית לִיהָ תְּלַת מָאָה וּשְׁתַּיִן וְחֲמֻשׁ שְׁמֻשִׁין
בִּישִׁין מְקַטְרְגִין, כָּל חַד מִשְׁמֻשׁ יוֹמִיָּה,
וְכֻלְהוּ מִשְׁתַּפְּחִי עִמִּיהָ כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא,
וּמְקַטְרְגִי בֵיהָ לְעִילָא וְתַתָּא. וְכֻלְהוּ מִשְׁתַּפְּחִי
בֵיהָ בִּימְמָא וּבְלֵילָא. בִּימְמָא, לְקַטְרָגָא לִיהָ.
בְּלֵילָא, לְצַעַרָא לִיהָ בְּחַלְמִיָּה.

כַּד נָפִיק לְקַטְרָגָא לִיהָ, כַּד עָאֵל, שְׁוִוִין
יִדְיָהוּ עָלֶיהָ דְכַתְּפִיָּה, וְאַמְרִין לִיהָ, וְוִי
לִיהָ לְפָלְנָיָא דְנַפְק מִרְשׁוֹתָא דְמֵאֲרִיָּה. וְוִי לִיהָ
לְפָלְנָיָא בְּהַאי עַלְמָא, וּבְעַלְמָא דְאַתִּי. בְּגִין כִּף
בְּעָאן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, לְמַהוּי רְשִׁימִין בְּכָלָא,
לְמַהוּי רְשִׁימִין בְּרְשִׁימָא דְמֵאֲרִיָּהוּן,
לְאֲזַדְעוּצָא מִנִּיָּהוּ כָּל סְטֵרִין זִינִין בִּישִׁין,
לְמַהוּי נָטִירִין בְּהַאי עַלְמָא, וּבְעַלְמָא דְאַתִּי.
זַכָּאִין חוֹלְקִיָּהוּן דְיִשְׂרָאֵל, עָלֵיהוּ כְּתִיב (ישעיה

ס) וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ וְגו'.

וְאַחֲבַת אֶת יִי' אֱלֹהֶיךָ. (דברים ו) רַבִּי יוֹסִי פֶּתַח,
(ישעיה נב) וְעַתָּה מַה לִּי פֶה נָאִם יִי' פִּי
לִקַּח עִמִּי חֲנָם וְגו'.

דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְיִשְׂרָאֵל אֵף עַל גַּב דְחֻבְיָיָהוּ גְרָמוֹ לְאַסְתְּלָקָא

שחטאיהם גרמו להסתלק
מביניהם והתפזרו בין העמים,
הוא תובע את עלבונם.

ובא וראה, בשעה שישראל
שרויים בארצם, הקדוש ברוך
הוא משתעשע בגנו ומתקרב
לישראל, ושומע קולם ומשתבח
בהם.

ביון שגרמו חטאיהם והגלו
ישראל מהארץ הקדושה,
הקדוש ברוך הוא לא נכנס לגנו
ולא משתעשע בו. ולא עוד,
אלא שהוא צווח ואומר, ועתה
מה לי פה נאם ה'? וכתוב שם,
(תהלים קלב) פה אשב כי אותיה. כי
לקח עמי חנם, כמו שנאמר
(ישעיה נב) חנם נמכרתם.

ומאותו יום שגלו ישראל
מארצם לא נמצאת שמחה לפני
הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב
(ישעיה ו) אלביש שמים קדרות
ושק אשים פסותם. וכל זה
משום אהבתם שהקדוש ברוך
הוא אוהב אותם, כמו שנאמר
(מלאכי א) אהבתי אתכם אמר ה'.
(ועל זה) ואהבת את ה' אלהיך.
ואהבת, שצריך אדם להתקשר
עמו באהבה עליונה. שכל
עבודה שאדם צריך לעבד את
הקדוש ברוך הוא, שיעבד
באהבה, שאין לה עבודה כמו
אהבת הקדוש ברוך הוא. רבי
אבא אמר, הדברים הללו הם
הפלל של התורה, משום שעשר
האמירות של התורה פאן נכללו,
והרי פרשה החברים.

בא וראה, אין לה דבר בחיבות
לפני הקדוש ברוך הוא כמי
שאוהב אותו פראוי. ומה הוא?
פכתוב בכל לבבך. בכל, מה זה
אומר? היה צריך לו לכתב
בלבבך, בנפשך, במאדך. מהו
בכל לבבך? אלא להכליל שני
לכבות, אחד טוב ואחד רע. בכל

מביניהו, ואתפדרו ביני עממא, הוא תבע
עלבונא דלהון.

והא חזי, בשעתא דישראל שראן בארעהון,
קדשא בריך הוא משתעשע בגנתיה,
וקריב לגבייהו דישראל, ושמע קליהון,
ואשתבח בהו.

ביון דגרמו חובייהו, ואתגלו ישראל מארעא
קדישא, קדשא בריך הוא לא עאל
בגנתיה, ולא משתעשע ביה. ולא עוד, אלא
דאיהו צווח ואמר, ועתה מה לי פה נאם יי',
וכתיב ה'תם (תהלים קלב) פה אשב כי אותיה. כי
לקח עמי חנם, כמה דאת אמר, (ישעיה נב) חנם
נמכרתם.

ומההוא יומא דאתגליאו ישראל מארעהון,
לא אשתבח חדרותא קמיה קדשא
ברוך הוא. ה'דא הוא דכתיב, (ישעיה ו) אלביש
שמים קדרות ושק אשים פסותם. וכל דא,
בגין רחמותא דלהון, דרחים לון קדשא
ברוך הוא, כמה דאת אמר, (מלאכי א) אהבתי
אתכם אמר יי'. (ועל דא) ואהבת את יי' אלהיך.
ואהבת: דבעי בר נש לאתקשרא ביה
ברחמותא עלאה, דכל פולחנא דבעי בר נש
למפלח לקודשא בריך הוא, דיפלח ברחימו.
דלית לה פולחנא, כמו רחמותא דקודשא
ברוך הוא. רבי אבא אמר, הני מלי כללא
דאורייתא אינון, בגין דעשר אמירן
דאורייתא, הקא אתפלילו, והא אוקמוה
חבריאי.

הא חזי, לית לה מלה בחיבותא קמי קדשא
ברוך הוא, כמאן דרחים ליה פדקא
יאות. ומה הוא. כמה דכתיב, בכל לבבך.
בכל, מאי קא מיירי, בלבבך מיבעי ליה.
בנפשך, במאדך, מהו בכל לבבך. אלא

נפשך, אחד טוב ואחד רע. בכל מאדך, זה לא בא לדרשה. אמר רבי אלעזר, ואפלו זה הוא לדרשה. מה הטעם? בין שנפל לו ממון מירשה, או מצד אחר, או בין שהוא הרויח אותו, ועל זה פתוב בכל מאדך.

אמר רבי אבא, חזרנו לפסוק של ואהבת. מי שאוהב את הקדוש ברוך הוא, מתעטר בחסד מכל הצדדים ועושה חסד עם הכל, ולא חס על גופו ועל ממונו. מנין לנו? מאברהם, כמו שנאמר, שהרי לא חס באהבת רבונו על לבו (שהוא יצרו) ועל נפשו ועל ממונו.

ער לבו לא השגיח, על רצונו, משום אהבת רבונו. על נפשו - שלא חס על בנו ועל אשתו בשביל אהבת רבונו. על ממונו - שהיה עומד בפרשת דרכים ומתקן מזונות לכל העולם. משום כך התעטר בעטרה של חסד, פכתוב (מיכה ז) חסד לאברהם. ומי שמתקשר באהבת רבונו זוכה לזה, ולא עוד, אלא שכל העולמות מתברכים בגללו. זהו שכתוב (תהלים קמה) וחסידך יברכוכה. אל תקרי יברכוכה, אלא יברכו כ"ה. (שכתוב בראשית יב) ונברכו בך כל משפחות האדמה.

יום אחד היה חלש רבי יוסי, נכנסו אליו רבי אבא ורבי יהודה ורבי יצחק, ראו אותו שהיה נופל על פניו וישן. ישבו. כשהתעורר, ראו שפניו מחזכות. אמר לו רבי אבא, דבר חדש ראית? אמר לו, ודאי, שעכשו עלתה נפשי, וראיתי את הכבוד של אותם שמסרו עצמם על קדשת רבונם, שהיו נכנסים בשלשה עשר נהרות אפרסמון

לאכללא תרין לבין, חד טב וחד ביש. בכל נפשך: חד טב, וחד ביש. בכל מאדך, דא לא אתיא לדרשא. אמר רבי אלעזר, ואפילו האי לדרשא הוא. מאי טעמא. בין הנפל ליה ממונא מירושתא, או מסטרא אחרא, או בין דאיהו רווח ליה, ועל דא כתיב בכל מאדך.

אמר רבי אבא, אהדרנא לקרא ואהבת. מאן דרחים לקודשא בריך הוא, אתעטר בחסד מכל סטרין, ועביד חסד בכלא, ולא חייס על גופיה ועל ממוניה. מנלן. מאברהם. כמה דאתמר, דהא לא חס ברחימותא דמאריה, על לביה, (דהוא יצריה) ועל נפשיה, ועל ממוניה.

ער לביה לא אשגח, על רעותא דיליה, בגין רחימותא דמאריה. על נפשיה, דלא חס על בריה, ועל אתתיה, בגין רחימותא דמאריה. על ממוניה, דהוה קאים בפרשת ארחין, ואתקין מזוני לכל עלמא. בגין כך, אתעטר בעטרא דחסד. כמה דכתיב, (מיכה ז) חסד לאברהם. ומאן דאתקשר ברחימותא דמאריה, זכה להאי. ולא עוד, אלא דעלמין פלהו מתברכן בגיניה. הדא הוא דכתיב, (תהלים קמה) וחסידך יברכוכה, אל תקרי יברכוכה, אלא יברכו כ"ה. (בראשית יב) ונברכו בך כל משפחות האדמה.

וימא חד, הוה חלש רבי יוסי, עאל (עאלו) לגביה רבי אבא ורבי יהודה ורבי יצחק, חמו ליה דהוה נפיל על אנפוי ונאים. יתבו. פד אתער, חמו ליה לאנפוי דחייבין. אמר ליה רבי אבא, מלה חדתא חמיתא. (ד) רס"ז ע"ב) אמר ליה ודאי, דהשתא סלקא נפשי, וחסית יקרא, מאינון דמסרו גרמייהו על קדשה דמאריהון, דהו עאלין בתליסר נהרי דאפרסמונא דכיא. וקודשא

טהור והקדוש ברוך הוא משתעשע עמם, וראיתי מה שלא נתנו לי רשות לומר. ושאלתי אותם, אמרתי של מי הכבוד הזה? אמרו לי, של אותם שאהבו את רבונם באותו העולם. וממה שראיתי הוארו נפשי ולבי, ועל כן פני מחזכות. אמר לו רבי אבא, אשרי חלקך, אבל התורה מעידה עליהם, שכתוב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו. אמר לו רבי יהודה, הרי שאלו החברים, זה שכתוב יעשה, היה צריך לו להיות תעשה!

אמר לו, הרי נתבאר, אבל סוד הדבר הינו שכתוב (תהלים כז) לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו. ופרשה, נעם ה', אותו שבא מהעתיק הקדוש שהקדוש ברוך הוא משתעשע בו, שהרי אותו נעם יוצא מהעתיק. ולבקר בהיכלו, בהיכל העליון על הכל. אף כאן, עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה - מי? אותו העתיק הנסתר של הכל, שהרי בו תלוי. אמר לו, ודאי כך הוא. אשרי חלקם של אותם שבאהבת רבונם נרדקים בהם, לאלה אין שעור לחלקם בעולם ההוא.

אמר רבי יצחק, פמה מדורים על מדורים יש לצדיקים בעולם ההוא, והמדור העליון של הכל - אותם שנקשרו בהם אהבת רבונם, שהרי מדורם נקשר להיכל שעולה על הכל. מה הטעם? משום שהקדוש ברוך הוא מתעטר בזה.

בא וראה, (הכל אהבה) ההיכל הזה נקרא אהבה, ובשביל האהבה הפל קים, ככתוב (שיר השירים ח) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. והפל קים באהבה, שהרי השם הקדוש כך נמצא,

ברוך הוא משתעשע בהו. וְחִמֵּנָא מַה דְּלֵא יְהִיבּוּ לִי רְשׁוּתָא לְמִימַר. וְשְׂאִילָנָא לִוְן, אַמֵּינָא, הַאי יְקָרָא דְמֵאן הוּא. אַמְרוּ לִי, מֵאֵינּוֹן דְּרַחֲמִימוּ לְמֵאֲרִיִּהוֹן בְּהַהוּא עֲלֵמָא. וּמָמָה דְחֻמֵּית, נִפְשָׁאֵי וּלְבָאֵי אַתְנַהִיר, וְעַל דָּא אַנְפָּאֵי חֵיִיכִין.

אמר ליה רבי אבא, זכאה חולקך, אבל אורייתא אסהיד בהו, דכתיב, (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו. אמר ליה רבי יהודה, הרי שאלו חבריאי, דא דכתיב יעשה, תעשה מיבעי ליה.

אמר ליה, הרי אתמר. אבל רזא דמלה, היינו דכתיב, (תהלים כז) לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו. ואוקמוה, נעם ה', ההוא דאתיא מעתיקא קדישא, דקודשא בריך הוא משתעשע ביה. דהא ההוא נעם מעתיקא נפקא. ולבקר בהיכלו, בהיכלא עילאה על פלא. אוף הכא, עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה. מאן ההוא עתיקא סתימא דכלא, דהא ביה תליא, אמר ליה, ודאי הכי הוא. זכאה חולקיהו דאינון דרחימותא דמאריהו מחדבקו בהו, לאלין לית שעורא לחולקיהו בההוא עלמא.

אמר רבי יצחק, פמה מדורין על מדורין אית להו לצדיקייא בההוא עלמא, ומדורא עלאה דכלא, אינון דרחימותא דמאריהו אתקשר בהו, דהא מדוריהו אתקשר בהיכלא דסליק על פלא. מאי טעמא, בגין דקודשא בריך הוא בהאי אתעטר.

תא חזי, (ס"א כלא אהבה) היכלא דא, אהבה אתקרי, ובגין אהבה קיימא כלא. פמה דכתיב, (שיר השירים ח) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. וכלא ברחימותא קיימא, דהא

שְׁהָרִי פְּרִשׁוּהָ, י' לא נִפְרַד הַקּוֹץ
שְׁלֹמֶעֱלָה מִן י' לְעוֹלָמִים, שְׁהָרִי
בְּאַהֲבָה שׁוֹרָה עָלָיו, וְלֹא נִפְרַד
מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. ה' הָרִי פְּרִשׁוּהָ,
שׁוֹרָה לֹא נִפְרַדְתָּ מִמֶּנָּה, וְנִמְצְאוֹת
יַחַד בְּחִבּוּבוֹת, לֹא נִפְרַדְתָּ זֶה
מִזֶּה. כְּמוֹ כֵּן ה', וְהָרִי נִתְפָּאֵר,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית ב) וְנִהָר יֵצֵא
מֵעֵדֶן, יוֹצֵא תָמִיד לְעוֹלָמִים,
נִדְבָקִים בְּחִבּוּבוֹת.

ו"ה פְּשֻׁדְבָּקוֹת זֶה בְּזוֹ, נִדְבָּקוֹת
יַחַד בְּחִבּוּבוֹת, חֶתֶן עִם פְּלֵה,
שְׁדַרְכָן תָּמִיד נִמְצְאוֹת בְּחִבּוּבוֹת.
י' עִם ה', ה' עִם ו', ו' עִם ה', וְזוֹ
עִם זֶה נִקְשְׁרוֹת בְּחִבּוּבוֹת, וְהַכֵּל
נִקְרָא אֲהָבָה. וְעַל כֵּן מִי שְׁאוּהָב
אֶת הַמְּלָךְ, הָרִי הוּא נִקְשֵׁר
בְּאוֹתָהּ הָאֲהָבָה, וּמִשׁוּם כֵּן
וְאֲהָבָתָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ.

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו'. רַבִּי
יִצְחָק פְּתַח, (תהלים לה) כָּל עֲצָמֹתַי
תִּאֲמַרְנָה ה' מִי כְמוֹךָ מִצִּיל עֲנִי
מִחֲזֶק מִמֶּנּוּ וְעֲנִי וְאֲבִיּוֹן מִגִּזְלוֹ.
פְּסוּק זֶה אָמַר אוֹתוֹ דָּוִד בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ. כָּל עֲצָמֹתַי תִּאֲמַרְנָה, וְכִי
מִי רָאָה עֲצָמוֹת שְׁאוּמְרוֹת
שִׁירָה? אֵלֶּה הַפְּסוּק הַזֶּה בְּזִמְנֵן
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד
לְהַחְיֹת אֶת הַמֵּתִים, וְעֲתִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְקִין
הָעֲצָמוֹת וּלְקַרֵּב כָּל אַחַת וְאַחַת
לְמִקְוָמוֹ, שֶׁכָּתוּב (יחזקאל לו)
וְתִקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֵצִים אֶל עֲצָמוֹ,
וְכָתוּב (ישעיה נח) וְעֲצָמוֹתֶיךָ יִחְלִיץ.
אֲזַעֲתִידוֹת הֵן לומר שִׁירָה.

אִיזוֹ שִׁירָה אוֹמְרוֹת? ה' מִי כְמוֹךָ
(מקדימים), וְזוֹ הַשִּׁירָה הַמְּעֵלָה
מִמֶּה שְׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם,
שְׁהָרִי הֵם לֹא הִזְכִּירוּ אֶת הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ אֲלֵא אַחֲרֵי שְׁלֹשׁ מַלְיָם,
שֶׁכָּתוּב (שמות טו) מִי כַמְכָה בְּאֵלֶם
ה'. וְכֵן הֵם מְקַדְּמִים אֶת הַשֵּׁם

שְׁמָא קְדִישָׁא הָכִי אֲשַׁתְּכַח דְּהָא אוֹקְמוּהָ, י'
לֹא מִתְפָּרֵשׁ קוֹצָא דְלְעִילָא מִן י' לְעִלְמִין.
דְּהָא בְּרַחֲמֵימוֹתָא שְׁרִיא עָלֵיהָ, וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ
מִנֶּיהָ לְעִלְמִין. ה', הָא אוֹקְמוּהָ, דִּיּוֹד לֹא
מִתְפָּרֵשׁ מִנָּה, וְאֲשַׁתְּכַחוּ כַחֲדָא בְּחִבּוּבוֹתָא,
לֹא אֲתִפְרִשְׁן דָּא מִן דָּא. כְּגוֹוֵנָא דָּא ה' וְהָא
אֲתִמַּר, כְּמָה דְכָתִיב, (בראשית ב) וְנִהָר יוֹצֵא
מֵעֵדֶן, יוֹצֵא תָדִיר לְעִלְמִין, בְּחִבּוּבוֹתָא
אֲתִדְבָּקֵן.

ו"ה פִּד אֲתִדְבָּקֵן דָּא בְּדָא, אֲתִדְבָּקֵן בְּחִבּוּבוֹתָא
כַחֲדָא, חֶתֶן בְּכֵלָה, דְּאֲרַחֲמִיּהוּ תָדִיר
בְּחִבּוּבוֹתָא אֲשַׁתְּכַח. י' בְּה', ה' עִם ו', ו' עִם
ה'. וְדָא בְּדָא אֲתִקְשֵׁר בְּחִבּוּבוֹתָא. וְכֵלָא
אֲהָבָה אֲקָרִי. וְעַל דָּא מָאן דְּרַחֲמִים לְמַלְפָּא,
הָא אֲתִקְשֵׁר בְּהֵוּא אֲהָבָה. וּבְגִין כֵּן, וְאֲהָבָתָ
אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ.

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח,
(תהלים לה) כָּל עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה יי' מִי
כְמוֹךָ מִצִּיל עֲנִי מִחֲזֶק מִמֶּנּוּ וְעֲנִי וְאֲבִיּוֹן
מִגִּזְלוֹ. הָאִי קָרָא דָּוִד אֲמַרְיָה בְּרוּחָא
דְּקוּדְשָׁא, כָּל עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה, וְכִי מָאן
חָמָא גְרַמִּי דְאָמְרוּ שִׁירָתָא. אֲלֵא הָאִי קָרָא,
בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא זְמִין לְאַחֲרִיא
מִתְיָא, וְזְמִין קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַתְקַנָּא
גְרַמִּי, וּלְקַרְבָּא כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיּהוּ,
דְכָתִיב, (יחזקאל לו) וְתִקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֵצִים אֶל
עֲצָמוֹ. וְכָתִיב (ישעיה נח) וְעֲצָמוֹתֶיךָ יִחְלִיץ. כְּדִין
זְמִינִין אֵינוֹן לְמִימַר שִׁירָתָא.

מָאִי שִׁירָתָא אֲמַרִי. יי' מִי כְמוֹךָ (מקדמי) וְדָא
שִׁירָתָא מְעִלְיָא, מִמֶּה דְאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל
עַל יָמָא, דְּהָא אֵינוֹן לֹא אֲדַכְרוּ שְׁמָא קְדִישָׁא,
אֲלֵא בְּתַר תְּלַת מַלְיָן, דְכָתִיב, (שמות טו) מִי

כְמוֹכָה בְּאֵלִים יי'. וְהֵכָא אֵינוֹן מְקַדְּמִי לְשְׁמָא קְדִישָׁא, דְכָתִיב יי' מִי

כמוֹךְ. מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק מִמֶּנּוּ, דָּא יִצָּר טוֹב, מִיִּצָּר רַע. בְּגִין דִּיִּצָּר הָרַע תִּקְיָף הוּא כְּאַבְנָא. כְּמָה דְכְּתִיב, (יחזקאל לו) וְהִסִּירוּתִי אֶת לֵב הָאָבֶן. וְיִצָּר טוֹב הוּא בְשָׂרָא, דְכְּתִיב, (שם) וְנִתַּתִּי לְכֶם לֵב בְּשָׂרִי.

הָא חֲזִי, יִצָּר הָרַע לְמָה הוּא דוֹמָה. בְּשַׁעֲתָא דְאִתִּי לְאִזְדוּגָא בְּבַר נֶשׁ, הוּא כְּפִרְזָלָא, עַד דְּעָאֲלִין לִיה בְּנוֹרָא. בְּתַר דִּיתַחַמֵּם אֶתְהַדָּר כִּלְא כְּנוֹרָא.

רְבִי חֲזִיא אָמַר, יִצָּר הָרַע כַּד אִתִּי לְאִזְדוּגָא בֵּיה לְבַר נֶשׁ, דְּמִי לְבַר נֶשׁ דְּקָרִיב לְפִתְחָא, וְחֲמִי דְלָא אִית מָאן דְּמַחִי בִידֵיה. עָאֵל לְבֵיתָא, וְאִתְעָבִיד לִיה אֲרַח. חֲמָא דְלָא אִית מָאן דְּמַחִי בִידֵיה, וְיִיזִיל לִיה לְאֲרַחֲיָה. פִּינּוֹן דְּעִיל לְבֵיתָא, וְלָא אִית דִּימַחִי בִידֵיה, אִתְמַנָּא עֲלֵיה וְאִתְעָבִיד מְאָרִיָּה דְבֵיתָא (ד' ר"ס"ח

ו"א) עַד דִּישַׁתְּכַח דְּכָל בֵּיתָא קָאִים בְּרִשׁוּתֵיה. מָאן אוֹלִיפְנָא. מְפָרְשָׁתָא דְדוּד אוֹלִיפְנָא. מַה כְּתִיב, (שמואל ב יב) וַיִּבֹא הֶלֶךְ לְאִישׁ הָעֵשִׂיר, הֶלֶךְ דְּקָרִיב לְפִתְחָא, וְלָא בְּעִי לְאִתְעַכְבָּא תַמָּן, אֶלָּא לְמַהֲךָ לְאֲרַחֲיָה. כִּף הוּא יִצָּר הָרַע, כְּמָה דְמִקְרַב לְבֵיתָא, מִתְקָרַב גַּבֵּי דְבַר נֶשׁ, אִתְעַר עֲלֵיה בְּחוּבָא זְעִיר, דָּא הוּא אוֹרַח עֲרָאִי. חֲמִי דְלִית דְּמַחִי בִידֵיה, מַה כְּתִיב, לְעִשׂוֹת לְאוֹרַח הַבָּא אֲלִיו, אִתְעָבִיד לִיה אוֹרַח אַכְסֵנְאִי בְּבֵיתָא, אִתְעַר עֲלֵיה בְּחוּבֵי יַתִּיר, יוֹמָא חַד, אוֹ תְרִין יוֹמִין, כְּהֵאִי אוֹרַח דְשָׂרְאֵן לִיה בְּבֵיתָא, יוֹמָא חָדָא, אוֹ שְׁתֵּי יוֹמִין, (בְּגִין דְּאִתְהוּ אוֹרַח) פִּינּוֹן דְּחֲמִי דְלִית מָאן דְּמַחִי בִידֵיה, מַה כְּתִיב, (שם) וַיַּעַשׂ לְאִישׁ הַבָּא אֲלִיו, אִתְעָבִיד מְאָרִי דְבֵיתָא, כְּמָה דְאִתְּ אָמַר (בראשית

הַקְדוּשׁ, שְׁפָתוֹב ה' מִי כְמוֹךְ. מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק מִמֶּנּוּ - זֶה יִצָּר טוֹב מִיִּצָּר הָרַע, מִשׁוּם שְׂיִצָּר הָרַע תִּקְיָף הוּא כְּמוֹ אָבֶן, כְּפָתוֹב (יחזקאל לו) וְהִסִּירוּתִי אֶת לֵב הָאָבֶן, וְיִצָּר הַטוֹב הוּא בְשָׂרִי, שְׁפָתוֹב וְנִתַּתִּי לְכֶם לֵב בְּשָׂרִי.

בֵּא וְרָאָה, יִצָּר הָרַע לְמָה הוּא דוֹמָה? בְּשַׁעֲהָ שְׁהוּא כַּד לְהַזְדוּגָא עִם הָאָדָם הוּא כְּמוֹ פְרִזֵּל, עַד שְׂמַכְנִיסִים אוֹתוֹ לְאֵשׁ. אַחַר שְׂיִתְחַמֵּם, הַכֵּל חוֹזֵר כְּאֵשׁ.

רְבִי חֲזִיא אָמַר, כְּשַׁבָּא יִצָּר הָרַע לְהַזְדוּגָא עִם הָאָדָם, דוֹמָה לְאִישׁ שְׁקָרַב לְפִתַּח וְרוּאָה שְׂאִין מִי שְׂמוּחָה בִידוֹ, נִכְנָס לְבֵית וְנַעֲשֶׂה לוֹ אוֹרַח. רוּאָה שְׂאִין מִי שְׂמוּחָה בִידוֹ, וְלֶךְ לוֹ לְדַרְכּוֹ. פִּינּוֹן שְׂנַכְסָא לְבֵית וְאִין מִי שְׂיִמְחָה בִידוֹ, מִתְמַנָּה עֲלֵיו וְנַעֲשֶׂה בַעַל הַבַּיִת, עַד שְׂנַמְצָא שְׁכַל הַבַּיִת עוֹמֵד לְרִשׁוּתוֹ.

מִמִּי לְמַדְנּוּ? מְפָרְשַׁת דְּוּד לְמַדְנּוּ. מַה כְּתוּב? (שמואל-ב יב) וַיִּבֹא הֶלֶךְ לְאִישׁ הָעֵשִׂיר. הֶלֶךְ שְׁקָרַב לְפִתַּח וְלֹא רוּאָה לְהַתְעַכְבַּב שָׁם, אֶלָּא לְלַכֵּת לְדַרְכּוֹ. כִּף הוּא יִצָּר הָרַע, כְּמוֹ שְׁקָרַב לְבֵית מִתְקָרַב לְאָדָם. מִתְעוֹרֵר עֲלֵיו בְּחֻטָּא קָטָן, זֶהוּ אוֹרַח עֲרָאִי. רוּאָה שְׂאִין מִי שְׂמוּחָה בִידוֹ, מַה כְּתוּב? לְעִשׂוֹת לְאוֹרַח הַבָּא לוֹ [אֲלִיו], נַעֲשֶׂה לוֹ אוֹרַח אַכְסֵנְאִי בְּבֵיתָא, מִתְעוֹרֵר עֲלֵיו בְּחֻטָּא יוֹתֵר, יוֹם אֶחָד אוֹ יוֹמִים, כְּאוֹרַח הַזֶּה שְׂמַשְׁהִים אוֹתוֹ בְּבֵית יוֹם אֶחָד אוֹ יוֹמִים, (בְּגַלְל שְׁהוּא אוֹרַח) פִּינּוֹן שְׂרוּאָה שְׂאִין מִי שְׂמוּחָה בִידוֹ, מַה כְּתוּב? (שם) וַיַּעַשׂ [ה] לְאִישׁ הַבָּא אֲלִיו, נַעֲשֶׂה בַעַל הַבַּיִת, כְּמוֹ שְׂנַמְצָא (בראשית מב) הָאִישׁ אֲדֹנָי הָאָרֶץ. (רות א) אִישׁ נַעֲמִי. כִּף הוּא יִצָּר הָרַע, נַעֲשֶׂה כְּגַדְדָא הָאָדָם אִישׁ, בַּעַל הַבַּיִת,

והנה נקשר האדם לעבודתו, והוא עושה בו כרצונו.

ועל כן צריך אדם לשים דברי תורה עליו תמיד, כדי שיהיה אותו יצר הרע שבו ברהם, שאין ליצר הרע מקטרג פרט לדברי תורה, ועל כן כתוב והיו הדברים האלה וגו', על לבבך - על שני יצריך, שיצר הטוב מתעטר בהם, ויצר הרע נכנע בהם. אמר רבי יהודה, מה יצר הטוב צריך דברי תורה? אמר לו, יצר הטוב מתעטר בהם. ויצר הרע, פיון שרואה שאדם לא שב ולא רוצה להשתדל בתורה, אז הוא עולה למעלה ומלמד עליו חובה, זהו שכתוב (משלי א) וכסילים מרים קלון.

בשבא רבי שמעון, אמר, הרי ודאי פרשת קריאת שמע רמוזה בו עשר אמירות כמו שבארנו, וכך הוא ודאי. והיו הדברים האלה, הם הפלל של עשר האמירות, ומשום כך יש כאן עשר מצוות, כנגד עשר מצוות של התורה. ומי הן? ושננתם לבניך. ודברת בם. בשבתך בביתך. ובשכבך. ובקומך. וקשרתם לאות על ירך. והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם על מזוזת ביתך. ובשעריך. הרי עשר כנגד עשר אמירות. ועל כן הפרשיות הללו הן כלל גדול בתורה. אשרי חלקו של מי שמשלים אותו בכל יום פעמים, שהרי התקדש בפיו השם הקדוש כראוי.

רבי אחא הנה עומד עם רבי אלעזר לילה אחד אחרי חצות הלילה, והיו עוסקים בתורה. פתח רבי אלעזר (רבי אחא) ואמר, (דברים ל) כי הוא חייך ואורך ימך וגו'.

איש, בעל הבית, הא אתקשר בר נש בפולחניה, והוא עבד ביה רעותיה.

ועל דא בעי בר נש לשואה מלין דאורייתא עליה תדיר, בגין דיהא ההוא יצר הרע תביר בהו, דלית ליה מקטרגא ליצר הרע, בר מלי דאורייתא. ועל דא פתיב, והיו הדברים האלה וגו', על לבבך, על תרי יצריך, יצר הטוב אתעטר בהו, ויצר הרע אתפנע בהו. אמר רבי יהודה, יצר הטוב, מה בעי מלי דאורייתא. אמר ליה, יצר הטוב אתעטר בהו. ויצר הרע, פיון דחמי בר נש לא תב, ולא בעי לאשתדל באורייתא, פדין הוא סליק לעילא, ואוליף עליה חובה, הדא הוא דכתיב, (משלי א) וכסילים מרים קלון.

בר אהא רבי שמעון, אמר, הא ודאי פרשתא דקריאת שמע רמיזא ביה עשר אמירן פמה דאוקמוה, והכי הוא ודאי. והיו הדברים האלה, פללא דעשר אמירן אינון. ובגין כך עשר פקודין אית הכא, לקבל עשר פקודין דאורייתא. ומאן אינון. ושננתם לבניך. ודברת בם. בשבתך בביתך. ובשכבך. ובקומך. וקשרתם לאות על ירך. והיו לטוטפות בין עיניך. וכתבתם על מזוזת ביתך. ובשעריך. הא עשר, לקבל עשר אמירן. ועל דא פרשיין אלין כלל רב אינון באורייתא, זפאה חולקיה, מאן דאשלים ליה בכל יומא תרי זימני, דהא אתקדש בפומיה שמא קדישא כדקא יאות.

רבי אחא, הנה קאים עמיה דרבי אלעזר ליליא חד פתר פלגות ליליא, והווי משתדלי באורייתא. פתח רבי אלעזר, (נ"א רבי אחא) ואמר, (דברים לב) פי הוא חייך ואורך ימך וגו'.

בא ורָאָה, על כל התנאים (המצוות) שגזר הקדוש ברוך הוא כשנכנסו לארץ ישראל, גזרת התורה היתה. מה הטעם? משום שהשכינה לא מתישבת בארץ אלא בתורה, ולא מתישבת למעלה אלא בתורה.

שכך אמר (רבי שמעון) אבא, תורה שבעל פה לא נודעת, אלא בשביל תורה שבכתב. השכינה לא מתישבת למעלה ולמטה, אלא עם התורה שלמטה. שכל זמן שהתורה נמצאת עמו, יכול לעמד בעולם. (תורה שבכתב לא נודעת אלא משום תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה לא נודעת אלא מתורה שבכתב, ודאי כלל הצריך לפרט, ופרט הצריך לכלל. השכינה לא מתישבת למעלה אלא בתורה שלמטה. שכל זמן שהתורה נמצאת, יכולה להתקיים בעולם) זהו שכתוב פי הוא חייך וארץ ימך לשבת על האדמה. על האדמה סתם. ואם לא שפסיק דברי תורה, לא יכול לעמד, שכתוב (ירמיה ט) על מה אבדה הארץ. וכתוב, ויאמר ה' על עזבם את תורת.

בעודם יושבים, הנמיה רבי שמעון את ראשו ואמר, ודאי כף הוא, וזהו הסוד שמצאנו בספרו של רב המנונא סבא, ובאר הפסוק הזה בסוד של כנסת ישראל, שכתוב (שמות כא) שארה כסותה וענתה לא יגרע. ואם מונעים ממנה, מה פתוב? ויצאה חנם אין כסף, כמו שנאמר (ישעיה ג) אי זה ספר פריות אמכם אשר שלחתיה. וכתוב (שם נב) חנם נמפרתם ולא בכסף תגאלו. ומי שמונע ממנה תורה, כמי שלוקח בעל (שארה) של אשה ומונע אותו ממנה. זו נשאת כאלמנה, ולא אלמנה. זהו שכתוב (איכה א) היתה כאלמנה, ולא אלמנה.

תא חזי, על כל תנאים (נ"א פקודין) דגזר קדשא בריך הוא פד עאלו לארעא דישראל, גזרה דאורייתא הוה. מאי טעמא, בגין דשכינתא לא מתיישבא בארעא, אלא באורייתא. ולא מתיישבא לעילא, אלא באורייתא.

דהכי אמר (רבי שמעון) אבא, תורה שבעל פה לא אשתמודע, אלא בגין תורה שבכתב. שכינתא לא מתיישבא לעילא ותתא אלא עם תורה דלתתא. דכל זמנא דאורייתא אשתכח עמיה, יכלא למיקם בעלמא. (נ"א תורה שבכתב לא אשתמודעא אלא בגין תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה לא אשתמודעא אלא מתורה שבכתב, ודאי כלל הצריך לפרט, ופרט הצריך לכלל. שכינתא לא מתיישבא לעילא אלא באורייתא דלתתא. דכל זמנא דאורייתא אשתכחתי יכלא למיקם בעלמא) הדיא הוא חייך וארץ ימך לשבת על האדמה. על האדמה סתם. ואי לאו דאפסיק מלי דאורייתא לא יכלא למיקם. דכתיב, (ירמיה ט) על מה אבדה הארץ. וכתיב, ויאמר יי' על עזבם את תורת.

עד דהוו יתבי, מאיך רבי שמעון רישיה. אמר, ודאי הכי הוא ודא הוא רזא דאשפחנא בספרא דרב המנונא סבא, ואוקים קרא דא, ברזא דכנסת ישראל, דכתיב, (שמות כא) שארה כסותה וענתה לא יגרע. ואי אתמנעו מנה, מה כתיב, ויצאה חנם אין כסף. כמה דאת אמר, (ישעיה ג) אי זה ספר פריות אמכם אשר שלחתיה. וכתיב, (ישעיה נב) חנם נמפרתם ולא בכסף תגאלו. ומאן דמנע אורייתא מנה, כמאן דנסב מארי (ס"א שארה) דאתתא, ומנע ליה מנה, דא אשתארת פארמלתא, ולא ארמלתא. הדיא הוא דכתיב, (איכה א) היתה כאלמנה, ולא אלמנה.

יָשְׁבוּ וְהִתְעַסְקוּ בַתּוֹרָה עַד שֶׁהָאִיר הַיּוֹם. אַחַר שֶׁהָאִיר הַיּוֹם, קָמוּ וְהָלְכוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ וְרָאָשׁוּ עִטּוֹף. קָרְבוּ אֵלָיו, וְהָיָה מְרַחֵשׁ בְּשִׁפְתוֹתָיו וְלֹא הָשִׁיב לָהֶם דְּבָר. אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר, וְדָא זֶה נִמְלָךְ בְּרַבּוֹנוּ. יָשְׁבוּ רַבִּי אֲלֶעָזָר וְרַבִּי אֲחָא וְהִתְפַּלְלוּ תְּפִלָּה, וְאוֹתוֹ הָאִישׁ עָמַד בְּמִקּוּמוֹ בְּמִקּוּם אַחֵר. אַחֵר שִׁסִּימוּ הַתְּפִלָּה הִלְכוּ לְדֶרֶךְ, וְאוֹתוֹ הָאִישׁ נִשְׁמַט מֵהֶם. אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר, הָאִישׁ הַזֶּה, אוֹ שְׁהוּא טַפְשׁ, אוֹ שְׁדַרְכִּי לֹא יִשְׁרוּת. אָמַר, נִתְעַסַּק בַּתּוֹרָה, שֶׁהָיָה הַשְּׁעָה הִיא לְזֶה.

פְּתַח רַבִּי אֲלֶעָזָר וְאָמַר, (משלי א) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וּכְסִיּוֹתִים מָרִים קִלּוֹן. כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, אֲשֶׁרִי אוֹתָם שְׁמַתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה. וְטָרַם שֶׁפְּתַח בְּדָבָר, קָרַב אֲלֵיהֶם אוֹתוֹ אָדָם. אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר, אֵין לָנוּ לְהַפְסִיק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שְׁפַל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, זוֹכֵה לְרֵשֶׁת יְרֵשָׁה שֶׁל הַנְּחִלָּה שְׁלֹמְעֵלָה, בְּכַבּוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, וְזוֹכֵה לְרֵשֶׁת יְרֵשָׁה שֶׁל נְחִלָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִי הִיא? אוֹתוֹ שְׁנַקְרָא כְּבוֹד ה', שְׁלֹא פוֹסַק מֵהֶם לְעוֹלָם. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, הֵהוּא שְׁנַקְרָא כְּבוֹד ה'.

וּכְסִיּוֹתִים מָרִים קִלּוֹן, מַה הוּא? בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, הָרִי אוֹתוֹ כְּבוֹד ה' הוּא יוֹרֵשׁ לְעַצְמוֹ, וְכַמָּה אֲפִיטְרוּפְסִים וְסַנְגוּרִים נִמְצְאוּ לְמַעְלָה עַל הָאָדָם, וְכֻלָּם מְלַמְּדִים עֲלָיו זְכוּת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. וְאֵם אֵין הָאָדָם מִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה וְלֹא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ רַבּוֹנוּ, הוּא נַעֲשֶׂה עֲלָיו קְטָגוֹר. וְאוֹתוֹ

יָתְבוּ וְאִתְעַסְקוּ בְּאוֹרֵייתָא, עַד דְּנְהִיר יוֹמָא. בְּתַר דְּנְהִיר יוֹמָא, קָמוּ וְאָזְלוּ. עַד דְּהוּוּ אָזְלוּ, חָמוּ חַד גְּבַר דְּהוּוּ אָזִיל בְּאַרְחָא, וְרִישִׁיָּה עִטּוֹף, קָרִיבוּ גַבִּיָּה, וְהוּוּ רַחִישׁ (דף רס"ח ע"ב) בְּשִׁפּוֹתֵיהָ, וְלֹא אָתִיב לוֹן מְדִי. אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר, וְדָאִי הָאִי אִמְלָךְ בְּמֵאֲרִיָּה. יְתִיב רַבִּי אֲלֶעָזָר וְרַבִּי אֲחָא וְצִלוּ צְלוּתָא, וְהָהוּא גְּבַר קָאִים בְּקִיּוּמֵיהָ בְּאַתְרַּא אַחֲרָא. בְּתַר דְּסִיִּימוּ צְלוּתָא, אָזְלוּ בְּאַרְחָא, וְהָהוּא גְּבַרָא אֲשֶׁתְּמִיט מִנִּיָּהוּ. אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר, הָאִי גְּבַרָא, אוֹ טַפְשָׁא הוּא, אוֹ אַרְחוּי לֹא מְתִישְׁרוֹן. אָמַר, נִתְעַסַּק בְּאוֹרֵייתָא, דְּהָא שְׁעָתָא הִיא.

פְּתַח רַבִּי אֲלֶעָזָר וְאָמַר, (משלי א) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וּכְסִיּוֹתִים מָרִים קִלּוֹן. כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, זְכָאִין אֵינּוֹן דְּמִתְעַסְקִי בְּאוֹרֵייתָא. עַד לֹא פְּתַח מְלָה, קָרִיב הֵהוּא בַר נֶשׁ גַּבִּיָּהוּ. אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר, לִית לָן לְמַפְסַק מְלִי דְּאוֹרֵייתָא, דְּכָל מָאן דְּאֲשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, זְכִי לְמִירַת יְרוּתָא דְּאַחְסָנָא דְּלַעִילָא, בִּיקְרָא דְּמִלְכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, וְזְכִי לְמִירַת יְרוּתָא דְּאַחְסָנָא בְּהָאִי עֲלָמָא, וּמֵאִי אִיהוּ. הֵהוּא דְּאִקְרִי כְּבוֹד יי', דְּלֹא פְּסַק מִנִּיָּהוּ לְעֲלָמָא. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, הֵהוּא דְּאִקְרִי כְּבוֹד יי'.

וּכְסִיּוֹתִים מָרִים קִלּוֹן, מָאִי הוּא. תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נֶשׁ אָזִיל בְּאַרְחַּא מִיִּשְׁרַל קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, הָא הֵהוּא כְּבוֹד יי' יְרִית לְגַרְמֵיהָ, וְכַמָּה אֲפִטְרוּפְסִין סַנְיַגוּרִין אֲשֶׁתְּפַחוּ לְעִילָא עֲלֵיהָ דְּבַר נֶשׁ, וְכֻלְהוּ אוֹלְפִין עֲלֵיהָ זְכוּ, קָמִי מִלְכָא קְדִישָׁא, וְאִי בַר נֶשׁ לֹא אֲשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא אָזִיל בְּאַרְחָא דְּמֵאֲרִיָּה, הוּא עֲבִיד קְטִיגוּרָא עֲלֵיהָ.

קטגור משוטט באויר (והולך לו), ולא עולה למעלה, אולי ישוב האדם מחטאו. פיון שרואה שאין האדם שוב ולא רוצה להשתדל בתורה, אז הוא עולה למעלה ומלמד עליו חובה. זהו שפתוב וכסילים מרים קלון, ועולה למעלה ועושה קטרוג.

פתח ואמר, (זכריה יד) ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה ולא עליהם תהיה המגפה וגו'. מה שונה מצרים כאן מפל שאר העמים, שהרי לכלם פתוב ולא עליהם יהי הגשם, וכאן לא? אלא הרי פרשוה החברים, שהרי ארץ מצרים אינה צריכה מטר, ועל פן אינה בכלל אותן שצריכות מטר, אבל הם, דין אחר עולה עליהם, ויפה אמרו. בא וראה, פתוב (דברים יא) פי

הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים היא אשר יצאתם משם וגו'. שהרי הנחר העולה, ממנו משקית הארץ, אבל כאן - למטר השמים תשטה פנים, שהרי הארץ הקדושה משקית תמיד מן השמים, וכשישראל היו עוסקים בתורה, היתה משקית פראוי. ומי שמונע ממנה תורה, כאלו מונע טוב מכל העולם. נכנסו לתוך מערה אחת שהיתה בדרך, נכנס עמיהם אותו האיש. ישבו.

פתח אותו האיש ואמר, (שמות לג) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר וגו'. הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו, ולא מלה זו כמלה זו. בתחלה ודבר ה' אל משה פנים אל פנים - יפה. אחר כך ושב אל המחנה, אחר כך ומשרתו יהושע בן נון נער, מהו? אמר רבי אלעזר, ודאי הקדוש ברוך הוא התרצה בכבודנו, שפעת הזווג שלנו עם

וההוא קטיגורא שאט באוירא (ואויל ליה), ולא סליק לעילא, דלמא יתוב אדם מחובוי. פיון דחמי דבר נש לא תב, ולא בעי לאשתדלא באורייתא, פדין הוא סליק לעילא, ואוליף עליה חובא. הךא הוא דכתיב, וכסילים מרים קלון, וסליק לעילא ועביד קטרוגא.

פתח ואמר, (זכריה יד) ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה ולא עליהם תהיה המגפה וגו'. מאי שנא מצרים הכא, מפל שאר עמין, דהא לכלהו כתיב (שם) ולא עליהם יהי הגשם, והכא לא. אלא הא אוקמוה חברייא, דהא ארעא דמצרים לא אצטריף למטרא, ועל דא לאו היא בכללא דאינון דבען מטרא, אבל אינון, דינא אחרא אסתלק עלייהו, ושפיר קאמרו.

הא חזי, פתיב (דברים יא) פי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים היא אשר יצאתם משם וגו'. דהא נהרא סליק, מניה משתקייא ארעא, אבל הכא למטר השמים תשטה פנים, דהא ארעא קדישא מן שמיא אתשקייא תדיר. וכד ישראל הוו עסקין באורייתא, הוה אתשקייא כדקא יאות. ומאן דמונע אורייתא מניה, פאילו מונע טב מן כל עלמא. עאלו לגו מערתא חדא דהוה בארעא, עאל ההוא גבר עמהון, יתבו.

פתח ההוא גברא ואמר, (שמות לג) ודבר יי' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר וגו', האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה. ולא מלה דא כמלה דא, בקדמיתא ודבר ה' אל משה פנים אל פנים שפיר, לבתר ושב אל המחנה, לבתר ומשרתו יהושע בן נון נער, מהו. אמר רבי אלעזר ודאי קדשא בריך הוא אתרעי ביקרא דילן, דהשתא זווגא

השכינה, והשכינה לא סרה מעמנו. מי שפותח פתח, יאמר דבר.

פתח ואמר, ודבר ה' אל משה פנים אל פנים, בכמה דרגות עליונות ונכבדות נפרד משה הנביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם, שהרי כלם ננגדו כמו קוף בפני בני אדם. שאר הנביאים היו מסתכלים באספקלריה שאינה מאירה, ועם כל זה לא היו זוקפים פנים למעלה להסתכל, אלא כמו שכתוב (דניאל ט) ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה. ולא עוד, אלא שהדברים לא היו אליהם בגלוי.

ומשה הנביא הנאמן לא פך, שהוא היה מסתכל באספקלריה המאירה ועומד בקיומו, ולא עוד, אלא שהיה זוקף ראש להסתכל, כמי שאומר לחברו: זקף ראשך, ויסתכלו פניך בפני, כדי שתדע הדברים שלי. כף משה, פנים אל פנים זוקף ראש, בלי פחד, פנים זקופות, ומסתכל בזיו הכבוד העליון, ולא השתתה דעתו ופניו כמו שאר הנביאים, שפשהו מתנבאים (רוצים) להסתכל, יצאו מרשותם ומדעתם והשתנה זיו פניהם, ולא היו יודעים מהעולם הזה כלום.

ומשה לא פך, שמשה היה מסתכל ממש בדרגה העליונה ההיא, ולא יצא מרשותו ומדעתו, שהרי בשעה שהיה מסתכל בזיו הכבוד העליון, מיד ושב אל המחנה, לדבר עמם בכל מה שהצטרכו, ודעתו מתישבת בו ככראשונה, ויותר. וזהו ושב אל המחנה. ומשרתו יהושע בן נון נער, ודאי שהיה יונק מתוך האהל, למד להסתכל

דילן בשכינתא, ושכינתא לא אתעדדי מנן. מאן דפתח פתחא, לימא מלה.

פתח ואמר, ודבר יי' אל משה פנים אל פנים, בכמה דרגין עלאין ויקירין, אתפרש משה נביאה מהימנא, על כל שאר נביאי דעלמא. דהא כלהו לקבליה, פקוף בפני בני נשא. שאר נביאי הוו מסתכלי באספקלריא דלא נהיר, ועם כל דא לא הוו זקפן אנפין לעילא לאסתכלא, אלא כמה דכתיב, (דניאל ט) ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה. ולא עוד אלא דמלין לא הוו גפנייהו באתגלייא.

ומשה נביאה מהימנא לאו הכי, דהוא הוה מסתכל באספקלריא דנהרא, וקאים בקיומיה. ולא עוד, אלא דהוה זקיף רישא לאסתכלא, כמאן דאמר לחבריה, זקוף רישך, ויסתכלון אנפך באנפאי, בגין דתנדע מלי. כף משה, פנים אל פנים זקיף רישא, בלא דחילו, אנפוי זקפאן ומסתכל (דף רס"ט ע"א) בזיו יקרא עלאה, ולא אשתני דעתוי ואנפוי, פשאר נביאין, דכד הוו נבאן (ס"א געאן) לאסתכלא, נפקא מרשותיהו ומדעתיהו, ואשתני זיו אנפיהו, ולא הוו ידעי מהאי עלמא כלום.

ומשה לאו הכי, דמשה בההוא דרגא עלאה ממש הוה מסתכל, ולא נפק מרשותיה ומן דעתיה, דהא בשעתא דהוה מסתכל בזיו יקרא עלאה, מיד ושב אל המחנה, למללא עמהון בכל מה דאצטריכאן, ודעתוי מתישבא ביה פקדמיתא, ויתיר. ודא הוה ושב אל המחנה. ומשרתו יהושע בן נון נער, ודאי דהוה יניק מתוך האהל, ואוליף

ברוח הקדש, כמו שנאמר
(שמואל-א' א) והנער שמואל משרת
את ה'.

בא וראה, כל זמן שהיה יהושע
אצל משה, היה לומד ויונק
מתוך האהל ולא פוחד. אחר
שנפרד ממשה והיה לבדו, מה
כתוב? (יהושע ה) ויפל יהושע אל
פניו ארצה וישתחו. שלא היה
יכול להסתפל. וזה משליח אחד,
כל שכן ממקום אחר.

לאדם אחד שהפקיד אצלו
המלך פלי זהב ואבנים יקרות.
כל זמן שנמצאים אצלו, השמש
של ביתו אוהז בהם ומסתפל
בהם. כיון שהסתלק אותו אדם
מהעולם, לא השאיר המלך אצל
השמש כלום, ואחז את פקדונו.
אמר אותו שמש: אוי על מה
שאבדתי. בימי אדוני היו כל
אלה בידי.

כך יהושע, בימי משה היה יונק
בכל יום מתוך האהל ולא פוחד.
אחר שנפטר, ויפל יהושע על
פניו. ואני, משום שאני מצוי
בתוכם, אסתפל בדברי התורה
ולא אפחד. אחר שאפרד מהם,
ולא אוכל להסתפל לבדי.

עוד פתח ואמר, וישננתם לבניך
ודברת בם וגו'. כמו שנאמר
(תהלים מה) חציו שנונים. שצריך
אדם לתדד דברי תורה לבנו
פחרב שהיא שנונה בשני
הצדדים, כדי שיכניס לו החדוד
והשמחה בתורה, ולא ימצא לבו
בטפשות. ודברת בם, כל דברי
התורה, לכל אחד ואחד יש לו
דרך לבדו. ודברת בם? ! ותדבר
היה צריך לו לכתב! אלא צריך
אדם להנהיג עצמו בהם,
ולהנהיג עצמו שלא יסטה לימין
ולשמאל.

בשבתך בביתך, להנהיג עצמו
בביתו בדרך ישרה ובדרך

לאסתפל א ברוח קדשא, כמה דאת אמר (שמואל
א א) והנער שמואל משרת את יי'.

הא חזי, כל זמנא דהוה יהושע לגבי דמשה,
הוה אוליף ויניק מתוך האהל, ולא
דחיל. בתר דאתפרש ממשה, והוה בלחודוי,
מה כתיב, (יהושע ה) ויפול יהושע על פניו ארצה
וישתחו, דלא הוה יכיל לאסתפל, והאי מחד
שליחא, כל שפן מאתר אחרא.

לבר נש, דאפקיד מלפא גביה מאני דהב
ואבני יקר, כל זמנא דמשתפחי גביה,
שמשא דביתיה, אחיד בהו ואסתפל בהו.
כיון דסליק ההוא בר נש מעלמא, לא שביק
מלפא לגבי שמשא כלום, ואחיד פקדונו
דיליה. אמר ההוא שמשא, ווי דאבדית.
כיומוי דמארי, כל אלן הו בידוי.

כך יהושע, כיומוי דמשה הוה יניק בכל
יומא מתוך האהל, ולא דחיל. בתר
דשכיב, ויפול יהושע על פניו. ואנא בגין
דאנא שכיח בגוויכו, אסתפל במלי
דאורייתא, ולא אהא דחיל. בתר דאתפרש
מניכו, ולא איכול לאסתפל בלחודאי.

הו פתח ואמר, (דברים ו) וישננתם לבניך ודברת
בם וגו'. כמה דאת אמר (תהלים מה) חציו
שנונים. דבעי בר נש לחדדא מלי דאורייתא
לבריה, פחרפא דאיהו שננא בתרי סטרוי,
בגין דיעול ליה חדודא וחדוה באורייתא,
ולא ישתפח לביה בטפשותא. ודברת בם, כל
מלין דאורייתא, כל חד וחד אורחא ליה
בלחודוי. ודברת בם, ותדבר מיבעי ליה. אלא
בעי בר נש לאנהגא גרמיה בהו, ולאנתהגא
גרמיה, דלא יסטי לימינא ולשמאלא.

בשבתך בביתך, לאנהגא גרמיה בביתיה
בארץ מישר ובארץ תקונוא,

תְּקִינָה, שִׁילְמָדוֹ מִמֶּנּוּ בְּנֵי בֵּיתוֹ
לְהִנְהִיג עֲצָמָם בְּנִחַת וּבְשִׂמְחָה,
וְלֹא יִטִּיל פֶּתַח בְּבֵנֵי בֵּיתוֹ יוֹתֵר,
וְכָל מַעֲשָׂיו בְּבֵיתוֹ בְּדֶרֶךְ תְּקִינָה.
וּבְלִכְתֹּף בְּדֶרֶךְ, לְהִנְהִיג בְּדַבְּרֵי
תוֹרָה, וּלְתַקֵּן אֶת עֲצָמוֹ בְּהֵם
כְּמוֹ שְׂצָרִיף, וְלִהְיֵהֵג עֲצָמוֹ
בְּדֶרֶכֶי הַתּוֹרָה. וּמָה הוּא? כְּמוֹ
שְׂיַעֲקֹב, לְדוֹרוֹן, לְקָרֵב וּלְתַפְלָה.
וְהַתְּפִלָּה צָרִיף לְהַתְּפַלֵּל לְרַבּוֹנוֹ,
וּמַעַל כָּלֶם דְּבַרֵי תוֹרָה.

וּבְשִׂבְבֵךְ, לְהִנְהִיג עֲצָמוֹ בְּיִרְאַת
רַבּוֹנוֹ, בְּקִדּוּשָׁה וּבְעֲגוּנָה, שֶׁלֹּא
יִמְצָא חֲצוּף כְּנֶגֶד רַבּוֹנוֹ.
וּבְקוֹמָךְ, לְתַתּוֹת שְׂפָחוֹת לְרַבּוֹנוֹ
שֶׁהַשֵּׁב נִשְׁמָתוֹ. שְׁהֵרִי בְּכִמְהָ
חַיִּיבִים הוּא נִמְצָא לְפָנָי רַבּוֹנוֹ,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה עִמּוֹ
חֶסֶד וּמְשִׁיב אוֹתָהּ לְגוֹפּוֹ.
וּקְשָׁרְתָם לְאוֹת עַל [דָּדָךְ] יְדָכָה,
הָרִי פְּרִשׁוּהָ עַל יַד כְּהָה, וְזוֹהִי
הַשְּׂמַאל. וּבְסִפֵּר הָאֲגֻדָּה אָמַר,
עַל יַד כ"ה, כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר (בְּרַאשִׁית

טו) כ"ה יְהִיָּה זֶרְעֶךָ.

וְחַבְרִיָּא יוֹשְׁבֵי הַדְּרוֹם פְּרִשׁוּהָ
בְּסוּד שְׁלָהֶם, אַרְבַּע בְּתֵי הַתְּפִלִּין
כְּמוֹ זֶה (בְּצוּרָה אַחֲרָה). קָדַשׁ לִי כָל
בְּכוֹר, סֶתֶם - כְּנֶגֶד הַפֶּתַח הָעֲלִיּוֹן
שֶׁל הַכֹּל. וְהִיָּה כִּי יִבְיָאָךְ - כְּנֶגֶד
חֲכֵמָה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבָתָ -
כְּנֶגֶד בֵּינָה. וְהִיָּה - כְּנֶגֶד חֶסֶד.
אַחַר כֶּף כְּלוּלִים כָּלֶם בְּזֵרוּעַ
שְׂמַאל שְׁנֹקְרָאֵת עוֹ, וְכַתוּב (ישעיה
סב) וּבְזֵרוּעַ עֲזוֹ. וְאִין עוֹ אֵלָא
תּוֹרָה, וְאִין עוֹ אֵלָא תְּפִלִּין.

וְהַדְּבָרִים לֹא מִיִּשְׁבֵּים אֲצִלְנוּ.
מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהַפֶּתַח
הָעֲלִיּוֹן כּוֹלֵל הַכֹּל, שְׂאִינוּ
בְּחֻשְׁבוֹן. וְעוֹד, וְהִיָּה כִּי יִבְיָאָךְ
תְּלוּי בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, אוֹתוֹ
מְקוֹם שְׁנֹמְצָאֵת בּוֹ חֲרוֹת
לְעַבְדִּים, וְעַל כֵּן לֹא מִתְּקַנִּים

מִתְּתַקְנֵן בְּאַרְחִיּוּהוּ. וְאִין

דִּילְפוֹן מְנִיָּה בְּנֵי בֵּיתִיָּה לְאַנְהֵגָא גְרַמִּיָּה
עֲמַהוֹן בְּנִחַת וּבְחִידוֹ, וְלֹא יִטִּיל דְּחִילוֹ בְּבֵנֵי
בֵּיתִיָּה יִתִּיר, וְכָל עוֹבְדוֹי בְּבֵיתִיָּה בְּאַרְח
תְּקוּנָא. וּבְלִכְתֹּף בְּדֶרֶךְ, לְאַנְהֵגָא בְּמַלְי
דְּאוּרִיִּיתָא, וּלְתַקְנָא גְרַמִּיָּה בְּהוּ כְּמָה
דְּאַצְטְרִיף, וּלְדַבְּרָא גְרַמִּיָּה בְּאוּרְחוֹי
דְּאוּרִיִּיתָא. וּמַאי אִיהוּ. כְּמָה דִּיעֲקֹב. לְדוֹרוֹן.
לְקָרֵב. לְצִלוֹתָא. וְצִלוֹתָא בְּעֵי לְצִלָּאָה
לְמַאֲרִיָּה, וְעֵילָא מְנַהוֹן מְלִי דְּאוּרִיִּיתָא.

וּבְשִׂבְבֵךְ, לְדַבְּרָא גְרַמִּיָּה בְּדְחִילוֹ דְּמַאֲרִיָּה,
בְּקִדּוּשָׁה, בְּעֲגוּנָה דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח
חֲצִיף לְקַבְּלִיָּה דְּמַאֲרִיָּה. וּבְקוֹמָךְ, לְמִיָּהֵב
תְּשַׁבְּחֵן לְמַאֲרִיָּה דְּאַתִּיב נִשְׁמָתִיָּה. דְּהָא בְּכִמְהָ
חַיִּיבִין אֲשַׁתְּכַח קְמִי מַאֲרִיָּה, וְקוֹדֶשׁא בְּרִיף
הוּא עֵבִיד עִמִּיָּה חֶסֶד, וְאַתִּיב לָהּ לְגוֹפִיָּה.
(דְּבַרִּים 1) וּקְשָׁרְתָם לְאוֹת עַל יְדָכָה. הָא אוּקְמוּהָ,
עַל יַד כְּהָה, וְדָא הוּא שְׂמַאלָא. וּבְסִפֵּרָא
דְּאַגְדָּתָא אָמַר, עַל יַד כ"ה. כְּמָה דְּאַתָּה אָמַר
(בְּרַאשִׁית טו) כ"ה יְהִיָּה זֶרְעֶךָ.

וְחַבְרִיָּא יִתְבִּי דְּרוּמָא אוּקְמוּהָ בְּרִזָּא דְּלַהוֹן,
אַרְבַּע בְּתֵי דְּתְּפִלִּין כְּהֵאִי גּוּוּנָא. (נ"א
בְּנוּנָא אַחֲרָה) קָדַשׁ לִי כָל בְּכוֹר סֶתֶם, לְקַבֵּל כְּתָרָא
עֲלָאָה דְּכָלָא. וְהִיָּה כִּי יִבְיָאָךְ, לְקַבֵּל חֲכֵמָה.
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבָתָ, לְקַבֵּל בֵּינָה. וְהִיָּה
לְקַבֵּל חֶסֶד. לְבַתֵּר פְּלִילֵן כְּלָהוּ בְּזֵרוּעָא
שְׂמַאלָא, דְּאַקְרִי עוֹ. וְכַתִּיב, (ישעיה סב) וּבְזֵרוּעַ
עֲזוֹ. וְאִין עוֹ, אֵלָא תּוֹרָה, וְאִין עוֹ, אֵלָא
תְּפִלִּין.

וּמַלְיָן לֹא מִתְּיַשְׁבֵּן לְגַבְּן. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין
דְּכַתְּרָא עֲלָאָה הוּא כְּלִיל כְּלָא, דְּלָאו
הוּא בְּחוּשְׁבָּנָא. וְעוֹד, וְהִיָּה (דף רס"ט ע"ב) כִּי
יִבְיָאָךְ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם תְּלִיָּא, הַהוּא אַתָּר
דְּאַשְׁתַּכַּח בֵּיה חִירוֹ לְעַבְדִּין, וְעַל דָּא לֹא

בְּדַרְכֵיהֶם. וְאָנוּ שְׂרוּיִים מִחֻכְמָה,
וְכֵן הוּא, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נוֹטֵל אוֹתָם; (וכו) אֲרַבַּע לְמַעְלָה,
וְאֲרַבַּע לְמַטָּה, וְאֲרַבַּע בְּמִקְוֹם
הַמַּחַ, וְאֲרַבַּע בְּמִקְוֹם שְׂשׂוּי
הַלֵּב. מִשּׁוּם שֶׁזֶה נִקְשֵׁר בְּזֶה.

וְצִרִיךְ הָאָדָם לְהִתְעַטֵּר בָּהֶם,
מִשּׁוּם שֶׁהוּא שֵׁם קְדוֹשׁ עֲלִיּוֹן,
שְׁכָתוֹב (דברים כח) וְרָאוּ כָל עַמֵּי
הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' וְגו'. וְכָל מִי
שִׁמְתָעֵטֵר בַּעֲטָרָה קְדוּשָׁה
עֲלִיּוֹנָה זו, נִקְרָא מְלֶךְ בְּאָרֶץ,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֶךְ בְּרִיקֵע.
זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שיר ז) מְלֶךְ אֲסוּר
בְּרִהָטִים. כְּמוֹ שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְלֶךְ לְמַעְלָה, כֵּן גַּם הוּא
מְלֶךְ לְמַטָּה. וְכִתְבָתֶם עַל מְזוֹזוֹת
בֵּיתְךָ, כְּדִי שִׁיְהִי אָדָם שָׁלֵם
בְּכָל, וְיִמְצָא שָׁלֵם בְּמִצְוֹת שֶׁל
רַבּוּנוֹ, רְשׁוּם לְמַעְלָה רְשׁוּם
לְמַטָּה. אֲשֶׁרֵי חִלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, שְׁנֵי
פְסוּקִים מְצָאֵתִי, שְׂאָף עַל גֵּב
שֶׁהַכֹּל תְּלוּיִים בְּדִרְגָּה אַחַת,
אֵינָם מְדִרְגָּה אַחַת. בְּפְסוּק אֶחָד
פְּתוּב, (חגי א) כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת.
וּבְפְסוּק אֶחָד פְּתוּב, כֹּה אָמַר ה'
אֱלֹהִים. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֶּא
בְּזִמְנֵן שְׁכָתוֹב כֹּה אָמַר ה'
צְבָאוֹת, אֲזִי הִדְבַר בָּא בְּרַחֲמִים.
וּבְזִמְנֵן שְׁכָתוֹב כֹּה אָמַר ה'
אֱלֹהִים, אֲזִי הִדְבַר בָּא בְּדִין.

כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת, מִשּׁוּם
שֶׁהַכֹּה הוּא מִתְבָּרַכַת מְצַדִּיק
וּמְנַצֵּחַ וְהוּד, שְׁנִקְרָא ה' צְבָאוֹת.
וְאִז הִדְבַר בָּא בְּהִתְבַּסְמוּת,
שְׁתֵּרִי מִהַמְקוֹם הַזֶּה הוּא בָּא. כֹּה
אָמַר ה' אֱלֹהִים, אִז הַכֹּה הוּא
יּוֹנְקֵת מִצַּד הַדִּין מִמְקוֹם הַגְּבוּרָה
הָעֲלִיּוֹנָה, וְלִמְדֵנוּ מֵאֲבָא שֶׁהַדִּין
הוּא בְּרַחֲמִים, מִשּׁוּם שְׁכָתוֹב ה'
אֱלֹהִים.

שְׁתֵּרִי אֱלֹהִים הוּא גְבוּרָה בְּכָל
מְקוֹם. אֲדִנִּי, גְבוּרָה תַּחְתּוֹנָה

מִחֻכְמָה שְׂרִיין, וְהַכִּי הוּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
נְטִיל לֹזן, (וכו) אֲרַבַּע לְעֵילָא, אֲרַבַּע לְתַתָּא,
אֲרַבַּע בְּאֶתֶר דְּמוּחָא. אֲרַבַּע בְּאֶתֶר דְּלַבָּא
שְׂרִיִיא. בְּגִין דְּדָא בְּדָא אֶתְקַשֵּׁר.

וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְאֶתְעַטְרָא בְּהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ
שְׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. דְּכְתִיב, (דברים כח)

וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יי' וְגו'. וְכָל מִאֵן
דְּמִתְעַטֵּר בַּעֲטָרָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דָּא, אֲקָרִי
מְלֶךְ בְּאֶרְעָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלֶךְ
בְּרִיקֵעָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ז) מְלֶךְ
אֲסוּר בְּרִהָטִים. פְּמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלֶךְ
לְעֵילָא, הַכִּי נִמְי הוּא מְלֶךְ לְתַתָּא. (ועם כל דא)
וְכִתְבָתֶם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ, בְּגִין דִּיהוּי בַר נֶשׁ
שְׁלִים בְּכֹלָא, וְיִשְׁתַּפַּח שְׁלִים בְּפְקוּדֵי
דְּמֵאֲרִיָּה, רְשִׁים לְעֵילָא, רְשִׁים לְתַתָּא, וְכָפָּה
חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, תְּרִי קְרָאִי אֲשַׁבְּחָנָא,
דְּאָף עַל גֵּב דְּכֹלָא בְּחַד דְּרִגָּא תְּלִיין,
לָאו אֵינּוֹן מְדִרְגָּא חַד. חַד קְרָא כְּתִיב, (חגי א)
כֹּה אָמַר יי' צְבָאוֹת. וְחַד קְרָא פְּתִיב, (ישעיהו ו)
כֹּה אָמַר יי' אֱלֹהִים. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלֶּא
בְּזִמְנָא דְכְתִיב כֹּה אָמַר יי' צְבָאוֹת, כְּדִין מְלָה
אֲתִיא בְּרַחֲמִי. וּבְזִמְנָא דְכְתִיב כֹּה אָמַר יי'
אֱלֹהִים, כְּדִין מְלָה אֲתִיא בְּדִינָא.

כֹּה אָמַר יי' צְבָאוֹת, בְּגִין דִּהָאֵי כֹה, אֲתַבְּרָכָא
מְצַדִּיק וּמְנַצֵּחַ וְהוּד, דְּאֲקָרִי יי' צְבָאוֹת.
וְכִדִּין, מְלָה בְּאֶתְבַּסְמוּתָא אֲתִיָּא, דִּהָא מֵאֲתֶר
דָּא קָא אֲתִיָּא. כֹּה אָמַר יי' אֱלֹהִים, כְּדִין הָאֵי
כֹה יִנְקָא מְסֻטְרָא דְדִינָא, מֵאֲתֶר דְּגְבוּרָה
עֲלָאָה, וְאוּלִּיפְנָא מֵאֲבָא, דְּדִינָא הוּא בְּרַחֲמִי,
בְּגִין דְכְתִיב יי' אֱלֹהִים.

דִּהָא אֱלֹהִים גְבוּרָה הוּא בְּכָל אֲתֶר. אֲדִנִּי,
גְבוּרָה תַּתָּאָה הִיא בְּכָל אֲתֶר. וְעַל דָּא

היא בכל מקום. ועל פן נודעים הדברים מפי הנביא, והוא היה מתפונן לומר דבר ממקומו. ואז היו יודעים בני האמונה הללו, מאיזה מקום תלוי הדבר.

פתח רבי אחא ואמר, (שופטים ה) אורו מרוז אמר מלאך ה' וגו'. בא וראה, הפסוק הזה הוא סוד בסודות העליונים. בשעה שהמלך הקדוש מסר את ביתו בידי הגבירה, כל כלי הזין והקמחים והבליסטראות שלו הפקיד בידה, וכל אותם לוחמי הקרב שלו הפקיד עמה. זהו שכתוב (שיר השירים א) הנה מטתו שלשלמה וששים גבורים סביב לה מגברי ישראל, והרי פרשוה. וכשנלחם הקדוש ברופך הוא בקרב, עם אותם הגבורים לוחמי הקרב שאמרנו הוא נלחם, והם נקראים מלמדי מלחמה.

כתוב (שופטים ה) מן שמים נלחמו הפוככים ממסלותם נלחמו עם סיסרא וגו'. ושנינו, בשעה הזו שהתנדבו ישראל לגלות את הרשם הקדוש בבשרם, אז זו (ויקרא כו) חרב נקמת נקם ברית, כנסה את כל חילותיה וכל כלי הזין וכל אותם לוחמי הקרב להלחם בקרב עם (הלבנה) סיסרא, והפוככים היו שופכים אש מלמעלה. ואמר רבי שמעון, כל פוכב וכוכב יש לו שם לבדו, וכלם נקראים בשמות.

אמר להם הקדוש ברופך הוא, הודמנו לנקם את נקמת בני. שתי נקמות אני עתיד להפיע מהם. נקמה אחת של שש מאות מרפכות שהלוה לשר הגדול של המצרים כדי להלחם בקרב עם ישראל, שכתוב (שמות יד) ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים. ונקמה אחת של הבנים שלי, שהציקו להם עד עכשו. ומשום כך נדונו בשני דינים -

אשתמודען מלי מפומא דנביאה, והוא הנה מתפונן למימר מלה מאתריה. וכדין הווי ידעי אלין בני מהימנותא, מאן אתר תלייא מלתא. פתח רבי אחא ואמר (שופטים ה) אורו מרוז אמר מלאך ה' וגו'. תא חזי, האי קרא רזא הוא ברזין עלאין. בשעתא דמלכא קדישא מסר ביתיה בידי דמטרוניתא כל זיינין ורומחין ובליסטראות דיליה אפקיד בידיה, וכל אינון מגיחי קרבא דיליה אפקיד עמה. הדיא הוא דכתיב, (שיר השירים א) הנה מטתו שלשלמה וששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל, והא אוקמוה, וכד אגח קדשא ברין הוא קרבא, באינון גבורין מגיחי קרבא דקאמרן אגח, ואינון אקרון מלומדי מלחמה.

כתיב (שופטים ה) מן שמים נלחמו הפוככים ממסלותם נלחמו עם סיסרא וגו'. ותנן, בהאי שעתא דאתנדיבו ישראל לגלאה רשימא קדישא בבשרהון, כדין האי חרב נוקמת נקם ברית, פנש כל חילא דיליה, וכל זיינין, וכל אינון מגיחי קרבא, לאגחא קרבא עמיה (נ"א דסיקרא) דסיסרא. וכוכבייא הווי אושדין נורא מלעילא. ואמר רבי שמעון, כל פוכב וכוכב אית ליה שמה בלחודוי, וכלהו בשמהן אקרון.

אמר לזין קדשא ברין הוא, אתעתדו לנקמא נוקמא דבני. תרי נוקמי אנא זמין לאתפרעא מנייהו. חד נוקמא דשית מאה רתיכין דאוזיף ליה לרברבא דמצראי, בגין לאגחא קרבא בהו בישראל. דכתיב, (שמות יד) ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים. וחד נוקמא דבני, דעאקו להו עד השתא. ונקמה אחת של הבנים שלי, שהציקו להם עד עכשו. ומשום כך נדונו בשני דינים -

אָחד בְּמִים וְאֶחָד בְּאֵשׁ. בְּמִים, שְׁכָתוּב (שׁוֹפְטִים ה) נֶחַל קִישׁוֹן גִּרְפֶּם. בְּאֵשׁ, שְׁכָתוּב הַכּוֹכְבִים מִמְּסֻלוֹתָם.

וּבְאוֹתָם הַכּוֹכְבִים יֵשׁ כּוֹכֵב אֶחָד שְׁלֹא בָא לְאוֹתָהּ הַנִּקְמָה, וְהַתְּקַלֵּל לְעוֹלָמִים, שְׁכָאֲשֶׁר מִתְחִיל לְהֵאִיר, בְּאִים שְׁאֵר הַכּוֹכְבִים וּבּוֹלְעִים אוֹתוֹ וְאֵת כָּל סִיעָתוֹ, וְכֵלָם אוֹבְדִים יַחַד, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר אוֹרוֹ מְרוֹז אָמַר מְלֹאָךְ ה'. וְכִי יֵשׁ רְשׁוֹת לְמֹלֶאכֶךָ בְּזָה? אֵלֹא זֶה הוּא הַמְּלֹאָךְ שְׁכָתוּב בּוֹ (שְׁמוֹת יד) וַיִּסַּע מְלֹאָךְ הָאֱלֹהִים הַהֶלֶךְ לְפָנַי מִחִנָּה יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הוּא שְׁכָל הַקְּרֻבוֹת הֵן שְׁלוֹ.

כִּי לֹא בָאוּ לְעֶזְרַת ה' - כְּשִׁיבְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. לְעֶזְרַת ה' בְּגִבּוֹרִים - עִם אוֹתָם שְׁשִׁים גִּבּוֹרִים שֶׁהוֹדְמָנוּ בְּקִרְבַּ עִם סִינְיָא. וְהַמְּלֹאָךְ הַזֶּה, הַסּוֹד שֶׁל כָּל הַדִּינִים וְהַקְּרֻבוֹת שֶׁל הַמְּלֹאָךְ הֵם בְּרִשׁוֹתוֹ, וְעַל כֵּן אָמַר מְלֹאָךְ ה', וְזֶהוּ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית מו) הַמְּלֹאָךְ הַגָּאֵל אֶתִּי וְגו', וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ הַחֲכָרִים. וְזֶה עֵתִיד לְהֵיוֹת עֲלִיּוֹן וְנִכְבָּד לְעֵתִיד לְבָא, וּבְזָה יִתְגַּדֵּל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וּבְזָה עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַפְרֵעַ מִהַעֲמִים עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. וְעַל זֶה כָּתוּב (יִחְזַקָּא לז) וְהַתְּגַדְּלִתִּי וְהַתְּקַדְּשִׁתִּי וְגו'. הִלְכוּ עַד שֶׁהִגִּיעוּ אֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן. כִּיּוֹן שָׂרָה אוֹתָם, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הִנֵּה הַשְּׂכִינָה כָּאן, וְדַאי צְרִיכִים אָנוּ לְהַחֲזִיק טוֹבָה לְפָנַי שֶׁל הַשְּׂכִינָה.

פָּתַח וְאָמַר, (בְּרֵאשִׁית כט) הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוֹל וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה פִּרְשׁוּהוּ, שְׁכָאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל יִתְעוֹרְרוּ בְּתִשְׁבּוּבָה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּזִכְרוֹת הַתּוֹרָה יִשׁוּבוּ לְאַרְצָה הַקְּדוֹשָׁה וְיִתְקַבְּצוּ מִן הַגְּלוּת. שְׁהָרִי וְדַאי יוֹם אֶחָד

וּבִגְזִין כֶּף אֶתְדָּנוּ בְּתַרְיֵן דִּינִין, חַד בְּמִיָּא, וְחַד בְּאֵשׁ. בְּמִיָּא, דְּכַתִּיב, (שׁוֹפְטִים ה) נֶחַל קִישׁוֹן גִּרְפֶּם. בְּאֵשׁ, דְּכַתִּיב הַכּוֹכְבִים מִמְּסֻלוֹתָם.

וּבְאִינוֹן כְּכַבְיָא, אִית פְּכָבָא חַד דְּלֹא אֶתָּא לְהַהוּא נוֹקְמָא, וְאֶתְלַטְיָא לְעַלְמִין, דְּכַד שְׂאֲרֵי לְאַנְהָרָא, אֶתָּאן שְׂאֵר כְּכַבְיָא וּבְלַעִין לִיה, וְלְכָל סִיעָתָא דִּילִיה, וְאֶתְאַבִּידוּ כְּלֵהוּ כְּחַדָּא. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, אוֹרוֹ מְרוֹז אָמַר מְלֹאָךְ יי'. וְכִי רְשׁוֹת אִית לְמֹלֶאכֶכָּא בְּהָאִי. אֵלֹא דָּא הוּא מְלֹאָךְ, דְּכַתִּיב בֵּיה (שְׁמוֹת יד) וַיִּסַּע מְלֹאָךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לְפָנַי מִחִנָּה יִשְׂרָאֵל.

וְדָא הוּא דְכָל קְרַבִּין דִּילִיה אִינוֹן. (דף ע"ד ע"א) כִּי לֹא בָאוּ לְעֶזְרַת יי', כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. לְעֶזְרַת יי' בְּגִבּוֹרִים, בְּאִינוֹן שְׁשִׁים גִּבּוֹרִים כַּד אֶזְדְּמָנוּ קְרַבָּא עִם סִינְיָא. וְדָא מְלֹאָךְ, רְזָא דְכָל דִּינִין וְכָל קְרַבִּין דְּמִלְכָּא בְּרִשׁוֹתֵיהָ. וְעַל דָּא אָמַר, מְלֹאָךְ יי'. וְדָא הוּא דְכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית מו) הַמְּלֹאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי וְגו', וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא. וְדָא זְמִינָא לְמַהוּי עֲלָאָה וַיִּקְרָא לְזְמַנָּא דְאַתִּי. וּבְדָא יִתְרַבִּי שְׁמָא קְדִישָׁא. וּבְדָא זְמִין קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְפְּרָעָא מֵעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יִחְזַקָּא לח) וְהַתְּגַדְּלִתִּי וְהַתְּקַדְּשִׁתִּי וְגו'. אֲזֵלוּ, עַד דְּמָטוּ לְגַבְיָה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. כִּיּוֹן דְּחָמָא לוֹן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא שְׂכִינְתָּא הָכָא. וְדַאי צְרִיכִין אָנָּן לְמַחֲזִק טִיבוּ לְאַנְפֵי שְׂכִינְתָּא.

פָּתַח וְאָמַר (בְּרֵאשִׁית כט) הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוֹל וְגו'. הָאִי קְרָא אוֹקְמוּהָ, דְּכַד יִשְׂרָאֵל יִתְעוֹרוּן תִּשְׁוּבָה לְקַמֵּי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּזִכְרוֹ אוֹרִייתָא יְתוּבוּן לְאַרְעָא קְדִישָׁא, וְיִתְפַּנְשׁוּן מִן גְּלוּתָא. דְּהָא וְדַאי יוֹמָא חַד יְהֵא גְלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא יִתִּיר. דְּדָא הוּא דְכַתִּיב, (אִיכָה א)

תהיה גלות לישראל, ולא יותר, זהו שכתוב (איכה א) נתנני שממה כל היום דוה. ואם לא ישובו, אומר הקדוש ברוך הוא: הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה בלי זכות ובלי מעשים פשירים. אבל רפואה אחת יש לי לכם: השקו הצאן, השתדלו בתורה, שתשקו מהמים של התורה, ולכו רעו, למקום של מנוחה, למקום טוב וכסוף של נחלתכם. דבר אחר הן עוד היום גדול - זהו היום שנקרא (ישעיה כב) יום מהומה ומבוסה ומבוכה, שבאותו היום נחרב בית המקדש ונפלו ישראל בגלות. ומשום המעשים הרעים, היום ההוא נמשך והתגדל. זהו שכתוב, הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה, משום שהם מושכים את אותו היום. השקו הצאן, כמו שנאמר בדברי תורה, שהרי בזכות התורה יצאו ישראל מן הגלות.

ומה ישראל אומרים? ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים, עד שיתכנסו כל שאר הימים העליונים, וגללו את האבן, ויבטלו אותו הדין הקשה של אותו היום ששולט על פי הבאר, ונמצאת אותה הבאר עמנו בגלות. וכשמתגלה הבאר הזו ואותה האבן לא שולטת עליה, מיד והשקינו הצאן.

ועתיד הקדוש ברוך הוא בסוף הימים להחזיר את ישראל לארץ הקדושה ולכנס אותם מן הגלות. ומי הם סוף הימים? אותה שהיא אחרית הימים. באחרית הימים הזו ישראל סבלו את הגלות. זהו שכתוב, (דברים ד) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים, וקראת אתכם וקראת אתכם

נתנני שוממה כל היום דוה. ואי לא יתובון, קדשא בריך הוא אומר, הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה, בלא זכו ובלא עובדין דכשרן. אבל אסותא חד לכו, השקו הצאן, אשתדלו באורייתא, דאתשקיו מימי אורייתא. ולכו רעו, לאתר דנייהא לאתר טבא וכסופא דאחסנתיכון.

דבר אחר הן עוד היום גדול, דא הוא יום דאקרי (ישעיה כב) יום מהומה ומבוסה ומבוכה, די בההוא יום אתחריב פי מקדשא, ונפלו ישראל בגלותא. ובגין עובדין פישין, ההוא יומא אתמשך ואתרבי, הדא הוא דכתיב הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה, בגין דאינון משכין ליה לההוא יומא. השקו הצאן, פמה דאתמר במלי דאורייתא, דהא בזכותא דאורייתא יפקון ישראל מן גלותא.

ישראל מאי קא אמרי. ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים, עד דיתכנשו כל שאר יומין עלאין. וגללו את האבן, ויגנדרון לההוא דינא קשיא דההוא יומא דשלטא על פי הבאר, ואשתכחת ההיא בא"ר בגלותא עמנא. וכד אתגלייא האי בא"ר, וההוא אבן לא שלטא עלה, מיד והשקינו הצאן.

ומיין קדשא בריך הוא בסוף יומייתא, לאהדרא לישראל לארעא קדישא, ולאכנשא לון מגלותא. ומאן אינון סוף יומייתא, ההוא דהיא אחרית הימים. בהאי אחרית הימים, ישראל סבלו גלותא. הדא הוא דכתיב, (דברים ד) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים, וכתיב (דברים לא) וקראת אתכם וקראת אתכם

בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים דִּי יִקָּא, וְדָא הִיא כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. וְעַם אַחֲרֵית הַיָּמִים דָּא,
קִבְּלוּ עוֹנָשָׁא בְּגָלוּתָא. וּבְדָא יַעֲבִיד קִדְשָׁא
בְּרִיף הוּא נִיקְמִין לְיִשְׂרָאֵל תְּדִירָא. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (במדבר כד) אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעַם הַזֶּה לְעַמֶּךָ
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. וּבְכָל אֲתֵר דָּא הִיא, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא זְמַין לְאַתְבָּא לָהּ לְאַתְרָהּ, הָדָא
הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה ב) וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן
יְהִי הַר בֵּית יְיָ וְגו' וְדָא הוּא יוֹם.

וּמְדַשְׁאֲרֵי צַל לְמַעַבְד בְּשִׁירוּתָא דִּיּוֹמָא
אַחְרָא, כְּמָה בְּזַמְנָא דְאַתְחֲרִיב
מְקוּדְשָׁא הָוָה, וְנָטָה צַל לְמִיעַל. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ
צַלְלֵי עָרֵב. יוֹם וְצַל, הוּא סוּף גְּלוּתָא.
וְשִׁיעוּרָא דְהָאֵי צַל, שִׁית קְמָצִין וּפְלָגָא.
וּבְגוּדֵל דְּמִשְׁחָא דְּבַר נֶשׁ, גְּבַר בֵּין גּוּבְרִין.
וְדוּכְרָנָא דְהָאֵי רְזָא דְבִין חֲבַרְיָא, דְּכַתִּיב, (איוב
ח) כִּי תִמּוֹל אֲנַחְנוּ וְלֹא נִדְעָ כִּי צַל יְמִינוּ עָלֵי
אַרְץ. כִּי תִמּוֹל אֲנַחְנוּ בְּגָלוּתָא, וְלֹא הוּיִנָּא
יְדַעֵי כִּי צַל יְמִינוּ עָלֵי אַרְץ, לְאַשְׁרָאָה לֹזֵן
קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא עָלֵי אַרְץ.

זְבָאָה חוּלְקִיָּה מָאן דְּחָמֵי לֵיהּ, וְזַכָּאָה
חוּלְקִיָּה מָאן דְּלֹא חָמֵי לֵיהּ. וְוִי לְמָאן
דִּיזְדָּמֵן כַּד יִתְבַּע אַרְיָא רַבְרָבָא, לְאַתְחַבְּרָא
לְנוֹקְבִיָּה. כָּל שִׁפְן בְּשַׁעְתָּא דִּיזְדוּגוֹן כַּחְדָּא,
עַל הָהִיא שַׁעְתָּא כְּתִיב, (עמוס ג) אַרְיָה שָׁאֵג מִי
לֹא יִירָא וְגו'.

הָא חֲזִי, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב, (ירמיה כה) שָׁאֵג יִשָּׁאֵג
עַל נְוָהוּ. וּבְהִיּוּא זְמַנָּא כַּד יִפּוּק לְקַבְּלָא
לְבַת זּוּגוּ, כְּדִין אַרְיָה שָׁאֵג מִי לֹא יִירָא יְיָ
אֱלֹהִים דְּבַר מִי לֹא יִנְבֵּא. כִּי הָהִיא שַׁעְתָּא
כְּתִיב, (דברים ל) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ וְגו'.

הַרְעָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. בְּאַחֲרֵית
הַיָּמִים דִּיקָּא, וְזוּ הִיא כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. וְעַם אַחֲרֵית
הַיָּמִים הַזֶּה קִבְּלוּ עוֹנָשׁ בְּגָלוּתָא,
וּבְזוּ יַעֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִקְמוֹת לְיִשְׂרָאֵל תָּמִיד. זֶהוּ
שְׁכָתוּב (במדבר כד) אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
הָעַם הַזֶּה לְעַמֶּךָ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים.
וּבְכָל מְקוֹם זֹאת הִיא, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְהַשִּׁיבָה
לְמִקְוָמָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה ב)
וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יְהִי
הַר בֵּית ה' וְגו', וְזֶהוּ יוֹם.

וּמִשְׁתַּחֲוִיָּה הַצַּל לְהַעֲשׂוֹת
בְּרֵאשִׁית הַיּוֹם הַאֲחֵר, הִיָּה כְּמוֹ
בְּזַמַּן שְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְנָטָה
הַצַּל לְהַכְּנִס. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ירמיה ו)
אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ
צַלְלֵי עָרֵב. יוֹם וְצַל הוּא סוּף
הַגְּלוּתָא, וְהַשְׁעוּר שֶׁל הַצַּל הַזֶּה
שֶׁשָּׂה קְמָצִים וְחֲצִי, וְגוּדֵל שֶׁל
מִדָּה שֶׁל אָדָם, גְּבַר בֵּין גְּבָרִים.
וְהַזְכָּרוֹן שֶׁל הַסּוּד הַזֶּה שְׁבִין
הַחֲבָרִים, שְׁכָתוּב (איוב ח) כִּי תִמּוֹל
אֲנַחְנוּ וְלֹא נִדְעָ כִּי צַל יְמִינוּ עָלֵי
אַרְץ. כִּי תִמּוֹל אֲנַחְנוּ - בְּגָלוּתָא,
וְלֹא הֵינּוּ יוֹדְעִים כִּי צַל יְמִינוּ
עָלֵי אַרְץ, לְהַשְׁרוֹת אוֹתָם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָלֵי אַרְץ.

אֲשֶׁרִי חִלְקוּ מִי שְׂרוּאָה אוֹתוֹ,
וְאֲשֶׁרִי חִלְקוּ מִי שְׁלֹא רוּאָה
אוֹתוֹ. אוֹי לְמִי שִׁיזְדָּמֵן כְּשִׁיבְקֵשׁ
הָאֲרִיָּה הַגְּדוֹל לְהַתְּחַבֵּר עִם
נִקְבָתוֹ, כָּל שִׁפְן כְּשִׁיזְדוּגוֹ יַחַד.
עַל אוֹתָהּ שַׁעְתָּא כְּתוּב, (עמוס ג)
אַרְיָה שָׁאֵג מִי לֹא יִירָא וְגו'.

כֹּא וְרָאָה, בְּהַתְּחַלָּה כְּתוּב (ירמיה
כה) שָׁאֵג יִשָּׁאֵג עַל נְוָהוּ. וּבְכֹאוֹתוֹ
הַזְּמַן כְּשִׁיבְקֵשׁ לְקַבֵּל אֶת בֵּת זּוּגוּ,
אֲזִי אַרְיָה שָׁאֵג מִי לֹא יִירָא ה'
אֱלֹהִים דְּבַר מִי לֹא יִנְבֵּא. בְּאוֹתָהּ
שַׁעְתָּא כְּתוּב, (דברים ל) וְשָׁב ה'
אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ וְגו'. מֵה זֶה
וְשָׁב? אֵלֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

משיב את כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל
מִהַגְלוֹת, וְשָׁב הַצְּדִיק לְהַזְדוּג
בְּמִקוּמוֹ. אֲזַי כְּתוּב, (תהלים קמ) אָף
צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָיִם
אֶת פְּנֵיךָ.

מִשְׁנָה. לְכֶם בְּנֵי אָדָם, בְּעֲלֵי
הַחֲכָמָה, בְּעֲלֵי הַתְּבוּנָה, קוֹל
קוֹרָא: מִי מִכֶּם שֶׁהִתְחַכֵּם וַיִּוֹדַע,
בְּשַׁעַה שֶׁהִרְאֵשׁ הֶלְכָן הַתְּקִין
הִרְאֵשׁ, רְשׁוּם מִמְעֵלָה לְמִטָּה
וּמִמִּטָּה לְמְעֵלָה, הַתְּקִין צַד
הַצְּפוֹן בְּעֶטוּר שֶׁל אֲגָם מַיִם, בּוֹ
רְשׁוּם הַעֲמֵק שֶׁל הַתְּהוֹם הַעֲלִיּוֹן
שֶׁעוֹלָה וַיִּוֹרֵד בְּתוֹכוֹ, יִרְדֶּה דְרָגָה
טְמִירָה אַחַת בְּאֵלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
רְשׁוּמִים שֶׁל אֵלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
עוֹלָמוֹת.

תַּחֲתוֹ בְּצִלוֹ חוֹסֶה חַיֵּת בָּר
אֶחָת, (דניאל ז) וְלֶה עֶשֶׂר קַרְנִים,
(שם) וְאֵלוֹ עֵינַיִם כְּמוֹ עֵינֵי אֲנוּשׁ
לְחַיָּה, וּפֶה מְדַבֵּר גְּדוֹלוֹת.
כְּשֶׁעוֹלָה, הוֹלֶכֶת בַּיּוֹם, נִסְתַּרְת
בְּלִילָה. כְּשִׁוְרְדָת, נִסְתַּרְת בַּיּוֹם,
וְהוֹלֶכֶת בְּלִילָה. כְּשֶׁנוֹסַעַת,
מְזַדְעָזְעִים אַרְבַּע מְגִרְפוֹת
שְׂאֲחוּזִים בְּיָדֶיהָ. וְנוֹסְעִים עִמָּה
שְׂשִׁים שְׁבַטֵי אֵשׁ, כֹּל אֶחָד חֲרֵב
שְׁנוּנָה עַל יָרֵכוֹ.

עֲרָה כְּרֻצוֹן, לְהוֹצִיא אָדָם שְׁלִיט
לְמִטָּה. הַתְּקִין בַּחֲזָה הַזֶּה עֶפֶר
דְּקִיק אֶחָד שֶׁפְּלוֹל מִהַכֹּל. נָשָׁב
בּוֹ וְהִתְפַּשֵּׁט בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי
הָעוֹלָם. וְאַרְבַּע חֲתִיכוֹת
הַתְּגַלְגְּלוֹ, אַחַת לְמְעֵלָה, אַחַת
לְמִטָּה, אַחַת לְצְפוֹן, אַחַת
לְדָרוֹם.

אֵינְךָ אֶחָד גְּדוֹל וְחֹזֵק הַתְּחַבֵּר
וְהַזְדוּג עִמָּה בְּעֶנְף אֶחָד יָפֶה
שֶׁמְרָאָהוּ שְׂמַחַת הַכֹּל, כְּמוֹ
שְׁנָאֲמֵר (תהלים מח) יָפֶה נוֹף מְשׁוּשׁ
כֹּל הָאָרֶץ. עִמּוֹ הַזְדוּג, הוֹצִיאֵו
רוּחַ טְמִירָה אַחַת, וּמִלֵּא אוֹתָהּ
עֶסֶת הָעֶפֶר, וְעִמְדָה עַל רַגְלֵי, וְהַמְלִיךָ אוֹתוֹ עַל כָּל הָעוֹלָם וְהַשְׁלִיט אוֹתוֹ עַל הַכֹּל. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם ח) תִּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ

כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל מִגְלוֹתָא, וְשָׁב צְדִיק לְאַזְדוּגָא
(דף ע"ר ע"ב) בְּאַתְרֵיהָ. כְּדִין כְּתִיב, (תהלים קמ) אָף
צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָיִם אֶת פְּנֵיךָ.

מִתְנִיתִין, לְכוּן בְּנֵי נִשְׂא, מְאִרֵי דְחַכְמָתָא,
מְאִרֵי דְסַכְלָתָנוּ, קָלָא קָרֵי. מָאן
מְנַכוּן דְאַתְחַכֵּם וַיִּוֹדַע, בְּשַׁעַתָּא דְרִישָׁא
חִיוּרָא, אַתְקִין רִישָׁא, רְשִׁימָא מְעִילָא לְתַתָּא,
וּמִתְתָּא לְעִילָא. אַתְקִין סֵטֵר צְפוֹן, בְּעֶטוּרָא
דְקוֹנָאֲרִיתָא, בֵּיה רְשִׁים עוּמְקָא דְתַהוּמָא
עֲלָאָה, דְסֻלִּיק וְנַחֲתִית בְּגוּוִיָּה. נַחֲתִית חַד דְרָגָא
טְמִירָא, בְּאֵלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה רְשִׁימִין, דְאֵלֶף
וַחֲמֵשׁ מְאָה עֲלָמִין.

תַּחֲוֹתִיהָ תַּטְלִל חַד חִיּוֹת בְּרָא (דניאל ד), (דניאל ז)

וְקַרְנִין עֶשֶׂר לָהּ. וְאָרוֹ עֵינַיִן כְּעֵינֵי
אֲנִשָׁא לְחִיוּתָא, וּפּוּם מְמַלֵּל רְבִרְבָן. כַּד
סֻלְקָא, אֲזַלָּא בִימְמָא, טְמִירָא בְּלִילָא. כַּד
נַחֲתָא, טְמִירָא בִימְמָא, וְאֲזַלָּא בְּלִילָא. כַּד
נְטָלָא, מְזַדְעָזְעֵן אַרְבַּע מְגִרְפֵי דְאַחִידִין
בִּידְהָא. וְנְטָלִין עִמָּה שְׂתִין פּוּלְסִין דְנוּרָא, כֹּל
חַד חֲרַבָּא שְׁנָנָא עַל יְרִיכֵיהָ.

סְלִיב בְּרַעוּתָא, לְאַפְקָא בַר נֶשׁ שְׁלִיטָא לְתַתָּא.
אַתְקִין בְּהַאי חִיוּתָא חַד עֶפְרָא דְקִיקָא,
כְּלִיל מְכֻלָּא. נָשָׁב בֵּיה, אַתְפֹּשֵׁט בְּדִ סֵטֵרֵי
עֲלָמָא. וְדִ פּוּלְסִין אַתְגַּלְגְּלוּ, חַד לְעִילָא, חַד
לְתַתָּא, חַד לְצְפוֹן, חַד לְדָרוֹם.

אֵינְךָ חַד רְבִרְבָּא וְתַקִּיף, אַתְחַבֵּר וְאַזְדוּג
כֶּה בְּחַד עֲנַפָּא שְׁפִירָא, דְחִזּוּ חִדּוּתָא
דְכֻלָּא. כְּמָה דְאַתְ אָמֵר, (תהלים מח) יָפֶה נוֹף
מְשׁוּשׁ כֹּל הָאָרֶץ. בֵּיה אַזְדוּג, אֲפִיקוּ חַד
רוּחָא טְמִירָא, וּמִלֵּא לְהֵהוּא גְבִילוֹ דְעֶפְרָא,
וְקָאִים עַל רַגְלוֹי, וְאַמְלִכִּיהָ עַל כָּל עֲלָמָא,
וְשִׁלְטִיהָ עַל כָּלָא. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ח)

וְהַמְלִיךָ אוֹתוֹ עַל כָּל הָעוֹלָם וְהַשְׁלִיט אוֹתוֹ עַל הַכֹּל. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם ח) תִּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ

תַּמְשִׁילֶהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ וְגו'. אֲתַפְקִיד עַל
הֵהוּא אֵילָנָא, לָא נָטַר פְּקוּדָא, אָתִיב מְלָפָא
רוּחִיהָ לְגַבִּיהָ, וְהֵהוּא חִיּוּתָא נְטִילָא לִיהָ. כְּדִין
זְמִינִין מָנָא אַחְרָא, וְקָאִים בִּינִייהוּ. בְּקוּטְרָא
דְּגַלִּפִּין בֵּין מְלֶאכִיז קְדִישִׁין, בְּטוּפְסָרָא (כ"א
כַּסְפָּא) דְּעֵטוּרִין אֲתֵאחְדָן.

דְּרִין בְּתָרְאִין, תְּפִיסִין בְּחוּבֵיהוּ. אֲשַׁתְּלִיף
רוּחִיהוּן מֵהֵהוּא מָאנָא דְּלְבוּשָׂא, לְבַתָּר
אַגְנִיז בְּעַפְרָא, בֵּין רְגָבֵי נַחְלָא אֲתַטְמְרוּ
וְאֲתַגְנִיזוּ. בְּחַד גְּרָמָא תְּקִיף דִּיהֵהוּא מָאנָא,
יִתְבַּנוּן בְּקַדְמִיתָא, וִיקוּמוּן חִילִין חִילִין
תְּנַיִנוּת, בְּאַרְעָא קְדִישָׂא מִתְעַרְוּן.

וְזִמִּין קְדָשָׂא בְּרִיךְ הוּא, לְמַגְבֵּל הֵהוּא עַפְרָא
קְדַמִּיתָא, דִּיהֵהוּא מָאנָא מִמֶּשׁ. וְלֹאֲעֵלָא
בִּיהָ גְבִילוּ דְקִיק כְּהֵאִי חֲמִירָא דְעִיסָה.
וּמֵהֵהוּא גְבִילוּ דְאִיהוּ צְחוּתָא דְלַעֲיִלָא,
יִתְתַּקֵּן וְיִתְיַשֵּׁר מָאנָא דְכַשְׂרָא. כְּגוּוֹנָא דְאָמַר
קָרָא, (יואל ד) וּמַעְזֵן מִבֵּית יי' יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת
נַחַל הַשְּׁטִים. בְּגִין דִּיהֵהוּא נַחַל אֲסָגִי
חֲבִיבוּתָא (כ"א וְנִתָּא) בְּעֵלְמָא. וְכַד הֵהוּא מַעֲיִינָא
קְדִישָׂא, יִפּוּק וְיִיעוּל לְגַבִּיהָ, כְּדִין יִתְתַּקֵּן
וְיִתְיַשֵּׁר, וְלֹא יֵהֵא בְּסוּרְחָנִיהָ כְּקַדְמִיתָא.

וְאִינּוּן דְּלֹא זָפֵאן, יִקוּמוּן לְאֲתַדְנָא בְּדִינָא
דְּמְלָפָא עֲלָאָה. הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (דניאל
יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֶפֶר יִקִּיצוּ אֵלֶּה לְחַיִּי
עוֹלָם וְאֵלֶּה לְחַרְפּוֹת וְלְדָרְאוֹן עוֹלָם. וְכְדִין
כְּתִיב, (ישעיה סו) כִּי כֹאשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים
וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אָנִי עוֹשֶׂה עוֹמְדִים
לְפָנַי נְאֻם יי' כִּן יַעֲמֹד זְרַעְכֶם וְשִׂמְכֶם. בְּרוּף
יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. וּמְלוֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.

וְגו'. נְצִטְוָה עַל אוֹתוֹ הָאֵילָן, לֹא
שָׁמַר אֶת הַמְצוּוָה. הִשִּׁיב הַמְלָךְ
אֶת רוּחוֹ אֵלָיו, וְאוֹתָהּ הַחַיָּה
לְקַחָהּ אוֹתוֹ. אַז הִזְמִינוּ כְּלֵי אַחַר
וְעַמַּד בִּינֵיהֶם, בְּקֹשֶׁר הַחֲקוּקִים
בֵּין מְלֶאכִים קְדוּשִׁים שְׁנֹאֲחָזוּ
בְּצִיּוֹר (בְּדַפּוּס) שֶׁל הָעֵטוּרִים.

הַדְּרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים תְּפוּסִים
בְּחֻטְאֵיהֶם. נִשְׁלַפָּה רוּחָם מֵאוֹתוֹ
הַכְּלֵי שֶׁל הַלְבוּשׁ, אַחַר כִּף נִגְזוּ
בְּעַפְרָא בֵּין רְגָבֵי הַנַּחַל. נִטְמְנוּ
וְנִגְזוּ בְּעֵצִים קָשָׁה אַחַת שֶׁל
אוֹתוֹ הַכְּלֵי, וְיִקוּמוּ שְׁנֵי תַּחֲלוֹת
תַּחֲלוֹת, מִתְעוֹרְרִים בְּאַרְץ
הַקְּדוּשָׁה.

וְעַתִּיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְלוּשׁ
אוֹתוֹ הָעֶפֶר הָרֵאשׁוֹן שֶׁל אוֹתוֹ
הַכְּלֵי מִמֶּשׁ, וְלַחֲכִנִּים בּוֹ גְּבוּל
דַּק כְּמוֹ הַשְּׂאוֹר הַזֶּה שֶׁל הָעֶסָה.
וּמֵאוֹתָהּ עֶסָה, שְׁהִיא הַצְּחוּת
שֶׁלְמַעֲלָה, יִתְתַּקֵּן וְיִתְיַשֵּׁר כְּלֵי
כְּשֶׁר, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר הַכְּתוּב, (יואל ד)
וּמַעְזֵן מִבֵּית ה' יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת
נַחַל הַשְּׁטִים. מִשׁוּם שְׂאוֹתוֹ
הַנַּחַל מִגְדִּיל הַחֲבִיבוֹת (הַזְּנוּת)
בְּעוֹלָם. וּכְשְׂאוֹתוֹ הַמַּעְזֵן הַקְּדוּשׁ
יֵצֵא וּיִכַּנֵּס אֵלָיו, אַז יִתְתַּקֵּן
וְיִתְיַשֵּׁר, וְלֹא יִהְיֶה בְּסוּרְחוֹנוֹ
כְּבִרְאשׁוֹנָה.

וְאוֹתָם שֶׁלֹּא זֹכִים, יִקוּמוּ לְהַדוּן
כְּדִין שֶׁל הַמְּלָךְ הָעֲלִיּוֹן. זֶהוּ
שְׁכִתוּב (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי
אֲדַמַּת עֶפֶר יִקִּיצוּ אֵלֶּה לְחַיִּי
עוֹלָם וְאֵלֶּה לְחַרְפּוֹת וְלְדָרְאוֹן
עוֹלָם. וְאִז כְּתוּב, (ישעיה סו) כִּי
כֹאשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ
הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אָנִי עוֹשֶׂה עוֹמְדִים
לְפָנַי נְאֻם ה' כִּן יַעֲמֹד זְרַעְכֶם
וְשִׂמְכֶם. בְּרוּף ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן. יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.

פְּרֶשֶׁת עֵקֶב

מכאן עד פְּרֶשֶׁת וַיִּלֶךְ הוּא רַעִיא מְהִימָנָא

פְּרֶשֶׁת עֵקֶב

רַעִיא מְהִימָנָא

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת
הַמְשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה וְגו', וְאָכַלְתָּ
וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ
וְגו'. מִצְוָה (י"ח) זֶה לְבָרֵךְ אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל מָה
שְׂאוּכַל וְשׁוֹתָה וְנִהְיָה בְּעוֹלָם
הַזֶּה. וְאִם לֹא בָרַךְ, נִקְרָא גִזְלָן
לְקַדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁפָתוֹב (משלי
כח) גּוֹזֵל אֶבְיּוֹ וְאָמוֹ. וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ
הַחֲבָרִים. מִשׁוּם שֶׁהַבְּרֻכּוֹת
שֶׁמְבָרֵךְ אָדָם אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּאוֹת לְהַמְשִׁיךְ חַיִּים מִמְּקוֹר
הַחַיִּים לְשֵׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא הַקְּדוֹשׁ, וְלִהְרִיק עָלָיו
מֵאוֹתוֹ הַשְּׁמֵן הָעֲלִיּוֹן, וְבֹא
לְהַמְשִׁיךְ מִשֶּׁם לְכָל הָעוֹלָם.

וְכֹתִיב וְאָכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ
אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאוֹתָן הַבְּרֻכּוֹת
מִזְרִיק אָדָם בְּאוֹתָם הַדְּבָרִים
מֵאוֹתוֹ הַמְּקוֹר הָעֲלִיּוֹן,
וּמִתְבָּרְכִים כָּל אוֹתָן הַדְּרָגוֹת
וְהַמְּקוֹרוֹת, וּמִתְמַלְאִים לְהִרִיק
עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְכֹלָם
מִתְבָּרְכִים כְּאַחֵד.

וְעַל זֶה צִרִיף אָדָם לְשֵׁם רְצוֹנוֹ
בְּסוּד הַבְּרֻכּוֹת, כְּדִי שִׁיתְבָּרְכוּ
אָבוֹת וּבָנִים, הַכֹּל כְּאַחֵד. וּמִי
שֶׁמְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא -
מִתְבָּרֵךְ, וְלוֹקֵחַ חֶלְקוֹ מֵאוֹתָן
הַבְּרֻכּוֹת, בְּתַחֲלָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם
שֶׁלְמִטָּה. כִּיּוֹן שֶׁשֵּׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִתְבָּרֵךְ מִשֶּׁם, יוֹרֵד
וְשׁוֹרָה עַל רֵאשׁוֹ הַחֶלֶק הָרֵאשׁוֹן.
וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שְׁפָתוֹב, (שְׁמוֹת ב) בְּכָל
הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי
אָבָא אֱלִיף וּבִרְכַתִּיף. (אֲזַכִּיר, כְּמוֹ
שֶׁאַמֵּר (תְּהִלִּים ב) זָכַר כָּל מִנְחַתְךָ) כִּיּוֹן
שֶׁאוֹתָהּ בְּרֻכָה בְּאֵה וְשׁוֹרָה עַל
רֵאשׁוֹ, מִשֶּׁם מִתְפַּשְּׁטת בְּכָל
הָעוֹלָם.

בְּשַׁעֲתָא דְאֵינּוֹן בְּרַכָּאן נַחְתִּין, יוֹרְדוֹת,

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה
וְגו', וְאָכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ אֶת יי'
אֱלֹהֶיךָ וְגו'. פְּקוּדָא (י"ח) דָּא לְבָרְכָא לִי
לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל כָּל מָה דְאָכִיל וְשָׂתִי,
וְאִתְהַנִּי בְּהָאֵי עֲלִמָּא. וְאִי לֹא בְרִיךְ, אֲקָרִי
גִזְלָן לְגַבֵּי קְדוֹשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְכָתִיב, (משלי כח)
גּוֹזֵל אֶבְיּוֹ וְאָמוֹ. וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרִיא. בְּגִין
דְּבִרְכָּאן דְּבְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
אֲתִי לְאִמְשָׁכָא חַיִּין מִמְּקוֹרָא דְחַיִּי, לְשָׁמִיָּה
דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קְדִישָׁא, וְלֹאֲרָקָא עָלֶיהָ
מֵהָהוּא מִשְׁחָא עֲלָאָה, וְאֲתִי לְאִתְמַשְׁכָּא
מִתְמָן לְכָל עֲלִמָּא.

וְכֹתִיב וְאָכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ
(דף רע"א ע"ב) וְאֵינּוֹן בְּרַכָּאן, אָרִיק בַּר נֶשׁ
בְּאֵינּוֹן מְלִין מֵהָהוּא מְקוֹרָא עֲלָאָה,
וְאִתְבָּרְכָאן כָּל אֵינּוֹן דְּרַגִּין וּמְקוֹרִין,
וְאִתְמַלְיִין לְאֲרָקָא עַל כָּל עֲלִמִין. וְאִתְבָּרְכָאן
כְּלָהוּ בְּחָדָא.

וְעַל דָּא אֲצַטְרִיף בַּר נֶשׁ, לְשׁוֹאָה רַעוּתִיָּה
בְּרָזָא דְּבִרְכָּאן, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן אֲבָהִן
וּבָנִין, כְּלָא כְּחָדָא. וּמֵאֵן דְּמְבָרֵךְ לְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא, אִתְבָּרֵךְ, וְנִטִּיל חוֹלְקִיָּה מְאֵינּוֹן
בְּרַכָּאן בְּקַדְמִיתָא דְכָל עֲלִמָּא לְתַתָּא. כִּיּוֹן
דְשָׁמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִתְבָּרֵךְ מִתְמָן,
נַחִית וְשָׂרָא עַל רִישִׁיָּה חוֹלְקָא קְדָמָאָה. וְהָא
אוֹקִימָנָא דְכָתִיב, (שְׁמוֹת ב) בְּכָל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר
אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי אָבָא אֱלִיף וּבִרְכַתִּיף. (אֲזַכִּיר כְּמֹה
דְּאֵת אֲמֵר (תְּהִלִּים ב) זָכַר כָּל מִנְחַתְיֶיךָ) כִּיּוֹן דִּהִיא בְּרֻכָה
אֲתִיָּא וְשָׂרִיא עַל רִישִׁיָּה, מִתְמָן אִתְפַּשְּׁט
בְּכָל עֲלִמָּא.

בְּשַׁעֲתָא דְאֵינּוֹן בְּרַכָּאן נַחְתִּין, מִתְעַטְרִין גּו'

מתעטרות בתוך שדה התפוחים הקדושים, ופוגשות בהן כמה דרגות של ממנים בעולם, ויורדות עמן, ואמרות ומכריזות: זהו הדורן ששלה פלוני לקדוש-ברוך-הוא. מאיזה מקום יורדות? לאחר שיורדות ממקום ראש אחד של הצדיק, שם עולות, מתעוררות להוריד אחרות מלמעלה, ומתמלא מלמעלה ומלמטה. זהו שכתוב (משלי י) ברכות לראש צדיק. כיון שדרגה זו מתמלאת, מוריקה לפלה הזו, ומשם שופעות ונמשכות למטה.

בשעולות אותן הברכות מלמטה, אין פתח ופתח למעלה, ואין ממנה למעלה שלא פותח את כל אותם הפתחים. ומכריזים ואומרים בכל אותם הרקיעים: זהו דורן של המלך ששלה פלוני, זהו דורן בקיום פראוי. ומי הוא? הברכה שהשיבו עליה אמן. שכל ברכה שהשיבו עליה אמן, זוהי בקיום פראוי.

וכיון שהברכה הזו עולה, כל הדרגות שלמעלה מזמנות לאותו האור שלא מאיר כדי להאיר לה. וכל שכן אם היא ברכה שרבים מברכים אותה ומעטרים אותה בעטרות קדושות בסוד של אמן. אמן הוא סוד הקשרים של כל יחוד וקדשה בסוד של רבוננו, ומעטר אותה הברכה בעטרות עליונות פראוי.

והקדוש ברוך הוא מתרצה בהם, באותם שמברכים אותו, ותשוקתו בברכה שלמטה, שאותה ברכה עולה, ומאיר המאור שלא מאיר, ומחזק אותה בתקף חזק לעלות למעלה. ועל שמברכים את הקדוש ברוך הוא.

חזקל תפוחין קדישין, ופגעי בהו כמה דרגין דממנן בעלמא, ונחתי בהו, ואמרי ומכריזי דא איהו דורנא דשדר פלוני לקודשא בריך הוא. מאן אתר נחתי, לבתר דנחתי מאתר רישא קדא דצדיק. תמן סלקין, מתערי לנחתי אחרנין מלעילא, ואתמלייא מלעילא ומתתא, קדא הוא דכתיב (משלי י) ברכות לראש צדיק. כיון דהאי דרגא אתמלייא, אריק להאי כלה, ומתמן נגדין ואתמשכן לתתא.

כד סלקין אינון ברכאן מתתא, לית פתחא ופתחא לעילא, ולית ממנא לעילא, דלא פתח כל אינון פתחין. ומכריזי ואמרי בכל אינון רקיעין, דא איהו דורנא דמלכא דשדר פלוני, דא הוא דורנא בקיומא פדקא יאות. ומאן איהו. ברכה דאתיבו עליה אמן. דכל ברכה דאתיבו עליה אמן, דא איהו בקיומא כדקא יאות.

וכיון דהאי ברכתא סלקא, כל דרגין דלעילא, פלהו זמינין לגבי ההוא נהורא דלא נהיר, בגין לאנהרא לגבה. וכל שכן אי היא ברכתא דסגיאין מברכן לה, ומעטרין לה בעטרין קדישין, ברזא דאמן. אמן הוא רזא דקשרי, דכל יחודא וקדושה ברזא דמאריה. ומעטר לה היא ברכתא בעטרין עלאין פדקא יאות.

וקודשא בריך הוא אתרעי בהו, באינון דמברכין ליה, ותיאובתיה בברכתא דלתתא, דהיא ברכתא סלקא, ואנהיר בוצינא דלא נהיר, ואתקיף לה בתוקפא תקיפא, לסלקא לעילא. ועל רזא דא כתיב, (שמואל א ב) פי מכבדי אכבד, אלין אינון דמברכין ליה לקודשא בריך הוא. ובזי יקלו,

הסוד הנזה כתוב, (שמואל-א ב) פי מכבדי אכבד - אלה אותם

ובני יקלו - אלה אותם שלא
מברכים את הקדוש ברוך הוא,
ומונעים ברכה מפיהם.

סוד הסודות לאותם שיודעים
חכמת רבונם, לדעת את סוד
הברכות במצוות התורה ובכל
ההנאות והפסופים של העולם
הזה, להוריק ברכות מלמעלה
למטה.

באשר (פרט) ברכות התפלה, שהן
תקון של רבונם מלמטה למעלה
ומלמעלה למטה. הברכות
שאין בתפלה עולות מלמטה
למעלה, עד שמגיעות לתוף
האור שלא מאיר, ומתעוררים
(למעלה) בתוף לאותו האור שלא
מאיר באותה הברכה, ועולה
התעוררות למעלה, עד
שמגיעים לכסא העליון, מקור
כל החיים. ואז יוצאות מאותו
המקור העליון ברכות אחרות,
ופוגשות אלה באלה, ונושקות
אלה לאלה, ובאות ושורות על
ראש הצדיק להריק למטה.
וכשירדות, מתברכים האבות
והבנים וכל גרותיהם.

ובסוד הברכות הללו לעורר
מלמעלה למטה בסוד זה:
ברוך: זה הסוד של המקור
העליון מהכל, להריק ולהמשיך
ולהאיר את כל המאורות. והוא
תמיד ברוך (מברך), שלא פוסקים
מימיו. ומשם הראשית שנקראת
העולם הבא, והוא קצה השמים,
שאותו קצה הוא קצה עליון.
משום שיש קצה כמו זה למטה,
והוא העולם התחתון. וגם הוא
נקרא ברוך, כנגד התחתונים,
להריק למטה, ולהתעורר
מלמעלה למעלה בברכות
התפלה. והברוך (הראשון) הזה
נקרא כאן, בסוד החכמה
העליונה, שממלא אותו המקום, בשביל אחד דקיק שנכנס בו.

אליו אינון דלא מברכין ליה לקודשא בריך
הוא, ומנעין ברכתא מפומיהו.

רזא דרזין, לאינון דיזעי חכמתא דמאריהון,
למנדע רזא דברפאן, בפקודי אורייתא,
ובכל הנאין וכסופין דהאי עלמא, לארקא
ברכאן מעילא לתתא.

בר (ס"א בר) ברכאן דצלוחתא, דאינון תקוונא
דמאריהון, מתתא לעילא ומעילא
לתתא. ברכאן דלאו אינון בצלוחתא, סלקין
מתתא לעילא, עד דמטו גו נהורא דלא נהיר,
ומתערי (לעילא) בתוקפא, לההוא נהורא דלא
נהיר, בההיא ברכה, וסלקא אתערו לעילא,
עד דמטו לכרסיה עלאה, מקורא דכל חיין.
פדין נפקו מההוא מקורא עלאה, ברכאן
אחרנין, ואערעו אליון באליון, ונשקי אליון
לאליון, ואתאן ושריין לריש צדיק, לארקא
לתתא. וכד נחתין, אתברכן אבהן ובנין, וכל
שרגין דלהון.

ורזא דאליון ברכאן לאתערא מעילא לתתא,
ברזא דא, ברוך: דא רזא דמקורא
עלאה מפלא, לארקא ולאמשכא ולאנהרא
כל בוצינין. ואיהו ברוך (נ"א ברוך) תדיר, דלא
פסקין מימיו. ומתמן שירותא דאקרי עלמא
דאתי, ואיהו קצה השמים, דההוא קצה,
קצה עלאה איהו. בגין דאית קצה כגוונא דא
לתתא, ואיהו עלמא תתאה. ואקרי אוף הכי
ברוך, לקבל תתאי, לארקא לתתא, ולאתערא
מתתא לעילא בברפאן דצלוחתא. וברוך (קדמאה)
דא אקרי הכא, ברזא דחכמתא עלאה,
דאמלי לההוא אתר, בחד שביל דקיק דאעיל
ביה.

אתה: אתר כף מתחיל להתגלות, שהרי הברוך הזה הוא נסתר, ולכן נקרא בדרך נסתר ברוך, המקור העליון שלא התגלה. אתה: הראשית להתגלות בחוץ, ולכן נקרא אתה. ומיהו? זה סוד הימין, ונקרא כהן אצל אותו מקום. וזה סוד (תהלים קי) אתה כהן לעולם. מי הפהן לאותו עולם? אתה. וזהו הימין העליון, שהרי נמצא להתגלות.

וזהו: זה סוד האמצע, סוד האמונה בכל הצדדים. אלהינו: זה סוד השמאל שכלול בימין, והימין בו, ונכללים זה בזה להיות אחד. ועד כאן נקשרו הברכות, שכיון שאלה מתברכים, כלם שלמטה מתברכים.

לאחר שהם מתברכים ולוקחים ברכות לעצמם, חוזרים כלולים כאחד לאותו המקור, שהם לא יכולים לחזור לאותו המקום עד שמתברכים. כיון שהתברכו בתפלה, חוזרים ונכנסים לאותו מקום, לקחת ברכות יתרות אחרות להריק למטה. ועד שהם מתברכים, לא נכנסים ולא תאבים אליו, וזה סוד (שמות כג) ולא יראו פני ריגם.

ובששבים לאותו מקום ונכנסים לשם, אז אותו מקום נקרא מלך. ומלך לא נקרא, רק בשם מתקרבים אליו, ומתברכים. ומלך מתי נקרא מלך? כשגדולו באים אליו עשירים, מספקים בכל מה שהצטרכו, בלא חסרון, ואז הוא מלך. מלך למטה, כשאלו מעטרים אותו בספיק בעטרות קדושות. וכאן נקרא מלך. ומיהו? העולם אשר

אתה: לבתר שארי לאתגלייא, דהא האי ברוך סתים איהו, ובגין כף אקרי בארע סתים ברוך, מקורא עלאה דלא אתגלייא. אתה, שירותא לאתגלייא לבר, ובגין כף אקרי אתה. ומאן איהו. דא רזא דימינא, ואקרי כהן לגבי ההוא אתר. ורזא דא (תהלים קי) אתה כהן לעולם, מאן כהן לההוא עולם, אתה. ודא איהו ימינא עלאה, דהא אשתכח לאתגלייא.

וזהו: דא רזא דאמצעיתא. רזא דמהימנותא בכל סטריין. (דף רע"א ע"ב) אלהינו: דא סטרא דשמאלא, דכליל בימינא, וימינא ביה, ואתפלילו דא בדא, למהוי חד. ועד הכא, אתקשרו ברכאן, דכיון דאלין אתברכאן, פלהון דלתתא אתברכאן.

לבתר דאינון אתברכאן, ונטלי ברכאן לגרמייהו, אתהדרו כלילן פחד לההוא מקורא, דאינון לא יכלין לאתהדרא לגבי ההוא אתר, עד דאתברכן. כיון דאתברכן בקדמיתא, אתהדרו ועאלין לגבי ההוא אתר, לנטלא ברכאן יתירין אתרנין, לארקא לתתא. ועד דאינון אתברכאן, לא עאלין ולא תאבין לגביה. ורזא דא (שמות כג) ולא יראו פני ריגם.

וכד תבין לגבי ההוא אתר, ועאלין תמן, פדין אקרי ההוא אתר מלך. ומלך לא אתקרי, בר פד אינון מתקרבין לגביה, ומתברכן. ומלכא אימתי אקרי מלך. פד רברבנוי אתיין לגביה עתירין, מסתפקן בכל מה דאצטריכו, בלא חסרונא, פדין איהו מלך. מלך לתתא, פד אלין מעטרן ליה בספוקא, בעטריין קדישין. והכא אקרי מלך. ומאן איהו.

העולם אשר קדשנו וצונו. ובגין דאיהו עלמא דלא אתגלייא לבר, ואיהו

קדשנו וצוננו. ומשום שהוא עולם שלא התגלה בחוץ, והוא נסתר, קורא לו כף בדרך נסתר. ועל זה לא נקרא, אלא בדרך נסתר.

ויעולם אתה זה ימין, כמו שנתבאר. ועל זה כהן כפוף לאותו מקום בראש ובסוף. והעולם הפתוח, כשנקשר לימין ונדבק בו, קורא מלמטה למעלה ברוך, ולא נקרא ברוך, רק בסוד המקור שדבק בו ונכנס בו וממלא אותו. אתה, הסוד של אותו הכהן להדבק אתו, ועל זה בתפלה האדם כורע בברוך, שהוא העולם שכפוף אל מעלה, וזהו השנוי בין ברוך של התפלה ובין ברוך של שאר ברכות. והכל הוא בסוד עליון, להריק ברכות לכל העולמות.

בברוך של התפלה אדם כורע בכרכיו, וגוחן ראשו באתה, משום שאתה נקרא ראש. ועל זה כהן לוקח בראש, והוא תמיד ראש. ולכן פריעה בברוך, וגחנית הראש באתה. והכהן בכל מקום שנקרא אתה, גוחן בתפלה. המלך אחר שגוחן, שוב לא זוקף, מה הטעם? הקדוש ברוך הוא אמר ללכנה, לכי והקטיני את עצמך, ושוב לא זקפה. ולכן הברכה של אדם לקדוש-ברוך-הוא מתעוררת להוריק ברכות מלמעלה לעולמות פלם, כמו שגאמר. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

בתוב (ישעיה סו) כי אתה אבינו כי אברהם וגו'. שנינו, לעתיד לבא אומרים ליצחק וכו', משום שהשמאל נכלל בימין. אבל הימין מנין לנו שנקרא אב? שכתוב וישמהו לו לאב ולכהן. ואף על גב שלמעלה נקרא אב, ואפלו לאור שלא מאיר בשעה שנדבק בימין נקרא אתה, כמו

סתים, קרי ליה הכי בארץ סתים. ועל דא לא אקרי, אלא בארץ סתים.

ויעולם ימינא אתה, כמה דאתמר. ועל דא כהן, כפיף לגבי ההוא אתר, ברישא ובסופא. ועלמא תתאה, בד אתקשר לימינא, ואתדבק ביה, קרי מתתא לעילא ברוך, ולא אקרי ברוך, בר ברזא דמקורא דאתדבק בהדיה, ועייל ביה, ואמלי ליה. אתה, רזא דההוא כהן, לאתדבקא בהדיה, ועל דא, בצלותא בר נש פורע בברוך, דאיהו עלמא כפוף לגבי עילא, ודא איהו שנוי בין ברוך דצלותא, ובין ברוך דשאר ברכאן. וכלא ברזא עלאה איהו, לארקא ברכאן לכל עלמין.

ברוך דצלותא, בר נש פורע ביה בכרכוי, וגחין רישא באתה, בגין דאתה אקרי ראש. ועל דא כהן נטיל בראש, ואיהו ראש תדיר. ובגין כן פריעה בברוך. וגחינו דרישא באתה. וכהן בכל אתר דאקרי אתה, גחין בצלותא. מלך בתר דגחין, תו לא זקיף, מאי טעמא. קדשא ברוך הוא אמר לה לסיהרא, זילי אזעירי גרמיה, ותו לא זקפא. ובגין דא, ברכתא דבר נש ברוך לקודשא ברוך הוא, אתער לארקא ברכאן מלעילא לעלמין פלהו, כמה דאתמר. זפאין אינון ישראל בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

בתוב, (ישעיה סו) פי אתה אבינו כי אברהם וגו'. תנינו, לזמנא דאתי אמרין ליה ליצחק וכו', בגין דשמאלא אתפליל בימינא, אבל ימינא מנלן דאקרי אב. דכתיב וישמהו לו לאב ולכהן, ואף על גב דלעילא אקרי אב, ואפילו לנהורא דלא נהיר בשעתא דאתדבק ואף על גב שלמעלה נקרא אב, ואפלו לאור שלא מאיר בשעה שנדבק בימין נקרא אתה, כמו

שְׁנָאֵמַר אַתָּה ה' אֲבִינוּ גּוֹאֲלָנוּ
וְגו'.

בֵּין כָּךְ הַזְדַּמְנָן אֵלָיו זְקַן וְאָמַר,
רוּעָה הַנְּאֻמָּן, תִּקְוֵן שְׁלַחֵן
לְרַבְנוּךָ, לוֹ וְלַמְלָכָה, מִכָּל מִינֵי
עֲדוּוֹנִים, לְקַיֵּם בּוֹ (יחזקאל מא) זֶה
הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לְפָנָי ה', וְהָרִי עַד
עַתָּה כָּלֵם מִתְעַנְּגִים מִשְׁלַחֵן
הַמְּלָךְ, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (משלי ט) לְכוּ
לְחַמוּ בְּלַחְמִי. וְזֶה לַחֵם הַתּוֹרָה
שֶׁבְכֶתֶב, וְיִיזַן הַתּוֹרָה שֶׁבַעֲלָ פֶה.
וְשֵׁם כַּמָּה מִטְעָמִים, מִינֵי טְעָמֵי
תּוֹרָה, שְׁמֵתוֹקִים מִכָּל הַמַּאֲכָלִים
וְהַעֲדוּוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם וְשֶׁל
הַמְּלָךְ.

קָם הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, פָּתַח וְאָמַר,
אַהֲרֵן הִכְהֵן קוּם מִשְׁנַתְּךָ לְזִבְחַת
שׁוּרִים וְצֹאן וּכְבָשִׁים וְעוֹפוֹת,
וְכָל הַמִּינִים שְׁצִרִיכִים לְסַעֲוֹדַת
הַמְּלָךְ. וְלַחֵם הַפָּנִים, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד
שְׁנֵי לִוְחוֹת הַתּוֹרָה, שְׁמֹזָה וּמֹזָה
הֵם כְּתָבִים (שְׁמוֹת לב). זֶה - שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה פָּנִים, שֶׁהֵם: (במדבר ו)
יְבָרְכֶךָ ה', יָאֵר ה', יִשָּׂא ה'. זֶה
שְׁנֵי - אֲדָנָי אֲדָנָי אֲדָנָי. שֶׁהֵם
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חִיּוֹת, שֶׁבְהֵן נֹאֲמַר
(יחזקאל א) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין
לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֹאל
לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם.
וְעַלֵּיהֶם נֹאֲמַר אַרְבַּעַתָּה פָּנִים
לְאַחַת (לְהֵם). וְזֶהוּ (ישעיה ו) וְקָרָא
זֶה אֶל זֶה וְאָמַר, כְּנֶגֶד עֲשָׂרִים
וְאַרְבַּעַתָּה סְפָרֵי תּוֹרָה. וְזֶהוּ זֶה
הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לְפָנָי ה'. הַפְּלִים
שֶׁל שְׁלַחֵן הַמְּלָךְ הֵם בְּעַלֵּי
הַמְּשָׁנָה, בְּעַלֵּי הַתְּפִלוֹת,
שֶׁתִּקְנוּם כְּנֶגֶד הַקְּרִבָּנוֹת.

פָּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת כה) וְעִשִּׂית
שְׁלַחֵן עֲצֵי שֵׁטִים וְגו'. בֹּא רֵאֵה,
מִנְהַגִּים טוֹבִים וְיָפִים הֵיוּ נוֹהֲגִים
בְּעַלֵּי הַסַּעֲוֹדָה שֶׁל הַמְּלָךְ
לְהִרְאוֹת שֶׁהֵם מִכְּנֵי שְׁלַחֵן

סַעֲוֹדָתָא, נְטִיל יְדוּי בְּזִמְנָא

בִּימִינָא אֲקָרִי אַתָּה, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (שם) אַתָּה
יְי' אֲבִינוּ גּוֹאֲלָנוּ וְגו'.

אֲדַהְבּוּ, סָבֵא אֲזַדְמֵן לְגַבִּיָּה, וְאָמַר, רַעֲיָא
מְהֵימְנָא, תִּקְוֵן פְּתוּרָא לְמֵאֲרָךְ, לִיָּה
וְלַמְטְרוּוֹנִיתָא. מִכָּל מִינֵי עֲדוּוֹנִין, לְקַיֵּמָא בִּיָּה
(יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לְפָנָי יְי'. וְהָא עַד
כְּעַן כְּלָהוּ מִתְעַנְּגֵי מִפְּתוּרָא דְמִלְפָּא. הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (משלי ט) לְכוּ לְחַמוּ בְּלַחְמִי. וְדָא
נְהֵמָא דְאֹרִייתָא דְבְּכֶתֶב, וְיִינָא דְאֹרִייתָא
דְּבַעֲלָ פֶה. וְתִמְנָן כְּמָה מִטְעָמִים מִינֵי טְעָמֵי
תּוֹרָה, דְּמִתִּיקִין, מִכָּל מַאֲכָלִין וְעֲדוּוֹנִין
דְּעַלְמָא, וְדְמִלְפָּא.

קָם רַעֲיָא מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, אַהֲרֵן כְּהֵנָּא
קוּם מִשְׁנַתְּךָ, לְמַדְבַּח תּוֹרִין וְעֹאנִין
וְאֹמְרִין וְעוֹפִין, וְכָל מִינֵין דְּצִרִיכִין לְסַעֲוֹדַתָּא
דְּמִלְפָּא. וְלַחֵם הַפָּנִים, דְּאִינוּן לְקַבֵּל תְּרִין
לוֹחֵי דְאֹרִייתָא, (שְׁמוֹת לב) דְּמֹזָה וּמֹזָה הֵם
כְּתוּבִים. זֶה: תְּרִיסָר אַנְפִּין. דְּאִינוּן: (במדבר ו)
יְבָרְכֶךָ יְי', יָאֵר יְי', יִשָּׂא יְי'. זֶה תְּנִינָא,
אֲדָנָי אֲדָנָי אֲדָנָי. דְּאִינוּן תְּרִיסָר חִיּוֹן,
דְּאַתְמַר בְּהוּן, (יחזקאל א) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין
לְאַרְבַּעַתָּם, וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעַתָּם,
וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם. וְאַתְמַר עַלֵּיהוּ, (שם)
אַרְבַּעַתָּה פָּנִים לְאַחַת (לְהֵם). וְהֵאֵי אִיהוּ, (ישעיה ו)
וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר, לְקַבֵּל עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע
סְפָרֵי תּוֹרָה. וְהֵאֵי אִיהוּ זֶה הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לְפָנָי
יְי'. מְאִינֵין דְּפְתוּרָא דְמִלְפָּא, אִינוּן מְאִרֵי
מִתְנִיתִין, מְאִרֵי צְלוֹתִין, דְּתִקְוֵנוּ לוֹן לְקַבֵּל
קְרִבָּנִין.

פָּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת כה) וְעִשִּׂית שְׁלַחֵן עֲצֵי שֵׁטִים
וְגו'. תָּא חֲזִי, מִנְהַגִּין טְבִין וְשִׁפְרִין הוּוּ
נְהֵגֵי מְאִרֵי דְסַעֲוֹדַתָּא דְמִלְפָּא, לְאַחְזָאָה
דְּאִינוּן מִכְּנֵי פְתוּרָא דְמִלְפָּא. חַד רַבְרָבָא מִכְּנֵי

המלך. גדול אחד מבני הסעודה נוטל ידיו בזמן שיכנסו לסעודה להסב. הגדול מסב בראש, השני פחתיו, והשלישי פחת השני. ואלה נקראו שלשה מטות, כנגד שלשה אבות, וכנגד כהנים לויים וישראלים. מפאן ואילף אין להם סדר, אלא כל הקודם זוכה.

שנית, בעל הבית בוצע, כדי שיבצע בעין יפה, ומשלים ברכתא, ולבתר בוצע. הברכה, ואחר כך בוצע. ופרשה רבותינו של המשנה, שאין המסבים רשאים לטעם עד שיטעם המברך, ואין הבוצע רשאי לטעם עד שיכלה אמן מפי המסבים. ואם רצונו לחלק פבוד, הרשות בידו. ועוד פרשה שהאורח מברך, בשכיל שיברך את בעל הבית.

ודרך סוד, בעל הבית בוצע - זה העמוד האמצעי, שהוא קו האמצעי. ובשבת צריך לבצע משתי פרות, שהן ה' ה'. בעל הבית - זה ו' של האמצע. (וכצורה זו. ומשום זה) וכדי שלא יראה כרעבתנות, יכול לבצע בה לכל אחד ואחד בפנייה. מה זה בפנייה? ו' ו'. והן הנקודות של השם הקדוש, נקראים פרורים שבכזית. ואלו כנגד טפות הזרע. ומי שמזלזל בהן וזרקן במקום שלא צריך, העניית רודפת אחריו, והולך נע ונד. זהו שכתוב (איוב טו) נודד הוא ללחם איה. ואין לחם אלא תורה, והוא צוח: איה מי שמרחם עליו? ולא מוצא.

ופרורים בכזית, הם בצדיק, והוא פותש פתישות מאותם הזיתים. והאורח מברך, (משלי ד) וארץ צדיקים כאור נגה. ברכות לראש צדיק חי העולמים, ולכן האורח מברך.

בין כך תרי בא אליו המנוחה

דייעלון לסעודתא להסב, גדול מסב בראש, תננינא תחותיה, ותליתאה תחות תננינא. ואלין אתקריאו ג' מטות, לקבל תלת אבהן, ולקבל (דף ע"ב ע"א) כהנים לויים וישראלים. מפאן ואילף, לית לון סדר, אלא כל הקודם זכה.

תננינא, בעל הבית בוצע, כדי שיבצע בעין יפה. ומשלים ברכתא, ולבתר בוצע. ואוקמוה רבנן דמתניתין, דאין המסובין רשאים לטעום, עד שיטעום המברך. ולית הבוצע רשאי לטעום, עד שיכלה אמן מפי המסובין. ואם רעותיה לחלק פבוד, הרשות בידיה. ועוד אוקמוה, דאורח מברך, בגין דיברך לבעל הבית.

וארח רזא, בעל הבית בוצע, דא עמודא דאמצעיתא, דאיהו קו האמצעי. ובשבת צריך לבצוע משני פרות, דאינון ה' ה'. בעל הבית, דא ו' דאמצעיתא. (וכגוונא דא וכגון דא) ובגין דלא לאתחזאה כרעבתנותא, יכיל למבצע בה לכל חד וחד בפנייה. מאי כפיצה. וי'. אינון נקודין דשמא קדישא, אתקרי פרורי בכזית. ואלין לקבל טפין הזרע, ומאן דמזלזל בהון, וזריק לון באתר דלא אצטרף, עניותא קא רדיף אבתריה, ואזיל נע ונד. הדא הוא דכתיב, (איוב טו) נודד הוא ללחם איה. ולית לחם אלא תורה, והוא צוח איה מאן דמרחם עליה, ולא ישפח.

ופרורים בכזית, אינון בצדיק, דאיהו כתיש פתישו מאינון זיתים. ואורח מברך, (משלי ד) וארץ צדיקים כאור נגה. (משלי י) ברכות לראש צדיק חי עלמין, ובגין דא אורח מברך.

אדחכו, הא בוצינא קדישא אתא לגביה.

הקדושה ואמר, רועה הנאמן,
יום אחד הלכתי אני והחברים
לאכסניה אחת, והיה שם תינוק
אחד, קם והתקין לנו מנורה
ושלחן, הוא מעצמו פאלו היה
מעשרים שנה, ולא היה אלא
מבן חמש שנים, והתקין שלחן
מכל מיני מאכל ומשתה. אמר,
הרי פרושה רבותינו שבעל
הבית בוצע ואורח מכרף, אבל
(איוב לב) צעיר אני לימים ואתם
ישישים על פן זחלתי ואירא
מחות דעי אתכם, עד שאטל
רשות מכם. אמרתי לו, אמר בני
מלאך ה'.

אמר לנו, אתם רציתם לחם
תפנוקים בלי קרב, או לחם עם
קרב. שכך פרושה רבותינו של
המשנה, שעת אכילה שעת
מלחמה. ואם רציתם שיהיה
עליו קרב, אין אחד אוכל. אלא
מי שינצח בקרב, הוא אוכל
ובוצע לכלם. אמרו לו החברים,
בני, אתה קטן, ועדין לא ידעתי
איך גלחמים גברים גדולים
בחרב, בנענוע החרב, ברמח,
בקשת, בחצי הקשת, במקלע
ובאבני מקלע.

אמר להם, (מלכים א-ב) אל יתהלל
חוגר במפתח. שהרי ודאי
בקריאת שמע פרושה, פל
הקורא קריאת שמע על מטתו,
כאלו אוהז חרב פיפיות, שכתוב
(תהלים קמט) רוממות אל בגרונם
וחרב פיפיות בידם. ונענוע
החרב צריך לנענעה לששה
צדדים, כמו שבארוה, כדי
שתמליכוהו על השמים ועל
הארץ ועל ארבע רוחות העולם.
וזו, גוף החרב. י ראש החרב.
ה"ה, שתי פיפיות. נרתיק החרב,
אדני.

רמח, רמ"ח בקריאת שמע, עם

ואמר, רעיא מהימנא, יומא חד אזילנא אנא
וחרבייא לאכסניא חדא, והיה תמן ינוקא
חדא. קם ותקין לן מנרתא ופתורא איהו
מגרמיה, פאלו הוה מעשרין שנין, ולא הוה
אלא מבן חמש שנין. ותקין פתורא מכל מיני
מאכל ומשתה. אמר, הא אוקמוה רבנן דבעל
הבית בוצע ואורח מכרף, אבל (איוב לב) צעיר
אני לימים ואתם ישישים על פן זחלתי ואירא
מחות דעי אתכם. עד דאטול רשות מכם.
אמר ליה, אימא ברי מלאכא די'.

אמר לן, אתון בעיתון לחם תפנוקי בלא
קרבא, או לחם בקרבא. דהכי אוקמוה
רבנן דמתניתין, שעת אכילה שעת מלחמה.
ואי בעיתו למהוי קרבא עליה, לית חד אכיל,
אלא מאן דנצח קרבא, איהו אכיל ובוצע
לכלהו. אמרו ליה חרבייא, ברי אנת זעיר,
ועדיין לא ידעת איך מגיחי גברין רברבין
בחרבא, בנענוע דחרבא. ברומחא, בקשתא,
בגירין דקשתא, בקירטא, באבנין דקירטא.

אמר להו, (מלכים א ב) אל יתהלל חוגר במפתח.
דהא ודאי בקריאת שמע אוקמוה, פל
הקורא קריאת שמע על מטתו, פאלו אוהז
חרב פיפיות, דכתוב, (תהלים קמט) רוממות אל
בגרונם וחרב פיפיות בידם. ונענועא דחרבא,
צריך לנענעא ליה לשית סטרין, כמה
דאוקמוה, כדי שתמליכוהו על השמים ועל
הארץ, ועל ד' רוחות העולם. ודא ו', גוף
החרב. י', ראש החרב. ה"ה, תרי פיות.
נרתקא דחרבא, אדני.

רומחא, רמ"ח בקריאת שמע, עם שית תיבין
דיחודא, הא רומ"ח. מג"ן עם
חרבא, מיכאל גבריאל נוריאל שמשין דג'
שש תבות היחוד, הרי רומ"ח. מג"ן עם חרב, מיכאל גבריאל נוריאל, השמשים של שלשת

האבות. קשת שיורה חצים, וכל זרע שאינו יורה פחץ אינו מוליד. מקלע, זה קריאת שמע. חמשה אבני מקלע, (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה'. כנגדם, ויקח דוד (שמואל א יז) חמשה חלקי אבנים מן הנחל. וכששם אותם במקלע, שהיא שפה, והיא שכינה, נעשו אחד כל החמשה, והרג את הפלשתי.

ועד עכשיו זרקתי אבן זו לסמאל, שהוא אבן מצור, והרסתי את המצור שלו והשפלתיו למטה. ולכן אמרתי לכם, אל יתהלל חוגר כמפתח. פעת יתברר לכם שאני יודע איך נלחמים גברים גדולים בתרבות, ברמח, בקשת, במקלע. תמהנו ולא יכלנו לדבר לפניו. אמרו לו חכמים, פעת נראה מי יהיה מרויח את הלחם, שהוא לחם המוציא.

פתח ואמר, (במדבר טו) וקהי באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה'. במה נתרמת שכינה, שהיא ה' של המוציא, שבארו עליה בעלי המשנה, כל הבוצע צריך לדקדק בה"א? אלא ודאי הרי פשוטה רבותינו של המשנה, מוז ותבן פטורים מן המעשר. וכשהיא במוץ ותבן, היא בבית האסורים, ואין לה רשות להרים למ' לעשות עמה מ"ה. וזוהי תרומה, תור"ה שהיא חמשה חמשי תורה, שבה (שמות כד) ויהי משה בהר ארבעים יום וגו'.

ובמוץ ותבן של חטה, עליה בארו רבותינו, אילן שאכל אדם הראשון חטה הנה. קרב ח"ט, שהוא מוז ותבן, לאות ה', והסתלקה ממנו י', שהוא עשור שלה. ולכן כשהוא במוץ ותבן לחבר באות ה', שהם איש

אבהן. קשת דזריק חצים, וכל זרע דאינו יורה כחץ אינו מוליד. קירטא, דא קריאת שמע. ה' אבנין דקירטא, (דברים ו) שמע ישראל יי' אלהינו יי'. לקבליהו, (שמואל א יז) ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים מן הנחל. וכד שוי להון בקירטא, דאיהי שפה, ואיהי שכינתא, אתעבידו חד פלהו ה', וקטיל לפלשתאה.

ועד פצען זריקנא האי אבנא לסמאל, דאיהו אבן מצור, והרסנא מצור דיליה, ואשפלנא ליה לתפא. ובגין דא אמינא לכוון, אל יתהלל חוגר כמפתח. פצען יתברר לכוון, דאנא ידענא איך מגיחין גברין רברבין בסייפין, ברומחא, בקשתא, בקירטא. תוהנא ולא יכילנא למללא קמיה, אמרו ליה רבנן, פצען נחזי מאן יהא מרווח נהמא, דאיהו לחם המוציא.

פתח ואמר, (במדבר טו) והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי'. במאי אתרימת שכינתא, דאיהי ה' דהמוציא, דאוקימו עליה מארי מתניתין, כל הבוצע, צריך לדקדק בה'. אלא ודאי הא אוקמוה רבנן דמתניתין, מוז ותבן פטורין מן המעשר. וכד היא במוץ ותבן, איהי בבית אסורין, ולית לה רשו לארמא לגבי מ', למעבד עמה מ"ה. והאי איהו תרומה, תור"ה דאיהי ה' חומשי תורה, דבה (שמות כד) ויהי משה בהר ארבעים יום וגו'.

ובמוץ ותבן דחטה, עליה אוקמוה רבנן, אילן שאכל אדם הראשון חטה הנה. קריב ח"ט, דאיהו מוז ותבן, לאת ה'. ואסתליק מגיה י', דאיהו עשור דילה. ובגין דא כד איהו במוץ ותבן (שלה), דאינון לקבל שם כנגד ערלה ופריעה, פטור מן המעשר. ואין רשות

וְאִשָּׁה. וְלֹכֵן כָּל הַבּוֹצֵעַ צָרִיף
לְדַקְדָּק בָּהּ. וְצָרִיף לְבַצֵּעַ
מִהֶמְקוֹם שֶׁבִשְׂוֹלוּ יָפָה, מִשׁוֹם
שֶׁבִשְׂוֹל הוּא גָּמַר הַפְּרִי, וְזֶה ו'.
וְעֲשָׂרָה דְבָרִים צָרִיף אָדָם
לְעִשׂוֹת בְּסַעֲוֵדָה: אָחָד - נְטִילַת
יָדִים. שְׁנֵי - לְתַקֵּן שְׁתֵּי כְּפָרוֹת
לְשַׁבַּת. שְׁלִישִׁי - לְאַכֵּל שְׁלֹשׁ
סַעֲוֹדוֹת, וְלִהְיוֹסִיף מַחֵל עַל
הַקֹּדֶשׁ. רְבִיעִי - לְהַאִיר אֶת
הַשֶּׁלֶחַן בְּנֵר, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֵה,
שֶׁלֶחַן בְּצַפּוֹן וּמְנוּרָה בְּדָרוֹם.
וְצָרִיף הַסֵּבָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֵה,
הַסֵּבוּ - אָחָד מִבְּרֵךְ לְכֻלָּם.

וּבְשַׁבַּת, בְּכָל דְּבָרָיו צָרִיף
לְהוֹסִיף מַחֵל עַל קֹדֶשׁ, בֵּין
בְּמֵאֲכָלָיו וּמִשְׁקָיו, בֵּין בְּלְבוּשָׁיו,
בֵּין בְּהַסְבָּתוֹ, שֶׁצָּרִיף לְהַתְקִין לוֹ
מִסֵּבָה יָפָה, בְּכַמָּה כְּרִים וּכְסֻתוֹת
מְרַקְמִים מִכָּל שֵׁשׁ בְּבִיתוֹ, כְּמוֹ
שֶׁמִּתְקִין חֶפֶה לְפָלֵה, שֶׁשַּׁבַּת
הִיא מְלַכָּה, וְהִיא כְּפָלֵה. וְלֹכֵן הִיוּ
יוֹצְאִים בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה עָרֵב שַׁבַּת
לְקַדֵּם אֶת הָאוֹרְחָת, וְהִיוּ
אוֹמְרִים: בְּאֵי כְּלֵה, בְּאֵי כְּלֵה.
וְצָרִיכִים לְעוֹרֵר שִׁירָה וְחֲדוּהָ
לְשַׁלֵּחַן אֲלֵיָהּ.

וְרֵא עוֹד, אֲלֵא שֵׁשׁ סוּד אַחַר.
כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף לְקַבֵּל אֶת גְּבִרְתָּהּ
בְּכַמָּה אוֹרוֹת שֶׁל גְּרוֹת שַׁבַּת,
וּבְכַמָּה עֲנוּגִים וּלְבוּשִׁים יָפִים,
וּבֵית מִתְקֵן בְּכַמָּה כְּלִים שֶׁל
תְּקוּיָן, בְּהַסְבָּה יָפָה לְכָל אָחָד
וְאָחָד, וּבְזוֹת הַחֲדוּהָ וְהַתְקוּיָן
גוֹרְמִים שְׁנוּשְׂאֶרֶת שֶׁפָּחָה רָעָה
בַּחֲשׂוֹךְ, בְּרַעְבוֹן, בְּבִכְיָה,
בְּהַסְבָּה יָפָה לְכָל חַד וְחַד. וּבְהֵאֵי חֲדוּהָ
וְתַקְוֵנָא, גְּרָמִין דְּאַשְׁתְּאַרְת שֶׁפָּחָה בִישָׂא
בַּחֲשׂוֹכָא, בְּרַעְבוֹן, בְּבִכְיָה, בְּהַסְפָּד. בְּלְבוּשֵׁין
אוּכְמִין כְּאַרְמְלֵתָא. דְּאֵי מְלֵאָה זוּ, חֲרֻבָה זוּ.

וְצַר טוֹב גְּבִירָה קְדוּשָׁה, מְלֻכּוֹת
הַקֹּדֶשׁ שִׁירֻדָּת בְּשַׁבַּת, כְּלִילָה
מְעֻשָׂר סְפִירוֹת, מְעֻטְרוֹת

עֲרָלָה וּפְרִיעָה, פָּטוּר מִן הַמְעֻשָׂר. וְלִית רִשׁוּ
לְאֵת י', לְחַבְרָא בְּאֵת ה', דְּאִינוּן אִישׁ וְאִשָּׁה.
וּבְגִין דָּא, כָּל הַבּוֹצֵעַ צָרִיף (דף ע"ב ע"ב) לְדַקְדָּק
בָּהּ. וְצָרִיף לְמַבְצֵעַ מֵאַתָּר דְּבִשְׂוֹלוּ יָפָה, בְּגִין
דְּבִשְׂוֹל אִיהוּ גָּמַר פְּרִי, וְדָא ו'.

וְעֲשָׂרָה דְבָרִים צָרִיף אָדָם לְמַעַבַּד בְּסַעֲוֹדָתָא.
חַד, נְטִילַת יָדִים. תְּנִינָא לְתַקְנָא שְׁתֵּי
כְּפָרוֹת לְשַׁבַּת. תְּלִיתָאָה, לְמִיכַל תְּלַת
סַעֲוֹדָתִין, וְלֵאוּסְפָא מַחֵל עַל הַקֹּדֶשׁ.
רְבִיעָאָה, לְאַנְהָרָא פְּתוּרָא בְּשַׁרְגָא. כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ, שֶׁלֶחַן בְּצַפּוֹן, וּמְנוּרָה בְּדָרוֹם.
וְצָרִיף הַסֵּבָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ הַסֵּבוּ אָחָד
מִבְּרֵךְ לְכֻלָּם.

וּבְשַׁבַּת, בְּכָל מְלוּי, צָרִיף לְאַתּוּסְפָא מַחֵל
עַל הַקֹּדֶשׁ, בֵּין בְּמֵאֲכָלָיו, וּמִשְׁתֵּיו,
בֵּין בְּלְבוּשָׁיו, בֵּין בְּהַסְבָּתִיָּה. דְּצָרִיף לְתַקְנָא
לִיָּה מִסֵּבָה שֶׁפִּירָא, בְּכַמָּה כְּרִים וּכְסֻתוֹת
מְרַקְמֵן, מִכָּל דְּאִית בְּבִיתִיָּה, כְּמֵאן דְּתַקִּין
חֹפֶה לְכְּלֵה. דְּשַׁבַּתָא אִיהִי מְלַכְתָּא, וְאִיהִי
כְּלֵה. וּבְגִין דָּא הוּוּ נִפְקֵי מְאִרֵי מִתְּנִיתִין עָרֵב
שַׁבַּת לְאַקְדָּמוּתֵי לְאַרְחָא, וְהוּוּ אֲמָרֵי בְּאֵי
כְּלֵה בְּאֵי כְּלֵה. וְצָרִיכִין לְאַתְעָרָא שִׁירָה
וְחֲדוּהָ לְפְתוּרָה לְגַבְהָ.

וְרֵא עוֹד, אֲלֵא דְאִית רְזָא אַחְרָא. פְּגוּוּנָא
דְּצָרִיף לְקַבֵּלָא גְּבִירְתָּהּ, בְּכַמָּה נְהוּרִין
דְּשַׁרְגִין בְּשַׁבַּת, וּבְכַמָּה עֲנוּגִין, וּלְבוּשֵׁין
שֶׁפִירִין, וּבִיתָא מְתַקְנָא, בְּכַמָּה מְאִנֵי דְתַקְוֵנָא,
בְּהַסְבָּה יָפָה לְכָל חַד וְחַד. וּבְהֵאֵי חֲדוּהָ
וְתַקְוֵנָא, גְּרָמִין דְּאַשְׁתְּאַרְת שֶׁפָּחָה בִישָׂא
בַּחֲשׂוֹכָא, בְּרַעְבוֹן, בְּבִכְיָה, בְּהַסְפָּד. בְּלְבוּשֵׁין
אוּכְמִין כְּאַרְמְלֵתָא. דְּאֵי מְלֵאָה זוּ, חֲרֻבָה זוּ.
וְצַר טוֹב, מְטְרוּנִיתָא קְדִישָׂא. מְלֻכּוֹת הַקֹּדֶשׁ

דְּנַחְתָּא בְּשַׁבַּת. כְּלִילָא מְעֻשָׂר סְפִירָן. מְעֻטְרָא בְּשֶׁבַע שְׁמֵהֵן שְׁאִינוּן

בשבעה שמות שאינם נמחקים, בכמה מרפבות של חיות ובכמה חילות ומחנות. והמלך יוצא לקבלה בכמה מחנות, ונשאר יצר הרע, השפחה הרעה בחשף, פאלמנה בלי בעלה, בלי מרפבות.

ואלה שנאמר עליהם, למזבחים ולמקטרים למלאכת השמים ולמזלות אשר לא צויתי, היא עבודה של השפחה הרעה, ששולטת בערבי שבתות וערבי לילות רביעי, מה היו עושים אלה? היו לוקחים לבושים שחרים, ומחשיכים את האורות, ועושים הספד בלילי שבתות להשפתף עמה כמו שהיא שרויה, פי (קהלת ז) גם [את] זה לעמת זה עשה האלהים.

אחר שחטאו ישראל ונתחב בית המקדש, נאמר בשכינה האם הקדושה, (איכה א) איכה ישבה בדרך העיר רבתי עם היתה פאלמנה, ומכבים בליל תשעה באב אורות ונרות, ועושים הספד ויושבים כמו אכלים, להשפתף בצער השכינה, משום שהם גרמו לה כל אותו השבוע. חמישי - כוס של ויכלו. ששי - להיות על השלחן דברי תורה. שביעי - להאריך על השלחן כדי שעניים יבאו לשלחנו. שמיני - נטילת ידים במים אחרונים. תשיעי - ברפת המזון. עשירי - כוס של ברכה. וצריך לחזר עליהם ולתקנם בסוד קדוש, שהיא כלולה מעשר ספירות, והוא השלחן של הקדוש ברוך הוא מצד הגבורה, ולכן פרשה רבותינו שלחן בצפון.

אחר - נטילת ידים, שבארוה רבותינו של המשנה, ידים

נמחקין. בכמה מרפבות דחיוון. ובכמה חיילין ומשריין. ומלכא נפיק לקבלא בכמה משריין. ואשתארת יצר הרע שפחה בישא בחשוכא, פארמלתא בלא בעלה בלא מרפבות.

ואלין דאתמר עלייהו, למזבחין ולמקטריין למלכת השמים ולמזלות אשר לא צויתי, הוא פולחנא דשפחה בישא, דשלטא בערבי שבתות וערבי לילי רביעיות. מה הו אלין עבדיין. הו נטלין לבושין אוכמין, וחשקאן נהורין, ועבדין הספדא בלילי שבתות כדי לאשתתפא בהדה כמה דאיהי שריא, פי (קהלת ז) גם זה לעומת זה עשה האלהים.

בתר דחאבו ישראל, ואתחרב בי מקדשא, אתמר בשכינתא אימא קדישא, (איכה א) איכה ישבה בדרך העיר רבתי עם היתה כאלמנה, ומכבין בליל תשעה באב נהורין ושרגין, ועבדין הספד, ויתבין פאבלים לאשתתפא בדוחקא דשכינתא. בגין דאינון גרמו לה כל ההוא תבירו.

חמשאה, כוס דויכלו. שתיתאה, למהוי על פתורא מלי דאורייתא. שביעאה, לארכאה על פתורא, בגין דעניים יתון על פתוריה. תמינאה, נטילת ידים במים אחרונים. תשיעאה, ברפת המזון. עשיראה, כוס דברכה. וצריך לאחזרא עלייהו, ולתקנא לון ברזא קדישא, דאיהי כלולה מעשר ספיראן, ואיהו פתורא דקודשא בריך הוא, מסטרא דגבורה. ובגין כף אוקמוה רבנן, שלחן בצפון.

חר נטילת ידים, דהכי אוקמוה רבנן דמתניתין, ידים מזוהמות פסולות לברכה, בגין דאינון שניות

שניות

מזהמות פסולות לברכה, משום שהן שניות לטמאה, שהוא אב הטמאה, שהוא ראשון כשהן טמאות, וכשהן טהורות הן שניות לברכה, שהברכה לו שורה אלא על טהרה. הכהן, שהוא איש טהור, איש חסד, שורה עליו ברכה. זהו שפתוב (תהלים קלג) פשמן הטוב על הראש וגו'. ובגין דא, (במדבר ו) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר פה תברכו את בני ישראל וגו'. ופרשוה, כל פהן המברך - ומתברך. ושאינו מברך - אין מתברך. ופרשוה בעלי המשנה, כל ברכה שאין בה אזכרה ומלכות, אין שמה ברכה. מלכות אדני.

ועוד, נטילת ידים צריך לטל אותן עד הפרק, שגזרו עליו י"ד פרקים, באותה שעה שורה עליו יד ה', והיא יד של ברכה מצד החסד שבו חכמה פי' מינו. והיא יד של קדשה מצד הגבורה, ושרייה בדין. (יד שמאל) והיא יד היחוד מצד התפארת, ששורה פי' פרקי הגוף, שהם שנים עשר פרקים בשתי זרועות ושתי שוקים, ושנים בגוף ובברית.

ושרש פעמים ארבעה עשר הוא ארבעים ושנים. יי"י מי"ד י"ד י"ד, רמוז י"ב רכך י"א י"א, מהו"ה הוי"ה הוי"ה. ד' ד' ד' מי"ד י"ד י"ד, הם רמוזים באדני אדני אדני. ואמר הנביא עליהם, (ירמיה ו) היכל ה' היכל ה' היכל ה' והנטילה הזו פי' שהתקנה.

וכר צד משלשת פני החיות, שהם יי יי יי, ומשלש פני החיות, שהן ד' ד' ד', כלם צריך להיות מפת אדם. והוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. הפת שלו - יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף, וא"ו

לטומאה, דאיהו אב הטומאה. דאיהו ראשון פד אינון מסאבות, וכד אינון טהורות אינון שניות לברכה. דברכה לא שריא אלא על טהרה. פהנא דאיהו איש טהור, איש חסד, שריא עליה ברכתא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קלג) פשמן הטוב על הראש וגו'. ובגין דא, (במדבר ו) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר פה תברכו את בני ישראל וגו'. ואוקמוה, כל פהן המברך, מתברך. ושאינו מברך, אין מתברך. ואוקמוה מארי מתניתין, כל ברכה שאין בה אזכרה ומלכות לאו שמה ברכה. מלכות אדני.

ועוד, נטילת ידים צריך ליטול לון עד פרקא, דגזרו עליה ארבעה עשר פרקין, פההוא שעתא שריא יד יי' עליה, ואיהי יד דברכה מסטרא דחסד דביה חכמה פי' מיניה. ואיהי יד דקדושה, מסטרא דגבורה, ושרייא בדינא. (נ"א ונדא דשמאלא) ואיהי יד דיהודא, מסטרא דתפארת, דשריא בארבעה עשר פרקין דגופא, דאינון שנים עשר פרקין בתרין זרועין, ותרין שוקין. ותרין בגופא ובברית.

ותלת זמנין ארבעה עשר, איהו ארבעין ותריין, יי"י, מן י"ד י"ד, י"ד, רמוז יב"רכך י"א י"א, מן הוי"ה הוי"ה הוי"ה. ד' ד' ד' מי"ד י"ד י"ד, אינון רמזין באדני אדני אדני. ואמר הנביא עליהו, (ירמיה ו) היכל יי' היכל יי' היכל יי' המה. והאי נטילא ביד דאתתקנת.

וכר סטר מג' אנפי חיון, דאינון יי' יי' יי'. ומתלת גדפי חיון, דאינון ד' ד' ד', פלהו צריך למהוי מפת (דף רע"ג ע"א) אדם. ואיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. פח דיליה, יו"ד

אֶלֶף וָאֵו, הִיא אֶלֶף.
וְהַמְלָכָה לֹא שְׂרִיָּה בַכַּח שְׁלוֹ,
בְּפָרְקֵי הָאֲצָבָעוֹת, עַד שְׁעוֹבְרַת
מֵהֶם הַזְּהֵמָה, הַשְּׂפָחָה הַרְעָה
הַפְּסוּלָה, אֲשֶׁת הַפְּסוּל. וְלִכְּן
פְּרִשׂוּהָ בַעֲלֵי הַמְּשֻׁנָה, יָדִים
מְזוּהָמוֹת פְּסוּלוֹת לְבָרְכָה.

וְהֵם מִיִּם לְטַהַר הַיָּד, שְׂשׂוּרָה שֵׁם
יָד יִי. יָד יִי זֶה מִיִּם שֶׁל הַתּוֹרָה.
שְׂעִמֵי הָאֶרֶץ הֵם שְׂרָץ, מֵה
מוֹעִילָה לָהֶם טְבִילָה, וְהַשְּׂרָץ,
שְׂפָחָה רְעָה בַיָּדִים, בְּגוֹל
שְׂבִידֵיהֶם, בְּגוֹל שֶׁל הַבְּרוּכּוֹת
שְׂגוּזִילִים אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׂלֹא יוֹדְעִים לְכַרֵּךְ, וְלֹא יוֹדְעִים
מֵהִי בְּרָכָה וּמֵהִי זְהֵמָה.

מִיָּד כְּשֶׁשָּׁמְעוּ הַחֲבָרִים דְּבָרִים
אֵלוֹ, וְאֵנִי עִמָּהֶם, לֹא יִכְלַתִּי
לְסַבֵּל שִׁישְׁלִים עֲשָׂרָה דְּבָרִים שֶׁל
בְּרָכָה, וְהַשְׂתַּחֲוִיתִי אֶצְלוֹ,
וּבּוֹדָאֵי אֵין אִישׁ שִׁיאֵמַר דְּבָרִים
אֵלוֹ אֶלָּא אַתָּה, שְׂאֵתָה הוּא כְּמוֹ
אַרְבַּע מַחְצוֹת שֶׁל גֵּן עֵדֶן.

שְׂהָאֲדָם נִכְנָס בְּהֵן (שְׂכַאֲשֵׁר אַתָּה)
בְּמַחְצַת הַתִּינוּקוֹת וְנַעֲשֶׂה
תִּינוּק, וּבְמַחְצַת נְעָרִים וְנַעֲשֶׂה
נַעַר, וּבְמַחְצַת בַּחּוּרִים וְנַעֲשֶׂה
בַּחוּר, וּבְמַחְצַת זְקֵנִים וְנַעֲשֶׂה
זְקֵן. וְלִכְּךָ נֶאֱמַר עֲלֶיךָ, (תְּהִלִּים לג)
'מִמְּכוֹן שְׂבַתוֹ ה'שְׂגִיחַ אֶל כָּל
יֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ. וְאַתָּה הוּא שְׂנֹאֲמַר
עֲלֶיךָ (בְּרֵאשִׁית ו) בְּשֵׁגֶם הוּא בְּשֵׁר,
בְּדוֹר שֶׁל דוֹר הַפְּלִגָּה הֵייתָ,
וּבְכָל דוֹר וְדוֹר בְּגִלְגוּל, כְּגִלְגָּל
שְׂמַתְהַפֵּךְ לְכַמָּה גִּוּוֹנִים. וְלֹא
נִגְלִיתָ אֶלָּא בְּדוֹר שְׂנַתְנָהּ בּוֹ
תּוֹרָה עַל יָדְךָ.

מִיָּד שֶׁהַתְּפִנָּסָה מֵהָעוֹלָם, אַתָּה
הוּא כְּשֶׁמֶשׁ שְׂמַאִיר בְּכָל דוֹר
וְדוֹר. שְׂכְּשֶׁמֶתְפַּנֵּס הַשְּׂמֶשׁ
בְּלִילָה, הוּא מַאִיר בְּלִבְנָה
וּבְשָׂשִׁים רְבוּא פּוֹכְכִים. כְּךָ
אַתָּה, שְׂאֵתָה מַאִיר בְּשָׂשִׁים
רְבוּא בְּכָל דוֹר וְדוֹר. וְזֵהוּ שְׂרַמְזוּ

וְאֵו דְּלִת, הִיא אֶלֶף, וְאֵו אֶלֶף וְאֵו,
הִיא אֶלֶף. וּמְטְרוֹנִיתָא לָא שְׂרִיא בְּכַח
דִּילִיָּה, בְּפָרְקֵין דְּאֲצָבָעֵן, עַד דְּאֲתַעְבֵּר מְנִיִּיהוּ
זוּהֵמָא, שְׂפָחָה בִישָׂא פְּסוּלָה, אֲנַתּוּ דְּפְסוּל.
וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מַתְנִיתִין, יָדִים
מְזוּהָמוֹת פְּסוּלוֹת לְבָרְכָה.

וְאֵינוֹן מִיִּם לְדְכָאָה יָד, דְּשְׂרִיא תַמָּן יָד יִי. יָד
יִי, דָּא מִיִּם דְּאוּרִייתָא. דְּעִמֵי הָאֶרֶץ
אֵינוֹן שְׂרָץ, מֵה מוֹעִיל לוֹן טְבִילָה, וְהַשְּׂרָץ
שְׂפָחָה בִישָׂא בִידֵיהוֹן, בְּגוֹל דְּבִידֵיהוֹן. בְּגוֹל
דְּבִרְפָּאן דְּגוֹזֵלִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא
יָדְעֵי לְבָרְכָא, וְלֹא יָדְעֵי מְאִי אִיהִי בְּרָכָה,
וּמְאִי אִיהִי זוּהֵמָא.

מִיָּד כְּשֶׁשָּׁמְעוּ מַלְיָן אֶלְיָן חֲבָרִיא וְאֵנָא
עִמָּהוֹן, לָא יִכְלִינָא לְמַסְבֵּל דִּישְׁלִים
עֲשָׂרָה מַלְיָן דְּבָרְכָה, וְאַשְׂתַּחֲוִיָּה לְגַבִּיָּה.
וּבּוֹדָאֵי לִית בַּר נֶשׁ דְּיִימָא מַלְיָן אֶלְיָן, אֶלָּא
אַנְתָּ. דְּאַנְתָּ הוּא כְּגוּוֹנָא דְד' מַחְיִצוֹת דְּגֵן עֵדֶן.
דְּבַר נֶשׁ עָאֵל בְּהוֹן (ג"א דְּכַד אַנְתָּ) בְּמַחְיִצַת יְנוּקִין,
וְאַתְעֵבִיד תִּינוּק. וּבְמַחְיִצַת נְעָרִים, וְאַתְעֵבִיד
נַעַר. וּבְמַחְיִצַת בַּחּוּרִים, וְאַתְעֵבִיד בַּחוּר.
וּבְמַחְיִצַת זְקֵנִים, וְאַתְעֵבִיד זְקֵן. וּבְגִין כְּךָ
אַתְמַר עֲלֶיךָ, (תְּהִלִּים לג) 'מִמְּכוֹן שְׂבַתוֹ ה'שְׂגִיחַ
אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ. וְאַנְתָּ הוּא דְּאַתְמַר עֲלֶיךָ,
(בְּרֵאשִׁית ו) בְּשֵׁגֶם הוּא בְּשֵׁר, בְּדָרָא דְּדוֹר הַפְּלִגָּה
הוּיָת. וּבְכָל דָּרָא וְדָרָא בְּגִלְגוּלָא. כְּגִלְגָּל
דְּמַתְהַפֵּךְ לְכַמָּה גִּוּוֹנִין. וְלֹא נִגְלִיתָ, אֶלָּא בְּדָרָא
דְּאַתְיִיחֵיב בִּיהִי אוּרִייתָא עַל יָדְךָ.

מִיָּד דְּאַתְפְּנִישַׁת מְעֻלְמָא, אַנְתָּ הוּא כְּשֶׁמֶשׁ
דְּנַהִיר בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּכַד אַתְפְּנִישׁ
שְׂמֶשׁא בְּלִילָא, נַהִיר בְּסִיחֵרָא, וּבְשִׂתִין רְבוּא
כְּכַבִּיא. הִכִּי אַתָּה, דְּאַנְתָּ נַהִיר בְּשִׂתִין רְבוּא
בְּכָל דָּרָא וְדָרָא. וְהֵאֵי אִיהוּ דְּקָא רְמַז קְהֵלָת,

קִהְלֶתְךָ, (קהלת א) דֹר הַלֶּךְ וְדֹר בָּא. וּפְרֻשׁוֹהָ רְבוּתֵינוּ, אֵין דֹר פְּחוּת מִשְׁשִׁים רְבוּא. וְעוֹד פְּרֻשׁוֹהָ, הַדֹר שֶׁהוֹלֵךְ הוּא שְׁבָא, לְקַיִם מַה שֶׁהִיָּה הוּא שִׁיְהִיָּה. מִכָּאן וְאֵילָף הַשְּׁלֵם עֲשֶׂרָה דְבָרִים דְּפִתּוּרָא בְּאַתְגְּלִיָּיא. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא זְכָאָה חוֹלְקָךְ, דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי לָךְ, מַה דְּלֹא גְּלִי לְכָל נְבִיא וְחוּזָה, וְלֹא לְמֵאן וְלְמֵאן.

הַתְּנִינָא, לְמַבְצַע עַל שְׁנֵי כְפָרוֹת בְּשַׁבַּת, דְּאֵינוֹן רְמִיזוֹן בְּתַרֵּי לוחי אורִייתָא, דְּאַתְיִיהִיבוּ בְּשַׁבַּת זוגות. דְּבִיוּמָא תְּלִיתָאָה נַחְתוּ, דְּבִיָּה תְּרִי זְמַנֵּי טוֹב, וּבְשַׁבַּת אַתְיִיהִיבַת, תְּרִין נוֹקְבִין לְתַרֵּין טְבִין. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ דְשָׂדִים מְמַנִּין עַל זוגות, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ שְׁנֵי בִיעִים, שְׁנֵי אָגוּזִים. הַלְכָה לְמַשָּׁה מְסִינֵי שְׁלוּחֵי מַצְוָה אֵינוֹן נְזוּקִין.

וְאִי תִימָא, וְהָא תְּנִינָן, אֵין מִתְחִילִין בְּשַׁנֵּי, וְאֵין מְסִימִין בְּד', דְּהֵינּוּ בְּב' ד' עַם עָרַב אַתְגְּיִירוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלִכְתַּר דְּאַתְעַבְרוּ מְעַלְמָא, מְנִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִטְלָא (שְׁמוֹת ל"ד) שְׁנֵי לוחות אֲבָנִים פְּרָאשׁוּנִים, וְאָמַר, (שם) וְכַתְּבֵתִי עַל הַלוחות אֵת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלוחות וגו'.

וְתַרֵּין כְּפָרוֹת בְּשַׁבַּת, רְמִיזוֹן לְתַרֵּין יוֹדִין יֵאָהֲדוּנְהִי. דְּאֲדַנִּי אִיהִי יְחִידָה מִבְּעַלְהָ בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוּל, וּבְשַׁבַּת נַחֲתִית לְגַבְהָ. וּבְגִין דָּא בְּשַׁבַּת, כָּל נְשָׁמְתִין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין נִפְקִין וְנַחֲתִין זוגות, וְאֵין שְׁטַן וְאֵין מִזִּיק שְׁלִיט בְּיוּמָא דְשַׁבַּתָּא. וְאַפִּילוּ גִיְהֵנָם לָא שְׁלִיט, וְלֹא אוּקִיד בְּשַׁבַּת. וּבְגִין דָּא, (שְׁמוֹת ל"ה) לֹא תִבְעֶרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת. וְדָא אֵשׁ נוֹכְרָאָה, אֶלָּא אֵשׁ דְּקַרְבָּנָא, אֵשׁ

קִהְלֶתְךָ, (קהלת א) דֹר הַלֶּךְ וְדֹר בָּא. וּפְרֻשׁוֹהָ רְבוּתֵינוּ, אֵין דֹר פְּחוּת מִשְׁשִׁים רְבוּא. וְעוֹד פְּרֻשׁוֹהָ, הַדֹר שֶׁהוֹלֵךְ הוּא שְׁבָא, לְקַיִם מַה שֶׁהִיָּה הוּא שִׁיְהִיָּה. מִכָּאן וְאֵילָף הַשְּׁלֵם עֲשֶׂרָה דְבָרִים דְּפִתּוּרָא בְּאַתְגְּלִיָּיא. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא זְכָאָה חוֹלְקָךְ, דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי לָךְ, מַה דְּלֹא גְּלִי לְכָל נְבִיא וְחוּזָה, וְלֹא לְמֵאן וְלְמֵאן.

הַתְּנִינָא, לְמַבְצַע עַל שְׁנֵי כְפָרוֹת בְּשַׁבַּת, דְּאֵינוֹן רְמִיזוֹן בְּתַרֵּי לוחי אורִייתָא, דְּאַתְיִיהִיבוּ בְּשַׁבַּת זוגות. דְּבִיוּמָא תְּלִיתָאָה נַחְתוּ, דְּבִיָּה תְּרִי זְמַנֵּי טוֹב, וּבְשַׁבַּת אַתְיִיהִיבַת, תְּרִין נוֹקְבִין לְתַרֵּין טְבִין. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ דְשָׂדִים מְמַנִּין עַל זוגות, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ שְׁנֵי בִיעִים, שְׁנֵי אָגוּזִים. הַלְכָה לְמַשָּׁה מְסִינֵי שְׁלוּחֵי מַצְוָה אֵינוֹן נְזוּקִין.

וְאִי תִימָא, וְהָא תְּנִינָן, אֵין מִתְחִילִין בְּשַׁנֵּי, וְאֵין מְסִימִין בְּד', דְּהֵינּוּ בְּב' ד' עַם עָרַב רַב, דְּלֹא הוּוּ שְׁלוּחֵי מַצְוָה, דְּלֹא אַתְגְּיִירוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלִכְתַּר דְּאַתְעַבְרוּ מְעַלְמָא, מְנִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִטְלָא (שְׁמוֹת ל"ד) שְׁנֵי לוחות אֲבָנִים פְּרָאשׁוּנִים, וְאָמַר, (שם) וְכַתְּבֵתִי עַל הַלוחות אֵת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלוחות וגו'.

וְתַרֵּין כְּפָרוֹת בְּשַׁבַּת, רְמִיזוֹן לְתַרֵּין יוֹדִין יֵאָהֲדוּנְהִי. דְּאֲדַנִּי אִיהִי יְחִידָה מִבְּעַלְהָ בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוּל, וּבְשַׁבַּת נַחֲתִית לְגַבְהָ. וּבְגִין דָּא בְּשַׁבַּת, כָּל נְשָׁמְתִין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין נִפְקִין וְנַחֲתִין זוגות, וְאֵין שְׁטַן וְאֵין מִזִּיק שְׁלִיט בְּיוּמָא דְשַׁבַּתָּא. וְאַפִּילוּ גִיְהֵנָם לָא שְׁלִיט, וְלֹא אוּקִיד בְּשַׁבַּת. וּבְגִין דָּא, (שְׁמוֹת ל"ה) לֹא תִבְעֶרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת. וְדָא אֵשׁ נוֹכְרָאָה, אֶלָּא אֵשׁ דְּקַרְבָּנָא, אֵשׁ

דְקֹדֶשָׁה. וְלִית לְאַרְכָּאָה בְּבָצִיעָא דְלֵהוּן,
דְּהָא אַתְמַר לְעִיל.

תְּלִיתָאָה לְמִיכַל שְׁלֶשָׁה סְעוּדָתִין בְּשַׁבַּת,
כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְּנִיתִין,
דְּאָמַר חַד מִיַּנְיָהוּ, יְהֵא חִלְקֵי עִם גּוּמְרֵי
שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת, דְּאִינוּן שְׁלִימוֹ דְּשַׁבַּע
בְּרַכָּאן דְּצִלוּתָא, לְאַשְׁלֵמָא בְּהוּן לְעֶשֶׂר. וְרוּזָא
דְּעָנָג, (בְּרֵאשִׁית ב) וְנִהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַגֶּזֶן. וּמֵאֵן דְּלֹא מְקַיֵּים לוּן, וְאִית לִיה רִשׁוֹ
לְקַיֵּימָן, אַתְּהַפֵּךְ לִיה לְנִגְעָא צְרַעַת. וּבְגִין דְּלֹא
יִיתֵי לְהֵאִי, אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְלוֹ עָלֵי
וְאֲנִי פּוֹרְעַ, (יִשְׁעִיָּה נח) אַז תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ.

רְבִיעָאָה, לְאַנְהָרָא פְּתוּרָא בְּמִנְרָתָא. כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ קְדָמָאִין, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן,
מְנוּרָה בְּדָרוּם, דְּפְתוּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
הַכִּי צְרִיכָא לְמַהוּי.

חֲמִישָׁאָה, פּוֹס דְּוִיכְלוּ. פּוֹס, בְּחֻשְׁבוּן
אֱלֹהִים. וְיִכְלוּ ע"ב, דְּכָלִּיל לוּן
כְּלָה קְדִישָׁא, דְּהֵאִי כּוֹס מְלֵא יִינָא דְּאוּרִייתָא,
צְרִיךְ לְאַסְהָדָא עַל עוֹבְדָא דְּבְרֵאשִׁית.

שְׁתִּיתָאָה, לְמַהוּי עַל פְּתוּרָא דְּבְרֵי תוֹרָה,
דְּהַכִּי אוּקְמוּהָ מְאֵרֵי מַתְּנִיתִין, ג'
שְׁאָכְלוּ עַל שְׁלַחַן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עָלֵיו דְּבְרֵי
תוֹרָה וְכוּ'. וְרוּזָא דְּמִלָּה, בְּגִין דְּהָא אוּקְמוּהָ
שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, וְאוּרִייתָא אַתִּיבֵיהֶב מִימִינָא.
לְחִבְרָא יְמִינָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, בְּשִׁמְאָלָא דְּאִיהוּ
דִּינָא. דְּאוּרִייתָא אִיהֵי יְיָ מִימִינָא, פְּתוּרָא
אֲדִנִי מִשְׁמֵאלָא, וְצְרִיךְ לְחִבְרָא לוּן. דְּבְגִין
דְּפְתוּרָא מִשְׁמֵאלָא, אוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְּנִיתִין,
קָשִׁין מְזוֹנוּתֵיו (דְּרֵע"ג ע"ב) שְׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יָם
סוּף. וּבְגִין כֵּן, צְרִיךְ תְּלַמִּיד חֶכֶם לְזַמְנָא
עֲמִיָּה, לְמֵאֵן דִּישְׁתַּדַּל בְּפִתְגָמֵי אוּרִייתָא.

נְכַרְיָה, אֶלָּא אֵשׁ הַקָּרְבָּן, אֵשׁ שֶׁל
קְדֻשָּׁה. וְאִין לְהַעֲרִיף בְּבָצִיעָה
שְׁלַחַן, שְׁהֵרִי נִתְבָּאָר לְמַעְלָה.
שְׁרִישֵׁי - לְאָכַל שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת
בְּשַׁבַּת, כְּפִי שְׁבַּארוּהָ רַבּוֹתֵינוּ
שֶׁל הַמִּשְׁנָה, שְׁאָמַר אֶחָד מֵהֶם:
יְהֵא חִלְקֵי עִם גּוּמְרֵי שְׁלֹשׁ
סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת. שְׁהֵן שְׁלֵמוֹת שֶׁל
שַׁבַּע בְּרַכּוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה,
לְהַשְׁלִים בְּהֵן לְעֶשֶׂר. וְהַסוּד שֶׁל
עָנָג - (בְּרֵאשִׁית ב) וְנִהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּזֶן. וּמִי שֶׁלֹּא
מְקַיֵּים אוֹתוֹן וְיֵשׁ לוֹ רִשׁוֹת לְקַיֵּימָן,
הוֹפֵךְ לוֹ לְנִגְעָא צְרַעַת. וּכְדִי שֶׁלֹּא
יָבֵא לְזָה, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא: לוֹ עָלֵי וְאֲנִי פּוֹרְעַ, (יִשְׁעִיָּה
נח) אַז תִּתְעַנֵּג עַל ה'.

רְבִיעֵי - לְהֵאִיר שְׁלַחַן בְּמִנְרָה,
כְּמוֹ שְׁבַּארוּהָ הַקְּדָמוּנִים, שְׁלַחַן
בְּצַפּוֹן, מְנוּרָה בְּדָרוּם. שְׁשְׁלַחַנוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֵּן צְרִיךְ
לְהִיוֹת.

חֲמִישֵׁי - פּוֹס שֶׁל וְיִכְלוּ. פּוֹס
בְּחֻשְׁבוֹן אֱלֹהִים. וְיִכְלוּ - ע"ב,
שְׁכּוֹלֶלֶת אוֹתָם הַכְּלָה הַקְּדוֹשָׁה.
שְׁהַכּוֹס הַזֶּה הַמְּלֵאָה יִין שֶׁל
תוֹרָה, צְרִיכָה לְהַעֲדִיר עַל מַעֲשֵׂה
כְּרֵאשִׁית.

שְׁשֵׁי - לְהִיוֹת עַל הַשְׁלַחַן דְּבְרֵי
תוֹרָה, שְׁכֵּף פְּרֻשׁוּהָ בְּעָלֵי
הַמִּשְׁנָה, (אֲבוֹת פ"ג) שְׁלֹשָׁה שְׁאָכְלוּ
עַל שְׁלַחַן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עָלֵיו
דְּבְרֵי תוֹרָה וְכוּ'. וְסוּד הַדְּבָר -
מִשׁוּם שְׁהֵרִי פְּרֻשׁוּהָ שְׁלַחַן
בְּצַפּוֹן, וְהַתוֹרָה נִתְּנָה מִיְמִין.
לְחִבְרָא יְמִין, שְׁהוּא רַחֲמִים, עִם
שְׁמֵאל, שְׁהוּא דִּין. שְׁהַתוֹרָה הִיא
יְיָ מִיְמִין, שְׁלַחַן אֲדִנִי מִשְׁמֵאל,
וְצְרִיךְ לְחִבְרָא אוֹתָם. מִשׁוּם
שְׁהַשְׁלַחַן מִשְׁמֵאל, פְּרֻשׁוּהָ בְּעָלֵי
הַמִּשְׁנָה, קָשִׁים מְזוֹנוּתֵיו שֶׁל
אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף. וּמִשׁוּם כֵּן
צְרִיךְ תְּלַמִּיד חֶכֶם לְזַמְּנוֹ עִמּוֹ,
לְמִי שִׁישְׁתַּדַּל בְּדְבְרֵי תוֹרָה.

שְׁבִיעָא, לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין עֲנִיִּים.
 וּבְגִין דָּא, כֹּל הַמְּאַרְיָךְ עַל שְׁלַחְנֵנוּ
 מְאַרְיִכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוּתָיו. וּבְגִין כֶּף (משלי י'
 וְצִדְקָה תְּצִיל מִמּוֹת. דְּעֲנִי חֲשׁוֹב כְּמֵת, וְאִיהוּ
 מְחִיָּה לִיָּה, אוֹף הָכִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְחִיָּה
 לִיָּה.
 וְעוֹד בְּאוּרַח רִזָּא, דְּכֻלְּהוּ עֲנִיִּים מִסְטָרָא דְּאֵת
 ד', דְּאֵתְמַר בְּהַ (תהלים קטז) דְּלוֹתִי וְלִי
 יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד' דְּאֵתְד, דְּצָרִיךְ לְאַרְכָּאָה בְּהַ,
 הָדָא הוּא דְּכֵתִיב לְהֲאַרְיָךְ יָמִים עַל מְמַלְכָתוֹ,
 וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, דְּאִיהִי
 ד', כִּלְיָא מְד' רַגְלִין דְּפְתוּרָא. בְּגִין יְקָרָא
 דְּאֵת דְּלִי"ת, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין
 עֲנִיִּים.

וּבְגִינִיָּה אוּקְמוּהַ רַבְּנֵן, דְּבִקְשׁ קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְדָה יָפָה לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲשַׁכַּח
 כְּמִדָּה דְּדִלוּת. וְאֶקְשׁוּ עֲלָהּ, בְּגִין דְּאוּקְמוּהַ
 קְדָמָאִי, כְּחוּשְׁבֹן מִינֵי מִיתוּת דְּאִינוּן כְּחוּשְׁבֹן
 תּוֹצְאוֹת, וְחֶסְרוֹן כִּיס קָשָׁה מְכּוּלָן, וְאִיךְ
 אֲמַרִין אִינוּן, דְּלֹא אֲשַׁכַּח לְיִשְׂרָאֵל מְדָה יָפָה
 כְּעֲנִיּוּתָא.

אֲרָא, בְּגִין דְּכָל עֲמָא וְלִישָׁנָא, (ישעיה ח) וְהָיָה כִי
 יִרְעַב וְהִתְקַצֵּף וְקָלַל בְּמַלְכוֹ וּבְאֱלֹהֵיו
 וּפְנָה לְמַעְלָה. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אִינוּן קִיָּמָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי מְדָה, וְלֹא
 אֲכַחִישִׁין בֵּיה. וּבְגִין דָּא, כְּמִדָּה דָּא יִתְפָּרְקוּן.
 הָדָא הוּא דְּכֵתִיב, (שמואל ב כב) וְאֵת עִם עֲנִי
 תּוֹשִׁיעַ. וְעֲנִי לִישָׁנָא דְּעֲנוּי, דְּאֶפִּילוּ אֵת לִיָּה
 לְבַר נֶשׁ עוֹתְרָא, וְאִיהוּ בְּמַרְעִין וּבְמַכְתָּשִׁין,
 עֲנִי אֲתַקְרִי, אוֹ דְּדַחֲקִין לִיָּה בְּגִינִיָּה, וְצַעְרִין
 לִיָּה כֹּל יוֹמָא. כֹּל שְׁכָן מָאן דְּאִיהוּ רֶשׁ מְנִיָּה,
 וְאִיהוּ הוֹלֵךְ מְאַתֵּר לְאַתֵּר.

וְעוֹד אֵת עֲנִי, דְּאֶסְתַּלַּק מְנִיָּה דְּעֵתִיָּה, כְּגוֹן

וְעוֹד בְּאוּרַח רִזָּא, דְּכֻלְּהוּ עֲנִיִּים מִסְטָרָא דְּאֵת
 ד', דְּאֵתְמַר בְּהַ (תהלים קטז) דְּלוֹתִי וְלִי
 יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד' דְּאֵתְד, דְּצָרִיךְ לְאַרְכָּאָה בְּהַ,
 הָדָא הוּא דְּכֵתִיב לְהֲאַרְיָךְ יָמִים עַל מְמַלְכָתוֹ,
 וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, דְּאִיהִי
 ד', כִּלְיָא מְד' רַגְלִין דְּפְתוּרָא. בְּגִין יְקָרָא
 דְּאֵת דְּלִי"ת, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין
 עֲנִיִּים.

וּבְגִינִיָּה אוּקְמוּהַ רַבְּנֵן, דְּבִקְשׁ קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְדָה יָפָה לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲשַׁכַּח
 כְּמִדָּה דְּדִלוּת. וְאֶקְשׁוּ עֲלָהּ, בְּגִין דְּאוּקְמוּהַ
 קְדָמָאִי, כְּחוּשְׁבֹן מִינֵי מִיתוּת דְּאִינוּן כְּחוּשְׁבֹן
 תּוֹצְאוֹת, וְחֶסְרוֹן כִּיס קָשָׁה מְכּוּלָן, וְאִיךְ
 אֲמַרִין אִינוּן, דְּלֹא אֲשַׁכַּח לְיִשְׂרָאֵל מְדָה יָפָה
 כְּעֲנִיּוּתָא.

אֲרָא, בְּגִין דְּכָל עֲמָא וְלִישָׁנָא, (ישעיה ח) וְהָיָה כִי
 יִרְעַב וְהִתְקַצֵּף וְקָלַל בְּמַלְכוֹ וּבְאֱלֹהֵיו
 וּפְנָה לְמַעְלָה. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אִינוּן קִיָּמָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי מְדָה, וְלֹא
 אֲכַחִישִׁין בֵּיה. וּבְגִין דָּא, כְּמִדָּה דָּא יִתְפָּרְקוּן.
 הָדָא הוּא דְּכֵתִיב, (שמואל ב כב) וְאֵת עִם עֲנִי
 תּוֹשִׁיעַ. וְעֲנִי לִישָׁנָא דְּעֲנוּי, דְּאֶפִּילוּ אֵת לִיָּה
 לְבַר נֶשׁ עוֹתְרָא, וְאִיהוּ בְּמַרְעִין וּבְמַכְתָּשִׁין,
 עֲנִי אֲתַקְרִי, אוֹ דְּדַחֲקִין לִיָּה בְּגִינִיָּה, וְצַעְרִין
 לִיָּה כֹּל יוֹמָא. כֹּל שְׁכָן מָאן דְּאִיהוּ רֶשׁ מְנִיָּה,
 וְאִיהוּ הוֹלֵךְ מְאַתֵּר לְאַתֵּר.

וְעוֹד אֵת עֲנִי, דְּאֶסְתַּלַּק מְנִיָּה דְּעֵתִיָּה, כְּגוֹן

אִיּוֹב. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (איוב לד) אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר. אוֹף הָכִי אִיהִי ד', דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא, בְּד אֶסְתַּלַּק מִנָּה א"ח דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְּאִקְרִי דַעַת. וְהֵאֵי לִית לָהּ חוּבִין בְּמִלָּה דִּימָא. וְעוֹד, א"ח אִיהוּ תוֹרָה, כְּלִיל תְּרִי"ג פְּקוּדֵין הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות ג) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם וָגו'. שְׁמִי עִם י"ה שִׁס"ה. זְכָרִי עִם ו"ה רמ"ח. וּמְשׁוּם זֶה פְּרֻשָּׁה, אֵין עֲנִי אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמְצוֹת דְּשָׂאָר עֲנִי לָאוּ אִיהוּ אֶלָּא עֲנוּי. וְאֵת ד' מִן אֲדָנִי, אוֹף הָכִי אִיהִי עֲנִי בְּלֹא יְהוָה.

הַמִּינְיָנָה, מִים אַחְרוּנִים דְּתַקִּינוּ לֹון, בְּגִין מְלַח סְדוּמִית, הַמְּסַמָּא אֶת הָעֵינַיִם. אֲמַאי אִקְרוּן חוּבָה. אֶלָּא בְּאַרְח רְזָא, סַם הַמְּוֹת שְׂרִיָּא עַל יְדוּי מְזוּהָמִין, דְּעֵבְדִי בְּהוּ בְּרָכָה. וְעַל כּוּס דְּמְבָרְכִי עֲלֵיהּ בְּלֹא טְהָרָה, אִקְרִי טְמָא. וּמָה כּוּס דְּשׁוֹתִין בּוּ, טְמָא לְבָרְכָה עַד דְּהוּוּ מְטְהָרִי לִיהּ בְּהִדְחָה מְלָגוּ וּמְלָבְר. כֹּל שְׂפָן יְדוּי. וּבְגִין דָּא, מִים אַחְרוּנִים חוּבָה. וְרְזָא דְמִלָּה, (ויקרא כ) וְהִתְקַדְּשִׁתָּם: אֵלוּ מִים רֵאשׁוּנִים. וְהִיִּיתָם קְדוֹשִׁים: אֵלוּ מִים אַחְרוּנִים. כִּי קְדוֹשׁ: זֶה שְׂמֵן עָרֵב. לְקַבֵּל, קְדֹשׁ קְדֹשׁ קְדֹשׁ יְי' צְבָאוֹת. וּבְגִין דָּא וְהִתְקַדְּשִׁתָּם וָגו', לְאַשְׁתַּמוּדְעָא דְאַתּוֹן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם.

הַשִּׁיעָא, כּוּס דְּבָרְכָה. וְאוּקְמוּהָ מְאָרִי דְמִתְנִיתִין, עֲשֶׂרָה דְבָרִים נְאֻמְרוּ בְּכוּס דְּבָרְכָה וְאֵלִין אֵינוּן. עֲטוּ"ר. עֲטוּ"ף. הַדְּחָ"ה. שְׁטִיפָ"ה. ח"י. מְל"א. וּמְקַבְּלוּ בְּשִׁתֵּי יְדֵיו. וְנוֹתְנוּ בִּימִין. וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח. וְנוֹתְן עֵינָיו בּוּ. וּמְשַׁגְרוּ בְּמִתְנָה לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ. וְעַכְשָׁיו, אֵין לָנוּ אֶלָּא אַרְבַּעָה שְׁהֵן

דַּעַתוֹ, כְּמוֹ אִיּוֹב, שְׂנֵאֲמַר בּוּ (איוב לד) אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר. גַּם כִּף הִיא ד', שְׂהִיא הַשְּׂכִינָה, כְּשִׁמְסַתְּלַק מִמֶּנָּה א"ח, שְׂהוּא הָעֲמוּד הָאֲמְצָעִי שְׂנֵקְרָא דַעַת. וְזֶה אֵין לוֹ חֲטָאִים בְּדָבָר שְׂיֵאמַר. וְעוֹד, א"ח הוּא תוֹרָה, כּוּלָּל תְּרִי"ג מְצוּוֹת, זְהוּ שְׂכַתּוּב (שמות א) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם וָגו'. שְׁמִי עִם י"ה - שִׁס"ה. זְכָרִי עִם ו"ה - רמ"ח. וּמְשׁוּם זֶה פְּרֻשָּׁה, אֵין עֲנִי אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמְצוּוֹת, שְׂשָׂאָר עֲנִי אֵינוּ אֶלָּא עֲנוּי. וְהָאוֹת ד' מִן אֲדָנִי, גַּם כִּף הוּא עֲנִי בְּלִי יְהוָה.

שְׂמִינִי - מִים אַחְרוּנִים שְׂתַקְנוּ לָהֶם מְשׁוּם מְלַח סְדוּמִית הַמְּסַמָּא אֶת הָעֵינַיִם. לְמָה נִקְרָאוּ חוּבָה? אֶלָּא בְּדָרְךָ סוּד, סַם הַמְּוֹת שׁוֹרָה עַל יְדִים מְזוּהָמוֹת, שְׂעוֹשִׂים בְּהֶם בְּרָכָה. וְעַל כּוּס שְׂמְבָרְכִים עֲלֵיהּ בְּלִי טְהָרָה נִקְרָאת טְמָאָה. וּמָה כּוּס שְׂשׁוֹתִים בֵּה טְמָאָה לְבָרְכָה, עַד שְׂהִיוּ מְטְהָרִים אוֹתָהּ בְּהִדְחָה מְבַפְּנִים וּמְבַחוּץ - כֹּל שְׂפָן יְדֵיו. וּמְשׁוּם זֶה מִים אַחְרוּנִים חוּבָה. וְסוּד הַדְּבָר, (ויקרא יא) וְהִתְקַדְּשִׁתָּם - אֵלוּ מִים רֵאשׁוּנִים. וְהִיִּיתָם קְדוֹשִׁים - אֵלוּ מִים אַחְרוּנִים. כִּי קְדוֹשׁ - זֶה שְׂמֵן עָרֵב. כְּנָגַד (ישעיהו ט) קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת. וּמְשׁוּם זֶה וְהִתְקַדְּשִׁתָּם וָגו', לְהוֹדִיעַ שְׂאִתֶּם בְּנִים לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זְהוּ שְׂכַתּוּב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם.

הַשִּׁיעִי - כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, וּפְרֻשָּׁה בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, עֲשֶׂרָה דְבָרִים נְאֻמְרוּ בְּכוּס שֶׁל בְּרָכָה, וְאֵלוּ הֵם: עֲטוּ"ר. עֲטוּ"ף. הַדְּחָ"ה. שְׁטִיפָ"ה. ח"י. מְל"א. וּמְקַבְּלוּ בְּשִׁתֵּי יְדֵיו. וְנוֹתְנוּ בִּימִין. וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח. וְנוֹתְן עֵינָיו בּוּ. וּמְשַׁגְרוּ בְּמִתְנָה לְאַנְשֵׁי

ביתו. ועכשו אין לנו אלא ארבעה, שהם: הדרה. ושטיפה. חי. מלא. ויש אומרים חי, מן החבית. ויש אומרים חי, הפוס שלם. ששבירתו זו היא מיתתו. בום על דרך החכמה הוא אלהים, והוא (מלא ב"ה וחס) כ"ס בלי ו', כמו פס, שהוא פגום וחסר בלא אלה, פן הוא חסר בלי וי", והוא פגום. הפס"א פן עולה בגימטריא כוס. בום היא ה"א, וצריך עשרה דברים, פנגד י'. דברים פנגד י', והם: עטור בסוד העטרה, עטרת תפארת. וזהו סוד עטור שאמרו זכרונם לברכה, מעטרו בתלמידים, והיא עטרת הברית. עטורף, (תהלים קב) תפלה לעני כי יעטף. שפל הברכות והתפלות מתעטפים עד שתעלה תפלת העני.

הדרה ושטיפה, כמו (ויקרא טז) וטהרו וקדשו. הטהרה מימין החסד, והקדשה משמאל הגבורה. כוס של ברכה מלכות, מצד בינה הנקראת אלהים. ונקרא עטרה מצד הכתר. ח"י מצד יסוד הנקרא שלום, שנאמר (ישעיה נד) וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה'. מלא מצד תפארת. מקבלו בשתי ידיו, ה' ה'.

ונותנו בימין, פי ה' עליונה לחסד, ה' שניה לגבורה. ומסלקו מן הקרקע טפח, בסוד יו"ד, פי סלוק ה' הוא יו"ד. ונותן עיניו בו, שהם בסוד יאהדונהי. יי מאיר בבת עין. יהו"ה בשלשה צבעי העין. אדני מאירה בשני כרובי העין ואישוני עפעפי ומשג"רו במתנה לאנשי ביתו, היא בינה, שנאמר בה ישמח משה במתנת חלקו.

הדרה. ושטיפה. חי. מלא. ויש אומרים חי מן החבית, ויש אומרים חי, הפוס שלם. ששבירתו זו היא מיתתו.

בום על דרך החכמה, הוא אלהים. והוא (מלא ב"ה וחס) כ"ס בלא ו' כמו פס שהוא פגום וחסר בלא אלה, פן הוא חסר בלא וי", והוא פגום. הפס"א פן עולה בגימטריא כוס.

בום היא ה"א, וצריך עשרה דברים, פנגד י'. והם: עטור בסוד העטרה, עטרת תפארת. וזהו סוד עטור, שאמרו זכרונם לברכה מעטרו בתלמידים, והיא עטרת הברית. עטורף, (תהלים קב) תפלה לעני כי יעטף. שפל הברכות והתפלות מתעטפים, עד שתעלה תפלת העני.

הדרה ושטיפה, כמו (ויקרא טז) וטהרו וקדשו. הטהרה מימין החסד. והקדושה משמאל דגבורה. כוס דברכה מלכות מצד בינה הנקראת אלהים. ונקרא עטרה מצד הכתר. ח"י, מצד יסוד, הנקרא שלום, שנאמר (ישעיה נד) וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך יי'. מלא, מצד תפארת. מקבלו בשתי ידיו, ה' ה'.

ונותנו בימין, פי ה' עליונה לחסד, ה' שניה לגבורה. ומסלקו מן הקרקע טפח, בסוד יו"ד פי סלוק ה' הוא יו"ד. ונותן עיניו בו, שהם בסוד יאהדונהי. יי (ה"א יו"ד) מאיר בבת עין. יהו"ה בשלשה צבעי העין. אדני מאירה בשני כרובי העין, ואישוני עפעפי העין. ומשג"רו במתנה לאנשי (דף עד"ד ע"א) ביתו. היא בינה, שנאמר בה, ישמח משה במתנת חלקו.

עשירי - ברפת המזון, הרי פרושה רבותינו, בשלשה צריך כוס. וסוד הדבר - משום שהיא (ירמיה ב) אהבת כלולתיך, שהם האבות, בפ"ל מפ"ל כ"ל. ואין להאריך יותר.

ברפת המזון מן התורה מנין? שנאמר (דברים ח) ואכלת ושבעת וגו'. ושנינו בברייתא, וברכת - זו ברפת הזן. את ה' אלהיך - זו ברפת המזון. על הארץ - זו ברפת הארץ. הטבה - זו בונה ירושלים. וכן הוא אומר, (שם א) החר הטוב הזה והלבנון. אין לי אלא לאחרייו. לפניו מנין? שנאמר אשר נתן לך. משעה שנתן לך, חייב אתה לברכו.

ודרשו חכמים זכרונם לברכה, משה תקן להם לישראל ברפת הזן בשעה שירד להם הפן. יהושע תקן להם ברפת הארץ בשעה שהכניסן לארץ. דוד ושלמה תקנו בונה ירושלים. עוד נמצא בפרשת הזן רמז לברפת מזון במן עצמו, שנאמר (שמות טז) ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני ה' אלהיכם.

אמר רבי שמעון, הסוד של אותן שבע זינים שרשומות בתפלין, שהוא שבעה שבעה, שרומזות לשבע אונות של הראה של האדם, שבהן שואב רוח, וממנה מפיק התנוצצות אש שדולקת מפיו. ועוד, שהן רמז לשבעה ימים, והשבעות שמפסח לעצרת. ועוד, שהן רומזות לשבעה קני מנורה שיש עליהם שבעה מאורות קדושים. ועוד, שהן רומזות לשבעה כוכבי לכת שהם מאירים ברקיע. ועוד, שהן רומזות לשבע מדרגות שהעולם עומד עליהן, והן יסוד ושרש ועקר הכל, ועליהן אמרו

עשיראה, ברפת מזונא, הא אוקמוה רבנן, בשלשה, צריך כוס. ורזא דמלה, בגין דאיהי (ירמיה ב) אהבת כלולתיך, דאינון אבהן, בפ"ל מפ"ל כ"ל. ולית לארכאה יתיר.

ברפת המזון מן התורה מנין. שנאמר, ואכלת ושבעת וגו'. ושנינו בברייתא, וברכת זו ברפת הזן. את ה' אלהיך - זו ברפת המזון. על הארץ, זו ברפת הארץ. הטובה, זו בונה ירושלים. וכן הוא אומר, (דברים א) החר הטוב הזה והלבנון. אין לי אלא לאחרייו, לפניו מנין. שנאמר אשר נתן לך, משעה שנתן לך, חייב אתה לברכו.

ודרשו חכמים זכרונם לברכה, משה תיקן להם לישראל ברפת הזן, בשעה שירד להם הפן. יהושע תיקן להם ברפת הארץ, בשעה שהכניסן לארץ. דוד ושלמה תקנו בונה ירושלים. עוד נמצא בפרשת הזן, רמז לברפת מזון במן עצמו, שנאמר (שמות טז) ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני ה' אלהיכם. ע"כ.

אמר רבי שמעון, רזא דאינון שבע זיינין דרשימין בתפלין, דהוא שבעה שבעה, דרמיזין לשבעה אוני דריאה דבר נש, דבהון שאיב רוחא, ומניה מפיק צוציתא דנור, דדליק מפומיה. ועוד דאינון רמז לשבעה יומי ושבעה דמפסח לעצרת. ועוד דאינון רמיזין לשבעה קני מנורתא, דאית עלייהו שבע בוציני קדישין. ועוד דאינון רמיזין לשבעה כוכבי לכת, דאינון מנהרי ברקיעא. ועוד דאינון רמיזין לשבעה מדרגין, דעלמא עלייהו קיימא. ואינון יסודא ושרשא ועיקרא דכלא. ועליהון אמרי חברייא, כל מאן דבעי

החברים, כל מי שרוצה להניח תפלין של ראש, צריך להסתפל באותן שתי ש"נים, שהם רומזות לאותן שבע זי"נים, שיש בהן רמז סודות נסתרים, עמקים רמוזים.

בי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל וגו' (דברים ט). שנינו, (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם, אלו אינם פאותם כרובים. אלו פנים גדולות. הכרובים פנים קטנות, כמו תינוק. פני אדם, כל דמות כלולים בהם, משום שהם פנים גדולות, ומצטיירים בהם ציורים חקוקים בחקיקות השם המפוש בארבעה צדדים, מזרח מערב צפון דרום.

מיכאל רשום ברשם לצד דרום, וכל הפנים מסתפלות אל פני אדם, פני ארז"ה פני נש"ר פני שו"ר. אדם הוא זכר ונקבה, ולא נקרא אדם רק כף. וממנו מצטיירים ציורים של (תהלים סח) רכב אלהים רבתיים אלפי שנאן. שנאן, הפלל של כל הציורים - שו"ר, נש"ר, ארז"ה, ו' זהו אדם. פשיטות שנקללת פאחד בסוד של זכר ונקבה. וכלם אלפים ורבות, כלם יוצאים מאלה סוד שנאן. מהדמיות הללו נפרדים כל אחד ואחד בצדו כמו שראוי להם.

אלה אותם המשלבים אחד באחד, וכלולים אחד באחד, להיות הפל אחד כלול בחברו, שו"ר נש"ר ארז"ה אדם, מתנהגים בסוד ארבעה שמות חקוקים עולים להתנהג ולהסתפל.

עולה להתנהג ולהסתפל שור לפני אדם, עולה שם אחר מתעטר חקוק בסוד שני גונים, והוא אל. אז חוזר לאחור,

לאנחא תפלין דרישא, מיבעי ליה לאסתפלא באינון תרי שינין, דאינון רמיזין לאינון ז' זיינין, דאית בהון רמז רזין סתימין, עמיקין רמיזין (ע"ב).

בי יי' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדול וגו'. תנינן, (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם. אלין לאו אינון פאינון כרובים, אינון אנפי רברבין, כרובים אנפי זוטרי, כרביא. פני אדם, כל דיוקנא פלילין בהו, בגין דאינון אנפי רברבין, ומתציירין בהו ציורין גליפין, בגלופי שמא דמפוש, בד' סטרין, מזרח מערב צפון דרום.

מיכאל רשום ברשמו לסטר דרום, וכל אנפין מסתפלין לגבי פני אדם, פני ארז"ה פני נש"ר פני שו"ר. אדם איהו דכר ונוקבא, ולא אתקרי אדם בר הכי. ומניה אתציירין ציורין, (תהלים סח) דרכב אלהים רבותים אלפי שנאן.

שנאן, כללא דפלהו ציורי, שו"ר, נש"ר, ארז"ה, ו' דא איהו אדם. פשיטו דאתכליל פחדא, ברזא דכר ונוקבא. ופלהו אלפין ורבבן, פלהו נפקין מהני רזא שנאן. מהני דיוקנין מתפרשן כל חד וחד בסטרייהו, פמה דאתחזי לון.

ארין אינון דקא משלבן חד בחד, ופליל חד בחד, למיהוי כל חד כליל בחבריה, שו"ר נש"ר ארז"ה אדם, אתנהגן ברזא דארבע שמון גליפן סלקין לאתנהגא ולאסתפלא.

סריק לאתנהגא ולאסתפלא שור לאנפי אדם, סליק שמא אחרא, מתעטרא מחקקא ברזא דתרין גוונין, ואיהו אל. פדין אתהדר

והפסא חוקק וגולף אותו, ונרשם להתנהג בסוד השם הזה. ועורה להתנהג ולהסתפל נשר לפני אדם, עולה שם אחד מתעטר מתנהג בסוד שני פנים וגונים, להתנהג לעלות בעליה בעטור, והוא גדול. אז חוזר לאחור, והפסא חוקק וגולף אותו, ונרשם להתנהג בסוד השם הזה.

עורה להתנהג ולהסתפל אריה לפני אדם, עולה שם אחד מתעטר חקוק בסוד שני פנים וגונים, להתחזק ולהתקשר בתקפו, והוא גבור. אז חוזר לאחור, והפסא חוקק וגולף אותו, ונרשם להתנהג בסוד השם הזה.

אדם מסתפל בכלם, וכלם עולים ומסתפלים בו, אז כלם מצטירים בחקוקיהם בציוור זה, בסוד של שם אחד שנקרא נורא. ואז כתוב עליהם, ודמות פניהם פני אדם. כלם פלולים בדמות הזו, והדמות הזו כוללת אותם.

ועל סוד זה נקרא הקדוש ברוך הוא האל הגדול הגבור והנורא, שהרי שמות אלה חקוקים הם למעלה בסוד המרובה העליונה, כלולה בארבע אותיות יהוה, שהוא שם שכולל כל הדמיות. אלה חקוקים וגלופים בפסא, והפסא הגלוף מרקם בהם, אחד לימן, ואחד לשמאל, ואחד לפנים, ואחד לאחור. רשום בארבעת צדדי העולם.

הפסא כשעולה, רשום בארבע דמיות אלו. ארבעה השמות העליונים הללו לוקחים את הפסא, והפסא נכלל בהם, עד שלוקח ולוקט אותם ענוגים

לאחורא, ופרסטיא חקיק וגליף ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

וסריק לאתנהגא ולאסתפלא נשר לאנפי אדם, סליק שמא חדא, מתעטרא מתנהגא ברזא דתרין אנפין וגוונין, לאתנהגא לאסתלקא בסליקו בעטורא, ואיהו גדול, פדין אתהדר לאחורא, ופרסטיא חקיק וגליף ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

סריק לאתנהגא ולאסתפלא אריה לאנפי אדם, סליק שמא חדא מתעטרא מחקקא ברזא דתרין אנפין וגוונין, לאתתקפא ולאתקשרא בתוקפיה, ואיהו גבור. פדין אתהדר לאחורא, ופרסטיא חקיק וגליף ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

אדם אסתפל בכלהו, וכלהו סלקין ומסתפלין ביה, פדין כלהו אצטיירן בגלופייהו בציורא דא, ברזא דשמא חד, דאקרי נורא. וכדין כתיב עלייהו, ודמות פניהם פני אדם. כלהו כלילן בהאי דיוקנא, והאי דיוקנא כליל לון.

ועל רזא דא, אתקרי קדשא בריה הוא, האל הגדול הגבור והנורא. דהא שמיהן אלין גליפין אינון לעילא, ברזא דרתיכא עלאה, פלילא בארבע אתוון יהוה, דאיהו שמא דכליל כל דיוקנין, אלין מחקקן גליפין בפרסטיא, ופרסטיא גליפא מרקמא בהו. חד לימינא, וחד לשמאלא, וחד לקמא, וחד לאחורא. רשימא בד' סטרין דעלמא.

ברסטיא פד סלקא, רשימא בארבע דיוקנין אלין. אלין ארבע שמיהן עלאין, נטלין להאי כרסטיא. ופרסטיא אתפלל בהו, עד דנקטא ולקטא אינון ענוגין ופסופין, נחתא מלייא כאילנא דמלי

וכסופים, יורד מלא כעץ שמלא
ענפים לכל צד ומלא פרות. כיון
שיורד, יוצאות ארבע הדמיות
הללו מצירות בצירייהן,
חקיקות ונאורות, נוצצות
ולוהטות, והן זורעות זרע על
העולם.

פרשת שפטים

רעיא מהימנא

שפטים ושטרים תתן לה בכל
שעריה אשר ה' אלהיה נתן לה
וגו' (דברים טז) במצוה זו למנות
שופטים ושטרים. ועוד, (תהלים
עז) כי אלהים שפט. פי' (מ/
מנו), יו"ד שחשבונו כ', אחר
כאן, כי אלהים שפט, זה ישפיל,
ה"א ה"א, וזה ירים, זה ו' ו'.
מצוה אחר זו - לדון בסוף, לדון
בחנק, לדון בדין סקילה, לדון
בדין שרפה. לדון בסוף למי?
לסמאל. זהו שכתוב (ישעיה לד)
כי ונתה בשמים חרבי הנה על
אדום תרד.

חרב של הקדוש ברוך הוא - י'
ראש החרב, ו' גוף החרב, ה"א
ה"א שתי פיפיות שלה. צדק
צדק תרדף, חותכים שני דינים,
דין מפי בית דין של מעלה ודין
מפי בית דין של מטה. ומכאן
נודע, אין אדם נוקף אצבעו
מלמטה עד שנתנת לו רשות
מלמעלה.

נרתיק של החרב - אדנ"י, שם
נמצא דין. בקריאת שמע -
יהו"ה. חרב של הקדוש ברוך
הוא, עליה נאמר (תהלים קמט)
רוממות אל בגרונם וחרב
פיפיות בידם. בצדיק חי
העולמים, כולל ח"י ברכות,
שבו אדני שפתי תפתח ופי, בו
נכנסת החרב בנרתיקה, (אסתר ז)
וחמת המלך שככה, ומתחברים
שני שמות - יאהדונהי.

ענפין לכל סטר, ומלייא איבין. כיון דנחתא,
נפקו אלין ד' דיוקנין, מצוירין בציורייהו,
גליפין מנהרן, נציצן מלהטן, ואינון זרעין
זרעא עד עלמא. (דף עד"ר ע"ב).

פרשת שופטים

רעיא מהימנא

שפטים ושטרים תתן לה בכל שעריה אשר
י' אלהיה נתן לה וגו'. (דברים טז)
בפקודא דא, מני שופטים ושטרים. ועוד
(תהלים עז) כי אלהים שפט, פי' (מ/
מניח) יו"ד דחושבניה כ', בתר הכא, פי' אלהים שפט, זה
ישפיל ה"א ה"א, וזה ירים דא ו' ו'.

פקודא בתר דא, לדון בסוף. לדון בחנק.
לדון בדין סקילה. לדון בדין
שריפה. לדון בסוף למאן, לסמאל. הדא
הוא דכתיב, (ישעיה לד) פי ונתה בשמים חרבי
הנה על אדום תרד.

חרב דקודשא בריה הוא, י' רישא דחרבא. ו'
גופא דחרבא. ה"א ה"א, תרין פיפיות
דילה. צדק צדק תרדוף, חתכין תרין דינין,
דינא מפי בית דין דלעילא, ודינא מפי בית
דין דלתתא. ומחכא אשתמודע, אין אדם
נוקף אצבעו מלמטה עד שנתן לו רשות
מלמעלה.

נרתיקא דחרבא אדני. תמן אשתכח דינא.
בקריאת שמע יהוה. חרבא דקודשא
בריה הוא, עליה אתמר (תהלים קמט) רוממות אל
בגרונם וחרב פיפיות בידם. בצדיק חי
עלמין, כליל ח"י ברכאן, דביה אדני שפתי
תפתח ופי, ביה עאל חרבא בנרתיקה, (אסתר ז)
וחמת המלך שככה, ומתחברים תרין שמיהן
יאהדונהי.

לָדוֹן בַּחֲנֹק, זֶרְקָא. תַּמָּן קו, י' כְּרִיכָא בִּיה, וְקו, ו' דְּאִתְפְּשָׁטָא מַנְיָה. בִּיה תְּפִיס לְסַמְאֵל, (במדבר יג) וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים. מָאִי מוֹט דִּהֵוּא רְשַׁע. אָדָם דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, מ"ה, וְאַרְבַּע אַתּוּון יְהוּה, הָרִי תִשְׁעָה וְאַרְבַּעִים, כְּחוֹשְׁבֵן תִּשְׁעָה וְאַרְבַּעִים אַתּוּון, דְּאִינוּן בְּשִׁית תִּיבִין דִּיחֻודָא עֲלָאָה, וּבְשִׁית תִּיבִין דִּיחֻודָא תַתָּאָה, דְּאִינוּן ו' ו', וְהֵאִי הוּא וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים, בְּפִרוּדָא מַנְיָיְהוּ, בְּלֹא א' בְּאֲמַצְע ו"ו, דְּלִית יְחֻודָא לְסַטְרָא אַחֲרָא, אֶלָּא וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים, סַמְאֵל וּבֵת זוּגִיָה, עוֹלָם הַנִּפְרָדִים.

בְּחֻבֵּל דִּיחֲנֹק בֵּה, אַחֲיָדָן ה"א ה"א, בְּחֻמְשָׁה אֶצְבָּעָאן דִּיד יְמִינָא, וּבֵה' דִּיד שְׁמַאֲלָא. ו' חֻבֵּל. י' חֲנִיקָא דִּלְהוּן. שְׁמַא דִּיהו"ה, מִיתָה לְסַמְא"ל וְנַחַש, וְחַיִּים לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אֲנִי אָמִית לְאֱלֹהִים אַחֲרִים בְּשָׁמִי, וּלְכָל דְּלָא הִימְנוּ בִּי. וְאַחֲרֵיהּ לְאִינוּן דִּהִימְנוּן וְנִטְרִין פְּקוּדִין דִּילִי. לָדוֹן בְּסָקִילָה לְסַמְאֵל, בְּאֶבְן דְּאִיהוּ יו"ד, זָרִיק לָהּ (צדיק) לְגַבִּיָה, בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעָאן דְּאִינוּן ה', וּבִקְנָה דְּדוּרְעָא דְּאִיהוּ ו', וּבְכַתְּפָה דְּתַמָּן ה'. וְזָרִיק לָהּ לְגַבִּיָה מַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ שְׁמַא מְפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

לָדוֹן בְּשִׁרְפָה לְסַמְאֵל. עֲצִים לְאֶדְלָקָא בְּהוּן נוֹרָא. זַפְאָה אִיהוּ גוּפָא דְּאִיהוּ עֵץ, וְאַבְרִים דִּילִיָה עֲצִים, לְאוּקְדָא כְּהוּן אֲשָׂא, דְּאִיהוּ גַר מְצוּה, בְּכָל אַבְר, לְאוּקְדָא לְסַמְאֵל, בְּשִׁכְיִנְתָּא עֲלָאָה, בְּעֵץ דְּאִיהוּ תַפְאָרֶת, וּבְכָל עֲצִים דְּאַחֲיָדָן בִּיה. דְּבִזְמַנָּא דָּאֵשׁ שֶׁל גְבוּהָ הָיָה נְחִית, עַל גְּבֵי עֲצִים דְּקַרְבָּנָא, (במדבר א)

לָדוֹן בַּחֲנֹק - זֶרְקָא. שָׁם קו, י' כְּרִיכָה בּו', וְקו, אֹת ו' שְׁמַתְפְּשָׁטָת מְמָנָה. בּו תּוּפֹס לְסַמְא"ל, (במדבר יג) וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים. מָהוּ מוֹט שֶׁל אוֹתוֹ רְשַׁע? אָדָם, שֶׁהוּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, מ"ה, וְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת יְהוּה - הָרִי אַרְבַּעִים וְתִשְׁעָה, כְּחֻשְׁבוֹן תִּשְׁעָה וְאַרְבַּעִים אוֹתִיּוֹת שֶׁהֵן בְּשֵׁשׁ תְּבוֹת שֶׁל הַיְחֻוד הָעֲלִיּוֹן וּבְשֵׁשׁ תְּבוֹת שֶׁל הַיְחֻוד הַתַּתְּחוֹן, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת ו' ו'. וְזֵהוּ וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים, בְּנִפְרָד מֵהֶם, כְּלִי א' בְּאֲמַצְע ו"ו, שְׁאִין יְחֻוד לְצַד הָאֲחֵר, אֶלָּא וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים, סַמְא"ל וּבֵת זוּגִו, עוֹלָם הַנִּפְרָדִים.

בְּחֻבֵּל שִׁיחֲנֹק בֵּה אַחֲוֹזוֹת ה"א ה"א בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעוֹת שֶׁל יָד יְמִין וּבְחֻמְשׁ שֶׁל יָד שְׁמַאֲלָא. ו' - חֻבֵּל. י' - חֲנִיקָה שְׁלֵהֶם. שָׁם יְהו"ה - מִיתָה לְסַמְא"ל וְהַנְּחַשׁ, וְחַיִּים לְיִשְׂרָאֵל, וּמִשּׁוֹם זֶה (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי, אֲנִי אָמִית - לְאֱלֹהִים אַחֲרִים בְּשָׁמִי וּלְכָל שְׁלֹא הֵאֲמִינוּ בּו, וְאַחֲרֵיהּ - לְאֵלוֹ שְׁמַאֲמִינִים וְשׁוֹמְרִים מְצוּוֹת שֶׁלִּי.

לָדוֹן בְּסָקִילָה - לְסַמְא"ל, בְּאֶבְן שֶׁהִיא י' זָרִיק לָהּ (צדיק) אֶצְלָה בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעוֹת שֶׁהֵם ה', וּבִקְנָה שֶׁל הַזְּרוּע שֶׁהוּא ו', וּבְכַתְּפָה שְׁשֵׁם ה'. וְזָרִיק אוֹתָהּ אֶל הַמַּחֲשָׁבָה, שֶׁהוּא שָׁם הַמְּפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

לָדוֹן בְּשִׁרְפָה - לְסַמְא"ל, עֲצִים לְהַדְלִיק בָּהֶם אֵשׁ. אֲשֶׁרִיו הַגּוֹף שֶׁהוּא עֵץ, וְאַיְבָרִים שֶׁלוֹ עֵץ, לְהַדְלִיק בָּהֶם אֵשׁ, שֶׁהוּא גַר מְצוּה, בְּכָל אִיבָר, לְהַכְעִיר אֶת סַמְא"ל בְּשִׁכְיִנְהָ הָעֲלִיּוֹנָה בְּעֵץ, שֶׁהוּא תַפְאָרֶת, וּבְכָל עֲצִים שְׁאֲחֻזִּים בּו. שְׁבִזְמַן שֶׁאֵשׁ שֶׁל גְבוּהָ הָיָה יוֹרֵד עַל גְּבֵי הָעֲצִים שֶׁל הַקְּרָבָן, (במדבר א) וְהָזָר הַקְּרָב

וְהָזָר הַקָּרֵב יוֹמֵת, דְּאֶתְקַד בִּיהַ. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (ויקרא ו) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּקְרָד בּוֹ. זָפָאָה אִיהוּ מָאן דְּאֶחִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי, בְּגוּפִיהַ, בְּאַבְרִים דִּילֵיהַ, גַּר פֶּל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא גַר מְצוּהַ בְּמֵאֲתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה פְקוּדִין דִּילֵיהַ.

יומַת, שְׁנִשְׁרָף בּוֹ. זְהוּ שְׁפָתוֹב (ויקרא ו) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּקְרָד בּוֹ. אֲשֵׁרִיו מִי שְׁאֲחוּזוֹ בְּאִילָן הַחַיִּים בְּגוּפוֹ, בְּאִיבְרִים שְׁלוֹ, גַר - פֶּל עֲנָף וְעֲנָף גַר מְצוּהַ בְּמֵאֲתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה מְצוּוֹת שְׁלוֹ.

בְּאֲשֵׁר אֲחוּזִים בּוֹ שְׁנִיָּהַם, יִתְקַבֵּם (שמות א) וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֶּנֶה בְּעַר בְּאֵשׁ וְהַסֶּנֶה אֵינְנוּ אֶפְל. וְסַמָּא לְ וְהִנְחֵשׁ וְכָל הַמִּמְנִים שְׁלוֹ, שְׁהֵם קוּצִים, נִשְׂרָפוּ. וְהַעֲנָפִים שֶׁל הַסֶּנֶה, וְהַפְרִי שְׁלוֹ, וְהַעֲלִים שְׁלוֹ, לֹא נִשְׂרָפוּ. זֶה הַרְאָה לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר הַמְּנַרְהַ הַקְּדוֹשָׁה, וְדַאי יִשְׂרָאֵל הֵם עֲצִים יְבֻשִׁים בְּתוֹרָה, מְשׁוּם שְׁאֲחוּזִים בְּאֵשׁ שֶׁל הַדְּיוּט, אֵינֵם כְּמוֹ שְׂרָאוּי לַעֲשׂוֹת לָהֶם נֶס. מִיֵּד שְׁאֲתַה יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּתוֹרָה, בְּגִלְגָּד יֵרֵד עֲלֵיהֶם עֵץ הַחַיִּים, וּמְצוּהַ שְׁהִיא גַר ה', וְאוֹחֲזַת בְּהֵם וְהִיָּו חַיִּים. וְאֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם נִשְׂרָפִים בְּאוֹתוֹ גַר. וְזְהוּ שְׂאֲמַר הַנְּבִיא, (ירמיה מז) וְאֲתַה אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאֶל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אֲתַךְ אֲנִי וְגו'.

דַּאי יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עוֹן וְגו', עַל פִּי שְׁנֵי עֲדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֲדִים יָקוּם דְּכָר (דברים יט). מְצוּהַ זֶה לְהַעֲיֵד עֲדוֹת בְּבֵית דִּין, שְׁלֹא יִפְסִיד חֻבְרוֹ מִמּוֹן בְּגִלְלוֹ אִם יֵשׁ לוֹ עֲדוֹת עִמּוֹ. וְאֵין עֲדוֹת פְּחוֹת מִשְׁנַיִם, זְהוּ שְׁפָתוֹב עַל פִּי שְׁנַיִם [שְׁנַיִם] עֲדִים וְגו' יָקוּם דְּכָר, לֹא יָקוּם עַל פִּי עַד אֶחָד. וּמְשׁוּם זֶה בְּאַרְוֵהוּ בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָה, מִי מַעֲיֵד עַל הָאָדָם? קִירוֹת בֵּיתוֹ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ מַעֲיֵדִין עֲלָיו. מְהֵם קִירוֹת בֵּיתוֹ? אֵלוֹ קִירוֹת לְבוֹ. (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. וּבְאַרְוֵהוּ

כִּד אֲחִידָן בִּיהַ תְּרוּוִיהוּ, יִתְקַיִים (שמות ג) וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֶּנֶה בְּעַר בְּאֵשׁ וְהַסֶּנֶה אֵינְנוּ אֶפְל. וְסַמָּא לְ וְהִנְחֵשׁ וְכָל מְמָנָן דִּילֵיהַ, דְּאֵינְנוֹן קוּצִין, אֲתוֹקְדוּ. וְעֲנַפִּין דְּסֶנֶה, וְאִיבָא דִּילֵיהַ, וְעֲלִין דִּילֵיהַ, לֹא אֲתוֹקְדוּ. דָּא אֲחֻזִי לִיהַ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְדַאי יִשְׂרָאֵל אֵינְנוֹן עֲצִים יְבֻשִׁים בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין דְּאֶחִידוּ בְּאֵשׁ דְּהַדְּיוּט, לָאו אֵינְנוֹן פְּדָקָא חֲזִי, לְמַעַבְדַּ בְּהוֹן נִסָּא, מִיֵּד דְּאֲנַתְ נַחִיתַת עֲלֵייהוּ בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִינְךָ נַחַת עֲלֵייהוּ אִילָנָא דְחַיִּי, וּמְצוּהַ דְּאִיהוּ גַר יִי' וְאֶחִידַת בְּהוֹן וְיִהוֹן חַיִּין. וְאוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת דְּעֲלָמָא, אֲתוֹקְדָן בְּהַהוּא גַר. וְהֵאֵי אִיהוּ דְּאָמַר נְבִיא, (ירמיה מז) וְאֲתַה אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאֶל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אֲתַךְ אֲנִי וְגו'.

(דף ע"ה ע"א).

דַּאי יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עוֹן וְגו'. עַל פִּי שְׁנֵי עֲדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֲדִים יָקוּם דְּכָר. (דברים יט) פְּקוּדָא דָּא, לְהַעֲיֵד עֲדוֹת בְּבֵית דִּין, דְּלֹא יִפְסִיד חֻבְרִיהַ מְמוֹנָא בְּגִינֵיהַ, אֵי אִית לִיהַ עֲדוֹת בְּהַדְּרִיהַ. וְלִית סְהַדוּתָא פְּחוֹת מִתְרִין, הָדָא הוּא דְּכָתִיב עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים וְגו' יָקוּם דְּכָר, לֹא יָקוּם עַל פִּי עַד אֶחָד. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהַ מְאָרִי מְתַנִּיתִין, מִי מַעֲיֵד עַל הָאָדָם, קִירוֹת בֵּיתוֹ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ מַעֲיֵדִין עֲלָיו. מְאִי קִירוֹת בֵּיתוֹ. אֵינְנוֹן

רבותינו, מלמד שהתפלל חזקיהו מקירות לבו.

אנשי ביתו, אלו מאתים ארבעים ושמונה איברים שלו. שפך בארו בצלי המשנה, רשע, עונותיו חקוקים על עצמותיו. וכך צדיק, זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו. ומשום זה אמר דוד, (תהלים לה) כל עצמתי תאמרנה. ובגללו נאמר, ומי מעידין על האדם? קורות ביתו. עצמות בנויות על המוח, שהוא מים. ועליהם הוא רומז, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו. המקרה, לשון קורות.

ומדוע בעצמות יותר מבשר וגידים ועור? משום שעצמות הן לבנות, וכתיבה שחרה לא נודעת אלא מתוף לבן, פדגמת התורה, שהיא לבנה מבפנים ושחרה מבחוץ. שחר ולבן, חשף ואור. ויש חשף תכלת, ונאמר בו (תהלים קלט) גם חשף לא יחשיף ממך. ותכלת שחר היא נקבה לגבי הלבן.

ולא עוד, אלא שהגוף על העצמות עתיד לעמד, ומשום זה זכויותיו וחובותיו חקוקות על העצמות שלו, ואם יזכה, יקום הגוף על העצמות שלו. ואם לא, לא יקום ולא יהיה לו תחית המתים. ולא עוד, אלא שני עדים הם על האדם - עין רואה ואזן שומעת, ובית דין סופר ודן חובותיו. ולא עוד, אלא שמש וירח מעידים על האדם, כמו שבארנוהו (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכנסה ליום חגנו. מהו בכנסה? ביום שהלבנה מתכסה. ומדוע מתכסית? משום שבאשר מגיע ראש השנה, מגיע סמא"ל לתבע דין לבניו לפני הקדוש

קירות לבו. (ישעיה לח) ויטב חזקיהו פניו אל הקיר, ואוקמוה רבנו, מלמד שהתפלל חזקיהו מקירות לבו.

אנשי ביתו, אינון מאתן ותמניא וארבעין אברים דיליה. דהכי אוקמוה מארי מתניתין, רשע עונותיו חקוקים על עצמותיו. והכי צדיק, זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו. ובגין כך אמר דוד (תהלים לה) כל עצמתי תאמרנה. ובגינה אתמר, ומי מעידין על האדם קורות ביתו. גרמין בנויין על מוחא דאיהו מיא. ועלייהו קא רמיז, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו, המקרה לשון קורות. ואמאי בגרמין יתיר מבשרא וגידין ומשכא. בגין דגרמין אינון חוורין, וכתיבא אופמא, לא אשתמודעא אלא מגו חוורו. פגוונא דאורייתא, דאיהי חוורו מלגאו, אוכם מלבר. אוכם וחוור, חשף ואור. ואית חשף תכלת, ואתמר ביה (תהלים קלט) גם חשף לא יחשיף ממך. ותכלת אוכם, איהו נוקבא לגבי חוורו.

ולא עוד, אלא דגופא על גרמין עתיד למיקם. ובגין דא זכווי וחובוי חקוקין על גרמין דיליה, ואם יזכה יקום גופא על גרמין דיליה. ואי לאו, לא יקום, ולא יהא ליה תחית המתים. ולא עוד, אלא תרין סהדין אינון על בר נש, עין רואה ואוזן שומעת, ובית דין סופר, ודן חובוי. ולא עוד, אלא שמשא וסיהרא סהדין על בר נש, כמה דאוקמוה (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכנסה ליום חגנו. מאי בכנסה. ביומא דסיהרא מתכסה. ואמאי מתכסת. בגין דכד מטי ראש השנה, ייתי סמאל למתבע דינא לבנוי קמי קדשא בריך הוא, והוא ימא ליה דייתי סהדין. והוא ייתי לשמשא

קדשא בריך הוא, והוא ימא ליה דייתי סהדין. והוא ייתי לשמשא

ברוך הוא, והוא אומר לו שביאי עדים. והוא מביא לשמש עמו. הולך להביא הלבנה, והיא מתכסה. באיזה מקום מתכסית? אלא עולה למקום שהוא שנאמר בו במכסה ממך אל תחקר, לפי ש לו על בניה.

וזהו שאמר הפסוק, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. למקום שבו עולה השכינה, שנאמר בו ובמכסה ממך אל תחקר. וחטאים בכסוי, שם צריך לדון בינו לבין קונו. ועברות בגלוי שעשה אותם, נאמר (משלי כח) מכסה פשעיו לא יצליח. שהשכינה מצד הפתח היא עולם הנעלם, ובארוה בעלי המשנה שצריך אדם לחבר אותה למקום שהוא. בזמן שהוא מגיע זמן הרחמים ועובר הדין. ומשום זה לחברו אמר לזכות אותו בעדותו, אבל לרשע אין מזכין לו.

ועוד, הקדוש ברוך הוא ושכינתו עדים על האדם, זהו שכתוב (דברים ל) העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ. את השמים - אותו שנאמר בו (מלכים א ח) ואת השמים ואת הארץ - אותו שנאמר בו (ישעיה סו) והארץ הדם וגלי. ועוד, שני עדים - העמוד האמצעי וצדיק. והם אותיות ע"ד משמע אחד. ע"ד - מברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. זה סמאל, מת מעקרו, (במדבר יג) וישארו במוט בשנים. לא יומת על פי עד אחד, שלא יהיה לו חלק באל אחד.

בי יקום עד חמס באיש וגו' ודרשו השפטים היטב וגו',

עמיה. אזל למייתי סיהרא, והיא מתכסא. באן אתר מתכסת. אלא סליקת, לההוא אתר, דאתמר ביה במכסה ממך אל תחקר, לפייסא ליה על בנהא.

והאי הוא דאמר קרא, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. לאתר דביה סליקת שכינתא, דאתמר ביה ובמכסה ממך אל תחקר. וחובין באתכפייא, תמן צריך למידן בינו לבין קונו. וחובין באתגלייא דעבד לון, אתמר (משלי כח) מכסה פשעיו לא יצליח. דשכינתא מסטרא דכתר איהי עלמא דאתכפייא, ואוקמוה מארי מתניתין, דצריך בר נש לחברא לה לההוא אתרא. בההוא זמנא מטי זמנא דרחמי, ואעבר דינא. ובגין דא לחבריה אמר לזכאה ליה בעדותיה, אבל לרשע אין מזכין לו.

ועוד, קדשא בריך הוא ושכינתיה סהדין על בר נש, הדא הוא דכתיב, (דברים ל) העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ. את השמים, ההוא דאתמר ביה (מלכים א ח) ואתה תשמע השמים. ואת הארץ, ההוא דאתמר בה (ישעיה סו) והארץ הדום וגלי. ועוד, תרין סהדין: עמודא דאמצעיתא, וצדיק. ואינון ע"ד, מן שמ"ע אחד. עד, מן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת, דא סמאל, מת מעקרו (במדבר יג) וישארו במוט בשנים. לא יומת על פי עד אחד, דלא יהא ליה חולקא באל אחד.

בי יקום עד חמס באיש וגו' ודרשו השפטים היטב וגו', ועשיתם לו כאשר זמם וגו'. פקודא דא לדרוש ולחקר העדים בז' ועשיתם לו כאשר זמם וגו'. מצוה זו לדרש ולחקר העדים בשבע תקירות קדם שידון לו בענש

מיתה. בשבע חקירות, שבע כנגד (זכריה ד) שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ. בהם (ויקרא כו) ויסרתי אתכם אף אני שבע.

מצוה אחר זו - לעשות לעד זומם כאשר זמם לעשות לאחיו. שני עדי שקר, שהם סמא"ל ונחש, אם יבואו להעיד עדות של שקר על ישראל, שטעו בין שש לשבע, שהם אותיות ז"ו. וזהו (ישעיה מג) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.

ולא יתיחד ו' עם ז', אלא בשרפת חמץ, דבין ו' לז'. ואף על גב דמדאורייתא איהו עד סוף שית, גזרו רבנן, אוכלין כל ארבע, ותולין כל חמש, ושורפין בתחלת שש. ואולפי מארי מתניתין מסהדותא דשעתי דחמץ, לסהדותא דבדיקות דסהדי, דההוא דהרג את הנפש. וכלא מפרש במתניתין. ויקיים בהון, ארי בפתגמא דחשיבו מצראי למידן וכו'. והאי איהו ועשיתם לו כאשר זמם. (דף ער"ה ע"ב)

מצוה אחר זו - לקבל בית דין הגדול עליהם. בינה, מצד הגדלה נקראת אלהים, בין דין הגדול, גדול בדיניו, וגדול בזכותיו, כמו שנאמר שום תשים עליך מלך, במצוה. שום - למעלה, תשים - למטה. כך לקבל עליו בית דין הגדול, אף על גב שקבל עליו בית דין הקטן. בין דין הקטן, בית דין של שלשה, מצד השכינה התחתונה. בין דין הגדול, מאלו סנהדרין גדולה.

אמר המנורה הקדושה, שבעים איש היו בסנהדרין גדולה, ואתה הגדול על כלם, (שמות יח) והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם. אלו הם

חקירות, קודם דידין ליה בעונשא דמותא, בשבע חקירות, שבע לקבל (זכריה ד) שבעה אלה עיני יי' המה משוטטים בכל הארץ. בהון (ויקרא כו) ויסרתי אתכם אף אני שבע.

פקודא בתר דא, לעשות לעד זומם כאשר זמם לעשות לאחיו. תרין סהדי שקרא דאינון סמאל ונחש, אי ייתון לאסהדא סהדותא דשקר על ישראל, דטעו בין ו' לז' דאינון אתוון זו. והאי איהו (ישעיה מג) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.

ולא יתיחד ו' עם ז', אלא בשרפת חמץ, דבין ו' לז'. ואף על גב דמדאורייתא איהו עד סוף שית, גזרו רבנן, אוכלין כל ארבע, ותולין כל חמש, ושורפין בתחלת שש. ואולפי מארי מתניתין מסהדותא דשעתי דחמץ, לסהדותא דבדיקות דסהדי, דההוא דהרג את הנפש. וכלא מפרש במתניתין. ויקיים בהון, ארי בפתגמא דחשיבו מצראי למידן וכו'. והאי איהו ועשיתם לו כאשר זמם. (דף ער"ה ע"ב)

פקודא בתר דא, לקבל בית דין הגדול עליהו, בינה, מסטרא דגדולה אקרי אלהים, בית דין הגדול, רב בדינוי, ורב בזכווי, פגוונא דאתמר שום תשים עליך מלך בפקודא, שום לעילא, תשים לתתא. הכי לקבל עליה בית דין רבבא, אף על גב דקביל עליה בית דין זעירא. בית דין זעירא, בית דין של שלשה, מסטרא דשכינתא תתאה. בית דין רבבא, מאלין סנהדרי גדולה.

אמר בוצינא קדישא, שבעים סנהדרי גדולה הוו, ואנת רבבא על פלהו, (שמות יח) והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר

הקטן ישפטו הם. אלו. (הם סנהדרין גדולה, סנהדרין קטנה).
סנהדרין גדולה מסטרא דשכינתא עלאה,
סנהדרין קטנה מסטרא דשכינתא תתאה.

סנהדרין גדולה, סנהדרין קטנה).
סנהדרין גדולה מצד השכינה העליונה,
סנהדרין קטנה מצד השכינה
התחתונה.

משה שושבינא דמלפא, אהרן שושבינא
דמטרוניתא. ועמהון שבועין ותריין
סנהדרין, כמנין חסד, ומחכא סנהדרין גדולה.
סנהדרין קטנה, מסטרא דשמאלא, (בראשית א) את
המאור הקטן לממשלת הלילה.

משה שושבין המלך, אהרן
שושבין המלכה. ועמהם שבועים
ושנים סנהדרין, כמנין חסד,
ומכאן סנהדרין גדולה. סנהדרין
קטנה מצד השמאל, (בראשית א)
את המאור הקטן לממשלת
הלילה.

ובנין דא, תפארת את המאור הגדל לממשלת
היום, דאתמר ביה (תהלים מב) יומם יצוה
יי' חסדו. את המאור הקטן לממשלת
הלילה, (שם) ובלילה שירה עמי. שיר דלויים,
ודא יסוד. (שמואל א כ) בן ישי חי על האדמה.
דתקין עשר מיני תהלים, בשירה. ואיהו
צדיק לשמאלא, את המאור הקטן, ודא
שכינתא, דאתנטילת משמאלא. ע"ב.

ומשום זה, תפארת - את המאור
הגדל לממשלת היום, שנאמר
בו (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו.
את המאור הקטן לממשלת
הלילה, (שם) ובלילה שירה עמי.
שיר הלויים, וזה יסוד. (שמואל-א כ)
בן ישי חי על האדמה, שתקן
עשרה מיני תהלים בשירה. והוא
צדיק לשמאל, את המאור
הקטן, וזו שכינה, שנוטלת
מהשמאל.

פרשת כי תצא

פרשת כי תצא

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

וענשו אותו מאה כסף וגו'. (דברים כב) פקודא
דא, לדון בדין מוציא שם רע. הדא
הוא דכתיב, וענשו אותו מאה כסף ונתנו
לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת
ישראל. רבנן, והאי איהו בטר נשואין, דאמר
לא מצאתי לבתך בתולים, ולא כל שם רע
שקול, דמרגלים דאפיקו שום ביש על
ארעא, אתענשו בגינה, ומיתו ולא זכו לה.
ואתתא קרקע איהי בארעא, כמה דאוקמוה,
אסתר קרקע עולם היתה.

וענשו אתו מאה כסף וגו' (דברים
כב). מצוה זו לדון בדין מוציא
שם רע, זהו שכתוב וענשו אתו
מאה כסף ונתנו לאבי הנערה פי
הוציא שם רע על בתולת
ישראל. רבותינו, וזהו אחר
נשואין, שאמר לא מצאתי לבתך
בתולים. ולא כל שם רע שקול,
שמרגלים שהוציא שם רע על
הארץ וענשו בגללה ומתו, ולא
זכו בה. ואשה היא קרקע בארץ,
כמו שבארנו, אסתר קרקע
עולם היתה.

ואי תימרונ שום ביש עלה, דאסתאבת
באחשורוש, וזכתה לאתלבשא בה
רוחא דקדשא. הדא הוא דכתיב, (אסתר ה)

ואם תאמרו, שם רע עליה,
שנטמאה באחשורוש, וזכתה
להתלבש בה רוח הקדש, זהו
שכתוב (אסתר ה) ותלבש אסתר
מלכות. הרי אמר הקדוש ברוך

הוא, (ישעיה מב) אָנִי ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָד לֹא אֶתֵּן וְתִהְיֶה לְפִסְלִים. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁכִינָה הִיְתָה, שְׁהִיא שֵׁם שֶׁהִתְלַבְּשָׁה בְּאֶסְתֵּר.

אָבֶר רְבוּתֵינוּ, אוֹי לְאוֹתָם שְׂאוּכְלִים תְּבֹן תְּבַל שֶׁל הַתּוֹרָה (חֲמוּר שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁנֶּחֱשֵׁב חֲכִים מִפְּלֵא וְרַב רַבְּנָן) וְלֹא יוֹדֵעַ בְּסִתְרֵי תוֹרָה, אֲלֵא קָלִים וְחֲמוּרִים שֶׁל הַתּוֹרָה. קָלִים תְּבֹן שֶׁל הַתּוֹרָה. וְחֲמוּרָה שֶׁל הַתּוֹרָה חֲטָה, חֲטָה ה', עֵץ שֶׁל טוֹב וְרַע.

אִין דְּרִף שֶׁל מְלָךְ וּמְלִכָּה לְרַכֵּב עַל חֲמוּר, אֲלֵא עַל סוּסִים, זְהוּ שְׁפָתוֹב (חֲבֻקֻק א) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסִיךְ מִרְכַּבְתִּיךְ יִשׁוּעָה. שְׂאִין מְזוֹלְלִים בְּמַלְכוּת לְהִרְפִּיב הַמְּלָכָה עַל חֲמוּר. כָּל שֶׁפֶן מְלָךְ, אִין זֶה מְקוֹם הַדְּיוּט עֶבֶד, שְׁדַרְפוּ לְרַכֵּב עַל חֲמוּר. וְלִכֵּן כְּתוּב בְּמִשְׁיחַ (זְכַרְיָה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוּר. עֲנִי הוּא שֵׁם בְּסִימָן: עֲרוּבִין, גְּדָה, יְבָמוֹת. וְשֶׂאֵר מִשְׁנֵיּוֹת בְּכָלֵל. וְלֹא נִקְרָא שֵׁם מְלָךְ, עַד שְׂרוּכֵב בְּסוּסָה שְׁלוֹ, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

בְּשִׁחְזוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחוּץ לְמִקְוָמוֹ, אִינוּ מְלָךְ. וּכְשִׁחְזוֹר לְמִקְוָמוֹ, (זְכַרְיָה יד) וְהָיָה ה' לְמְלָךְ. וְכֹךְ יִשְׂרָאֵל, נֶאֱמַר בָּהֶם, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. כְּמוֹ שֶׁהָאֵב, הֵם בְּנֵי. אִינֵם בְּנֵי מְלָכִים, עַד שִׁיחְזוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֵּאֱמַר שֶׁהַדְּיוּט זֶה, אֵף עַל גֵּב שֶׁהוּא הַדְּיוּט לְרַבּוֹנוֹ, בְּרַכָּה עָלָיו נֶאֱמַר אֵל תְּהִי בְּרַפְתְּ הַדְּיוּט קֶלֶה בְּעֵינֶיךָ. וְהַדְּיוּט זֶה לְגַבִּי הַמְּלָךְ עֶבֶד מְטַטְרוֹן. וְאָדָם הַרְאִשׁוֹן שֶׁלֹא שָׁמַר אֶת הַכְּבוֹד שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ, הוֹרִידוּ אוֹתוֹ לְאֲכָל עִם חֲמוּרִים, וְאָמַר, אֲנִי וְחֲמוּרֵי נֹאכַל בְּאֵבוּס אֶחָד. וְיִשְׁשַׁכְּרֵנּוּ זָכָה

וְתִלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. הָא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ישעיה מב) אָנִי יי' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָד לֹא אֶתֵּן וְתִהְיֶה לְפִסְלִים. וְרוּחָא דְקְדָשָׁא שְׁכִינְתָא הִוּוּ, דְאִיְהִי שֵׁם דְאֶתְלַבְּשַׁת בְּאֶסְתֵּר. אָבֶר רַבְּנָן, וְוִי לְאִינוּן דְאֲכַלִּין תְּבֹן תְּבַל דְאֹרִייתָא (חֲמוּר דְאֹרִייתָא דְאֶתְחַשְׁבִּיב ח'כִּים מִפְּלֵא וְרַב רַבְּנָן) וְלֹא יוֹדֵעַ בְּסִתְרֵי דְאֹרִייתָא, אֲלֵא קָלִין וְחֲמוּרִין דְאֹרִייתָא, קָלִין תְּבֹן דְאֹרִייתָא, חוּמְרָא דְאֹרִייתָא, חֲטָה, חֲטָה ה', אִילָנָא דְטוֹב וְרַע.

לִית דְּרַכָּא דְמְלָכָא וּמְטַרוֹנִיתָא, לְמִרְכַּב עַל חֲמוּרָא, אֲלֵא עַל סוּסוֹן. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (חֲבֻקֻק א) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסִיךְ מִרְכַּבְתִּיךְ יִשׁוּעָה. דְאִין מְזוֹלְזִלִין בְּמַלְכוּתָא, לְמִרְכַּב מְטַרוֹנִיתָא עַל חֲמוּרָא. כָּל שֶׁפֶן מְלָכָא, לִית דִּין אֶתֶר הַדְּיוּט עֶבֶד, דְאֶרְחִיזָה לְמִרְכַּב עַל חֲמוּרָא. וּבְגִין דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּמִשְׁיחַ, (זְכַרְיָה ט) עֲנִי (דָּרַע"ו ע"א) וְרוֹכֵב עַל חֲמוּר. עֲנִי אִיהוּ תַמָּן בְּסִימָן, עֲרוּבִין גְּדָה יְבָמוֹת, וְשֶׂאֵר מִתְּנִיתִין בְּכָלֵל. וְלֹא אֶתְקַרִי תַמָּן מְלָךְ, עַד דְּרַכִּיב בְּסוּסִיא דִּילִיָּה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֵּד אִיהוּ לְבַר מְאִתְרִיָּה, לְאוֹ אִיהוּ מְלָךְ. וְכֵד אֶתְהַדְרַר לְאֶתְרִיָּה, (זְכַרְיָה יד) וְהָיָה יי' לְמְלָךְ. וְהָכִי יִשְׂרָאֵל, אֶתְמַר בְּהוֹן, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. כְּגוּוֹנָא דְאָפָא, אִינוּן בְּנוֹי. לְאוֹ אִינוּן בְּנֵי מְלָכִים, עַד דִּיהִדְרוּן לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְהַדְּיוּט דָּא, אֵף עַל גֵּב דְאִיהוּ הַדְּיוּט לְגַבִּי מְאִרִיָּה, בְּרַכְתָּא עָלִיָּה אֶתְמַר, אֵל תְּהִי בְּרַפְתְּ הַדְּיוּט קֶלֶה בְּעֵינֶיךָ. וְהַדְּיוּט דָּא לְגַבִּי מְלָכָא עֶבֶד מְטַטְרוֹן. וְאָדָם קְדָמָא דְלֹא נָטַר יְקַר דִּיהִבּוּ לִיָּה, נְחַתּוּ לִיָּה לְמִיכַל עִם חֲמוּרִים, וְאָמַר אֲנִי וְחֲמוּרֵי נֹאכַל בְּאֵבוּס אֶחָד. וְיִשְׁשַׁכְּרֵנּוּ בְּהִיא

חֲמָרָא, זָכָה לְאַתְקָרִי (בראשית מט) יִשְׁשַׁכֵּר חֲמֹר
גָּרָם.

וְרַבְנָן מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, מְטַרְוֵנִיתָא אַתְמַר בְּה
(תהלים קג) וּמְלֻכוֹתָו בְּפֹל מְשָׁלָה, בְּתַר
דְּאַתְלַבְּשָׂא בֵיה אַסְתֵּר, שְׁלִיטַת אַסְתֵּר עַל
אַחְשָׁרוּשׁ וְאוּמְתִיה. וְאַתְמַר בְּהוּ (אסתר ט) וְהָרוּג
בְּשׁוֹנְאֵיהֶם. וְאִי תִימָא דְאַתְיִיחַד עֲמָה. אַף עַל
גַּב דִּיהוּ בְּבִיתָא חֲדָא, חֵס וְשְׁלוֹם. אֲלָא,
כְּגִוּוֹנָא דִּיֹּסֵף, דְּאַתְמַר בֵּיה, (בראשית לט) וַתִּנַּח
בְּגָדוֹ אֶצְלָה, וְלֹא לְבוּשׁוֹ, אֲלָא בְּגָדוֹ, לִישְׁנָא
(ישעיה כד) דְּבוּגְדִים בְּגָדוֹ.

וְהָבָא סְתָרָא רַבְרָבָא. וּבְגִין דָּא, אַסְתֵּר, לִישְׁנָא
דְּסְתָרָאָה, (תהלים לב) אַתְהָ סְתַר לִי,
שְׁכִינְתָא אַסְתִּירַת לָהּ מֵאַחְשָׁרוּשׁ, וַיְהִיב לִיה
שִׂידָה בְּאַתְרָהּ, וְאַתְהִדְרַת אִיהִי בְּדְרוּעִיה
דְּמַרְדֵּכִי. וּמַרְדֵּכִי דְהוּה יָדַע שְׂמָא מְפָרְשׁ,
וְשַׁבְעִין לְשׁוֹן, עֶבֶד כֹּל דָּא בְּחֻכְמָתָא. וּבְגִין
דָּא אוּקְמוּהָ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, דְּאַפִּילוּ בְלֹא דָא,
אִית לִיה לְפָר נֶשׁ קוּדְם דִּיתִיחַד עִם אַתְתִּיה,
לְמַלְלָא עֲמָה, בְּגִין דְּשְׂמָא שִׂידָה אַתְחַלְפָּא
בְּאַתְתִּיה.

וְדָא בְּאַתְתָּא מְאִילָנָא דְטוֹב וְרַע, אֲבָל אִם הִיא
מְשַׁכְּנִיתָא, לִית לָהּ שְׁנוּי, הָדָא הוּא
דְכְתִיב, (מלאכי א) אֲנִי יְיָ לֹא שִׁנִּיתִי. אֲנִי, דָּא
שְׁכִינְתָּא. וְלִית לָהּ דְחִילוּ מְפֹל סְטָרִין אַחְרָנִין.
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאִין נִגְדוּ.
וּבְאַתְרָא דְשְׁכִינְתָּא תְּמָן, כְּמָה סְגוּלוֹת תְּמָן.
וּבְגִין דְּאַסְתֵּר אַתְלַבְּשַׁת שְׁכִינְתָּא
בְּה, חֲזִיא הוּת לְמַעְבַּד עֲמָה כְּמָה סְגוּלוֹת (פ"א
צומוֹת). כְּגִוּוֹנָא דְשָׂרָה, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא נָטִיר
לָהּ, בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְהוּת עֲמָה, נָטִיר לָהּ
מִפְרַעָה, וְאַפִּילוּ לְבוּשָׁה וְתַכְשִׁיטָיָה בְּכֻלְהוּ
שְׁוֵי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא סְגוּלוֹת, בְּגִין שְׁכִינְתָּא. וּבְגִין דָּא, אַתָּא פְרַעָה

לְהַקְרָא בְּחֵמֹר הִנֵּה, (בראשית מט)
יִשְׁשַׁכֵּר חֲמֹר גָּרָם.

וְרַבּוּתֵינוּ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, בְּמַלְכָּה
נְאָמַר (תהלים קג) וּמְלֻכוֹתָו בְּפֹל
מְשָׁלָה. אַחַר שֶׁהִתְלַבְּשָׂה בְּה
אַסְתֵּר, שְׁלִטָּה אַסְתֵּר עַל
אַחְשָׁרוּשׁ וְאוּמְתוֹ, וְנְאָמַר בְּהֶם
(אסתר ט) וְהָרוּג בְּשׁוֹנְאֵיהֶם. וְאִם
תֵּאמַר שֶׁהִתִּיחַד עֲמָה, אַף עַל גַּב
שְׁהִיּוּ בְּבִית אַחַד - חֵס וְשְׁלוֹם,
אֲלָא כְּמוֹ יוֹסֵף, שְׁנְאָמַר בּוּ
(בראשית לט) וַתִּנַּח בְּגָדוֹ אֶצְלָה, וְלֹא
לְבוּשׁוֹ, אֲלָא בְּגָדוֹ, לְשׁוֹן (ישעיה
כד) בּוּגְדִים בְּגָדוֹ.

וְכֵאֵן סוּד גְּדוּל. וּמְשׁוּם זֶה
אַסְתֵּר, לְשׁוֹן הַסְתָּרָה, (תהלים לב)
אַתָּה סְתַר לִי. הַשְׁכִּינָה הַסְתִּירָה
אוֹתָהּ מֵאַחְשָׁרוּשׁ, וַתִּנַּח לּוֹ
שִׂידָה בְּמִקְוָמָה, וְהִיא חֲזָרָה
לְזוֹרְעוֹת מַרְדֵּכִי. וּמַרְדֵּכִי שִׂידַע
אֵת שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ וְשַׁבְעִים לְשׁוֹן,
עָשָׂה כֹּל זֶה בְּחֻכְמָה. וְלִכְּן
פְּרָשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, שְׂאִפְלוּ
בְּלֵי זֶה יֵשׁ לְאָדָם לְפָנֵי שְׁתִּיתִיחַד
עִם אִשְׁתּוֹ לְדַבֵּר עֲמָה, מְשׁוּם
שְׂשִׁמָּא הַתְּחַלְפָּה שִׂידָה בְּאַשְׁתּוֹ.
וְזֶה בְּאַשָׁה מַעֲיָן טוֹב וְרַע. אֲבָל
אִם הִיא מְשַׁכְּנִיהָ, אִין לָהּ שְׁנוּי,
זֶהוּ שְׁכִתּוּב (מלאכי א) אֲנִי ה' לֹא
שִׁנִּיתִי. אֲנִי - זֶה הַשְׁכִּינָה. וְאִין
לָהּ פַּחַד מְכַל הַצְּדִידִים הָאֲחֵרִים,
זֶהוּ שְׁכִתּוּב (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם
כְּאִין נִגְדוּ.

וּבְמִקּוּם שִׁישׁ שֵׁם שְׁכִינָה, כְּמָה
סְגוּלוֹת יֵשׁ שֵׁם. וּמְשׁוּם שְׂאִסְתֵּר
הַתְּלַבְּשָׂה בְּה הַשְׁכִּינָה, רְאוּיָה
הִיתָה לְעֲשׂוֹת לָהּ כְּמָה סְגוּלוֹת
(צומוֹת). כְּמוֹ שָׂרָה, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שְׁמַר אוֹתָהּ, מְשׁוּם הַשְׁכִּינָה
שְׁהִיתָה עֲמָה שְׁמַר אוֹתָהּ
מִפְרַעָה, וְאַפְלוּ לְבוּשָׁה
וְתַכְשִׁיטָיָה, בְּכֻלָּם שֵׁם הַקְדוּשׁ

שְׁוֵי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא סְגוּלוֹת, בְּגִין שְׁכִינְתָּא. וּבְגִין דָּא, אַתָּא פְרַעָה

ברוך הוא סגלות משום השכינה. ומשום זה בא פרעה לסנדלה, הפה אותו בו. וכך גם בכל תכשיטה. בכל תכשיט ותכשיט שהיה נוגע בו, היה מכה אותו, עד שאותו הטמא נפרד ממנה, והחזירה לבעלה. ואם בתכשיטה כף, כל שפן מי שנוגע בגופה, ואפלו באצבע שלה, לצד היחוד, (במדבר א) והזר הקרב יומת. שהקדוש ברוך הוא לא נתן לו רשות לקרב אליה, זהו שפתיב אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.

ומשום זה לא כל שם רע שקול. מרגלים שהוציאו שם רע על ארץ ישראל, מתו. מי שמוציא שם רע על השכינה, כל שפן שלוקים בנשמתם. שאלה שהוציאו שם רע על הארץ, לקו בגופם, ומיתת עצמם מתו. אבל מי שמוציא שם רע על השכינה, נשמתם לוקה. וזה למי שיודע סוד זה ועיניו פתוחות. אבל מי שעיניו סתומות, אין לו כל כף ענש.

וכמה שרבותינו של המשנה שמו לפניהם, שאשה אנוסה מתרת לבעלה, ודאי אסור והתר של המשנה לא מדבר אלא בדברים של האדם, ואשה שהיא מעץ הדעת טוב ורע. אבל אשה שהיא מעץ החיים, אין דינה כאלה. (שהם מאילן עץ הדעת טוב ורע) שאותו עץ החיים צדיק וטוב לו, ובשכילו נאמר (משלי יב) לא יאנה לצדיק כל און, ולא לבת זוגו הצדקת. ולמדנו משרה בבית פרעה, שלא היתה לו רשות להתקרב אליה.

וכי שהוא צדיק ורע לו, זה שהוא מעץ של טוב ורע, שפיון שרע עמו, אין צדיק אשר לא יחטא באותו רע, מאחר שהוא

לסנדלה, מחא ליה עמיה. והכי נמי בכל תכשיטין דילה. בכל תכשיט ותכשיט דהיה נגע ביה, מחי ליה, עד דאתפרש מנה ההוא טמא, ואחזר לה לבעלה.

ואי בתכשיטין דילה כף, כל שפן מאן דנגע בגופא. ואפילו באצבע דילה, לסטרא דיחודא, (במדבר א) והזר הקרב יומת. דקודשא בריך הוא לא יהיב ליה רשו למקרב גבה, הדיא הוא דכתיב, (ישעיה מב) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.

ובגין דא, לא כל שם רע שקול. מרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא דישראל מיתו. מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, כל שפן דלקיין בנשמתהון. דאלין דאפיקו שום ביש על ארעא, לקו בגופייהו, ומיתת גרמייהו מיתו. אבל מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, נשמתא דלהון לקאה. והאי למאן דיידע רזא דא, ועינוי פתחין. אבל מאן דעינוי סתימין, לית ליה עונשא כל כף.

וכמה דרבנן דמתניתין שויין קמייהו, דאתתא אנוסה מותרת לבעלה. ודאי איסור והיתר דמתניתין לא ממילא אלא במיליה דבר נש, ואתתא דאיהי מאילנא דעץ הדעת טוב ורע. אבל אתתא דאיהי מאילנא דחיי, לאו לה דינא כאלין, (דאינון מאילנא דעץ הדעת טוב ורע) דהוא דאילנא דחיי, צדיק וטוב לו. ובגיניה אתמר, (משלי יב) לא יאונה לצדיק כל און, ולא לבת זוגו צדקת. ואוליפנא משרה בביתא דפרעה, דלא הוה ליה רשו למקרב בהדה.

ומאן דאיהו צדיק ורע לו, האי דאיהו מאילנא דטוב ורע, דכיון דרע עמיה, (קהלת ז) אין צדיק אשר לא יחטא בההוא רע, פתר דאיהו עמיה. רשע וטוב לו, דאתגבר

עמו. רשע וטוב לו, שהתגבר יצר הרע על יצר הטוב, נאמר וטוב לו. טוב הוא תחת רשותו, ומשום שהרע שולט על הטוב, הוא רשע, שאותו שהתגבר לקח את השם. רשע ורע לו, אל אחר, סמאל. ורע לו, סם המות שלו עובדי כוכבים ומזלות, (תהלים לד) תמותת רשע רעה. ומשום זה אינה אנוסה, אלא יש בה תערוכת באותה נשמה של טוב ורע.

והתורה שנבראה (שנתנה), נשברו לוחותיה, שמשולים לבתולים. והקדוש ברוך הוא חזר ונתן אותם לישראל לשמר אותה. תורה שבפעל פה נקראת הלכה למשה מסיני, והחתן שלה שבר את בתוליה. ומי שמוציא עליה שם רע, שיאמר שהתורה היא איננה זו, שהרי לוחותיה נשברו - הקדוש ברוך הוא, שהוא אבי הנצרה, יאמר לו: בת, שהיא בתבת בראשית, היא בת המלך. הקדוש ברוך הוא אומר: (דברים כב) ופרשו השמלה, ונפתחת יריעה מספר תורה, ויראו שנאמר בה (שמות לד) פסל לך שני לוחות אבנים כראשנים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשנים אשר שברת.

מיד קם אליהו וכל בעלי הישיבה, וברכו אותו ואמרו: סיני סיני, כף ראוי לשמע דברים שלך ולשתק, אבל ברשות הקדוש ברוך הוא ושכינתו אני ורצה לדבר דבר אליך, לכבודך. אמר לו, אמר.

פתח ואמר, רוצה הנאמן, הפלה היו שלך נתן אותה הקדוש ברוך הוא לאברהם לגדלה אליך, ומשום שהוא שמר אותה, נקראה בתו, זהו שכתוב בת

יצר הרע על יצר טוב, אתמר וטוב לו, טוב איהו תחות רשותיה, ובגין דרע שליט על טוב, רשע איהו, דההוא דאתגבר נטיל שמא. רשע ורע לו, אל אחר סמאל, ורע לו, סם המות דיליה עבודת כוכבים ומזלות, (תהלים לד) תמותת רשע רעה. ובגין דא, אנוסה לאו איהי, אלא אי אית בה תערוכת בההיא נשמתא, דטוב ורע.

ואורייתא דאתבריא (נ"א דאתייהיבת), אתברו לוחין דילה, דאינון משולים לבתולים. וקודשא בריך הוא הדר יהיב לון לישראל, לנטרא לה, אורייתא דבעל פה אתקריאת הלכה למשה מסיני. וחתן דידה, תבר בתולים דילה. ומאן דאפיק שום ביש עלה, דיימא דהא ההיא אורייתא לאו איהי דא, דהא לוחין דילה אתברו. קדשא בריך הוא יימא ליה, דאיהו אבי הנצרה. בת, דאיהו בתיבת בראשית, איהי ברתא דמלפא, קדשא בריך הוא אמר ופרשו השמלה, ואתפתחת יריעה מספר תורה, ויחזון דאתמר ביה, (שמות לד) פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על (דף רע"ו ע"ב) הלוחות הראשונים אשר שברת.

מיד קם אליהו, וכל מארי מתיבתא, וברוכו ליה, ואמרו סיני סיני, הכי אתחזיית למשמע מלין דילך ולשתוק, אבל ברשותא דקודשא בריך הוא ושכינתיה, אנא בעי למללא מלה לגבך, ליקרא דילך. אמר ליה אימא.

פתח ואמר, רעיא מהימנא, האי כלה דילך, קדשא בריך הוא ייב לה לאברהם לגדלה לך, ובגין דאיהו נטיר לה,

היתה לו לאברהם ובכל שמה. ובה קיים כל התורה כלה, ואפלו ערובי תבשילין, זהו שפתוב (בראשית כו) וישמר משמרתי וגו'. והוא היה אמן אליה, כמו (אסתר ב) ויהי אמן את הדסה. והקדוש ברוך הוא ברוך אותו בגללה, זהו שפתוב (בראשית כד) וה' ברוך את אברהם בכל. וגדלה מפל טובות טובות, וגמל עמה חסד, והעלה אותו בגדלה במדת חסד של אברהם, והיה ביתו בגללה פתוח לרוחה, לגמל חסד עם כל באי עולם.

ומשום שהוא גמל עמה חסד, כשבני אברהם היו ממשכנים בכמה חטאים במצרים, אמר לה' הקדוש ברוך הוא: רועה הנאמן, לה' וגמל טובות למי שגמל עמו, שהרי הכלה שלך נתתי לו אותה לגדלה במדות טובות, והוא גדלה בשלש עשרה מדות הרחמים שרמוזות בשלש תבות וה"ו אג"ו וה"ו, שהן וא"ו, שפוללים בהן שבעים ושנים שמות כמנין חסד, שבהם היה מתגבר אברהם על שבעים ושתיים אמות, ובכלה שלך היה לו סגולה בשבעים ושנים שמות, והיה מנצח כל אמה ולשון.

ומשום זה, (ישעיה סג) מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ובוקע מים, שנקרעת לו את היים לפני בניו לשנים עשר קרעים, בחשבון ו"ו, ובזכות א' (ובגללה) עברת (עשית) את היים ליבשה, ובה טבעו המצרים שלא מאמינים בוא"ו, שהוא אחד. ולעתיד לבא, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, יתקיים בישראל, זרעו של אברהם. וכך יתקיים, מוליך לימין משה זרוע תפארתו (זרע אברהם) ובוקע מים של התורה לפניהם להיות לה' כד

אתקריאת ברתיה. ה' הוא דכתיב, בת היתה לו לאברהם ובכל שמה. ובה קיים כל אורייתא כלה, ואפילו ערובי תבשילין. ה' הוא דכתיב, (בראשית כו) וישמור משמרתי וגו'. ואיהו ה'ה לגבה אומן, כגון (אסתר ב) ויהי אמן את הדסה. וקודשא בריך הוא בריך ליה בגינה, ה' הוא דכתיב, (בראשית כד) וי' ברוך את אברהם בכל. וגדיל לה מפל מדות טבין, וגמיל לה חסד, וסליק לה בגדולה במדת חסד דאברהם, והוה ביתיה בגינה פתוח לרוחה, למגמל חסד עם כל באי עולם.

ובגין דאיהו גמיל חסד עמה, כד בנוי דאברהם הוה ממושפנין בכמה חובין במצרים, אמר קדשא בריך הוא לה רעיא מהימנא, זיל וגמיל טיבו, למאן דגמיל ליה עמו, ה' כלה דילה, והיבת לה ליה, לגדלה לה במדות טבין, ואיהו גדיל לה בתליסר מכילן דרחמי, דרמיזין בתלת תיבין וה"ו אג"ו וה"ו, דאינון וא"ו. דכליל בהון ע"ב שמהן, כמנין חסד. דבהון הוה אתגבר אברהם על ע"ב אומין ובכלה דילה, הוה ליה סגולה בע"ב שמהן, והוה נצח לכל אומה ולישן.

ובגין דא, (ישעיה סג) מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ובוקע מים, דימא קרעת ליה קדם בנוי, בתריסר קרעין, בחושפון ו"ו, ובזכות א' (ס"א ובגינה) עברת (ס"א עברת) ימא יבשתא. ובה טופעו מצרים, דלא מהימנין בוא"ו דאיהו אחד. ולזמנא דאתי, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, יתקיים בישראל זרעא דאברהם. וכך יתקיים, מוליך לימין משה זרוע תפארתו (זרע דאברהם) ובוקע מים דאורייתא קדמהון,

לְמַהְיוּי לָךְ שֵׁם עוֹלָם. וְתִמְצֵן תְּרוּיַח פְּלָה דִילָךְ. וּבְגִין דְּבֵית דָּא, אֲתִיְהִיבַת לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיְהִי הַלְכָה דִילָךְ, מְסֻטְרָא דְשְׂמַאלָא, הַלְכָה לְמִשְׁה מְסִינִי. דְּהָא מְסֻטְרָא דִימִינָא, ה' הַלְכָה דִילָךְ, מְסֻטְרָא דְשְׂמָא דְאַבְרָהָם. י' דִיצְחָק. וְכֹלָא ה"י מִן אֱלֹהִים. וְאַנְתָּ וְא"ו, מְלֵא דִילָה, שְׁלִימוֹת דִילָה, כּוֹס מְלֵא בְקַדְמִיתָא כ"ס י"ה, וְלִבְסוּף כּוֹס מְלֵא בְרַכַּת י"י.

שֵׁם עוֹלָם. וְשֵׁם תְּרוּיַח אֶת הַפְּלָה שְׁלָךְ. וּמִשׁוֹם שְׂבַת זֹו נִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא הַלְכָה שְׁלָךְ מִצַּד הַשְּׂמָאל, הַלְכָה לְמִשְׁה מְסִינִי, שְׁהָרִי מִצַּד הַיְמִינִי ה' הַלְכָה שְׁלָךְ, מִצַּד הַשֵּׁם שֶׁל אַבְרָהָם. י' שֶׁל יִצְחָק. וְהַפֶּל ה"י מְאֵלֵהִים. וְאַתָּה וְא"ו, מְלֵא שְׁלָה, שְׁלִמוֹת שְׁלָה, כּוֹס מְלֵא. בְּתַחֲלָה כ"ס י"ה, וְלִבְסוּף כּוֹס מְלֵא בְרַכַּת ה'.

וּמִשׁוֹם שְׂנִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵךְ, שְׁהֵם מִצַּד הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, יִשְׁ לְגִלוֹת לְמָה נִתְּנָה לְהֵם, שְׁהָרִי וְדִאי אַבְרָהָם הָרִי נֹאמַר לְמָה נִתְּנָה לוֹ, וְאַתָּה גְּמַלְתָּ חֶסֶד עִם בְּנִי, כְּמוֹ שְׁהוּא גְּמַל לָךְ. לְיִצְחָק נִתַּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לוֹ וְלִזְרַעוֹ לְשִׁמְר (לְעֵטָר) אוֹתָהּ מְעַץ טוֹב וְרַע, וְעֲשׂוּ לָהּ כְּמָה גְּדִרִים, וְחִתְּכוּ לָהּ כְּמָה לְבוּשִׁים, שְׁהֵם לְבוּשֵׁי זָהָב, בְּכֻמָּה פְּסָקוֹת. וְהִיוּ חוֹלְקִים וּמְקַשִּׁים עֲלֵיהֶם, עַל הַפְּסָקוֹת הַלְלוּ, לְתַקְנָה בְּכֻמָּה פְּרוּקִים, לְקַשֵּׁט אוֹתָהּ בְּכֻמָּה מִינֵי קְשׁוּטִים לְשִׁבְתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, לְהִיּוֹת מְקַשֵּׁטת אֵלֶיךָ בְּזִמְן שְׁתַּבֵּא אֵלֶיךָ בְּגֹאֲלָהּ הָאֲחֻרוֹנָה, שְׁנֹאמַר בָּהּ (קַהֲלַת א) מ"ה ש"הִיָּה ה"וּא.

וּמִשׁוֹם שְׁהֵם גְּרָמוּ לָךְ וְעֲשׂוּ עִמָּךְ טוֹבוֹת, אֲתָה סְבַלְתָּ בְּגִלְלָם כְּמָה מַפּוֹת פְּדֵי שְׁלֵא יִהְיֶה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, שְׁנֹאמַר בּוֹ (יִחְזַקְאֵל א) וּפְנֵי הַשּׁוּר מִהַשְּׂמָאל, מְזַרְע יוֹסֵף שְׁנֹאמַר בּוֹ (דְּבָרִים לג) בְּכוֹר שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ. וּבִשְׁבִיל שְׁלֵא יִתְחַלֵּל הוּא וְזַרְעוֹ בֵּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת בְּחֵטָא שֶׁל יִרְבְּעִם שְׁעֵשָׂה עֲבוּדָה זָרָה, הִיָּה הוּא לְהִתְחַלֵּל בְּעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת הוּא וְזַרְעוֹ, מִשׁוֹם

וּבְגִין דְּאֲתִיְהִיבַת לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵךְ, דְּאִינוּן מְסֻטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא, אִית לְגִלְאָה אֲמָאי אֲתִיְהִיבַת לוֹן דְּהָא וְדִאי אַבְרָהָם הָא אֲתַמַּר אֲמָאי אֲתִיְהִיבַת לִיָּה. וְאַנְתָּ גְּמִילְתָּ חֶסֶד עִם בְּנוֹי, כְּגִוּוֹנָא דְּגְמִיל הוּא עִמָּךְ. לְיִצְחָק יִהֵב לִיָּה קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא לִיָּה וְלִזְרַעִיָּה, לְנִטְרָא (כ"א לְעֵטָרָא) לָהּ מְאִילָנָא דְּטוֹב וְרַע. וְעַבְדוּ לָהּ כְּמָה גְּדִרִין, וְחִתְּיִכוּ לָהּ כְּמָה לְבוּשִׁין, דְּאִינוּן לְבוּשֵׁי דְּהַבָּא, בְּכֻמָּה פְּסָקוֹת. וְהִיוּ חוֹלְקִין וּמְקַשִּׁין עֲלֵיהֶוּ עַל אֵלִין פְּסָקוֹת, לְתַקְנָא לָהּ בְּכֻמָּה פְּרוּקִין, לְקַשֵּׁט לָהּ בְּכֻמָּה מִינֵי קְשׁוּטִין, לְשִׁבְתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, לְמַהְיוּי מְקַשֵּׁטָא לְגַבְּךָ בְּזִמְנָא דְּתִיתִי לְגַבְּהָ בְּפוּרְקָנָא בְּתַרִּיתָא, דְּאֲתַמַּר בָּהּ (קַהֲלַת א) מ"ה ש"הִיָּה ה"וּא. (חֲסַר כַּאוּ).

וּבְגִין דְּאִינוּן גְּרָמוּ לָךְ, וְעַבְדוּ עִמָּךְ טְבִין, אֲנַת סְבִילַת בְּגִינִיָּהוּ כְּמָה מְכַתְּשִׁין, בְּגִין דְּלֵא יִתְקַטִּיל מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּאֲתַמַּר בִּיָּה (יִחְזַקְאֵל א) וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמָאל, מְזַרְעָא דְּיוֹסֵף, דְּאֲתַמַּר בִּיָּה (דְּבָרִים לג) בְּכוֹר שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ. וּבְגִין דְּלֵא יִתְחַלֵּל הוּא וְזַרְעִיָּה בֵּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, בְּחֻבְיָה דִּירְבְּעִם דְּעַבְד עֲבוּדָה זָרָה, הָוּה הוּא לְאֲתְחַלֵּלָא בְּעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת הוּא וְזַרְעִיָּה, בְּגִין דִּירְבְּעִם בֶּן נְכֻט מְזַרְעִיָּה אִיְהוּ, בְּגִינִיָּה

נְכֻט מְזַרְעִיָּה אִיְהוּ, בְּגִינִיָּה

שִׁרְבָעָם בֶּן נֹכַח הוּא מְזַרְעוּ, וּבְגִלְלוּ נֹאמַר בְּךָ, (ישעיה נג) וְהוּא מַחֲלֵל מִפְּשָׁעֵינוּ וְגו' וּבַחֲבֵרְתוֹ נִרְפָּא לְנוּ.

וְיִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם שֶׁהֵם כְּלוּלִים יָמִין וּשְׂמָאל, שֵׁם ה"י שֶׁלֶף הַיְתֵה בְּשִׁלְמוֹת, יֵשׁ לָךְ לְהַתְיַחֵד עִמָּהּ בִּינֵיהֶם. וּמִשּׁוּם שֶׁבְּךָ נֹאמַר כִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, נֹאמַר בְּךָ וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוֹכֵל לְשַׁלְּחָה כָּל יָמֶיהָ. בְּגִלוֹת לֹא יְכֹל לְפָרֵשׁ אוֹתוֹ מִמֶּנָּה כָּל יָמָיו.

וְאִיךָ הוּא שֵׁם רַע שֶׁהוֹצֵאתָ עֲלֶיהָ? אֵלֶּא אַחַר שֶׁהִיא נִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל, כָּל מִי שֶׁמוֹצֵיא שֵׁם רַע עַל יִשְׂרָאֵל, כְּאֵלוֹ הוֹצִיא עֲלֶיהָ. וְהַשֵּׁם רַע הִיָּה, שֶׁאַמְרַתְּ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, (שמות לב) לְמָה ה' יַחֲרֶה אִפְּךָ בְּעַמֶּךָ. וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר, וְכִי אֶתָּה הוֹצֵאתָ שֵׁם רַע עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁעָשׂוֹ אֶת הָעֶגְלָה? לָךְ רַד כִּי שַׁחַת עַמֶּךָ. וְדַאי עָרַב רַב שֶׁאַתָּה גִּירַת אוֹתָם עָשׂוֹ אֶת הָעֶגְלָה, וּמִשּׁוּם זֶה - כִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה.

כָּם הַרְעִיָה הַנְּאֻמָּן, נִשְׁק לֹו בְּפָנָיו וְעַל עֵינָיו וּבְרַךְ אוֹתוֹ, וְאָמַר לוֹ: תִּהְיֶה מְבָרָךְ מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתוֹ בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה שְׁלוֹ, וּבְעֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת שְׁלוֹ, וּבְכָל הַשְּׂמוֹת שְׁלוֹ, וּבְכָל בְּעֲלֵי הַיְשִׁיבוֹת וּבְכָל הַמְּלָאכִים. וְעֵנּוּ כָּלֶם וְאָמְרוּ אָמֵן. וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתוֹ הוֹדוּ בְּבִרְכָתוֹ. אֵלֶיהוּ, קוּם פְּתַח פִּיךָ בְּמִצְוֹת עַמִּי, שֶׁאַתָּה הוּא עוֹזֵר שְׁלִי מִכָּל צָד, שְׁהִרִי עֲלֶיךָ נֹאמַר בְּתַחֲלָה, (במדבר כח) פִּינְחָס בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, בֶּן אֶהֱרֹן שְׁלִי הוּא, (משלי יז) וְאֵח לְצָרָה יוֹלֵד.

אֶתְמַר בְּךָ, (ישעיה נג) וְהוּא מַחֲלֵל מִפְּשָׁעֵינוּ וְגו', וּבַחֲבֵרְתוֹ נִרְפָּא לְנוּ.

וְיִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּאֵינוֹן כְּלִילָן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, תַּמָּן ה"י דִּילָךְ בְּשִׁלְמוֹ הוּא, אֵית לָךְ לְאַתְיַחֲדָא עִמָּהּ בִּינֵיהוּ. וּבְגִין דְּאֶתְמַר בְּךָ, כִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, אֶתְמַר בְּךָ וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה, לֹא יוֹכֵל לְשַׁלְּחָה כָּל יָמָיו, בְּגִלוֹתָא לֹא יְכִיל לְמַפְרֵשׁ לִיה מִמֶּנָּה כָּל יוֹמָיו.

וְאִיךָ הוּא שֵׁם רַע דְּאַפִּיקַת עֲלָהּ. אֵלֶּא בְּתַר דְּאַתְיַהִיבַת אֵיהִי לְיִשְׂרָאֵל, כָּל מָאן דְּאַפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל יִשְׂרָאֵל, כְּאֵילוֹ אִפִּיק עֲלָהּ. וְשׁוּם בִּישׁ הוּא, דְּאַמְרַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (שמות לב) לְמָה יִי יַחֲרֶה אִפְּךָ בְּעַמֶּךָ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְכִי אַנְתָּ אִפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל יִשְׂרָאֵל דְּעַבְדוֹ יַת עֶגְלָה, לָךְ רַד כִּי שַׁחַת עַמֶּךָ. עָרַב רַב וְדַאי, דְּאַנְתָּ גִּירַת לֹוֹן עַבְדוֹ יַת עֶגְלָה. וּבְגִין דָּא כִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה.

כָּם רַעֲיָא מְהִימְנָא, נְשִׁיק לִיה בְּאַנְפוּי, וְעַל עֵינָיו וּבְרִיךְ לִיה, וְאָמַר לִיה, תִּהֵא מְבָרָךְ מִפּוּמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ, בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה דִּילֵיהּ, וּבְעֶשֶׂר סְפִירָן דִּילֵיהּ, וּבְכָל שְׂמָהֶן דִּילֵיהּ, וּבְכָל מְאָרֵי מְתִיבְתָאן, וּבְכָל מְלָאכִין. וְעֵנּוּ כְּלָהוּ וְאָמְרוּ אָמֵן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ הוֹדוּ בְּבִרְכָתֵיהּ. אֵלֶיהוּ, קוּם אֶפְתַּח פּוּמְךָ בְּפִקּוּדֵין עַמִּי, דְּאַנְתָּ הוּא עוֹזֵר דִּילִי, מִכָּל (דף רע"ז ע"א) סְטֵרָא, דְּהֵא עֲלֶיךָ אֶתְמַר בְּקִדְמִיתָא, (במדבר כח) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, בֶּן אֶהֱרֹן וְדַאי, בֶּן אָח דִּילִי הוּא, (משלי יז) וְאֵח לְצָרָה יוֹלֵד.

כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא ארשה וגו'. מצוה זו לדון במפתח חמשים פספ, זהו שכתוב כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא ארשה. אלו ישראל, מצד השכינה נקראו בת. ותפשה ושכב עמה ונמצאו ונתן [וגו'] לאבי הנער[ה] חמשים פספ ולו תהיה לאשה [וגו'] לא יוכל [ל]שלקה כל ימיו. רבותינו וכל בעלי הישיבה, איש - אלה ישראל מצד הקדוש ברוך הוא. ותפשה בקשר של תפלין, ותפשה בכנפי מצוה. אשר לא ארשה, בת יחידה, זו הנשמה. ושכב עמה, בתפלת שכיבה, בהשכיבנו. ונתן לאבי הנערה חמשים פספ, כ"ה כ"ה אותיות היחוד.

קום רועה נאמן, שודאי מי שמשפדל בהלכה שלא לשמה והרויח הלכה, ודאי היא בתפיסה אליו. ועם כל זה פרושה, לעולם יעסק אדם בתורה אפלו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, והלכה זו מצד של נער טוב, שנפרד מעץ של טוב ורע, שהוא אסור והתר, טמאה וטהרה, פשר ופסול. ועל שם נער נקראת היא נערה, שעתיד לקים בה, (איוב לח) וינערו רשעים ממנה, שהם אסור טמא ופסול, סמאל ומרפכותיו.

דבר אחר כי ימצא איש נערה בתולה - אלו ישראל, שכתוב (הושע יא) כי נער ישראל ואהבהו. נער מצד מטטרו"ן. ואין איש אלא הקדוש ברוך הוא, שנאמר (שמות טו) ה' איש מלחמה. פי ימצא איש נערה בתולה, בתולת ישראל, שנאמר בה (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. (הושע ב) הנה אנכי מפתיח

כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא ארשה וגו'. פקודא דא, לדון במפתח חמשים פספ. הדא הוא דכתיב, כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא ארשה. אלין ישראל, מסטרא דשכינתא אתקריאו בת. ותפשה ושכב עמה ונמצאו ונתן לאבי הנערה חמשים פספ ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלקה כל ימיו. רבנן וכל מארי מתיבתא, איש, אלין ישראל, מסטרא דקודשא בריך הוא. ותפשה, בקשורא דתפלין. ותפשה בכנפי מצוה. אשר לא ארשה, בת יחידה, דא נשמה. ושכב עמה, בצלותא דשכיבא, בהשכיבנו. ונתן לאבי הנערה חמשים פספ, חמשה ועשרים חמשה ועשרים אתון דיחודא.

קום רעיא מהימנא, דודאי מאן דאשתדל בהלכה שלא לשמה, ורווח הלכה, ודאי בתפישה איהי לגביה. ועם כל דא אוקמוה, לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. והאי הלכה מסטרא דנער טוב, דאתפרש מאילנא דטוב ורע, דאיהו איסור והיתר, טומאה וטהרה, פשר ופסול. ועל שם נער, אתקריאת איהי נערה. דעתיד לקיים בה, (איוב לח) וינערו רשעים ממנה, דאינון איסור טמא ופסול, סמאל ומשרייתיה.

דבר אחר כי ימצא איש נערה בתולה, אלין ישראל, דכתיב, (הושע יא) כי נער ישראל ואהבהו, נער מסטר דמטטרו"ן. ואין איש אלא קדשא בריך הוא, שנאמר (שמות טו) יי' איש מלחמה. פי ימצא איש נערה בתולה, בתולת ישראל, דאתמר בה (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. (הושע ב) הנה אנכי

והולכתיה והולכתיה המדבר, ולאחר כן פתח להם חמשים שערי חרות, שהם חמשים שערי רחמים מצד של אברהם אביהם. וזהו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף, וכסף מדרגת החסד, דרגת אברהם.

שביציאת מצרים פתח להם חמשים שערי חרות מצד דין השמאל, שהוא אדני, ששם דן אנכי. קדם דין - (בראשית טו) דן אנכי, ואחר כך יצאו. אבל בגאולה האחרונה, (ישעיה נד) וברחמים גדולים, מצד אברהם, וגאולה דרָגָה של אברהם. שבינה, שם היא היד הגדולה, שם היא חמשים כסף. ואחר כך לא יוכל שלחה בגלות כל ימיו, משום שלו תהיה לאשה, כמו שנאמר (הושע ב) וארשתיך לי לעולם. וכתוב אחר, (ישעיה נד) כי בעליך עשיך ה' צבאות שמו. (שם סב) לא יאמר לך עוד עזובה. שאף על גב ששכינה בגלות, הקדוש ברוך הוא לא זו ממנה. מצוה אחר זו, לשא אנוסתו. שודי אנוסה יש משני צדדים: אנוסה באהבתו אליה, והיא לא אוהבת אותו. ויש אנוסה שהיא אוהבת אותו, ופוחדת להודגו עמו בלי קדושין וברכה, והיא לא רוצה אם היא פשוטה אליו, ולו תהיה לאשה.

בסתרי תורה יש לנו להמשיל משל. יש נשמה שהיא מלכה, ויש נשמה שהיא אמה, כמו (שמות כא) וכי ימכר איש את בתו לאמה. ויש נשמה שהיא שפחה פשוטה של האדם. גם כן, יש שהוא עבד שפחה אל הנשמה, ולפעמים הנשמה הולכת בסוד הגלגול, זהו שכתוב (בראשית ח) ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה. ויצר הרע ורדף אחריה להכנס בגוף, שהיא שפחה לַיצר

מפתיה והולכתיה המדבר, ולבתר אפתח לון חמשין תרעין דחירו, דאינון חמשין תרעין דרחמי, מסטרא דאברהם אביהון. והאי איהו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף, וכסף מדרגא דחסד, דרגא דאברהם.

דבמפקנו דמצרים, חמשין תרעין דחירו אפתח לון, מסטרא דדינא דשמאלא, דאיהו אדני, דתמן (בראשית טו) דן אנכי. קדם דינא דן אנכי, ולבתר נפקו. אבל בפורקנא בתרייתא, (ישעיה נד) וברחמים גדולים, מסטרא דאברהם, וגדולה דרגא דאברהם, דבינה, תמן איהי יד הגדולה, תמן איהי נ' כסף. ולבתר לא יוכל שלחה בגלותא כל ימיו, בגין דלו תהיה לאשה, כמה דאתמר (הושע ב) וארשתיך לי לעולם. וקרא אחרינא, (ישעיה נד) כי בועליך עושיך יי' צבאות שמו. (ישעיה סב) לא יאמר לך עוד עזובה. דאף על גב דשכינתא איהי בגלותא, קדשא בריך הוא לא זו מנה.

פקודא בתר דא, לישא אנוסתו. דודאי אנוסה אית מתרין סטרין, אנוסה ברחימו דיליה לגבה, ואיהי לא רחימת ליה. ואית אנוסה דרחימת איהי ליה, ודחילת לאזדווגא עמיה בלא קדושין וברכה, ואיהי לא בעאת אם היא הדיוטא לגביה, ולו תהיה לאשה.

בסתרי תורה, אית לן להמשיל משל, נשמתא אית דאיהי מטרוניתא. ונשמתא אית, דאיהי אמה. פגון (שמות כא) וכי ימכור איש את בתו לאמה. ונשמתא אית, דאיהי שפחה הדיוטא דבר נש. אוף הכי, אית דאיהו עבד שפחה לגבי נשמתא. ולזמנין נשמתא אזלא ברזא דגלגולא, הדא הוא דכתיב, (בראשית ח) ולא מצאה היונה מנוח

לכף רגלה, ויצר הרע רדיף אבתרהא, לאעלא בגופא, דאיהו שפחה לגבי יצר הרע. איהו שד יהודי. ונשמתא י', אמה העבריה. ובה ההוא שד, אתהדר שדי, דנטיר לה להיהיא נשמתא, ותב בה בתיובתא, ומברך בה לקודשא בריך הוא בכל יומא בברוך. ומקדש בה לקודשא בריך הוא, בקדש קדש קדש. ומיחד עמה לקודשא בריך הוא, בקריאת שמע.

הרע. הוא שד יהודי. ונשמא י', אמה העבריה. ובה אותו השד וחוזר לשדי, ששומר את אותה הנשמא, ושב בה בתשובה, ומברך בה את הקדוש ברוך הוא בכל יום בברוך, ומקדש בה את הקדוש ברוך הוא בקדוש קדוש קדוש, ומיחד עמה את הקדוש ברוך הוא בקריאת שמע.

מה שהיה אותו שד, חוזר מלאך שלו מטטרון (רוחא מניח), וחוזר להיות שדי, שפך עולה מטטרון בחשבון שדי. ומיד יתקיים בו, ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. ואם לא חזר בתשובה, היא משתעבדת אליו בחטאים שעשיתה, ויתקיים בה, האשה וילדיה תהיה לאדוניה. ונאמר באותו שד בעל חובו, והוא יצא בגפו. והשד הזה הוא כמו המטה של משה, שהתהפך ממטה לנחש, ומנחש למטה. כך השד הזה, מתהפך משד למלאך, וממלאך לשד, כפי מעשי האדם. ומכאן נודע יוסף השד למה נקרא כך.

ועל שם שדים שבאו מזה, פרושה בעלי המשנה, שיש מהם כמו מלאכי השרת, והם תלמידי חכמים שיודעים מה שהיה ומה שעתיד להיות. והם בדמיותיהם בארץ, אלו בעלי פילוסופיה, אצטגניני ישראל, שיודעים מה שהיה ומה שעתיד להיות מאותות החמה והלבנה, מלקוי שלהם, וכל כוכב ומזל, ומה הוא מראה בעולם.

ויש מהם כמו בהמה, פרים ורבים פבהמה, דמותם למטה הם עמי הארץ, ופרושה בעלי המשנה, שהם שקץ ובונותיהם שרץ. ועל בנותיהם נאמר, (דברים

מה דהוה איהו שד, אתהדר מלאך דידיה מטטרון, (רוחא מניח) ואתהדר שדי דהכי סליק במטטרון, בחושבן שדי. ומיד יתקיים ביה, ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. ואי לא חזר בתיובתא, איהי לגביה משתעבדת בחובין דעבדת, ויתקיים ביה (שמות כא) האשה וילדיה תהיה לאדוניה. ואתמר בההוא שד בעל חוביה, והוא יצא בגפו. והאי שד, איהו כמטה דמשה, דאתהפך ממטה לנחש, ומנחש למטה, הכי האי שד, אתהפך משד למלאך, וממלאך לשד, כפום עובדוי דבר נש. ומהכא אשתמודע יוסף שידיא, אמאי אתקרי הכי.

ועל שם שדים דאתו מהאי, אוקמוה מארי מתניתין, דאית מנהון כמלאכי השרת, ואינון תלמידי חכמים דידעין מאי דהוה, ומה דעתיד למהוי. ואינון בדיוקנניהו בארעא, אינון מארי פילוסופיא, אצטגניני ישראל, דידעין מאי דהוה, ומאי דעתיד למהוי, מאותות דחמה וסיהרא, לקותא דלהון, וכל ככב ומזל, ומה אחזי בעלמא.

ואית מנהון (דף רע"ז ע"ב) פבהמה, פריין ורכין פבהמה, דיוקנא דלהון לתתא אינון

עמי הארץ, ואוקמוה מארי מתניתין, דאינון שקץ, ובונותיהון שרץ. ועל

כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה. וְהֵם שׁוֹנְאִים אֶת תְּלַמִּידי הַחֲכָמִים בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָּה, שֶׁהֵם מִמֶּשׁ מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת. וּמִשׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָּה עַל אָדָם, אִם יִהְיֶה כְּמוֹ מִלְּאֲךָ ה' צְבָאוֹת - תּוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ, וְאִם לֹא - לֹא יִבְקָשׁוּ תּוֹרָה מִפִּיהוּ.

וַיֵּשׁ אַחֲרֵיהֶם בְּעֲלֵי סִתְרֵי תּוֹרָה, בְּעֲלֵי מִדּוֹת, שֶׁהֵם יוֹרְשִׁים נִשְׁמוֹת מִצַּד הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה שְׁכֻלּוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת. שְׁמֵי שִׁירֹשׁ אוֹתָהּ וְזוֹכָה בָּהּ, זוֹכָה לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי פְרוּד, עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע. שָׁאֵם הֵיוּ יוֹרְשִׁים אֶת הַמַּלְכוּת הַיְחִידָה, הֵיוּ תִשַׁע בְּפִרוּד מִמֶּנָּה. מִשׁוּם שָׁאֵין שֵׁם פְּרוּד, אָמַר בְּעַל סֵפֶר יְצִירָה עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע.

וְאִם תֹּאמְרוּ שְׁעוּלָה לְמַעְלָה מֵעֶשֶׂר - שֵׁם הַמִּפְרָשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, הָרִי עֶשֶׂר. יו"ד שְׁמַתִּיחַד עִמָּה, וְלֹא עוֹלָה לְמַעְלָה מֵעֶשֶׂר. וּמִשׁוּם זֶה י', וְלֹא י"א. אֲבָל מִי שֶׁמַּחְבֵּר יו"ד, שְׁהִיא אוֹת בְּרִית, בְּשִׁפְחָה, וְהַמְלִפָּה כְּלוּלָה מִי, בְּשֵׁד שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה סְמָא"ל, נִדוּן בְּגִיהֶנָּם.

שְׁמוֹ שִׁירֹשׁ בֵּת הַמְּלֶךְ מַלְכוּת, לֹא זוֹכָה בָּהּ, אֲלֵא בֶן הַמְּלֶךְ, שְׁנִקְרָא (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּצַּד זֶה נִקְרָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנִים לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים יד) בְּנִים אִתָּם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם. וּמַלְכוּת זוֹ שֶׁל אֲצִילוֹת.

וַיֵּשׁ פִּנְגָּדָה מַלְכוּת שֶׁל בְּרִיאָה, וְהִיא מַלְכוּת לְמַלְאָכִים שֶׁל הַבְּרִיאָה. וְהִיא נִעְרַת הַמְּלִכָּה, מִשְׁמֶשֶׁת שְׁלָה, וְהִיא דְמוּת הַגְּבִירָה שְׁלָה, כְּלוּלָה מִי. זוֹ בְּחֻטָּאי יִשְׂרָאֵל יְכוּלָה לְהִתְחַלֵּל בֵּין אֲמוֹת הָעוֹלָם. אֲבָל מַלְכוּת שֶׁל אֲצִילוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

בְּנוֹתֵיהֶן נֶאֱמַר, (דְּבָרִים כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה. וְאֵינּוֹן שׁוֹנְאִים לְתַלְמִידי חֲכָמִים מֵאֲרֵי מְשֻׁנָּה, דְּאֵינּוֹן מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת מִמֶּשׁ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מֵאֲרֵי מִתְנִיתִין, עַל בַּר נֶשׁ אִי יְהִיא (מִלְּאֲכֵי א) כְּמִלְּאֲךָ י"י צְבָאוֹת תּוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ, וְאִי לָאו לֹא יִבְקָשׁוּ תּוֹרָה מִפִּיהוּ.

וְאִית אַחֲרֵינִין מֵאֲרֵי סִתְרֵי תּוֹרָה, מֵאֲרֵי מִדּוֹת, דְּאֵינּוֹן יִרְתִּין נִשְׁמַתִּין מִסְטָרָא דְּמַלְכוּתָא קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן. דְּמֵאֵן דִּירִית לָהּ, וְזָכִי לָהּ, זָכִי לְעֶשֶׂר סְפִירָן בְּלֵא פְרוּדָא, עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע, דְּאִי הוּוּ יִרְתִּין לְמַלְכוּתָא יְחִידָאָה, הוּוּ תִשַׁע בְּפְרוּדָא מִנָּה, בְּגִין דְּלִית תַּמָּן פְּרוּדָא, אָמַר בְּעַל סֵפֶר יְצִירָה עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע.

וְאִי תִימָא דְּסְלִיקַת לְעֵילָא מֵעֶשֶׂר. שְׁמָא מִפְּרָשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, הָא עֶשֶׂר, יו"ד דְּמִתְיַחַד בָּהּ, וְלֹא סְלִיק לְעֵילָא מֵעֶשֶׂר. וּבְגִין דָּא י', וְלֹא י"א. אֲבָל מֵאֵן דְּמַחְבֵּר יו"ד, דְּאִיהִי אוֹת בְּרִית, בְּשִׁפְחָה. וּמִטְרוּנִיתָא כְּלִילָא מִי, בְּשֵׁד דְּעֲבוּדָה זָרָה סְמָא"ל אֶתְדָן בְּגִיהֶנָּם.

דְּמֵאֵן דִּירִית בְּרִתָּא דְּמַלְכָּא מַלְכוּת, לֹא זָכִי לָהּ, אֲלֵא בְּרָא דְּמַלְכָּא, דְּאֶתְקָרִי (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, דְּמִסְטָרָא דָּא אֶתְקָרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (דְּבָרִים יד) בְּנִים אִתָּם לִי אֱלֹהֵיכֶם, וּמַלְכוּת דָּא דְּאֲצִילוֹת.

וְאִית לְקַבְּלָהּ מַלְכוּת דְּבְרִיאָה, וְאִיהִי מַלְכוּת לְמַלְאָכִים דְּבְרִיאָה. וְאִיהִי נִעְרָה דְּמִטְרוּנִיתָא, מִשְׁמֶשֶׁת דִּילָהּ, וְאִיהִי דִיוקְנָא דְּגְבִירָתָא דִּילָהּ, כְּלוּלָה מֵעֶשְׂרָה. הֵאֵי בְּחוּבִין דִּישְׂרָאֵל, יְכִילַת לְאֶתְחַלְּלָא בֵּין אוּמִין דְּעוֹלָמָא. אֲבָל מַלְכוּת דְּאֲצִילוֹת דְּקוּדְשָׁא

הוא, עליה נאמר (ישעיה מב) אָנִי ה' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אֶתֶן ותהלתִי לפְּסִילִים, לא נותן אותה למי שמחלל שבתות וימים טובים, אלא למי שהוא בן המלך ושומר תורה ומצוות ביראת ואהבת רבונו, ולא על מנת לקבל פרס, אלא כבן שהוא מחיב לעשות צווי אביו, שעליו נאמר (שמות כ) כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. את אביך - זה הקדוש ברוך הוא. ואת אִמְךָ - זו שכינה. ועם כל זה, מי שמחלל נערת המלך, נחשב לו כאלו חלל את המלכה שלו.

ורבותינו, כל השדים אינם שקולים, ולא כל העבדים של השכינה, שכתוב בה (תהלים קג) ומלכותו בכל משלה. יש לה פמה נערות עבריות ושפחות עבריות, ויש לה עבדים ושפחות נכריות, כדי שלא תמצא מלכות אחרת בעולם בזמן שהיא שולטת.

והשפחות הנכריות הללו מצד של סם המנות, נקבה של סמאל. ששפחה היתה למלכה. נקבה וסמאל אל אחר, היתה עבד לקדוש ברוך הוא לאחר שעשו עצמם אלהות, והקדוש ברוך הוא עתיד להעבירם מהעולם ולמחות אותם.

ואם תאמרו, אם בני אדם עושים להם אלהות, ולא ברצונם, למה נענשו? אלא כשהיו דור המבול ודור הפלגה יודעים בהם, והיו מקטרגים (מקטרים) להם ומשפתחים להם, ובאותו פח שהיו מקטרגים (מקטרים) להם ומשפתחים להם, היו יורדים אליהם ועושים רצונם, ומדברים עמם באותם צלמים, הרי נעשו אלהות ועבודת פוככים ומזלות. משום זה הקדוש ברוך הוא

ברוך הוא, עֲלֶיהָ אֶתְמַר (ישעיה מב) אָנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וְכִבּוּדִי לֹא אֶחָד לֹא אֶתֶן וּתְהִלַּתִּי לְפְּסִילִים, לֹא יִהְיֶה לָּהּ לְמֵאן דְּמַחְלֵל שַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, אֶלֶּא לְמֵאן דְּאִיהוּ בְּרָא דְמִלְכָּא, וְנָטִיר אֹרִייתָא וּפְקוּדֵין, בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ דְּמֵאֲרִיָּה, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, אֶלֶּא כְּבִן דְּאִיהוּ מְחֻיָּב לְמַעַבְד צוּוּיָּיה דְּאָבוּי, דְּעָלִיָּה אֶתְמַר (שמות כ) כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. אֶת אָבִיךָ דָּא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֶת אִמְךָ דָּא שְׁכִינְתָּא. וְעַם כָּל דָּא, מֵאן דְּמַחְלֵל נְעֵרָה דְּמִלְכָּא, אֶתְחַשֵּׁיב לִיָּה כְּאִלוֹ מַחְלֵל מְטָרוּנִיתָא דִּילִיָּה.

ורבנן, כָּל שְׂדִין לָאוּ אִינוּן שְׁקוּלִין, וְלֹא כָּל עֲבָדִין דְּשְׁכִינְתָּא, דְּכֹתִיב בְּהָ, (תהלים קג) וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. אֵית לָהּ פְּמָה נְעֵרוֹת עֲבָרִיּוֹת, וּשְׁפָחוֹת עֲבָרִיּוֹת. וְאֵית לָהּ עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת נְכָרִיּוֹת, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח מְלֻכוֹתָא אַחְרָא בְּעֵלְמָא, בְּזַמְנָא דְּאִיהִי שְׁלִטָּא.

ואר"ן שפחות נכריות, מסטרא דסם המנות, נוקבא דסמאל. דשפחה הות למטרוניתא. נוקבא וסמאל אל אחר, עבד הוה ליה לקודשא ברוך הוא, לבתר דעבידו גרמיייהו אלוהות, וקודשא ברוך הוא עתיד לאעבר לון מעלמא, ולממחי לון.

ואי תימרון, אי בני נשא עבדין לון אלהות, ולא ברעותא דלהון, אמאי אתענשו. אלא כד הוה דר המבול ודור הפלגה ידעי בהון, והוה מקטרגין (נ"א מקטריין) לון, וסגדין לון, ובההוא חילא דהוה מקטרגין (נ"א מקטריין) לון, וסגדין לון, הוה נחתי לגבייהו, ועבדי רעותייהו, וממללן בהון באינון צולמין, הא אתעבידו אלוהות ועבודת פוככים ומזלות. בגין דא, קדשא ברוך הוא עתיד לאעברא

עֲתִיד לְהַעֲבִירָם, וְיִמְחָה אוֹתָם מִהָעוֹלָם צְלָמִים שְׁלֵהֶם שֶׁהָיוּ עוֹבְדִים בָּהֶם, וְנִשְׁאַבוּ מֵהֶם רוּחֹת וְצִלְמִים.

וּבְשֵׁשׁ בַּעֲלָמָא עָרַב רַב, יוֹרְדִים לְהַתְגַּשֵּׁם בָּהֶם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲבִירָם מִהָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָנוֹב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִם תֵּאמְרוּ, בְּזִמְנָא שֶׁל הַגְּלוּת הָאֲחֵרוֹנָה אֵין עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת - מִשּׁוּם שְׁבָנֵי הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים בָּהֶם. וְאֵלּוּ שִׁיּוּדָעִים בַּעֲרַב רַב שָׁם, נִמְצָא לָהֶם שְׁמֵכְעִיסִים אֵת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנֵיתוֹ, וְיִשְׂרָאֵל בֵּינֵיהֶם, וְעָרַב רַב מִצְּלִיחִים בָּהֶם, לְקַיֵּם מַה שְׁכָנוֹב (דברים ז) וּמִשְׁלָם לְשׁוֹנְאָיו אֵל פְּנֵיו לְהֶאֱבִידוֹ.

קָמוּ כָּל הַתַּנְאִים וְהָאֲמוּרָאִים וּבְרָכוּ אֵת הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן וְאָמְרוּ לוֹ, סִינֵי סִינֵי, מִי יְכוּל לְדַבֵּר לְפָנֶיךָ, שְׂאֵתָה בְּדַמּוֹת רַבּוּנְךָ. שְׁבֻזְמָן שְׂדַבְרָא בְּהַר סִינֵי, כָּל חַיּוֹת הַפְּלֶאכִים, וְחַיּוֹת הַכֶּפֶסָא, וְעֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים שְׁתַּקּוּ, וְלֹא נִמְצָא דְבוּר אַחַר, אֶלָּא שְׁלוֹ. וּבְשִׁבִיל שְׂאֵתָה בְּנוֹ בְּדַמּוֹתוֹ, צְרִיכִים כָּל בַּעֲלֵי הַיְשִׁיבָה לְשַׁמַּע דְּבָרִים מִפִּיךָ, אֵל תַּתֵּן שְׁתִּיקָה לְדַבְרֶיךָ.

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצַבָּא וְגו' וְשָׂמַח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח. פְּקוּדָא (טו) זֶה שְׁחַתָּן יִשְׂמַח בְּאִשְׁתּוֹ שְׁנָה אַחַת, שְׁכָנוֹב נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שְׁנָה אַחַת. וְאוֹתָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים הֵם מִשְׁלָה, שֶׁהָרִי שְׁנָה הִיא כְּלָה, וְאֵין כְּלָה פְּרֻט בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים, שְׁכָנוֹב (מלכים א-ז) עֵמֶד עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּקָר. וְהוֹאִיל וְאֵין תַּקּוּן הַכְּלָה, רַק בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר, צְרִיף הַחַתָּן לְשַׁמַּחָה וּלְבֵיתָה, לָהּ וּלְתַקּוּנָהּ,

לוֹן, וְיִמְחֵי לוֹן מִעֲלָמָא, צוּלְמִין דְּלֵהוּן דֵּהוּן פְּלַחִין בְּהוּן, וְאִשְׁתַּאֲבוּ מִנְהוּן רוּחִין וְצוּלְמִין.

וְכֹר אֵית בַּעֲלָמָא עָרַב רַב, נַחְתִּין לְאֵתְגַשְׁמָא בְּהוּן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבֵר לוֹן מִן עֲלָמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִי תִימְרוּן, בְּזִמְנָא דְּגְלוּתָא בְּתַרְאָה, לִית עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, בְּגִין דְּלֹא יוֹדְעִין בְּנֵי עֲלָמָא בְּהוּן. וְאֵינוּן דִּי־דְעִין בַּעֲרַב רַב תַּמָּן, אִשְׁתַּכַּח לוֹן דְּמִכְעִיסִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנֵיתָהּ, וְיִשְׂרָאֵל בֵּינֵיהוּ, וְעָרַב רַב מִצְּלִיחִין בְּהוּן, לְקַיֵּים מָאִי דְכְּתִיב, (דברים ז) וּמִשְׁלָם לְשׁוֹנְאָיו אֵל פְּנֵיו לְהֶאֱבִידוֹ.

קָמוּ כָּל הַתַּנְאִין וְהָאֲמוּרָאִין וּבְרִיכוּ לְרַעֲיָא מְהֵימְנָא, וְאָמְרוּ לִיהּ סִינֵי סִינֵי, מָאֵן יְכִיל לְמַלְלָא קְדָמְךָ, דְּאֵנְתָּ בְּדִיוּקְנָא דְּמֵאָרְךָ, דְּבְזִמְנָא דְּמַלִּיל בְּטוּרָא דְּסִינֵי, כָּל חַיּוֹן דְּמַלְאָכִין, וְחַיּוֹן דְּכֶרְסֵיָא, וְעֲלָאִין וְתַתְּאִין, שְׁתַּקּוּ, וְלֹא אִשְׁתַּכַּח דְּבוּר אַחְרָא אֶלָּא דִּילִיהּ. וּבְגִין דְּאֵתְּ בְּרִיָּה בְּדִיוּקְנָא דִּילִיהּ, צְרִיף לְמִשְׁמַע כְּלָהוּ מֵאֲרִי מְתִיבְתָּא מְלִין מִפּוּמְךָ, אֵל תַּתֵּן שְׁתִּיקָה לְמַלְלוּךָ.

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצַבָּא וְגו'. וְשָׂמַח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח. פְּקוּדָא (טו) דָּא, חַתָּן לְמַחְדֵּי בְּאֵתְתִיהּ שְׂתָא חַד, דְּכְּתִיב נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שְׁנָה אַחַת. וְאֵינוּן י"ב יְרַחִין אֵינוּן מְדִילָהּ. דְּהָא שְׁנָה אִיהִי כְּלָה, וְלִית כְּלָה בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר יְרַחִין, דְּכְּתִיב, (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּקָר. וְהוֹאִיל וְלִית תַּקּוּנָא דְּכְּלָה, בְּרִי בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר, אַצְטְרִיף חַתָּן לְמַחְדֵּי לָהּ, וּלְבֵיתָהּ, לָהּ וּלְתַקּוּנָהּ, כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיָלָא. וְעַל דָּא יַעֲקֹב כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבִנֵי

כמו שלמעלה. ועל זה כתוב
ביצקב (בראשית כח) ויקח מאבני
המקום. אבני המקום היו שתיים
עשרה, ומי שמשמח פלה
משמח את עלמותיה, ועלמותיה
היו שתיים עשרה. והכל הוא סוד
של שנה. לכן צריך חתן לשמח
באשתו שנה אחת.

והרי בארו, שחדוה זו אינה
שלו, אלא שלה, שכתוב ושמח
את אשתו. וישמח את אשתו לא
כתוב, אלא ושמח, ישמח את
הפלה. כמו זה אין שמחה לפלה
אלא בגופה ותקוניה. ומי
משמח אותם? צדיק. ועל זה נקי
יהיה לביתו. נקי, שלא יעמל
בדברי העולם, שיהיה בו רצון
לשמח אותה. נקי מהפל. נקי
ממסים ומארגויות וממס
גלגלת. נקי, שלא יצא לצבא
להלחם בקרבות. להמצא חדוה
מעלה ומטה, ולעורר חדוה
למעלה. אשרי העם הקדוש
שרבונם שמח בהם. אשריהם
בעולם הזה, ואשריהם בעולם
הבא.

ביומו תתן שכרו וגו' (דברים כד).
פתח רועה הנאמן ואמר, מצוה
אחר זו לתת שכר שכיר בזמנו.
זהו שכתוב ביומו תתן שכרו
ולא תבא עליו השמש. בעלי
הישיבות עליונים ותחתונים
שמעו, מטטרון הוא שכר שכיר
מח"י העולמים, שליח שלו,
כנגד ח"י ברכות התפלה בכל
יום שלש פעמים. ולכן ביומו
תתן שכרו - זו תפלת שחרית.
ולא תבא עליו השמש - זו
תפלת מנחה, שאם עבר יומו,
בטל קרבנו. פי עני הוא (של צדיק)
ודאי. עני הוא בגלות. אין לו
משלו אלא מה שנותנים לו
בתפלה, משום זה תפלה היא
תפלה שלו, (תהלים קב) תפלה לעני
כי יצטרף, בעטיפת ציצית, תפלה
של יד היא.

המקום. אבני המקום שנים עשר הו, ומאן
דחדי לכלה, חדי לעולימתהא, (דף רע"ח ע"א)
ועולימתן שנים עשר הו. וכלא איהו רזא
דשנה. בגין כן אצטריך לחתן למחדי
באתתיה שנה אחת.

והא אוקימנא, דחדוה דא, לאו דיליה היא,
אלא דילה. דכתיב ושמח את אשתו.
וישמח את אשתו לא כתיב, אלא ושמח,
יחדי לכלה. כגוונא דא, לאו חדו לכלה, בר
בגופא ותקוניהא. ומאן חדי לון. צדיק. ועל
דא נקי יהיה לביתו. נקי, דלא יעמול במלי
דעלמא, דיהא ביה רענא למחדי לה. נקי
מכלא. נקי למסין ולארגונין וגולגלתין. נקי
דלא יפוק לחילא לאגחא קרבא. לאשתפחא
חדוה עילא ותתא, ולאשתערא חדוה לעילא.
זכאין עמא קדישא, דמאריהון חדי בהון,
זכאין אינון בהאי עלמא, וזכאין אינון
בעלמא דאתי.

ביומו תתן שכרו וגו' (דברים כד) פתח רענא
מהימנא ואמר, פקודא בתר דא, לתת
שכר שכיר בזמנו. הדא הוא דכתיב, ביומו
תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. מארי
מתיבתאן עלאי ותתאי, שמעו. מטטרון איהו
שכר שכיר, מח"י עלמין, שליח דיליה,
לקבלא ח"י ברכאן דצלותא, בכל יומא, תלת
זמנין. ובגין דא, ביומו תתן שכרו, דא
צלותא דשחרית. ולא תבא עליו השמש, דא
צלותא דמנחה, דאי עבר יומו, בטל קרבנו.
פי עני הוא (דצדיק) ודאי, עני הוא בגלותא, לית
ליה מדיליה, אלא מאי דיהבינן ליה
בצלותא, בגין דא צלותא תפלה דיליה, (תהלים
קב) תפלה לעני כי יצטרף, בעטיפת ציצית,
תפלה דיד איהי.

וְאָרְיוֹ הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ - זוֹ תְּפִלַּת עֲרִיבֵי, שֶׁהִיא אֲמוּרִים וּפְדָרִים, שְׁיָרִי קֶרְבָּנוֹת הַיּוֹם. וְהֵם כְּמוֹ פֶּרֶט הַכֶּרֶם וּפֶאֶת שְׂדֵךְ, שְׁעָלֵיהֶם נֹאמֵר, שְׁיָרִי מִצְוָה מְעַכְבִּים אֶת הַפְּרָעָנוֹת. (ויקרא ט)
לְעֵנִי וּלְגֵר תַּעֲזֹב אַתָּם, שֶׁהַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי מִחוּץ לְמִקְוָמוֹ נִקְרָא גֵר. וּמִשּׁוּם זֶה, אֲנִי שֹׁדְרַגְתִּי עֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, קוֹרָא לְעֻצְמֵי גֵר בְּגִלוֹת הָרָאשׁוֹנִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שמות ב) גֵר הֵייתִי בְּאֶרֶץ נְכַרְיָה, שֶׁהוּא בְּגִלוֹת רְבִיעִית בְּגִלְלָם.

שְׁאִירָיו אוֹתוֹ בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה, רוֹעֵה הַנְּאֻמָּן. הָרִי מִצְוָה זוֹ הִיוּ מְקִיָּמִים יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (א) אֵלֶּם. אָמַר לָהֶם, כְּדֵי לְעוֹרֵר רַחֲמִים עַל אֱלוֹ שֶׁגִּרְשׁוּ מִמְּקוֹמָם. שֶׁהָאֵדָם, כְּשֶׁהוּא מִחוּץ לְמִקְוָמוֹ, נִקְרָא גֵר, כֹּל שֶׁפָּן עַל גִּשְׁמוֹת שֶׁהוֹלְכוֹת מְעַרְטְלוֹת מֵאוֹתוֹ עוֹלָם וּבָאוֹת לְעוֹלָם הַזֶּה. בְּגִלְלָם זֶהוּ מָה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב, (משלי כו) כְּצִפּוֹר נוֹדַדְתָּ מִן קִנְיָה, זוֹ הַנְּשֻׁמָּה שֶׁשְׂכִינָה לֹא זָזָה מִמֶּנָּה. כֵּן אִישׁ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה, נוֹדַד מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁהוּא נֶעַ וְנָד מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁהוּא עוֹלָם הֵבֵא בִּינָה, וְנָד אַחֲרֶיהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁתְּשָׁלִים יָמִים שֶׁהַתְּחִיבָה לְלַכֵּת מִחוּץ לְמִקְוָמָה, וְהוּא שׁוֹמֵר אוֹתָהּ עַד שִׁיחֲזִירָנָה לְמִקְוָמָה, וְנִשְׁבַּע שֶׁהוּא לֹא יִחְזֹר לְמִקְוָמוֹ עַד שִׁיחֲזִירָנָה לְמִקְוָמָה. וְכִי שִׁחֲזָר בְּתֻשׁוּבָה, כְּמִי שֶׁהִחֲזִיר אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׂכִּינָה לְמִקְוָמָה. וְזֶה סוּד הַגְּאֻלָּה, שֶׁאָמַר (תהלים צח) הַיּוֹם אִם בָּקְלוּ תִשְׁמְעוּ.

אָמְרוּ בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁל הַיְשִׁיבָה הַעֲלִינָה וְהַתְּחַתְּנָה, רוֹעֵה הַנְּאֻמָּן, אָנוּ שְׁלוּחֵי רִבּוֹן הָעוֹלָם

וְאָרְיוֹ הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ, דָּא תְּפִלַּת עֲרִיבֵי, דְּאִיהִי אֲמוּרִים וּפְדָרִים, שְׁיָוִרִין דְּקֶרְבָּנִין דְּיוֹמָא. וְאִינוּן כְּגוֹן פֶּרֶט הַכֶּרֶם, (ויקרא ט) וּפֶאֶת שְׂדֵךְ, דְּעָלִייהוּ אַתְּמַר, שְׁיָרִי מִצְוָה מְעַכְבִּין אֶת הַפְּרָעָנוֹת. לְעֵנִי וּלְגֵר תַּעֲזֹב אוֹתָם, דְּעֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא בַר מֵאַתְרֵיהּ, גֵּר אַתְּקָרִי. וּבְגִין דָּא, אָנָּא דְּדַרְגָּא דִּילִי עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא, קָרִינָא גֵרְמָאֵי גֵר בְּגִלוֹתָא קְדָמָאֵי. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמות ב) גֵּר הֵייתִי בְּאֶרֶץ נְכַרְיָה, דְּאִיהוּ בְּגִלוֹתָא רְבִיעָא בְּגִינֵיהּ.

שְׁאִירָיו לִיה מְאָרִי מִתְּנִיתִין, רַעֲיָא מְהִימְנָא, הָא פְּקוּדָא דָּא הוּוּ מְקִיָּמִין יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ דְּיִשְׂרָאֵל (א) לֹא. אָמַר לוֹן, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי, עַל אֲלִין דְּמִתְרַכֵּי מֵאַתְרֵיהּ. דְּבַר נֶשׁ כְּדֵי אִיהוּ לְבַר מֵאַתְרֵיהּ, גִּיּוֹרָא אַתְּקָרִי, כֹּל שֶׁפָּן עַל נִשְׁמָתִין דְּאֲזִלִין עֲרִטִילָאִין מִהֵוּא עֲלָמָא, וְאַתְיִין לְעֲלָמָא דִּין. בְּגִינֵיהּ, הָאֵי אִיהוּ דְּאָמַר קָרָא, (משלי כו) כְּצִפּוֹר נוֹדַדְתָּ מִן קִנְיָה, דָּא נִשְׁכִּינְתָּא, דְּשְׂכִינְתָּא לֹא זָזָה מִנָּה. כֵּן אִישׁ, דְּאַתְמַר בֵּיה (שמות טו) יִי אִישׁ מִלְחָמָה, נוֹדַד מִמְּקוֹמוֹ, דְּאִיהוּ נֶעַ וְנָד מֵאַתְרֵיהּ, דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאִתִּי, בִּינָה. וְנָד אַבְתָּרָה בְּעֲלָמָא דִּין, עַד דְּתִשְׁלִים יוֹמִין דְּאַתְחִיבַת לְמִיזַל לְבַר מֵאַתְרָהָא. וְאִיהוּ נָטִיר לָהּ, עַד דְּיִחְזִיר לָהּ לְאַתְרָהָא. וְאוּמֵי דָּלָא יִחְזֹר אִיהוּ לְאַתְרֵיהּ, עַד דְּיִחְזִיר לָהּ לְאַתְרָהָא. וּמֵאֵן דְּחִזֹּר בְּתֻיּוּבְתָא, כְּמֵאֵן דְּאַחֲזֹר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּא לְאַתְרָהָא. וְדָא רָזָא דְּפּוֹרְקָנָא, דְּאָמַר (תהלים צח)

הַיּוֹם אִם בָּקְלוּ תִשְׁמְעוּ. אָמְרוּ מְאָרִי מִתְּנִיתִין דְּמִתְיַבְתָּא עֲלָהּ וְתַתָּא, רַעֲיָא מְהִימְנָא, אָנָּן שְׁלִיחִין

דמארי עלמא לגבך, זפאה חולקך, דאנת
בעל תשובה, שקול לשתין רבוון דישראל,
ואנת הדרת לקודשא בריך הוא ושכינתיה
לאתריה, עילא ותתא. ובגינך יתפרקון
ישראל ויחזרון לאתריהו. ולית חילא
למשיחין. למפרק לישראל, בר מינך. ובגינך
אינון מתעפבין. אשלים מלין יקרין אלין,
דעלייהו אתמר, (תהלים יט) הנחמדים מזהב ומפז
רב ומתוקים מדבש ונפת צופים.

אמר לון, מארי מתיבתאן, בגין האי שכיר,
דאיהו עבד, דאתי לקבלא תלת צלותין,
תקיננו מארי מתניתין דלכון, למהוי בר נש,
בתלת ברכאן קדמאין, פעבד דמסדר שבחוי
קמי מאריה. ובאמצעיות, פעבד דמקבל פרס
ממאריה. ובבתראי, פעבד דנטל פרס
ממאריה, ואזיל ליה.

ובגין דא, עבד אברהם, ורבקה, איהו אמתלא
להאי, פד קדשא בריך הוא, ישלח
למטטרון דאיהו עבדא דיליה, בגין צלותא
איהו יימר לגביה, (בראשית כד) אולי לא תאבה
האשה ללכת אחרי. פלומר, אולי צלותא לא
בעי למיזל אבתראי. אמר ליה קדשא בריך
הוא, ונקית משבועתי זאת. דחכמה איהו
אבא, דנחית בצדיק, לנטרא שכינתא
בגלותא, ומתמן שלח בגינה.

אמר ליה ההוא שליח, הב לי סימנין,
לאשתמודעא בצלותא, דתמן ברתא,
אמר קדשא בריך הוא, והיה הנערה אשר
אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה
שתה. (דף רע"ח ע"ב) ואם לאו, אלא דאשכח כל
אברין דגופא מליין חובין, ולא אשפחת ביה
אבר (נ"א באפי אברהם) לשריית ביה תורה, דאיהו
בדיוקנא דעמודא דאמצעיתא. ולא מצוה,

אליך, אשרי חלקך שאתה בעל
תשובה, שקול לששים רבוא
ישראל, ואתה החזרת את
הקדוש ברוך הוא ושכינתו
למקומו, מעלה ומטה. ובגללך
יגאלו ישראל ויחזרו למקומם,
ואין פח למשיחים לגאל את
ישראל חוץ ממך, ובגללך הם
מתעפבים. השלם דברים
נכבדים הללו, שעליהם נאמר
(תהלים יט) הנחמדים מזהב ומפז
רב ומתוקים מדבש ונפת צופים.
אמר להם, בעלי הישיבה, בגלל
השכיר הזה, שהוא עבד, שבא
לקבל שלש תפלות, תקנו בעלי
המשנה שלכם להיות האדם
בשלש ברכות ראשונות פעבד
שמסדר שבחים לפני רבונו,
ובאמצעיות כמו עבד שמקבל
פרס מרבונו, ובאחרונות כמו
עבד שנטל פרס מרבונו והולך
לו.

ומשום זה עבד אברהם ורבקה
הוא משל לזה. לפשקדוש ברוך
הוא ישלח את מטטרון, שהוא
עבדו, בגלל תפלה, הוא יאמר
אליו: (בראשית כד) אולי לא תאבה
האשה ללכת אחרי. פלומר,
אולי התפלה לא רוצה ללכת
אחרי. אמר לו הקדוש ברוך
הוא: ונקית משבועתי זאת.
שחכמה היא אבא, שיוודת
בצדיק, לשמר שכינה בגלות,
ומשם שלח בגללה.

אמר לו אותו שליח: תן לי
סימנים לדעת בתפלה, ששם
הבת. אמר הקדוש ברוך הוא:
והיה הנערה אשר אמר אליה
הטי נא כדך ואשתה ואמרה
שתה. ואם לא, אלא שאמצא כל
איברי הגוף מלאים חטאים ולא
נמצא בו איבר (בפני אברהם) לשרות
בו תורה, שהיא בדמות העמוד
האמצעי, ולא מצוה, שהיא

דַּאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְרַבְקָה, דְהִוָּה (שיר השירים ב)
 שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, דַּאֲינוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים.
 מְנִי לְעַבְדֵיהּ מְטַטְרוֹן, (בראשית כד) הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן
 תָּשִׁיב אֶת בְּנֵי שְׁמָה, דַּאִיהוּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא,
 דְהָא מְצֹה אִיהוּ נַפְשָׁא, רוּחָא אִיהוּ תוֹרָה.
 וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מְתִיבְתָן, לֹא הַמְדַרְשׁ
 הוּא הָעִיקָר אֶלָּא הַמְעַשָּׂה. וּבִאֲתָר
 אַחְרָא אָמְרוּ, כָּל שְׂרָאֵת חֲטָאוּ קוּדְמַת
 לְחַכְמָתוּ, חַכְמָתוּ מְתַקְיִמַת וְכוּ'. יִרְאֵת
 חֲטָאוּ, אִימָא עֲלָאָה, תְּשׁוּבָה. חַכְמָה, אַפָּא
 עֲלָאָה. כַּד אַקְדִים ה' זְעִירָא, דַּאִיהִי מְצֹה,
 שְׂרִיא עֲלֵיהּ תוֹרָה, דַּאִיהוּ ו'. וְכַד אַקְדִים
 יִרְאָה לְחַכְמָה, דַּאִיהִי ה' עֲלָאָה, שְׂרִיא עֲלֵיהּ
 חַכְמָה, דַּאִיהִי י'. וְאַקְרִי בְּן. וּמְפָאן, (דברים יד)
 בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם.

דְמוּתָא שֶׁל רַבְקָה, שְׁהִיתָה שׁוֹשְׁנָה
 בֵּין הַחוּחִים, שְׁהִם רְשָׁעִים
 גְּמוּרִים - צִוָּה לְמְטַטְרוֹן עֲבָדוּ:
 הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן תָּשִׁיב אֶת בְּנֵי
 שְׁמָה, שְׁהִיא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. שְׁהִי
 מְצֹה הִיא נַפֶּשׁ, רוּחַ הִיא תוֹרָה.
 וְלָכֵן פְּרִשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמְשָׁנָה, לֹא
 הַמְדַרְשׁ הוּא הָעִיקָר אֶלָּא
 הַמְעַשָּׂה. וּבְמָקוֹם אַחַר אָמְרוּ,
 כָּל שְׂרָאֵת חֲטָאוּ קוּדְמַת
 לְחַכְמָתוּ, חַכְמָתוּ מְתַקְיִמַת וְכוּ'.
 יִרְאֵת חֲטָאוּ - הָאֵם הָעֲלִינָה,
 תְּשׁוּבָה. חַכְמָה - הָאֵב הָעֲלִינָה.
 כַּשְּׁמַקְדִים ה' קְטָנָה, שְׁהִיא
 מְצֹה, שׁוֹרָה עֲלֵיהּ תוֹרָה, שְׁהִיא
 ו'. וְכַשְּׁמַקְדִים יִרְאָה לְחַכְמָה,
 שְׁהִיא ה' הָעֲלִינָה, שׁוֹרָה עֲלֵיהּ
 חַכְמָה, שְׁהִיא י', וְנִקְרָא בֶן.
 וּמְפָאן (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לֵאלֹהֵיכֶם.

וְהָאִי אִיהוּ (שמות ג) זֶה שְׁמִי י"ה לְעוֹלָם, וְזֶה
 זְכָרִי ו"ה. שְׁמִי עִם י"ה, שֵׁם"ה. זְכָרִי
 עִם ו"ה, רַמ"ח. וְכִלְהוּ תַרְי"ג. דְהֵינּוּ תַרְי"ג
 פְּקוּדִין, דַּאֲתִייהִיבוּ לְבַנִין קְדִישִין, לְמַהוּי לׁוֹן
 חוּלְקָא בְּשִׁמְיָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים לב) כִּי
 חִלַּק יי' עַמּוֹ.

וְהָאִי אִיהוּ (שמות ג) זֶה שְׁמִי י"ה -
 לְעוֹלָם, וְזֶה זְכָרִי - ו"ה. שְׁמִי עִם
 י"ה - שֵׁם"ה. זְכָרִי עִם ו"ה -
 רַמ"ח. וְכִלְהוּ תַרְי"ג, שְׁהֵינּוּ
 תַרְי"ג מְצוּוֹת שְׁנַתְנוּ לְבָנִים
 קְדוּשִׁים לְהִיּוֹת לָהֶם חֵלֶק בְּשִׁמּוֹ.
 זֶהוּ שְׁכַתוּב (דברים לב) כִּי חִלַּק ה'
 עַמּוֹ.

וְכַשְּׁמַקְדִים תוֹרָה לְמְצוּהָ, אוֹ חַכְמָה לְיִרְאָה.
 אַתְהַפֵּךְ שְׁמִיָה עֲלֵיהּ לְנוֹקְבָא, מִדַּת הַדִּין,
 כְּגוּוֹנָא דָּא הוּוה"י. דַּאֲתַהַפֵּךְ לִיָּה כְּלָא לְדִינָא,
 וְקָשִׁין מְזוּנֹתֵיהּ בְּאוּרִייתָא, פְּקִרְיעַת יָם סוּף.
 וְכְגוּוֹנָא דָּא פּוּרְקָנָא, אִם זְכוּ יִפְקוּן בְּרַחְמֵי,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה 10) בְּטָרָם יָבֵא חֶבֶל לָהּ
 וְהִמְלִיטָהּ זָכָר, וַיִּפְקוּן בְּרַחְמֵי. וְאִי לָאו
 אַקְדִים רַחְמֵי, וַיִּפְקוּן בְּצַעְרָא. וְשִׁפִּיר
 דַּאֲקְדִים צַעְרָא וְדִינָא לְרַחְמֵי. וּבְגִין דָּא
 אוֹקְמוּהָ רַבּוּתֵיהּ זְכוּרָנָם לְבְרָכָה, מְאִרֵי
 מְתַנִּיתִין לְפּוּם צַעְרָא אַגְרָא.
 וּמְפָקְנוּ דְנַפְשָׁא, מְקוּדָם דְנַפְקַת אִית לָהּ

וְכַשְּׁמַקְדִים תוֹרָה לְמְצוּהָ אוֹ
 חַכְמָה לְיִרְאָה, מְתַהַפֵּךְ שְׁמוֹ
 עֲלֵיהּ לְנוֹקְבָה, מִדַּת הַדִּין, כְּמוֹ זֶה
 - הוּוה"י. שְׁמַתְהַפֵּךְ לוֹ הַכֹּל לְדִין,
 וְקָשִׁים מְזוּנֹתֵיהּ בַּתוֹרָה כְּמוֹ
 קְרִיעַת יָם סוּף. וְכְמוֹ זֶה הַגְּאֻלָּה,
 אִם זְכוּ - יִצְאוּ בְּרַחְמִים, זֶהוּ
 שְׁכַתוּב (ישעיה 10) בְּטָרָם יָבֵא חֶבֶל
 לָהּ וְהִמְלִיטָהּ זָכָר, וַיִּצְאוּ
 בְּרַחְמִים. וְאִם לֹא - מְקַדִים
 הַרְחָמִים, וַיִּצְאוּ בְּצַעַר. וְיָפָה
 שְׁהַקְדִים צַעַר וְדִין לְרַחְמִים.
 וְלָכֵן פְּרִשׁוּהָ רַבּוּתֵיהּ זְכוּרָנָם
 לְבְרָכָה בְּעֲלֵי הַמְשָׁנָה, לְפּוּם
 צַעְרָא אַגְרָא.
 וַיִּצְאָת הַנַּפֶּשׁ, מְקַדָם שְׁיִצְאָת

צַעֲרָא, לְבַתֵּר דְּנַפְיִקַת בְּרַחְמֵי. וְרָזָא דְמִלָּה,
(ירמיה לא) בְּבִכְי יְבֹאוּ, לְבַתֵּר וּבִתְחִנוּנִים אוּבִילִם,
וּבְגִין דָּא, (ירמיה ל) וְעַת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמְנָה
יִוָּשַׁע, וַיִּפְקֹדֵן בְּרַחְמֵי. וּכְגֹוֹנָא דְשִׁלַּח קִדְשָׁא
בְּרִיף הוּא לְיוֹנָה, וְלֹא אֲשַׁכַּח אֲתֵר לְשִׁרְיָא.
הָכִי שִׁלַּח לָךְ רַעֲיָא מְהִימְנָא בְּקִדְמִיתָא.

וּמָה פְתִיב בְּהוּן. (שמות ב) וַיִּפֶן פֹּה וְכָה וַיֵּרָא כִי
אֵין אִישׁ. דְּכִלְהוּן חִיִּיבִין, וְלֹא אֲשַׁפְּחַת
בְּהוּן אִישׁ זֹכֶה לְאַפְקָא מִן גְּלוּתָא. וּבְגִין דָּא
סִרְבַּת לְמִיזַל תַּמָּן, וְאַמְרַת, (שמות ד) שִׁלַּח נָא
בְּיַד תְּשִׁלַּח. וְהָא אַנְתָּ פְגוּן בְּהֵהוּא זְמַנָּא, בְּךָ
יִתְקַיִים עִם יִשְׂרָאֵל, (מיכה ז) כִּימֵי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ נִפְלְאוֹת. וּבְגִלוּתָא בְּתַרְיָא,
תַּרְיִן מְשִׁיחִין יִשְׁלַח עִמָּךְ, לְקַבֵּל תַּרְיִן גְּדַפִּין
דְּיוֹנָה. דְּאַנְתָּ פְגוּפָא בְּגִלוּתָא רַבִּיעָא, לִית
לָךְ גְּדַפִּין. וְלֹא עוּד, אֶלָּא בְּקִדְמִיתָא הוּוּ
יִשְׂרָאֵל פְּגוּפָא, וְאַנְתָּ וְאַהֲרֹן, כְּתַרְיִן גְּדַפִּין
דְּיוֹנָה, וּבְהוּן פְּרַחוּ יִשְׂרָאֵל.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ו)

צוֹלְמָא עַל פֵּר נֶשׁ פּוֹרְסֵיָא מְרוּבַעַת בְּאַרְבַּע
חִיוּוֹן וְאַדָּם לְשִׁבְתָּ עַל הַפְּסָא. כָּל
אַבְרָם וְאַבְרָהָה וְדֵהֲאֵי צוֹלְמָא אִיהוּ מְלֶאךְ דְּאִיהוּ
מִמְנָא עַל כָּל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ
מְאִרֵי מִתְנִיתִין עֲשֵׂה מְצוּהָ אַחַת קָנָה לוֹ
פְּרַקְלִיט אַחַד.

צוֹלְמָא בְּרִשְׁיַעֲיָא עֲבוּדָה זָרָה, ד' חִיוּוֹן
דִּילֵיהָ, עוֹן מְשַׁחִית אַף וְחִמָּה ד'
אַנְפִּין דְּעֲבוּדָה זָרָה נִדְּהָ, שְׁפַחָה, גּוּיָה, זוֹנָה.
וּבְגִין דָּא (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
בְּצַלְמוֹ, דָּא מְטַטְרוּן. מָאן אֱלֹהִים דְּבְרָא
לֵיהָ, דָּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם.

מטטרוון. מי האלהים שברא אותו? זה אלהים חיים ומלך עולם.

יֵשׁ לָהּ צַעַר, לְאַחַר שְׁיוּצָאָתָא
בְּרַחְמִים. וְסוּד הַדְּבָר - (ירמיה לא)
בְּבִכְי יְבֹאוּ, אַחַר כֶּף -
וּבִתְחִנוּנִים אוּבִילִם. וְלִכְן, (שם ל)
וְעַת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמְנָה
יִוָּשַׁע, וַיִּצְאוּ בְּרַחְמִים. וּכְמוֹ
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁלַּח אֶת
הַיּוֹנָה וְלֹא מְצָאָה מְקוֹם לְשֵׁרוֹת,
כֶּף שִׁלַּח אוֹתָךְ, רוּעָה הַנְּאֻמָּן,
בְּהִתְחַלָּה.

וּמָה כְּתוּב בְּהֵם? (שמות ב) וַיִּפֶן כֹּה
וְכָה וַיֵּרָא כִי אֵין אִישׁ. שְׁכַלְם
רְשָׁעִים, וְלֹא מְצָאָתָּ בְּהֵם אִישׁ
זֹכֶה לְהוֹצִיאֵם מִגְּלוּתָא. וְלִכְן
סִרְבַּת לְלַכֵּת לְשָׁם, וְאַמְרַת שִׁלַּח
נָא בְּיַד תְּשִׁלַּח. וְהָרִי אֲתָה כְּמוֹ
בְּאוּתוֹ זְמַן, בְּךָ יִתְקַיִם עִם
יִשְׂרָאֵל, (מיכה ז) כִּימֵי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ נִפְלְאוֹת. וּבְגִלוּתָא
הַחֲרוּנָה יִשְׁלַח עִמָּךְ שְׁנֵי
מְשִׁיחִים, כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְּנָפֵי יוֹנָה.
שְׂאֵתָה כְּמוֹ גּוֹף בְּגִלוּתָא
הַרְבִּיעִית, אֵין לָךְ כְּנָפִים. וְלֹא
עוּד, אֶלָּא בְּהִתְחַלָּה הָיִי יִשְׂרָאֵל
כְּמוֹ גּוֹף, וְאַתָּה וְאַהֲרֹן כְּשְׁתֵּי
כְּנָפֵי יוֹנָה, וּבְהֵן פְּרַחוּ יִשְׂרָאֵל.

השלמה מההשמטות סימן טו
צִלְמֵם עַל אָדָם פְּסָא מְרַבַּע
בְּאַרְבַּע חִיּוֹת וְאַדָּם לְשִׁבְתָּ עַל
הַפְּסָא. כָּל אֵיבֵר וְאֵיבֵר שֶׁל זֶה
הַצֶּלֶם הוּא מְלֶאךְ שֶׁהוּא מְמַנָּה
עַל כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְוֵהוּ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָה, עֲשֵׂה
מְצוּהָ אַחַת - קָנָה לוֹ פְּרַקְלִיט
אַחַד.

צִלְמֵם בְּרִשְׁעִים עֲבוּדָה זָרָה,
אַרְבַּע חִיּוֹת שְׁלוֹ - עוֹן מְשַׁחִית
אַף וְחִמָּה, אַרְבַּע פְּנִים שֶׁל
עֲבוּדָה זָרָה - נִדְּהָ שְׁפַחָה גּוּיָה
זוֹנָה. וּמְשׁוּם זֶה, (בראשית א) וַיִּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, זֶה
אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם.

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ, אֶת־
סִמָּא"ל, שְׁמִמְנוּ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם,
שְׁנָאֲמַר בוֹ (שְׁמוֹת ב) לֹא יִהְיֶה לָךְ
אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. אִם זָכָה
- בָּרָא אוֹתוֹ אֱלֹהִים בְּצֶלֶם שֶׁל
מְטָטְרוֹן, עֶבֶד תַּחַת רַבּוֹ. וְזֶהוּ
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ,
בְּזוֹ הַצּוּרָה. וְאִם לֹא זָכָה - צֶלֶם
שֶׁל סִמָּא"ל.

לְמַדְנֵנוּ, מֵלֶאֱדָף הַמּוֹת שֶׁהוּא תַּחַת
רְשׁוּת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְדוֹן בוֹ אָדָם בְּגִיחָנָם, אִם לֹא
שֶׁהוּא צְדִיק. וּמִשׁוּם זֶה וַיִּיצֵר,
יְצִירָה לְטוֹב, מְטָטְרוֹן, לְעִשׂוֹת
(לְהַיִּית) לוֹ עוֹזֵר בַּתּוֹרָה בַּמְצוּוֹת,
וְזֶהוּ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֲזָרָה. וְאִם לֹא
זָכָה, יְצִירָה לְרַע, סִמָּא"ל, שֶׁהוּא
כְּנֻגְדוֹ לְהַחֲטִיא אוֹתוֹ לְדוֹן אוֹתוֹ
בְּגִיחָנָם. וּשְׁנֵיהֶם הוֹלְכִים עִם
הָאָדָם בְּשְׁנֵי צִלְמִים.

וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים - זֶה
הַצֶּלֶם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׁכִינָה, שְׁנָאֲמַר בָּהּ וּמְלִכּוּתוֹ
בְּכָל מְשָׁלָה. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שׁוֹלֵט בְּצֶלֶם הַזֶּה עַל שְׁנֵיהֶם,
וְהַצֶּלֶם הַזֶּה תַּבַּת נַח. עוֹרֵב וּבַת
זוּגוֹ, כְּנֻגְדׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּשְׁכִינָתוֹ בְּגִלוֹת רוּמֵז סוּד זֶה.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב - בְּרֵאשׁוֹנָה. זֶה
יֵצֵר הָרַע שֶׁשֶּׁלַח לוֹ עִם הָאָדָם
בְּעוֹלָם הַזֶּה שְׁמֵקָדִים, כְּמוֹ
שֶׁהַקְּדִים לִיעֶקֶב וְכִמוֹ שֶׁתְּבַן
מְקָדִים לַחֲטָה. אִם נִמְצָא הַגּוֹף
הַהוּא מְחֻיָּב בְּכַמָּה חוֹבוֹת,
מְלַכְלָף בְּטַנְפַת הַעֲבֵרוֹת, נֹאמֵר
בוֹ וְלֹא חֲזַר הָעוֹרֵב בְּשִׁלְיחוֹת
שֶׁל אֲדוֹנָו. לְבַסּוֹף - וַיִּשְׁלַח אֶת
הַיּוֹנָה מֵאֲתוֹ. זֶה יֵצֵר הַטּוֹב (ע"ב)

מדהשמטות):

אֵין מְצוּהָ שֶׁלֹּא נִכְלְלוּ שֵׁם עֶשֶׂר
סְפִירוֹת. בַּתְּבָה - (בְּרֵאשִׁית ו)
תַּחֲתִים שָׁנִים וּשְׁלִישִׁים תַּעֲשֶׂה,
לְהַכְלִיל בָּהּ כַּהֲנִים לוֹיִם
וַיִּשְׂרְאֵלִים. תְּבָה שְׁכִינָה עֲמֵהוּן, תּוֹרַת יי',

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ סִמָּא"ל, דְּמִנְיָה
אֱלֹהִים אַחֲרַיִם דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (שְׁמוֹת ב) לֹא
יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. אִם זָכָה בָּרָא
לִיֶה אֱלֹהִים בְּצוֹלְמָא דְּמִטְטְרוֹן, עֶבֶד תַּחֲוֹת
רַבִּיֶה. וְהֵאֵי אֵיהּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
בְּצֶלְמוֹ, בְּהֵאֵי דִּיּוֹקְנָא. וְאִם לֹא זָכָה צֶלֶם
דְּסִמָּא"ל.

תְּנִינָא מֵלֶאֱדָף הַמּוֹת דְּאֵיהּ תַּחֲוֹת רְשׁוּתָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִידָן בֵּיהּ בַּר נֶשׁ
בְּגִיחָנָם, אִם לָאו הוּא צְדִיק. וּבְגִין דָּא וַיִּיצֵר,
יְצִירָה לְטוֹב, מְטָטְרוֹן. לְמַעַבְדׁ (לְפַחֵי) לִיֶה
עוֹזֵר בְּאוֹרִייתָא בְּפִקּוּדִין, וְהֵאֵי אֵיהּ אֶעֱשֶׂה
לוֹ עֲזָרָה. וְאִם לֹא זָכָה, יְצִירָה לְפִישׁ, סִמָּא"ל.
דְּאֵיהּ כְּנֻגְדוֹ לְמַחֲטִי לִיֶה לְמִידָן לִיֶה בְּגִיחָנָם.
וְתַרְוֵיהּ אֲזִלִּין עִם בַּר נֶשׁ בְּתַרִּין צוֹלְמִין.

וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים, דָּא צוֹלְמָא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, שְׁכִינָתָא דְּאֲתַמַּר בָּהּ
וּמְלִכּוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּהֵאֵי צוֹלְמָא שְׁלִיט עַל תְּרוּיָהּ. וְהֵאֵי צוֹלְמָא
תִּיבַת נַח. עוֹרֵב וּבַת זוּגוֹ לְקַבֵּל קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ
הוּא וּשְׁכִינָתֵיהּ בְּגִלוּתָא, אֲרַמִּיז רְזָא דָּא.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב בְּקֻדְמִיתָא, דָּא יֵצֵר הָרַע
דְּשֶׁלַח לִיֶה עִם בַּר נֶשׁ בְּהֵאֵי עֲלְמָא
דְּאֲקָדִים, כְּגוֹוֹנָא דְּאֲקָדִים לִיעֶקֶב וּכְגוֹוֹנָא
דְּתְבַן דְּאֲקָדִים לַחֲטָה. אִי אֲשַׁכַּח הַהוּא גּוֹף
מְחֻיָּב בְּכַמָּה חוֹבִין, מְלוֹכְלָף בְּטַנּוּפִין
דְּעֵבִירוֹת. אֲתַמַּר בֵּיהּ, וְלֹא חֲזַר עוֹרֵב
בְּשִׁלְיחוֹתָא דְּמֵאֲרִיֶה. לְבַתֵּר וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה
מֵאֲתוֹ, דָּא יֵצֵר הַטּוֹב: (ע"ב כִּאֵן מֵהַשְּׁמִטּוֹת).

לִיֶת פִּקּוּדָא, דְּלֹא אֲתַפְלִילוּ תַמְן עֶשֶׂר
סְפִירוֹת. בְּתִיבָה תַחֲתִים שָׁנִים
וּשְׁלִישִׁים תַּעֲשֶׂה. לְאֲכַלְלָא בָּהּ, כַּהֲנִים לוֹיִם
וַיִּשְׂרְאֵלִים. תִּיבָה שְׁכִינָה עֲמֵהוּן, תּוֹרַת יי',

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

צדיק שִׁכְבֵּר עֶסֶק בְּד' חֲלָקֵי הַפְּרָדֵס, כִּי תַבַּת לַהֲלֹךְ הִיא חֶסֶד ו' וְאִם תִּחְשַׁב תַּבַּת לַהֲלֹךְ ד' פְּעָמִים עִם ד' הַכּוֹלְלִים שֶׁהֵם כְּנֶגֶד ד' חֲלָקֵי הַפְּרָדֵס הֵם בְּגִימָטְרִיָּה פְּרָד"ס. שְׁזֵה הַצְּדִיק לֹא יָשׁוּב עוֹד וְרָאָה אֶת אֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ כִּי עַל אֲרַבְעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ. שְׁזֵהוּ פְּסִידָא דְלֹא הִדְרָא בְּאַמֶּת וְנִחְסַר לְגַמְרֵי מִן הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְהִנֵּה בְּעִירְנוּ בַּגִּדֵּד יְבִנָּה עִירְנוּ אָמֵן, הָיוּ לָנוּ שְׁנַיִם פְּרוּבִים זָהָב הַסּוֹכְכִים עַל הָעִיר מִבֵּית וּמְחוּץ וְהֵמָּה אֲשֶׁר הָיוּ לָנוּ לְחוּמָה וּלְמַחֲסָה בְּיוֹם זַעַם, הָרֵאשׁוֹן בַּקֶּדֶשׁ צְדִיק יְסוּד עוֹלָם **חֲכָם רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים בֶּן חֲכָם רַבִּי אֱלִיהוּ בֶּן חֲכָם רַבִּי מֹשֶׁה חַיִּים** זָכַר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה. וְשֵׁנִי בַּקֶּדֶשׁ הָרַב הַגָּאוֹן **חֲכָם רַבִּי שְׁמַעוֹן אַהֲרֹן אַבָּא בַר אַבָּא** הַמְּכֻנָּה אֲגָסִי זָכַר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה.

הַמַּחֲבֵר סִפֵּר בְּנֵי אַהֲרֹן עַל שַׁעַר הַגְּלוּלִים, אֲשֶׁר ב' צְדִיקִים אֵלוּ הֵם לְבַדָּם הָיוּ נִמְצְאִים בְּעִירְנוּ שָׂרֵב עֶסֶקָם הָיָה בְּעֵץ חַיִּים וּבְשִׁמוּנָה שְׁעָרִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא עוֹסֵק לְבַדּוֹ בְּחֶדֶר מְשֻׁכָּתוֹ בְּפָנָי עֲצָמוֹ, וְהֵמָּה בְּזִכְוֹתָם וְצַדִּיקְתָּם הָיוּ מְגַנִּים עַל הָעִיר זֶה מִפָּה וְזֶה מִפָּה, אֶפְס כְּשֶׁגָּמְרוּ הָעוֹוֹנוֹת וְנִלְקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים חֲכָם רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים זָכְרוֹנוּ לְבָרְכָה בְּשָׁנַת ה'תִּרְס"ט בִּי"ג אֱלוּל הִתְחִילָה הָעִיר לִהְיוֹת צוֹלַעַת מִהֲלַכְתָּ עַל רֶגֶל אַחַת וְהִתְחִילוּ הַצָּרוֹת לָבוֹא כִּי אַחֲרֵי קְבוּרָתוֹ נִלְקַחוּ בַּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל לְעִבּוּדַת הַצָּבָא לְמִלְכָּה יְשָׁמְעָאֵל לְלַמְדָּם סֵדֶר הַמְּלַחְמָה וְהָיוּ כָּל הָעַם מְיֻלָּלִים וּבוֹכִים, וְהָיִינוּ מִתְנַחֲמִים בְּחֲכָם רַבִּי שְׁמַעוֹן **אַהֲרֹן** זָכַר צְדִיק לְבָרְכָה וְכָל הָעַם עָנוּ אַחֲרָיו עוֹד לֹא אֲבָדָה תְּקוּנָתְנוּ כִּי הוּא יָכוֹל לְמַלֵּא מְקוֹם הָרַב **חֲכָם רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים** זָכְרוֹנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

— ❖ לימוד היומי - יט אב ❖ —

אך לֹא כְּאֲשֶׁר דְּמִינוּ כֵּן הִיְתָה, כִּי מַעֲשֵׂה שְׁטָן הַצְּלִיחַ וְגַם בְּאוֹתוֹ צְדִיק פָּגְעָה מִדַּת הַדִּין, כִּי אַחֲרֵי חֲמֻשָּׁה שָׁנִים בְּלִיל ו' ח' לַחֲדָשׁ מִנַּחֲם שְׁנַת הַמַּבִּיט לְאֶרֶץ וַתִּרְע"ד נָסַע גַּם הוּא לְמַנוּחוֹת וְעָזַב אוֹתָנוּ לְאַנְחוֹת. וּבְהִסְתַּלַּק גַּם חֲכָם רַבִּי שְׁמַעוֹן זָכְרוֹנוּ לְבָרְכָה אֲזַכְּבָה מִהָעִיר גַּם שְׁבִיב הָאַחֲרוֹן. **יוֹס"ף** אֵינְנוּ וְשְׁמַעוֹן אֵינְנוּ. וְהִיְתָה

עת צרה ליעקב צרה כמבכירה כי בליל כ' י"א מנחם אחרי פטירה חכם רבי שמעון זכרוננו לברכה בבקר השכם נדבקו מודעות אדמים מטעם המלך וגדוליו בכל השוקים ובכל המקומות ובתוך המודעות מציר חרב אדם לאות מלחמה ממלכה בממלכה. ממלכת קוסטנטינא בממלכת בריטניא. ותכף התחיל לקבץ את בחורי בני ישראל לצאת למלחמה להלחם עם בריטניא והיו מסייעין אותם מעיר לעיר וממדבר למדבר בהרים ובגבעות עד הגיעם עד מקום קשרי המלחמה, ומני אז והלאה מצאונו רבות רעות וצרות והיו הצרות דוחקות זו את זו כל אחת רוצה להקדים את פני חברתה ואין שעה בלא רעה ואין רגע בלא נגע, וגזרות קשות נתחדשים בכל יום נוסף על יום אתמול.

גם מן השמים נלחמו כי בליל ג' י"ג כסלו שנת איכה **תרע"ה** צפו מי נהר חדקל מרב הגשמים ופרצו גדרי הנהר ושטפו ועברו תוך העיר בעוד היותנו ישנים על מטותינו בלילה וגאו המים מי שתו, ותהי צעקה גדולה בתוך העיר אשר כמוה לא נהיתה רק בזמן יציאת מצרים. וכל אנשי העיר עם מעמסיהם שעל כתפיהם ועם בניהם ובנותיהם הקטנים שנושאים אותם על זרועותם היו בורחים ונסים בתוך העיר ממקום הנמוך למקום הגבוה כי אין דרך לצאת מן העיר כי המים הקיפו כל העיר מכל צד יותר רחוק ממלוא עיניו של אדם, וגבהו המים והפילו עליהם שליש העיר וכמה בני אדם שלא קדמו לברח היו בתיהם קבריהם רחמנא ליצלן. ואחר כך בא דבר לא תקום פעמים צרה, גם נתמלא אויר הרקיע פרעושים ונלוה עמהם מפת בצרת ויקר השערים.

גם אנשי הצבא לא הצליחו במלחמה והיו אנשי חרב הרוגי מלחמה ונשארו נשיהם אלמנות ובניהם יתומים, עד שראה השם את לחץ עמו ישראל וינחם על הרעה ונלפדה בבל בליל א' י"ז אדר שנת **עזר"ת** ביז סגן המלחמה של בריטניא הנקרא **מוף**, ובכח אנס כבו את שרפת העיר אשר הציתו בה אנשי חיל של קוסטנטינא בעת צאתם מהעיר, גם שאר בני ישמעאל הנשארים בעיר שברו את חניות היהודים ובזזו איש לו עד שלא השאירו כלום ואפילו

הדלתות של החנייות עקרו ולקחום והיה דעתם לחזר אחר כך ולבזו גם את הבתים ולשכב את הנשים. ותהלה לאל שלא הפיק את זממם כי בהפנס האויב נחה שקטה כל העיר ונכשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים.

גם בתחלת קבוץ בחורי ישראל לצאת למלחמה הצילנו השם על ידי חכמות ותחבולות טבעית אשר נתן אלהים בלבנו לעשות ממחבואות בעבי הכתל ושם נסתרו ב' בני והם שמעון זכרונו לברכה (שנפטר אחר כך בשנת תרצ"ב יום ג' ה' שבט) ועובדיה השם ישמרהו ויחיהו מרגשת פועלי און שהיו מקוששים את הבתים ולא ארע לנו דבר רע. וברוך שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

ואתה קורא נעים הבט נא וראה למה מצאתנו כל זאת תכף ומיד בזמן סלוקם של ב' צדיקים הנזכר אם לא להודיע לנו שזכות חכמת האמת שהיו עוסקים בה הם אשר היו עומדים למגן וצנה נגד מדת הדין ובעצם כחם ואונם היו דוחים את הגזרות, מה שלא היה יכול לעמד נגד מדת הדין זכות כמה צדיקים וחסידים העסוקים בחיצוניות התורה שבאותו הדור.

לימוד היומי - כ אב

יא) החלום הנורא, שרק בזכות הזהר אוכל להציל את כל העיר – ומה שקרה אחר כך

ואעידה לי עדות נאמנה על זה כי בתוך ז' ימי האבלות של חכם רבי שמעון זכרונו לברכה בא אלי זקן אחד כבוד מורנו הרב רבי צאלח שלום משה יעקב שינא השם ישמרהו ויחיהו (זכרונו לברכה) ואמר לי שראה אתמול חלום מבהיל. אמנם לא רצה להגיד לו מה ראה בחלום בשום אופן, רק זו אמר, כי אמרו לו בחלום שהסכימו בעולם העליון עליך (עלי אני הכותב) להיות ממלא מקום חכם רבי שמעון נשמתו עדן וצריך להשתדל בכל עז לטובת העיר הזאת. ואותה המחשבה אשר עלתה על לבך על משכבך בליל אתמול ללמד בספרי חכם רבי שמעון נשמתו

עֲדוֹן צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל לְקִיּוּמָהּ בַּפֶּעַל בְּלֹא עֲפֹב כָּלֵל. וְאִם תִּתְרַשֵּׁל יִדְוֶעַ תִּדְעַע שְׂכַל אַנְשֵׁי הָעִיר יִהְיוּ בְּסַפְנָה גְדוּלָה. עַד כָּאֵן הָיוּ דְבָרֵי הַזְקֵן צֹאֵלַח שְׁלוֹם הַנְּזָכֵר לְעִיל.

(יב) אַחֲרַי עֲבוֹר ג' שָׁעוֹת חֲזֹר וּבֹא אֵלַי וְעִמְד בְּפֶתַח הַחֲצֵר כַּמְבַּלְבֵּל וְצַעֲק עָלַי: קוּם לָךְ

וְאַחֲרַי עֲבוֹר ג' שָׁעוֹת חֲזֹר וּבֹא אֵלַי וְעִמְד בְּפֶתַח הַחֲצֵר כַּמְבַּלְבֵּל וְצַעֲק עָלַי: קוּם לָךְ בְּמַהֲרָה לְבֵית חָכֵם רַבִּי שְׁמַעוֹן נִשְׁמַתוֹ עֲדוֹן וְקַח לָךְ מִשָּׁם סֵפֶר הַנְּצָרָךְ עֲלִיךָ כִּי לֹא דָבָר רַק הוּא אֲשֶׁר דְּבַרְתִּי עֲלֶיךָ, עַד כָּאֵן הָיוּ דְבָרָיו עִמִּי וְתַכַּךְ חֲזֹר לְדַרְכּוֹ.

(יג) יִדְעַתִּי אֶת כּוֹנֵת הַחֲלוּם שְׁיִרְמְזוּן עַל לַמּוֹד עֵץ חַיִּים וְאֲנִי הַדָּל יִדְעַתִּי אֶת כּוֹנֵת הַחֲלוּם שְׁיִרְמְזוּן עַל לַמּוֹד עֵץ חַיִּים הַנְּזָכֵר. וְתַכַּךְ אַחֲרַי הַסְּכוֹת בְּתַחֲלַת שְׁנַת ה'תּרע"ה אֶזְרְתִּי כַּגִּבֵּר חֲלָצִי וְהַתַּחֲלַתִּי לְלַמֵּד בְּעֵץ חַיִּים בְּשִׁקִּידָה גְדוּלָה וְהִנֵּה לִי הַלִּילָה לְלַמּוֹד וְהַיּוֹם לְתַפְלָה וְלַצַּעֲקָה וְלַצִּאָת עַל קְבָרֵי הַצַּדִּיקִים וְלַסְּלִיחוֹת וְלַתְּעִנּוּת עִם הַצְּבוֹר וְלַעֲמֹד בְּכֹל יוֹם הַתְּהִלִּים עִם ז' כּוֹרְתֵי בְרִית וְלַהֲרַבּוֹת בְּצַדִּיקוֹת מִפְּנֵי הַצְּרוֹת אֲשֶׁר סָבְבוּנִי.

(יד) וְכַתְּבַתִּי זֶה לְהִיּוֹת מְזַכֶּרֶת לְחַכְמֵי הַדּוֹרוֹת לִידְעַע וְלַהוֹדִיעַ וְלַהוֹדִיעַ וְלַהוֹדֵעַ שְׁפָמָה צְרוֹת, רַבּוֹת וְרַעוֹת גּוֹרְמִים לְעוֹלָם בְּהַתְּרַשֵּׁל מִעֵסֶק רְזִי הַתּוֹרָה

וְכַתְּבַתִּי זֶה לְהִיּוֹת מְזַכֶּרֶת לְחַכְמֵי הַדּוֹרוֹת לִידְעַע וְלַהוֹדִיעַ וְלַהוֹדֵעַ שְׁפָמָה צְרוֹת, רַבּוֹת וְרַעוֹת גּוֹרְמִים לְעוֹלָם בְּהַתְּרַשֵּׁל מִעֵסֶק רְזִי הַתּוֹרָה כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּתַקּוּנִים הַנְּזָכֵר לְעִיל דְּגָרִים עֲנִיוֹתָא וְאֲרַךְ גְּלוּתָא וְכו'. וְקַצֵּר גְּלוּת הַשְּׂכִינָה וְקַצֵּר צְרוֹת יִשְׂרָאֵל וְקַצֵּר גְּלוּלָם הַכֹּל הוּא תְּלוּי בְּצוּאָרָם עַל שֵׁשׁ בְּיָדָם יִכְלַת לְעַסֵּק בְּחַכְמַת הָאֱמֶת וְאִינָם רוֹצִים לְמַעַט מִשְׁעוֹר לַמּוֹדָם הַקְּבוּעַ לָהֶם וְלַהֲנִיחַ פְּנָאֵי לְעַסֵּק בְּרְזִי תּוֹרָה וְסוּדוֹתֶיהָ וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר בְּעַדָם.

טו) ויקח מפרות עץ החיים ואכל וחי לעולם

ולכן עלה בדעתי כי מדי עברי בלמוד עץ החיים אעשה פרוש פשוט וקצר המובן בדמיון פרוש רש"י זכרוננו לברכה כי אולי שעל ידי סלם זה ישתוקק האדם לעלות עליו ויקח מפרות עץ החיים ואכל וחי לעולם. ואף על פי שכבר התחלתי בלמוד עץ חיים משנת ה'תרמ"ב בהיותי בן כ"ד שנים וגם כבר זכני האל יתברך שמו לחבר פירוש קטן על אדרא רבא ואדרא זוטא הנקרא "יין הרקח".

הנה אחר כך משכתי עצמי מהלמוד מסבת צרות הזמן אשר סבבני. ולכן הכרחתי בשנת תרע"ה הנזכר לחזר ולהתחיל מתחלת עץ חיים כדי ללמד על הסדר ולעשות עליו פרוש כפי מה שחנני השם יתברך שמו. ובתוך הפרוש הבלעתי איזה תרופים לקשיות המסתעפים מדברי הרב זכרוננו לברכה ממקומות אחרים. גם לא אצא מענני הסוגיא ההיא לענני אחר רק אפרש הפרק ההוא כפי פשוטו לבד כאלו אין בעץ חיים רק הפרק ההוא בלבד כדי שלא יתבלבל המעיין ויכבדו עליו דברי הרב זכרוננו לברכה כי בלא ספק אפילו הרש"ש זכרוננו לברכה עצמו בתחלת למודו בעץ חיים הוא היה לומד דברי הרב זכרוננו לברכה כפשוטן בלבד עד שזכהו השם אחר כך והיה עומד על אמתותן של דברים.

ולכן אין לתמה אם אפרש בכמה מקומות כפשוט דברי הפרק ההוא ואניח את כבוד דברי הרש"ש זכרוננו לברכה במקומו, כי לא כתבתי פרוש זה כי אם למתחילים בלמוד עץ חיים ולא לחכמים שכבר מלאו כרסם מחמת האמת, גם כל ענני הנצרך עליו איזה הקדמה מעץ חיים או משמונה שערים ומבוא שערים העתקנו אותה ההקדמה המצטרפת לאותו הענני כדי שלא יצטרף המעיין לטרח וללמד כל אותו פרק עד שימלא מבקשו ומבטחני בהשם שעל ידי כן יוכל כל אדם ללמוד בזמן קצר כל עץ החיים. ואם יגמר השם בעדי להעלותו על מזבח הדפוס, אדפיס עמו עץ חיים עצמו עם פרוש הרש"ש והריפ"ש זכרוננו לברכה. גם נציג שטר הכללים

בסוף עמוד א' ולא בתחלתו, כי כן הוא מסדר בעץ חיים כתב יד דשנת ע"ת. וכן הוא מסדר בפרוש הרב שפת אמת. וכן הוא מהראוי כי אחר שילמד האדם כל עץ חיים עד גמירא, ראוי ללמד שער הכללים ולא בתחלת למודו.

[אמנם בעונותינו הרבים הן תוחלתי נכזבה, כי לא השיגה ידי מדי הכסף הנצרך להוצאת הדפוס, כי כבד הוא ממני, וקראתי לאחינו בני ישראל המתנדבים בעם, אולי יחזיקו בידי להוציא מחשבותי לפעל, ואין עונה ואין קשב. ולא מצאתי עוזר לי אפילו לשליש ולרביע ההוצאה, כי אם טפין טפין ממקצת בני עמנו אשר נדבה רוחם אותם, ישלם להם השם כפעלם הטוב, אמן כן יהי רצון. עד שבהמשך ג' שנים ויותר נצטרפו אותן הטפין ונענו לשעור עשירית ההוצאה בלבד. ועל כן זחלתי ואירא פן יהיה יגיעי לריק חס ושלום.

לימוד היומי - כב אב

לכן נמלכתי עם אהובי ומידעי והסכימו להדפיס את הפרוש לבדו בפני עצמו עם אשר על ידי כן נפסיד את ההגהות אשר הגהתי את עץ החיים ואת פרוש הריפ"ש זכרוננו לברכה מכמה טעיות שנפלו בהם. ולכן חליתי היא ממערכת המדפיסים השם ישמרם ויחיים, שלא ידפיסו את ספרי בפני עצמם, כי אם עם חבור עץ החיים ועם פרוש הריפ"ש ביחד. גם יעשו הציונים שעל פרוש הריפ"ש בסדר הא' ב' ג' ד' ה' ו' ז' בהמשך אחד מראש הפרק עד סופו, כל פרק ופרק בפני עצמו. ולא כמו שקלקלו מדפיסים האחרים אשר הדפיסו את ספר עץ חיים עם פרוש הנוב"י והריפ"ש שעשו ציונים שעל פרוש הריפ"ש א' ב' ג' ד' בעמוד הראשון של הדר. ובעמוד ב' של הדר חזרו כפלו הא' ב' ג' ד', וכאשר היה מזדמן לפניהם פרק א' המתחיל בעמוד א' ומסתיים בעמוד ב', היו עושים כמה פעמים ציוני א' ב' ג' ד' בפרק אחד. גם ציוני התו"ח המובאים בהגהות השמ"ש זכרוננו לברכה יזוהרו המדפיסים להציגם בסוף דברי השמ"ש ולא בתחלתו. גם דברי הרב שלום שרעבי זכרוננו לברכה ושאר ההגהות שהדפיסום מחדש בפנימיות דברי השמ"ש

ודברי הריפ"ש פנדפס בעץ חיים שעם הנוב"י הנזכר צריכים להסירים מהדפיס מכל וכל כי הם מבלבלים את המעיין].

ויש להעיר און להלומד שצריך לידע כי עקר הלמוד הוא שצריך הוא עצמו לטרח ולהבין משכלו את דברי הרב זכרוננו לברכה כי זהו תקון לנשמתו ואל יפנה אל דברי המפרש אלא במקום שאין שכלו מגיע להבין הענין ההוא ואחר שלמד הפרק ההוא עד מקום שיידו מגעת אז יחזר הפרק ההוא עם דברי המפרש ובוזה יתברר לו טעותו או טעות המפרש ההוא. ואל תתמה על זה כי הרבה פעמים... כי דברי הרב זכרוננו לברכה הם פשוטים והמפרש הבין בהם פונה אחרת וכדי לפרשם הוא מכריח בחזקת היד את לשון הרב זכרוננו לברכה ומושך אותם אל מקום שלבו חפץ.

אמנם אם המעיין אינו בוטח על המפרש ועודנו לא ראה את הפרוש ועדין הוא הולך בתמו אפשר שיזכה לפרש פרוש היותר הגון ונאות ואמתי מדברי המפרש ההוא. וכך הוא היה סדר למודי, ולכן רב הפרושים שכתבתי אפשר שימצאו גם באיזה מקומות של המפרשים כמו שראיתי בכמה מקומות שפרשתי כפרושם. כי כל מחבר יהיה מה שיהיה אי אפשר להמלט מהשגגות, כי שגיאות מי יבין וכמו שכתוב בגטין (מג.) עין שם, והמכשלה הזאת תחת ידי. ובפרט רזי תורה וכל שכן לעני הדעת כמוני היום. ובפרט היותי לומד ביני לבין עצמי בדרך בלא עזר חבר וסיוע ומה גם שנעשה בזמן מלחמת מלכי הברית שהיתה עת צרה והגיעה בת יעקב עד שערי מות כמו שכתבתי לעיל, בלא ספק כמה שגיאות יצאו מתחת ידי, ועם שטרחתי בעשר אצבעותי עד מקום שייד שכלי מגעת כדי להוציא כלי למעשהו, עם כל זה אפשר שעדין הפרוץ מרבה על העומד.

ולכן אחרי גמרי את עץ חיים עם הפרוש שלי ביום אחד ח"י לאדר שנת רפאו"ת תהי לשרף, הצרכתי לחזר עליו פעם ב' בעזר וסיוע ששה חברים ישמרם צורם ויחיים, אשר הם שמעו את שמעי ולא ראו עוד את כבודו ולא טעמו מדבשו. ותהלה לאל יתברך שעזרנו על כבוד שמו וזכינו להשלימו פעם שניה כל החברים הנזכר

וכו' שבִּעֵה אֲנִי עֵינֵי הַשָּׁם בְּיוֹם ג' כ"ג חֲשׁוֹן שְׁנַת וְנִשָּׂא נֶס לְגוֹיִם
וְאֶסֶף נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וְנִפְצוֹת יְהוּדָה יִקְבְּץ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ.

— לימוד היומי - כג אב —

וְאֲנִי מְחַלָּה פָּנֵי רַבָּנָן וְתַלְמִידֵיהוֹן אֲשֶׁר עָלִימוּ חֲטוּף אֶמְרָתִי
שֶׁלֹּא יִסְמְכוּ עַל פְּרוּשְׁנוּ כִּלְל בְּכָל דְּבַר קָטָן אוֹ גָּדוֹל עַד שִׁישְׁקֻלוּ כָּל
דְּבַר בְּמֵאֲזָנֵי שְׁכֻלָּם הִרְחֵב וְאִם יִכָּשֶׁר בְּעֵינֵיהֶם הַפְּרוּשׁ הַהוּא אֲזַי גַּם
אֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לְסִנִּיף **כִּי הַיּוֹדָה** וְעוֹד לְקַרְא. וְאִם לֹא יִכָּשֶׁר בְּעֵינֵיהֶם
עַל כָּל פְּנִים יִהְיֶה הַפְּרוּשׁ סִבָּה לְעוֹרֵר הַלּוֹמֵד לִידַע אֲשֶׁר פֶּה אֶפְשָׁר
לְטַעוֹת בְּהִבְנַת דְּבָרֵי הַרַב כַּאֲשֶׁר טְעִיתִי אֲנִי וַיִּכְרַח הַמַּעֲשֵׂן הַהוּא
לְפָרְשׁוֹ כְּרֵאוּי וְלֹא יִהְיֶה מְנַח בְּסִתָּם כִּבְתַּחֲלָה וּפּוֹתֵר אֵין לָהֶם
וַיִּכְשְׁלוּ בּוֹ עוֹד אַחֲרָיִם וְתֵהִי זֹאת נְחֻמָּתִי.

גַּם עֲצָתִי הִיא עַל הַלּוֹמְדִים לְהַזְהֵר מְאֹד שֶׁלֹּא לְאַבֵּד זְמַן לְפַלְפֵּל
בְּדְבָרֵי הַמְּפָרְשִׁים לְקִרְבֵּי אוֹ לְרַחֵק אוֹ לִישָׁבָם כִּי זֶה עֲנִין רַע וְאֵינּוּ כִּי
אִם אֲבוּד זְמַן בְּלִבְדֵּי, שְׂמֻנִיחִין דְּבָרֵי הַרַב וְעוֹסְקִים בְּדְבָרֵי הַמְּפָרֵשׁ.
כִּי אֵין עֵקֶר הַלְמוּד וּמִטְרַת הַלּוֹמֵד לְתַקֵּן הַמַּעֲוֹת בְּדְבָרֵי הַמְּפָרֵשׁ
וְלִהְיִיחַ דְּבָרֵי עֵץ הַחַיִּים הָעֵקָרִים. כִּי לֹא תִדַּע מֵה יֵלֵד יוֹם. רַק
לְשִׁירָגִישׁ הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ שֶׁהֵבִין דְּבָרָיו זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה אֲזַי יִמְשֹׁךְ יָדוֹ
מִלְחַפֵּשׁ בְּאַמְתוֹת הַמְּפָרְשִׁים וַיִּתְחִיל לְלַמֵּד פֶּרֶק שֶׁלֹּא חָרְיוֹ.

גַּם כָּל קוֹשְׁיָא אֲשֶׁר תִּזְדַּמֵּן לְפָנֵי הַלּוֹמֵד מִמְּקוֹם אֶחָד לֹא יִסְמַךְ
עַל זְכָרוֹנִי אֶלֶּא צְרִיךְ לַעֲיֵן עָלֶיהָ בְּמִקוֹם הַהִיא וְגַם רֵאָה יִרְאָה
בְּדְבָרֵינוּ אֲשֶׁר שָׁם כִּי אוֹלֵי הִיא מִתְיַשְׁבֵּת בְּמָה שְׁכַתוֹב שָׁם. וְדִי
בְהַעֲרוֹת אֵלוֹ. **וְנִתְתִי** לוֹ יָד וְשָׁם בְּיִשְׂרָאֵל **"בֵּית לְחָם יְהוּדָה"** יַעַן כִּי
כָּבֵר מְסַכְתִּי יֵינִי **"יֵין הַרְקָח"** עַל אֲדָרָא רַבָּא וְאֲדָרָא זוּטָא וְהַגְשִׁיתִי
לְפָנֵי רַבָּנָן וְתַלְמִידֵיהוֹן וַיִּכְבֵּר שְׁתוֹ וְרוּוֹ. וְנוֹדַע כִּי אֵין הַסַּעְדָּה בְּלֹא
לְחָם וְכִמוֹ שְׁכַתֵּב **הַרְשָׁבִי** זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה בְּזֵהר וַיִּקְרָא (דף ד') עַל
פְּסוּק אֲכָלוּ רַעִים וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: מֵאֵן דְּאִית לִיה גְּרַבֵּי דְחַמְרָא, אֲכִילָה
בְּעִיָּא וְכוּ' וְכַתֵּב לְכוּ לְחַמוּ בְּלַחְמֵי וּשְׁתוּ בֵּינָן מְסַכְתִּי. לְכֵן עֲשִׂיתִי בֵּית
לְחָם לְהַגִּישׁ לְהַיּוֹשְׁבִים לְפָנֵי הַשָּׁם לְאָכַל לְשִׁבְעָה מִמָּה שֶׁתִּגַּן הַשָּׁם
אֶת עֲבָדוֹ בֶּן אֶמְתוֹ **חֲנָה** נִשְׁמַתָּה עֲדָן. וּבְכֵן אָנוּ לִיה וְלִיה עֵינֵינוּ. תַּכּוֹן

תִּפְלֹתֵנוּ. וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר אֲנִי אֱלֹהֵינוּ. שְׁעָה אֶל שְׁוַעֲתֵנוּ. חוּס
 וְרַחֵם עָלֵינוּ. וּמִבֵּין הַגּוֹיִים קִבֵּץ פְּזוּרֵינוּ. וְתִטְעֵנוּ בְּאַרְצֵנוּ וְאֶת צֶמַח
 דָּוִד עֲבָדְךָ מְהֵרָה תִצְמַיֵחַ בְּיָמֵינוּ. וּמֶלֶךְ בְּיָפִי תִחְזֶינָה עֵינֵינוּ. יִשְׂמַח
 לִבֵּנוּ וְיִגַּל כְּבוֹדֵנוּ. בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. כֵּן יְהִי רָצוֹן אֱמוֹן.

כֹּה דִבְרֵי הַמְּחַבֵּר הָאִי לַחֲמָא עֲנִיא.

הַצֵּעִיר יְאוּדָה מֹשֶׁה יְשׁוּעָה, יְחִזְקָאֵל יְשׁוּעָה פְּתִיָּא
יִשְׁמְרֵהוּ צוּרוֹ וַיַּחֲיֵהוּ

(בית לחם יהודה חלק ראשון)

— פָּרָק ל' —

הַחֲזוֹן אִישׁ זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ אָמֵן

הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח – הַחֲזוֹן אִישׁ – מַעֲשֵׂה רַב עֲבֹדוֹת
וְהַנְּהָגוֹת וְאִמְרוֹת שֶׁסִּדְּרוּ עַל פִּי סֵדֵר הַהַגְּדָה – וְנוֹסְפוֹ
עֲלֵיהֶם הַלִּיכוֹת וְהַנְּהָגוֹת עַל פִּי פֶסְקֵי מֶרֶץ הַחֲזוֹן אִישׁ זֵכֶר
צַדִּיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה

נִלְקַט וְנַעְרַךְ עַל יְדֵי: אֲשֶׁר בֶּן לְאֲדוֹנֵי אָבִי מוֹרֵי וְרַבֵּי הַגָּאוֹן
רַבֵּי מֵאִיר צְבִי שְׁלִיט"א בְּרַגְמָן - בְּנֵי בְּרַק שְׁנַת ה'תשס"ד לְפָרֵט
גְּדוֹל.

א) מֶרֶץ הַחֲזוֹן אִישׁ וְהַזְהָר

שְׁאֵלָה: מִגְּדוּלֵי חֲכָמֵי הַקְּבֵלָה שֶׁבִירוֹשָׁלַיִם, לְדַעַת אִם הַרְשוּת
בְּיַדֵּינוּ לְנִדּוֹת אֶת הַחִיצוֹנִים, מֵתוֹךְ כַּנֶּה לְרַפָּא מַחְלוֹת חֲשׂוֹכוֹת
מֶרְפָּא...

בְּאַגְרָתוֹ, הַמְהִינָה מִסְמָךְ נְדִיר בְּיוֹתֵר בְּשִׁלְל אוֹצְרוֹת מוֹרְשָׁתוֹ
הַרוֹחֲנִית הַכַּבִּירָה, פּוֹרֵשׁ רַבֵּנוּ אֶת הַשְּׁקִפְתוֹ בַּנְּדוֹן:

"עַל דְּבַר הַשְּׁאֵלָה, אֵין לָנוּ שׁוּם רְשׁוּת לְנִדּוֹת הַכַּחוֹת הַחִיצוֹנוֹת,
שֶׁהֵם בְּרוּאֵי הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא וְעוֹשִׂים רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. רַק קְדוּשֵׁי
עֲלִיוֹן, כְּרֶשֶׁב"י וְחַבְרִיו, הַעוֹמְדִים בְּסוֹד, שׁוֹלְטִים עַל הַחִיצוֹנוֹת וְהֵם
חִיבִים לְשִׁמְעַת אֲלֵיהֶם. וְכֹאֲשֶׁר נִתְחַיְבוּ לַעֲזֹב מִשְׁכָּנָם, בְּהַזְכָּרַת הַשֵּׁם
בְּרוּךְ הוּא, וְאֵינָם עוֹזְבִים, רְשָׁאִים לְנִדּוֹתָם כְּדִין זֶה שֶׁלֹּא צִיַּת דִּינָא.
וְגַם זֶה עַל פִּי סוֹד שְׁאֵין מוֹכֵן לוֹ, שֶׁהָרִי לְפִי הַגְּלוּי אֵינָם בְּעַלֵּי בְּחִירָה.
אֲבָל אֲנַחְנוּ, אֵין אֲתַנּוּ כְּלוּם מֵזֶה וְחַלִּילָה לָנוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּזֶה. וְהָרִי